

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ

В И Д А Ї

ІСТОРИЧНО-ФІЛЬСОФІЧНА СЕКЦІЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

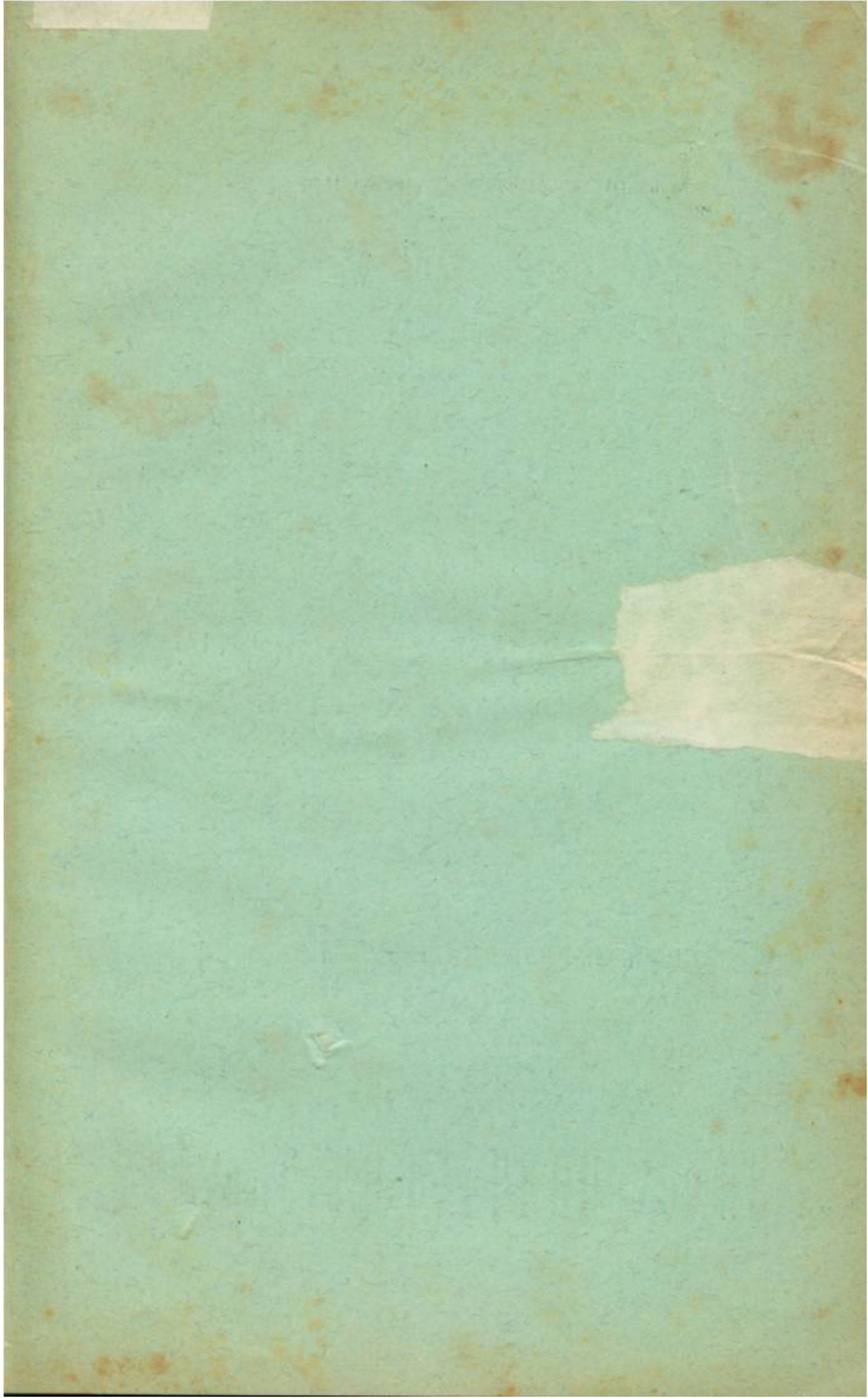
Т. ІХ.

МАТЕРІЯЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ВІРШІ

І.

У ЛЬВОВІ, 1913.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ

ТОМ ІХ.

УКРАЇНСЬКО-РУСЬКИЙ АРХИВ

В И Д А Ї

ІСТОРИЧНО-ФІЛЬСОФІЧНА СЕКЦІЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

Т. ІХ.

МАТЕРІЯЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ВІРШІ

І.

У ЛЬВОВІ, 1913.

З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

МАТЕРІЯЛИ

ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ І ВІРШІ

ТЕКСТИ Й ЗАМІТКИ

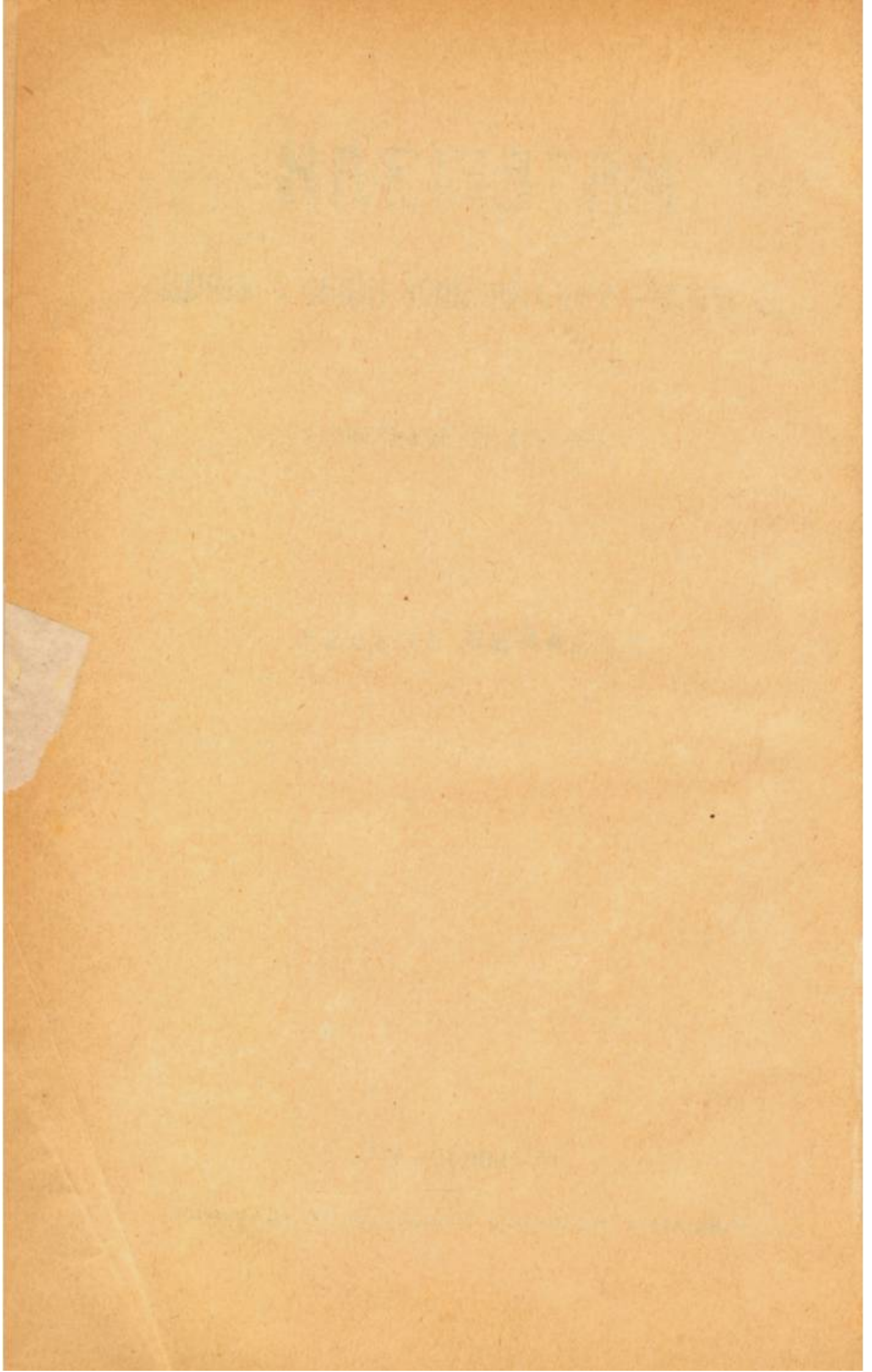
ВИДАЄ

МИХАЙЛО ВОЗНЯК

I.

У ЛЬВОВІ, 1913.

Накладом Наукового Товариства ім. Шевченка.

Українські пісні

збірника бібліотеки Чарторийских ч. 2337.

Справи польсько-українських культурних відносин у минувшій доторкає велике число наукових статей і праць в українській, польській, великоруській і інших мовах. Ще більше необробленого матеріялу опубліковано до вяснення сього питання. Всеж таки на підставі свх праць і сього матеріялу нині не можливо ще дати повний і вірний огляд згаданих відносин; неоднo питання жде свого дослідника й багато матеріялу прийдець ся ще видобути на денне світло. Тай у дотеперішніх стагах і працях на сю тему неоднo погляд потребує критичної провірки, хочби питання поширення і авторства старої української пісні і вірші, що до чого дотеперішні дослідники приписали рішучо за велику, просто мало правдоподібну участь Поляків авторів.

Се питання вимагає невідложної осібної праці, де були би розглянені критично дотеперішні аргументи й наведені їм протавні. Не місце на се ось тут. Найважніший аргумент за авторством Поляків деяких старих пісень і вірш припадковий і тісно звязаний з кровавою історичною долею наших земель. Річ у тім, що найкращі рукописні і друковані закріплення українських пісень і вірш на папір мають місце в польських брошурах і рукописних збірках.

Що тикаєть ся друків, найстарший досі відомий польський друк з українською піснею про козака та Кулвну походить з 1625 р. Се брошура Івана Давоновекого: „Seymu Walnego Dostowego Artykułow szesc“, де на кінці подана вірша „Konterfekt cudowny y sila Kozaka Plachty, Ukrainca, ktory był przyciągnął z Saydacznym kozakiem do Morawy we dwudziestu tysięcy Ko-

zakow wybornych y dzielnych Mołodecow przeciw ludziom niechrześcianskim w roku 1620" та „Piesń Kozaka Płachty". Проф. Брікнер звернув увагу д-ра Франка на сю брошуру й др. Франко займився загаданою віршею і піснею про козака та Кулину в розвідці „Козак Плахта. Українська народня пісня друквана в польській брошурі з р. 1625" в 47 т. „Записок Наук. Тов. ім. Шевч." Тут і подано фотографічну знімку сторінок брошури з піснею.¹⁾ Вдруге займився сею піснею др. Франко в XVI розділі „Студій над українськими народніми піснями" (Записки, т. LXXVIII, відбитка, стор. 110—114).

Дзвонівський надрукував текст як пісню козака Плахти, отже признавав ся, що пісня не була його власним твором. На думку д-ра Франка Дзвонівський записав текст пісні з уст козака Плахти, воєнка козацького полку Лісовчиків, які в 1620 р. в часі походу до Чехії і Моравії стояли якійсь час постоєм коло Кракова. Одначе є свідомство ще давнішої популярности сеї пісні. В 1622 р. вийшла драматична штука невідомого автора „Mięsorust albo tragicomoedia na dni mięsorustne". В передмові стоїть, що штуку грали вже давніше та що вона дуже популярна. При кінці другого акту співає Дякушевський „Hoј, kozaczejku, raneż mój".²⁾ Тому найправдоподібніше надрукував Дзвонівський пісню про козака та Кулину завдяки її популярности, як зробив і укладчик „Prażonki" з 1640 р.

Текст сеї брошури відомий тільки з виривків, які навів Мацейовський, хочаби змалювати „вірний образ життя лицаря самітника", розумієть ся, українського козака.³⁾ Як невеличкі

¹⁾ „Pisma Jana Dzwonowskiego (1608—1625)" видав у Кракові 1910 р. Кароль Бадецький у виданню Академії „Biblioteka pisarzy polskich" ч. 58. Передрук української пісні не вдовольняючий.

²⁾ St. Windakiewicz, Teatr ludowy w dawnej Polsce (Rozprawy Akad. Um. wyd. filol., ser. II, t. XXI, стор. 158—159).

³⁾ W. A. Maciejowski, Polska aż do pierwszej połowy XVII wieku pod względem obyczajów i zwyczajów, т. II (Сятб. і Варшава, 1842), стор. 116. Виривки на стор. 117. Характеристика пісні в замітці на стор. 116 підносить, що пісня „złą ruszczyzną napisana, mając w sobie dużo wyrazów, częścią na Rusi, częścią li tylko w państwie moskiewskiem niegdys używanych, i tem samem okazując, że albo z różnych piosnek sklejona albo też wymyślona została".

вїмки Мацїйовського, всеж таки в них іще більше польонїзмів, ніж в текстї Дзвонівського. Очевидно, для укладчика „Pražonki“ українська мова пісні була ще більшою новиною, ніж для Дзвонівського. Судячи по згаданих виривках, оба тексти й різнять ся тільки нерівною скількістю польонїзмів; тому жерелом для „Pražonki“ могла послужити брошура Дзвонівського з 1625 р. Проф. Брікнер навіть припускає, „що на кілька літ перед „Mięsorust-om“ 1622 р. появилася пісня про Кулину друком і здобула собі небавком велику популярність“. Звідси передруковано її в обох згаданих виданнях.¹⁾ Далі висловлює проф. Брікнер думку, що „се пісня автора Поляка, не українська народня“, але розгляд сеї справи ось тут являєть ся за далеким епізодом наміченої теми. Тут зазначу тільки, що з сям поглядом знаменитого знавця старої польської літератури згодити ся мені не дозволяють навіть аргументи шановного автора.

Між иншим на основі дуже штучної будови строфи доказує проф. Брікнер, „що „Кулина“ вийшла зпід пера віршописця, виробленого на танцях і паванах, а не з народніх уст“. Що пісня про козака та Кулину не є народнім твором, про се на мою думку не можна й спорити, хоч загалом в такім разі треба мати на увазі дві річі: перше, що кожний твір усної словесности в своїм первопочинї є індивідуальним, не колективним твором, друге, що велика частина так званих творів усної словесности се колишні літературні твори. Одначе ріжницю між українськими танцями та паванами відмітив дуже влучно иншим разом проф. Брікнер. В замітці „Pieśni ruskie“ в 2 зощ. за 1913 р. „Pamiętnika Literackiego“ опублікував проф. Брікнер з друку кінця 17 в. „Piękna u Wesoła Uciecha przy dobrej myśli, w ktorej się zamykają Pieśni, Tańce, Padwany, Balety“, отєї українські тексти:

A 3a (ст. 217) Da biedasz moja, da nie małaiada (sic) niesta-
[raia maty;

A 36 (ст. 217—8) Tiaszkaiasz moja biedunka,
Pobiiet mene matunka;

¹⁾ Al. Brückner, Pieśni polsko-ruskie (Pamiętnik Literacki, z. II i III, Львів, 1911, стор. 187). В першій виданню „Pražonki“ з 1615 нема пісні про козака та Кулину.

A 4a (ст. 218) Pod lipoiu stoiała,
Z milenkim rozmawiała (Пісня відома з бро-
шурп Боздаржевского¹);

A 46 (ст. 218—9) Dazrownay (sic), Boże, gory, doliny rowneyko;

B 1a (ст. 219) O iak mi tiażenko, o iak mi nudnenko, miły
[doma nie posuie.

До передруку додана замітка: „Друк, як усі подібні су-
часні, дуже лихий, але похибки легко справити. Самі пісні
відзначають ся, як усі українські (ruskie), реалізмом, нема
в них сеї афектації, сентиментів, мітології, високопарних а не-
ширих фраз, яких повно в польській ліриці тих самих збірок;
в вони більше людські і тому вже заслужили на передрук“.²)
А я додам, що з тої самої причини не в українські пісні тво-
рами віршописців, яких продуктами вповнені згадані збірки.

Другий аркуш одної з таких збірок був власністю профе-
сора Головної Школи в Варшаві і бібліотекаря гр. Замоїських
Йосифа Пржиборовского. Заголовок сеї збірки вповні правдопо-
дібно: Nowe Pieśni Dworskie. В сїм аркуші в 17 текстів від
13 до 29; з того чч. 24, 25 і 27 українські пісні. Варшавський
бібліофіл Жигмонт Вольскій зробив з згаданого аркуша невеличке
число літсграфічних знімків; одна з них попала в руки
проф. Е. Карського, що й опублікував з повною точністю в 4
зош. за 1905 р. „Русского Филологического Вѣстника“ „Три
малорусскихъ пѣсни назъ польскаго сборника XVII в.“ (стор.
400—402). Мова тут про оті тексти:

1. Da poudu ia, poudu da po podsyneyku stychonka stu-
raicy;

2. Da zrownay, Boże, gory, doliny rowneyko;

3. Przestań, Jaśiu, z wieczora hodity. В останнім тексті
спеціально більше польонізмів, ніж у двох перших. Сї самі
три тексти наведені в цілости також у цитованій праці проф.
Брікнера „Pieśni polsko-ruskie“ (стор. 185—186).

В відомій „Bibliotece zapomnianych poetów i prozaików
polskich“ Вержбовского вийшли як 19 зош. „Piesni, tance u rad-

¹) Заголовок збірки: Wesola ochota przy dobrej myśli. Pieśni,
Tańce, Radwany; Balety pieszczonej młodości gwoli. Початок
український, далі текст переходить у польський, вкінці знов україн-
ський.

²) Pamiętnik Literacki, 1913, з. 2, стор. 219.

wany kwoli zabawom uczciwym Szlachetney Młodzi. Teraz nowo wydane y bardzo uciészne⁴. Є тут і один український текст; як скрізь від брошури Дзвоновского почавши, так і сей у страшно попсованім виді, що на мою думку не промовляє також за авторетвом Поляка.¹⁾

Збірок такого роду було більше. Ледви чи всі вони захо- вали ся до наших часів. Євген Геленіюш (Івановський) знає про подібну книжку з 1740 р. Вона нині дуже рідка. Заго- ловок її „Lutnia zgodna rezonacya głosów, takt w takt wystro- jona światowym gracjom podana dla dystrakcyi melancholicznego czytelnika². Знаходить ся тут багато давніх пісень, нових поль- ських і українських (Ukrainiskich), бо „нераз в старих польських книжках помішувано з польськими також українські (rusińskie) пісні³. „Tylko światowe piosenki ruskie ludowe powszechnie znane

¹⁾ Український текст на стор 49—50. Подаю його ось тут, бо нині вже й передрук Вержбовского бібліографічна рідкість, а в розвідці проф. Брікнера вона не наведена в цілости. Ось сей текст:

Czem, czem, czem, czemu boso chodysz,
Czem, czem, czem, czemu nie zarobisz?
Prynese koli bies lisowczyki,
Zaroblu sebe na czerewiki.
Nie żdaj ty na lisowczyki,
Dam ja tebe na czerewiki.
Ne chocz u tebe, wolu lisaka
Z ostrohami, krasnoho kozaka.
Prydy do mene robity,
Boso nie budes(z) chodyty.
Ne prydu, koli szyst hroszy dajesz,
A czerewiki drohe dajesz.
Koli ne chcesz robity,
To boso musisz chodyty.
Dytko te prosyt z czerewikami,
Maju ja chodaki z cholosenkami.
Boh ne budet tebe sproszynie (sic),
Koli obujesz choloszynie.
Nicoho, tak powiedala maty,
Iż w choloszeńkach harast skakaty.

Як видно, форма пісні діяльогічна Перший друк брошури в сею піснею відносить проф. Брікнер до часу перед 1617 р. Питанне тільки, чи вона була в першім виданню?

w książce pod tytułem „Lutnia“ są umieszczone¹⁾ Автор наводить початки таких українських пісень з цього збірника:

1. Susid żyto sije;
2. I szumyt i hude;
3. Stojala na kołodci,
Morhala na mołodci;
4. Handziu, Handziu, traściaw (sic) w mamu.²⁾

Чи окрім цих пісень є ще інші українські пісні, чи нема евентуально відси якого тексту між вищими українськими піснями та віршами книжки Геленіюша, автор не говорить цього.³⁾ Вносять навіть деяку непевність в заголовок книжки, називаючи її рівнож „Zbiór pieśni czyli Lutnia“ та вірно підчеркуючи так велику рідкість її, що бібліографи не знають

¹⁾ E. Helenijusz, Wspomnienia lat minionych, т. II, Краків, 1876, стор. 680.

²⁾ Тамже, стор. 680—681.

³⁾ Надруковані тут іще такі українські тексти (крім строго духовних):

1. Kolenda ukraińska. Pryszły pastyry do Ierusalym (стор. 639—40);
2. Пісня про Потоцького, вложена Поляком: Na szerokim poli ubytuj orel biły (стор. 665);
3. Пісня про Начипора: Buw Nuczypor, harny mołodec (стор. 668—9);
4. Piosenki ukraińskie. Hej, ja kozak, zowut' Wola (ст. 670—1);
5. Piosenki ukraińskie. Oj, u poli dwi topoli; witer ich chytaje (стор. 686);
6. Oj, lyszko, lyszko meni,
7. Cyt, serdenko, cyt, mowczy (стор. 686—7);
8. Tam na (sic, za) horoju za kamiannoju (стор. 687);
9. Ревуха. Batku Rewucho, szczo teper budem robyty (стор. 690—92).
10. Piosnki ukraińskie. Bidnu połowyły (стор. 692—3);
11. Wy hałoczki, czerniatoczki, podejmite sia w horu (ст. 693);
12. Oj, dawno, dawno ja u bateńka buła (стор. 693);
13. W misti na ryneczku na wysokim zamku (про Каньовского, стор. 694—5);
14. Nim zejdziesz, diweza, z mojej mohyły (стор. 695);
15. Stala w seli nowyna,
Klyczut' wójta do dwora (стор. 695—6);
16. Burlaka. Burlak stoit' pid werboju (стор. 697);
17. Bila huś. Iszow Nimec po nad Łuhom (стор. 697—8);
18. Oj, wyjdu ja na ulyciu, hulaju, hulaju (стор. 698).

т¹⁾, бо дармо хто шукав би сеї брошури в бібліографії Естрайхера. З 70 рр. 18 в. стали появляти ся численні збірки великоруських пісень, а в них здобувала собі менший чи більший захист і українська пісня. По рік 1819 включно начислив проф. Сперанскій 26 співаників, в яких є і українські пісні.²⁾

Рівнож від 17 в. попадають українські пісні в польські і великоруські рукописні співаники та збірки. На жаль, науковий інтерес до змісту сих співаників і збірок зродив ся пізно, коли вже значна частина таких пам'ятників загинула як маловартна безповоротно. Перші українські фольклористи в Галичині користали також з матеріялу рукописних співаників, а в важну збірку Вацлава Залеского з 1833 р. „Pieśni ruskie i polskie ludu galicyjskiego“ ввійшло багато текстів з таких співаників і збірок.³⁾ То само треба сказати про приготовану гуртком Маркіяна Шашкевича двотомову збірку, видаву Жеготою Павлім в 1839 і 1840 р. п. з. „Pieśni ludu ruskiego w Galicyi“. Як досі не віднайдений старий співаник, про який згадує у своїй кореспонденції Микола Гоголь, так рівнож досі відомі тільки два старі співаники з досить значного числа таких, що були в руках Шашкевича, Ількевича й інших товаришів.⁴⁾

1) Heleniusz, Wspomnienia, стор. 681.

2) М. Сперанскій, Малорусская пѣсня въ старинныхъ русскихъ печатныхъ пѣсенникахъ (Этнографическое Обзорѣніе, 1902, № 2—3, стор. 133—136). Тут треба ще зачислити двотомове виданне збірника Прача з 1815 р., в яким є 15 українських пісень.

3) Др. Франко начислює у збірці Залеского 75 українських пісень, які на його думку взяті з рукописних співаників. Вичисленне сих пісень в розвідці: „Король Балагулів“ Антін Шашкевич і його українські вірші (Записки Наук. Тов. ім. Шев. т. LVII, стор. 4—6).

4) „Два замѣчательныхъ карпато-русскихъ сборника XVIII-го в., принадлежащихъ Университету св. Владиміра“ описав в 1909 р. в київських „Университетскихъ Извѣстіяхъ“ (й осібно, стор. 95) др. Ю. Яворський. В додатку надруковано між иншим і тексти українських пісень обох збірників, переданих у київську університетську бібліотеку Як. Головацьким. Пісні і вірші, які з відписи Шашкевича опублікував я в замітці „З фольклорних занять Маркіяна Шашкевича“ (Записки, т. СІХ, стор. 141—148), показують, що Маркіян знав більше таких співаників. Не віднайдено досі і співаника, чи може якої иншої рукописи, що була в руках Григорія Ількевича. В 1 т. збірки, яку видав Павлі, в приписці до відомої вірші Йосифа Шумлянського, заголованої тут „Odsiecz

Дещо пісенного та віршевого матеріялу з рукописних співаників і збірників влучив Як. Головацький до чотирьотомового видання „Народныя пѣсни Галицкой и Угорской Руси“.

Характер старих співаників в того роду, що вони рідко коли складають ся з самих світських текстів, звичайно світські пісні і вірші списані в них суміш з духовними віршами та кантами, українськими та польськими, часом і занесеними великоруськими. Справжній науковий інтерес до тих пам'яток культурного життя старої України пробудив ся разом з повстанням спеціального органу для українознавства, а таким була „Кіевская Старина“. Тут знайшло місце багато заміток і статей з цього поля, між иншим Науменка, Неймана, д-ра Франка та Ячука. З українських наукових видань у Галичині пильну увагу звернуло на стару віршу та пісню „Житє і Слово“ завдяки д-рови Франкови та Драгоманову. Богато цінного матеріялу в сїм напрямі привнесла „Записки Наукового Товариства ім. Шевченка“; тут продовжав др. Франко ще з більшим завзятом своє зацікавлення сею мало дослідженою сторінкою нашого старого культурного життя, тут опублікували цілий ряд давніх світських українських пісень і вірш проф. М. Грушевський, Вол. Гнатюк, проф. Церетц. Останній присвятив сій справі багато цінних праць в „Запискахъ Историко-филологическаго факультета Императорскаго С.-Петербургскаго Унверситета“ та в „Извѣстіяхъ Отдѣленія рус. яз. и слов. Имп. Акад. Наукъ“. Систематично використовували сей матеріял у працях Павло Житецький, др. Франко та проф. Церетц.

Щирше про праці над старими співаниками та віршевою творчістю згадав я у статі „З культурного життя України XVII—XVIII вв.“ в CVIII т. „Записокъ“. В часі писання її ще не вийшла друком цитована ввше цінна праця проф. Брікнера „Pieśni polsko-ruskie“, тому не міг я згадати за неї. Праця проф. Брікнера складаєть ся з шістьох розділів: про похід польської світської пісні на українські землі, про світську українську

Wiednia i bitwa pod Parkanami (Roku 1683)“ стоїть при кінці таке: „Duma zaś niniejsza, opisująca owe wojenne zdarzenia, znalezioną została w starym rękopisie z r. 1690 w obwodzie kołomyjskim przez gorliwego badacza starożytności narodowych: Mirosława z Horodenki“ (стор. 150). Се псевдонім Гр. Ількевича.

ліривку в польських друках, про пісню про козака та Кулину, про польські рукописи з українськими віршами, про стан справи з публікуванням такого матеріалу, а вкінці йде опис і короткі або ширші виписки з співанка бібліотеки Чарторийських ч. 2337. В додатку опубліковані дві історичні вірші: про Хотин і пасивіль на Адама Кисіля. Богатство нового матеріалу дуже цінне.

На згаданій співанк у бібліотеці Чарторийських звернув проф. Брікнер увагу українських учених уже давніше в одній своїй рецензії. Тому, що ніхто не скористав з вказівок, займав ся сам автор сим співанком в шестім розділі статі. Одначе проф. Брікнер текстів вповні не наводить з виїмкою кільканадцятьох текетів, тільки робить виписки. Тому я зважив ся опублікувати всі українські текети цього старого співанка в цілости¹⁾. Завдяки ввічливій учинности Заряду Бібліотеки Музею кн. Чарторийських і Дир. Бібліотеки Оссолінських у Львові д-ра В. Кентржвинського я міг вистудіювати рукопись у Львові.

Всі пісні співанка світські, а на скільки українські, в дуже попсованім виді. Розклад на рядки звичайно мій. Подаю текети в сім виді, якві мають у рукописев. Думаю, що тільки таке опублікування сих попсованих текетів дасть змогу потім займити ся язиковою стороною текетів з їх польонізмами й білорусизмами — та пробою відбудови первісних текетів в порівнанню з вишними їх варіантами.

Рукописних записей XVII в. українських пісень і вірш не багато опубліковано. Одну віршу й одну пісню з другої чверти XVII в. оголосив друком др. Щурат²⁾, а з рукописев другої половини XVII в. опублікував проф. Перетц „Dumę kozacką o Beresteckiem zwycięstwie 1651 31 July“³⁾ та пісню про попа-пьяницю „Sered pola szyrokocho cerkowka stała“.⁴⁾ Дуже

¹⁾ З рецензії проф. Брікнера здавна мав я винотоване число рукописев, тільки інші занятя не позволили мені скорше займити ся нею.

²⁾ З незваної польської рукописи XVII в. (Записки, т. LXXIV, стор. 132—3).

³⁾ Историко-литературныя изслѣдованія и матеріалы, т. I, ч. 1, стор. 94—97.

⁴⁾ Тамже, стор. 106—107.

інтересна збірка кінця XVII в. взуїга Домініка Рудницького, опублікована проф. Перетцом в „Заміткахъ и матеріалахъ для исторіи пѣсни въ Россіи“¹⁾ Ї тут 15 українських пісень. До кінця XVII в. або самого початку XVIII в. відносять проф. Перетц збірник бібліотеки синодальної школи церковного співу в Москві, звідки надрукував 12 українських текстів в другім розділі праці „Новыя данныя для исторіи старинной украинской лирики“.²⁾ Інші опубліковані тексти походять з записей XVIII в.

Тому на тим більшу увагу заслугує збірка українських пісень в співанику бібліотеки Чарторийських. З того, що як 22 пісня рукописи подана відома вірша єпископа Шумлянського, можна здогадувати ся, що короткий час по даті зложення пісні се можлива найстарша границя повстання збірки. По всякій правдоподібности єпискана збірка при кінці XVII в. Вона й найбогатша, бо переховала в собі 68, що правда, декуди дуже поісованих українських пісень.

(стор. 9)

1. Piesn ruska.

Oy, na ruce na Samaroch sila (sic) porom nosit,
Oy, ne odyn kozaczenko chetmanunka prosit.
Pustyz mene, chetmanunku Samora, do domu,
Oy, Boze muiy, rozyhrau sie konik po do mnoyo (sic).
Oy, ne kazaw hetmanunko Samora puskaty,
Kazaw ze un asawule harmaty kowaty.
Ne kuyz mene, hetmanu(n)ku, k midanuy harmaty,
Prykuy mene, hetmanu(n)ku, g biloy kyrawaty³⁾ (sic).

Piesni Ruskie.

2. Piesn: 1.

(71.) Oy, chtoż mene bude w moiom żalu teszyti,
Chtoz zo mnoiu bude horki slozy piti,
Koli niet diwonki, kotoruiu lublu,
Bo dla nieie zytie moie i zdrowie zhublu.
Oy, hlan chto na Boha, a poteszy mene,
Skazy, szczo diwonka dilaie bez mene,

¹⁾ В 2 кн. за 1901 р. „Извѣстій Отд. рус. яз. и слов. И. А. Н.“ ²⁾ В 1 кн. за 1907 р. тихже „Извѣстій“.

³⁾ Може: kurowaty.

Czy spít, czy noczuie, czy s kim besieduie,
Czy tak tiaszko, iak ia, horengo horuie.
Szczašliwaz to buła hodinonka miła,
Koli mene od nieie wiadomost buła
Z dalokoho kraiu, iak by z za Dunaiu.
A teper ni maiu; zabuła mene, znaiu.
Oy, koli zabuła diwezynonka miła,
A swoje słowonko w nepamet pustila,
(72) Tadze, moje serce, sama se osudisz.
Czy ia tomu winien, szczo ty w słowie błudisz?
Ia pomniu na Boha y na swoje słowa,
Iakaia tam buła naszaia umowa,
I słuzyti budu, pokul swieta stoit,
A chto mene hudit, Boha sie ne boit.
Sam Boh toie znaie, szczo komu dati maie,
Lichiiie worohi procz porozhoniaie.
S toboiu mne miło hore horewati;
Day ze, Boze, chutko milenkuiu znati.

3. Piesn : 2.

Niewolunkaz moia z wami,	Diuczynonka choroszaia,
S choroszenkimi oczenkami,	Bud na mene laskawaia.
Szczo mne spati ne daiete,	Lubi, choroszaia diwezyno,
Tuhu sercu zadaiete.	Ne bud nudnosti pryczyno(w).
Iaz ne mohu ny spatonki,	Lepszey buło ne uszczynati,
Szczo mne toszno do diwonki.	Niz lubiuszy, perestati.
(73) Prynesi, Boże, hodinoiu,	Sam Boh tomu sudija bude,
Szczob se baczyu z diuczynoiu.	Chto koho perwiey zabude.

4. Piesn : 3.

Niewolunkaz moia z wami	Bo ludi use rozumieut
I z ludzkimi mowunkami,	I howoryti umieiut.
Szczo mne spati ne daiete,	Zaraz mene obmoulaiut
Ludiom muzy dodaiete.	I do miloho ud(a)iu.
Iaz ne mohu ny spatonki,	Chot ia o toie ne dbaiu,
Ne wizu szczo hodinonki,	Kolib chotieła, inszoho maiu,
(74) Hde se z miłym powidati ¹⁾ ,	Tolko soroma boiu se,
Skolko słowok pohadati ²⁾ ,	Ludiom na smiech ne daiu se.

¹⁾ Потім „i“ поправлено на „y“. ²⁾ Так само.

Bud ze laskaw, moy milenki, Szczęśliwa tobie doroha,
Ne zabuway diuczynonki. Kaze diuczyna neboha.

5. Piesn: 4.

Wspomozy, Boze, mo'e serdenko,
Nechay ne tuzyt welmi tiazenko,
(75) Nechay ne tuzyt, szczo od woroha
Terpit bidnoie proboh dla Boha.
Czoho ty, serce, z mysloiu bludisz,
Iak bys ne znało, koho ty lubisz.
Ia toie znaiu, szczo tobie miło,
Toioz bo mene welmi suszyło.
Znaiut y ludi, biesu ich doli,
Iak bych ne lubiat ludi nykoli.
Iakiie diwa szczo chto mił komu,
Sobie ia lublu, ne komu innomu.
Nechay howoret, iak sobie znaiut,
Koli innoie zurby ne maiut,
A ia na toie krychy ne dbaiu,
Bo szczo tiaszszoho na sercu maiu.
Oy, iaz bo welmi tiażko¹⁾ kochaiu,
Oy, koli luby, toho ne znaiu.
Szczo za doienka moia takaia,
Czy mene zhudyła inna iakaia.
(76) Pered toboiu, luba diuczyno,
Nudnosti moyho serca pryczyno,
Zyi zdrowonka²⁾, iak sobie znaiesz,
Nech³⁾ zdrow bude, koho kochaiesz.

6. Piesn: 5.

Sam ia ne znaiu, szczo dilati maiu, szczo miłoie ne wizu,
Oy, day ze, Boze w borzenkom⁴⁾ czasie, szczoob była poblizu.
Sam ia poiedu, miluiiu naidu, po sadunku chodiaczy,
Az moia milenkaia, slozki roniana, dumonki spiewaiuczy.
Holowonkaz moia biednaia, komu se ia podobaiu,
Chtoz pozaluie zurbonki moie, szczo miły ne bywaie.

¹⁾ Первіцао: тязько. ²⁾ Зрааы: здорова.

³⁾ Зрааы: nechay. ⁴⁾ Зрааы: борзонком.

Buway, milenki, otry slozonki, potiesz serdenko¹⁾ moio²⁾,
Szczob ne tuzyło, tebe lubiło, wozmiz mene z soboiu.

7. Piesn: 6.

- Och, ieho ma. Ne welika suma ta ne zoydet z uma. Och,
[ieho ma.
Och, ieho ma. Pod okonkom sezu³⁾, bielyi kuzel predu Och,
[ieho ma.
Och, ieho ma. Az no idet molodec, miiaiet moy dworec. Och,
[ieho ma.
(77) Och, ioho⁴⁾ ma. Ny szaponki ne zniaw, pomohaybo ne daw.
[Och, ieho ma.
Och, ioho⁴⁾ ma. Czy lubiti ieho, czy liszyty ieho. Och, ieho ma.
Och, ieho ma. Day lubiwszy ieho, ne miety druho⁵⁾. Och,
[ieho ma.
Och, ieho ma. Day lubiwszy ieho, ne uyti soroma. Och,
[ieho ma.
Och, ieho ma. Day ni mał ny welik, seredniy czolowiek.
[Och, ieho ma.
Och, ieho ma. Day miletcki rumian, choroszonko⁶⁾ ubran.
[Och, ieho ma.
Och, ieho⁷⁾ ma. Ne weliki (sic) suma, day ne zoydet z uma.
[Och, ieho ma.
Och, ieho ma. Ne welika napast, day spatonki ne dast. Och,
[ieho ma, Och, ieho ma.

8. Piesn: 7.

Nychto enne ⁸⁾ ne pohadaie,	(78) Szczo odnieli mołoyczyna,
Chto swoho miloho maie.	Choroszoho czeladina.
Moyho netu hołubonka,	Bisa oni sami maiut,
Bidnaia moia hołowonka.	Chot mene rozłuczaiut.
Szczu dilati, ne plakati,	Mne niczoho, im druhoie,
Na woroha day narekati,	Ne zabyway, serce moie.

¹⁾ Зразу: serdenko.

²⁾ „moio“ дописано пізніше; так само „wozmiz“ до кінця, зразу було також переч.: welmi milenka.

³⁾ Зразу: sizu. ⁴⁾ Зразу: ieho. ⁵⁾ Зразу: iekoho.

⁶⁾ Зразу: choroszenko. ⁷⁾ Справлене на: ieho.

⁸⁾ mene або упуј.

Oy, werni se, ohlany sia,
Pryied, poradmy sie,
Iak worohom odpor dati,
Szczo maiu z nimi dilati,
Bo zzuryli hołowunku
Newinnomu diuczynonka.
I sam im dopo(mo)haiesz,
Na Boha ne pamientaiesz.
Czy ia upiła, czy ia uieła,
Oczy chorosze schodiła,

Na serdenku tuhu maiu,
Slozenkami sie obliwaiu.
(79) Dobro radiat, szczo(b) zabyti,
Neszczyroho ne lubiti.
Trudno w sercu ukoiti,
Szczob i tebe ne lubiti,
Trudno w sercu roskazati,
Szczob o tobie ne dumati.
A chot wizu neszczyroho,
Ne perepru serca moho.

9. Piesn: 8.

Oy, poydu ia u les tuzycza¹⁾ mizy hory y doliny,
Smutnenki chozu, tiazenko tuzu da bez moie diwezyny.
Myslu posylaty, oy, czy sam iachali da do moie diwonki,
Darmo zuru se, sam ze ia kinu se do moie lubonki.
Woronyi koniu, nesi stupoiu, rownay hory y doliny,
Prynesi mene chot o pounoczy da do moie diuczyny.
Stanu u poroha, da proszu Boha, szczob miluiiu obaczyw,
Az no ma milenka sedit u wokonka iak iasna zorenka.
Sedeczy hadaie, o mne ne wiedaie, z wietrykom rozmoulaie:
Wietre s pounoczy, skazy, seie noczy szczo moy milyi hadaie.
(80) Oy, koli hadaie, nechay sam buwaie, mene ne zabuwaie,
Oy, koli zabude, Boh sudioiu bude y Przczystaia Maty.
Wszak my prysehali, ruczonki dali tebe (sic) ne zabuwati.
Iak ne prystupaiu, ruczonku daiu, milaia, ne zury se,
Oy, ne zurysia, na mene ohlani sia, taki ty moia budesz.

10. Piesn: 9.

Lubi men(e), diuczynonko,	Czornye oczy i browonki.
Lubi mene, hołubonko,	Poday, chłopeze, łuczonka,
Lubi mene, serce moie,	Chot bolit ruczonka,
Tolko ty mene ne czaruyi (sic).	Zawiedu ia dwie strełonki
Oy, ia czarok ne znaiu,	Za zdrowie diuczynonki.
Czarowati ne umieiu,	Szczo na strełonki pohlanie,
Lubiti ne smieiu.	To na mene uspominaie:
Oy, usez moiie czaronki	Oy, ty milyi, odiezdzaiesz,

¹⁾ tużaczy.

Komu mene pokidaiesz?	Budesz tam mieti szczo iesti,
Oy, czy Bohu, czy matonce,	Skazu szczo panu powiesti. ¹⁾
Szczu dilaty sirotonce?	Oy, poydu ie ²⁾ do staienki,
Oy, kozacze, lubcze moy,	Zarzel konik siwienki,
Wywiedion koniczok twoy.	Ten twoho pana, neboze.
Nechay ze on ziest obroczo,	Prynesi ieho, mocny Boze.
Nechay napasu swoich oczok.	(82) Biechay (sic) ty, koniu,
(81) Oy, koniu moy woronenki,	[z hostiny,
Bud ze ty tak szczasliwenki,	Zawezy panu nowiny,
Koli maiesz w nozenkach moc,	Szczu ia ieho ne zabudu,
Bezy do miloie na usiu nocz.	Pokul ono zywa budu.
Oy, prybiehszy k worotonkom,	Oy, prybieh konik siwenki,
Zakolatay kopytonkom.	Spytaiet pan mołodenci:
Czy spisz, mila, czy hadaiesz,	Szczu uskuraw, koniu neboze,
Czy wze pana zabuwaiesz?	Potiesz mene, m(o)cny Boze.
Oy, ne tolkoz bo ia spała,	O panonku, ne zury sie,
Kolko o panu hadała.	Iak ti kazu, utieszy sie,
Oy, koniu ty moy siwenki,	Szczu ona te ne zabude,
Behay ze ty do staienki,	Pokul ono zywa bude.

11. Piesn: 10.

Oy, letiela holubonka z Ukrainy,
Poroniła siwo pierie na dolini.
Ne zal ze mne siwoho pieria na doline,
Iak zal ze mne oyca i matonki na Ukraine.
(83) Pokin, dywka, oyca y matku, usiu rodinu,
Ied zo mnoiu kozaczonkom na Ukrainu.
Iak ia maiu oyca y matku pokidati,
Budet mene usia rodina proklinaty.³⁾
Czy na toie mene matka hodowała,
Szczo ia oyca y matku swoiu pokidała.
Na Ukraine szczuka ryba z szafranom,
Budisz zyti z⁴⁾ kozakom iak za panom.
Na Ukraine szczuka, ryby yz wodoiu,
Budesz zyti za kozakom z bidoiu.
Ne zabudesz.
Oy, pryiechau moy milenki day z woynonki,
Zakolataw w okonko day do izbonki.

¹⁾ Порів „powiesti“ переч. і наведено: szczo powesty.

²⁾ ia. ³⁾ Зразу: proklinati. ⁴⁾ Зразу: za.

Czy spisz, miła, czy hadaiesz, Boh s toboiu,
Koli ne spisz, moia miła, mow so mnoiu.
Iak ia maiu s toboiu howoryli,
Nelub lezyt podle mene iak zabityi.
(84) Odsun ze se, moia miła, od neluba,
Zabii ieho s toho luka iak hołuba.
Iak ty maiesz, oy, neluba zabiwati,
S kim ia budu ditki swoje hodowati?
Z Bohom, moia miła, i zo mnoiu,
Ne zury se, serce moje, Boh s toboiu.

Пор Вацлав з Олеска, Песні польскіе і рускіе луду галицыйскаго,
Львів, 1833, стор. 391—392; Вол. Гнатюк, Хоцеський співаник Левицьких
(Записки Наук. Тов. ім. Шевч., XC¹, стор. 115).

12. Piesn: 11.

Annusiu serdenko, moie ty kochanie,
Day że mne ruczonku czerez dylowanie.
Annusiu serdenko, palisz moiu duszu,
Sered noczy o pounoczy do tebe pryti muszu.
Annusiu serdenko, choro(s)zoie zielie,
Day ze mne ruczonku, budesz mieti spasienie.
Czeres (sic) sad na posad iestonki nosiła,
Czomu ko mne ne przyszow, ieszczem te prosiła.

13. Piesn: 12.

(85) Oy, lubiu ia choroszuiu diwonku. Ticha woda, bystrenkiy
[Dunaiu.
Oy, ia ieho (!) lublu, ona mene ne lubiła. Ticha woda, by-
[stronkiy Dunaiu.
Proszu ia baboni, szczob (szczob) zielieyka dała. Oy, ticha
[wodo, bystryi Dunaiu.
Zakazała babonka ziele nad Dunaikom. Ticha woda, bystryi
[Dunaiu.
Kazała ieho rwati, s konia ne sedeti. Czuy, koniczenku, o polu
[dorozenku.
Ia zielieyka narwaw, s konika ne siedaw. Czuy, koniu, o polu
[dorozenku.
Pryiedu do domu, diwka zamuz poszła. Tiaszkostiz moia,
[welmi nemałaiia.

Za susieda moho welmi bliskoho. Tiaszkostiz moia, welmi
[nemałaia.

Czerez moje podworie po wodu chodiła. Tiaszkostiz moia,
[welmi nemałaia.

(86) A u moiom sadonku tresoczki lomila. Oy, tiaszkostiz moia,
[welmi nemałaia.

Na moim serdonku ohnik paliła. Tiaszkostiz moia, welmi ne-
[małaia.

14. Piesn: 13.

Oy, uczynila diwonka, uczynila,
Z belenkim liczkom i s choroszymi oczunkami.
Oy, boday ty tak znaw z tey seni¹⁾ do chaty,
Oy, iak ze ia znaiu, czym (czym) tebe czarowati.
U mene czaŃonki choroszyie oczonki,
U mene ziele(y)ko rumianoie liczonko.
Oy, tekut reczonki s krynicy do ieziora,
Dumała, dumala diwonka s poranku do wieczora:
Hey, czy zamuz poyti, czy diuczynoiu byti,
Biedna holowonka, nekomu poraditi.
Ey, zamuz poszowszy, muz, nie ia, newolenka,
Niżli na potom ludzkuiu obmowunku.
Ey, wydu k Dunaiu, nad berezonkom stanu,
Boh toie (87) wiedaie, komu se ia dostanu.
Oy, koli dobromu, to chwała tobie, Boze,
Oy, koli lichomu, boroni mene, Boze.

15. Piesn: 14.

Byłoż mene spierwa²⁾ ne lubity,
Byłoż mene zalu ne czyniti.
Teper odiezdzaiesz,
Mene pokidaiesz.
Oy, iak sobie, moy panonku, znaiesz,
Koli mene uzo (sic) pokidaiesz.
Ia o toie ne dbaiu,
Bo inszoho maiu.
Nasti, Nastı, welika napasti, szczo za zielie dała,

¹⁾ Зрауу: i(z) seni do chaty. ²⁾ Попр. на: spierwszoy.

Szczo oczarowała.

Oy, Nastonka welmi prysehała,
Szczo ia tobie zielia ne dawała.

(88) U mene czaronki

Czornye oczonki,

U mene zielenko¹⁾

Biełoie liczonko.

Boday tyie use ludi propali,
Boday oni day szczastie ny mali.

Mene rozłuczyl

I sami ne mieli.

16. Piesn: 15.

Chodit diuczyna po pokoiowi,
Welmi se żuryt po żołnierowi,
Ruczonki łomit, słozonki ronił,
Chtoż moje serdenko w zału ukoit.
Oy, iak by chto znau, iak ze mi nudno,
Szczo mne z miłym howoryti trudno.
Ey, trudno, trudniey że bude,
Koli ieho dowho²⁾ ne bude.
Lubilismy sie (89) poutora roka,
Pokul ne znali worohi z boka.
Oy, iak poznali, rozklewietali,
Boday od Boha szczastia ne mali.

17. Piesn: 16.³⁾

Oy, iszow żołnier od obozunka,
Wiesti wezie diwczyne od miloho, wiesti.
Ona k nemu wyszła, stała se ieho pytati:
Szczo, żołnieronku, od obozu czuwaty?⁴⁾
Oy, kaza(t) ti sie twoy milenki kłaniati.
O ty, diuczyno, czyrwonoia (sic) kalino,
Czom ze se tobie liczonko izmieniło?
Oy, zmieniło sie y s toho dobryie znaki,

¹⁾ Зразы: зieleuko. ²⁾ Зразы: uho (?) do mne.

³⁾ Ілю 16 йде 18 ⁴⁾ Зразы: czuwati.

Choczet mie mati za neluboho oddati.
Daway ze ty mene do obozunku znati.
Oy, zbieruz bo ia sto koniczenkow, luda,
Oy, zabiuż bo ia day twoho neluba.

(90)

18. Piesn: 18.

Szczasliwaia dorożenka, kudy miłyi pryizdzaie,
Neszczasnaia hodinonka, koli mene pokidaie.
Słowa ieho uspominati, muszu horeńko płakati,
Na osobu uspominaty, muszu serdenkom wzdychały.
Wzajemnosti ne widaiu, ludzkim mowom ne wieraiu,
Bo woh¹⁾ (sic) łude se kochaiut i szczyrosti ne znaiut.
Taki o toie ne dbaiu, iak kochała, tak kochaiu,
Oдно (sic) nerownoie osobie, muszu dat(y) pokoy sobie.

19. Piesn: 19.

Dolenkoz moia lichaia,	Taki oni rozumieiuť,
Hołoukoż moia biednaia,	Howoryti lichoiie umieiuť.
Ludi o mne hadaiut	Na sebe niczoho ne znaiut,
Y pokoiu mne ne daiut.	Tolko o ludziach hadaiut,

(91) Chot ia niczoho ne znaiu, A ia, oddawszy sie Bohu,
Boh mia, y dumati ne dumaiu, Perebudu usiu worohu.

20. Piesn: 20.

Oy, ieszczе kardasz, ieszczе kardasz ne uradiw sia,
A na woynu pochwaliw sia.
Oy, bre more, kardaszu, mołodienki kozaczonku, bre, bre.
Synka matka, synka matka nauczała:
Oy, synku kardaszku, oy, koli poiediesz day na woynonku,
Ta na pered se ne wydaway,
Na zade se ne zastaway. Bre, bre more.
(92) Kardasz matki day ne słuchaw,
Day na pered se wydawał,
Day y na zade se zostawał. Bre, bre more.
Oy, hde se uziau inderbasza,
Zabiw konia s pod kardasza
Mołodoho,
Koniczenka woronoho. Bre, bre more.

¹⁾ wsi.

Oy, zoydimo se do radonki kozackoie,
Do radonki mołodeckiie,
Do radonki reiestrowyie. Bre, bre more.
Oy, skinma se po szostakowi,
Kupim konia kardaszowi
Mołodomu,
Koniczenka woronoho. Bre, bre more.

21. Piesn: 21.

Hey, pasła diwka kaczk
Pry zielonem maczku,
Hey, pasuczy zahubiła,
Iduczy zabłudiła.
(93) Hey, odbłudiła se u pole,
Aż tam milenki ore,
Hey, ni ore, day ni plu yt,
Po swoioy diuczynie tużyt.
Hey, pomohayboh s boża¹⁾,
Czy zdorowenkas hoże,
Hey, Boh miaz, bo ia ne znaiu,
Iako se teper maiu.

22. Piesn: 22.

Posłuchayte, posłuchayte, szczo was zywo,
Iako woysko woienliwo
Nas mołoycow omyliło
I w nesławu wprowadyło.
Zal se, Boze, na hetmana
Samuyłowicza Iwana,
Szczo zakazaw nam chrestiianom
Poyti protiwiw bisurmanow.
Turkom pryiazni w tom pokazaw,
A kozacku sławu zmazaw,
Kotru²⁾ w polach batki naszy
Zdobywali biuczy baszy.
(94) Otoż baczysz, szczo se stało
I bes tebe sie nadało

¹⁾ Зразу: s poza.

²⁾ Се первісна лекція справлена на: kotru.

Korolowi i Polakom,
Kawalerom i iunakom.
Wyszliż Turki wsimi siły,
Szczoł cesara z nimi bili.
Korol ne w mocy, posiłkuie.
Turkom bitwu oznaymuie.
Oy, w niedelu, oy, w nedelu welmi rano
W surmy y w truby zayhrano,
Od korola zawołano,
Tiaszko z armat ohnia daño.
Nutez, Lachy, nutez, Lachi, zo mnoiu,
Skoczcie szczyre z ochotoiu.
Budut Turki utekati,
A my ich budemo rubati.
Oy, od rana aż do noczy,
Ne odin tam zamknet oczy
I na krwawym polu zostaw,
Na wieki se (z) swietom rostaw.
(95) Tam zdobyczy nemalyie
Brali Lachi zołotyie,
A namielow se zostało
I Wiednianom se dostało.
Diła Niemcy wse zabrali,
Korolowi diakowali:
Korolu nasz, odkupiu¹⁾ ies,
Na inszyi swiet narodyw²⁾ ies.
Korol se tym welmi tieszył
I spod Wiednia z woyskom spieszył,
Kozdomu se mile stawil,
Nyhde se z woyskom ne bawil.
Ależ Turki zdradu knuiut,
Pod Parkany se hotuiut,
Nespodewanie nastupuiut,
U czetwer Laszonka woiuiut.
Aż no korol peredmowu
Uczynił takowu:
Moy³⁾ Lachi, ne diwuyte se,

¹⁾ Властиво: odkupiy. ²⁾ Зраву: narodiw.

³⁾ Зраву: Moi.

(96) A u subotu hotuyte se.¹⁾
Skoroz toie wymawlaie,
Sám na konika usedaie,
Boha o pomocz prochaie:
Bože, Bože, dopomoži
Winđoie²⁾ (?) biet (?), mocny Bože,
Subotonku ofaruiem,
Postiti w niu obiecuiem.

Пор. др. Ів. Франко, Вірша єпископа Й. Шумлянського про події
1683—1686 рр. (Записки Наук. Тов. ім. Шевч. т. XXXIX, Misc. стор. 1—5).

23. Piesn: 23.

Oy, czohoz ty, diwczyno, dumaiesz,
Czy dla toho, szczo swoho ne maiesz?
Oy, ne dumay, day pokoy,
Serdenko swoio uspokoy,
Oy, pryiedie borzdenko mily twoy.
Kotoraia nedela minula,
Iak ia o swoim milenkim czula?
(97) Oy, uzez bo mne tosznenko,
Szczo net ieho blizienko,
Szczo odiechaw od mene daleko.
Wolełabym nikoli ne żnati (sic),
Niż poznawszy, z nim se rostaty³⁾,
Chotielaz by perełomit,
Szczob ieho ne lubit.
Oy, trudnoż bo lubiwszy zabyt.
Tobie, Boże, ia ieho oddaiu,
Wszak widaiesz, koho ia kochaiu.
Oy, day, Boze, ohledat,
W dobrym zdorowiu pryustat,
Na toy czas ia weso(o)łaia budu.

24. Piesn: 24.

Wspomoży, Boże, moie serdenko,
Szczob ne wzdychało welmi tiaženko,

¹⁾ В рук. властиво *hote*, зглядно недостає другої чертки
в букви: *u*.

²⁾ Се місце печатке в рукописі; проф. Брікнер читав: *windoje*.

³⁾ Зрауу: *rostati*.

- Nechay ne płacze, szczo od woroha
(98) Terpit proboh bidnoie dla Boha.
Ozymiz, Boze, lichiiie doli,
Wynesi borzdo z toie nedoli,
Bo zyt ne budu, sama toie znaiu,
Sama se szczoden proklinaiu.
Oy, hdez ty zbiehła, smertonki (sic), nyne,
Czomu moje zdrowie ne hine.
Czom oczu moich ne zawiera(s)iesz?
A ty milenki, szczo pohladaiesz
Na moi slozki welmi czastenko.
Sama to znaio (sic) twoie serdenko,
Szczo mne miłszaia smerti (sic) bez muki.
Wolełab zaraz w tiaszkiie ruki,
Niż na woroha szczo raz pohledaty¹⁾,
Szczo raz na nieho tiaszko wzdychati.
Wspomozy, Boze, moje serdenko,
Szczo ne wzdychało welmi tiazenko.
Baczu, szczo miło (sic) o mene ne dbaie,
Tak mi sie widit, szczo inszuiu maie.
(99) Zoszli, Boze, hradowuiu tuczcu,
Ubiż borzdo moiu rozlucznicu.
Nechay on znaie, za szczo Boh zabiw,
Za moiu prawdu, szczo mene zdradyw.²⁾
Oy, kolib zabył, w tom mene potieszyt.
Nechay moy miłyi z ynnoie ne tieszyt.
Ia bym za toie dała chwału Bohu,
Szczo mene w tom potieszzyw nebohu.

25. Duma

Oy, ne stoiu pod okno(m),
Ne kiwaiu kolpakom,
Kolpaczonka ne wnesesz,
Sam molody ne teczesz.
Siuda wil, tuda wil,
Do miłoie dewet mil,
Desiataia doroha
Do samaho poroha.

¹⁾ Зраау: pohledati. ²⁾ Зраау: zdradiw.

Zaswieti łuczynu,
Osmotry diwczynu.
Oy, u koho se udała (se),
Oy, u koho se udała,
Czy u popa, czy u dieka,
Czy u dobroho iunaka?
(100) Ne wdała se ny w popa, ny w dieka,
Tulko u dobroho iunaka.

26. Piesn : 25.

Nychto mne (sic) ne pohadaie,
Chto swoyho miloho maie.
Moyho nietu hołubonka,
Biedna moia day hołowunka.
Szczo dilati, ne plakati,
Na woroha day narekati,
Szczo odneli mołoyczyna,
Choroszeho day czeladina.
Bisaz oni sami maiut,
Chotiaz mene rozluczaiut,
Mne niczoho, im druhoie,
Ne zabyway, serce moie.
Oy, werni sie, ohlani se,
Pryied ko mne, day poradmy se,
Iak worohom odpor dati,
(101) Szczo maiu z nimi dilati.
Toz widisz, szczo newinnaia,
Dolaz mola day neszczasnaia.
Czy ia upieła, czy ia upiła,
Czy chorosze uchodiła,
Za toboiu, moy milenki,
Leta swoje day potratila¹⁾.
Na serdenku tuhu maiu,
Słozkami se obliwaiu.
Dobre radiat, szczo zabyti,
Neszczyroho ne lubiti.
Trudno w sercu ukoiti,
Szczo ieho ne lubiti.

¹⁾ Сі два рядки на маргінесі.

Trudno sercu roskazati,
Szczob o tobie ne dumati.
A chot wižu neszczyroho,
Ne perepru serca moho.

27. Piesn: 26.

Diwczy moie molodoie,	Nemnohož ia nazbierała,
Choroszo oko twoie	Na miłoho pohledała.
Pod dubinoiu pod zielenoiu.	Pod dubinoiu pod zelenoiu.
Oy, dla twoho biłoho lica	Nedaleko reczki
Utratiw ia konia.	Poszli panny po poreczki.
Pod dubinoiu pod zelenoiu.	Pod dubinoiu pod zelenoiu.
(102) Oy, dla twoich biłych ru-	Adna druhuiu zapytała:
	[czok Czy mnoho nazbierała?
(Zołoty) Utratiw ia złoty łuczok.	Pod dubinoiu pod zelenoiu.
Pod dubinoiu pod zelenoiu.	(103) Nemnohož ia nazbierała,
Dla twoich choroszych oczy ¹⁾	Bo na miłoho zdała.
Ne spau ia czotyry noczy.	Pod dubinoiu pod zelenoiu.
Pod dubinoiu pod zielenoiu.	Oy, nedaleko woda, wody,
Oy, dla twoie krasnyie urody	Poszli panny po iahody.
Skakaw neraz czerez wody.	Pod dubinoiu pod zielenoiu.
Pod dubinoiu pod zielenoiu.	Odna druhoe zapytała:
Nedaleko kier z dembiny,	Czy mnoho nazbierała?
Poszli panny po maliny.	Pod dubinoiu pod zelenoiu.
Pod dubinoiu pod zelenoiu.	Nemnohož ia nazbierała,
Odna druhuiu zapytała:	Bo z milenkim rozmoulała.
A czy mnoho nazbierała?	Pod dubinoiu (sic) pod zelenoiu.
Pod dubinoiu pod zelenoiu.	

28. Piesn: 27.

Zora zachodit, wieczor blizienko,
Ne s kim howoryti, biedna hołowenko.
Ach, moy spodar, luby²⁾, milenki,
Prydi do mene, ne masz małonki.
Oy, prydi, prydi, ne czyni zalu,
Iahoda moia, dorohy krysztalu.
Rozmowlu s toboiu słowko werneho³⁾,
(104) Iahodo moia, krasna wi-szenko,

¹⁾ Зрааы: oczok. ²⁾ Зрааы: lubi. ³⁾ wernenko.

Wypuszczu tebe welmi ranenko,
Iak słonce wzyde, moy hołubenko.
Oy, wypustiwszy, day zapłakała,
Wziawszy za ruczonku, pocałowała.
Po polu chozu, hołosok rozwozu,
Pohukiwaiu, tiaszko wzdychaiu.
Ne hukay, hołubok, u twoy hołuboczyk,
Poletiew że on u wiszniowy sad(i)oczek.
Siw nad rekoiu uwies belone(n)ki,
Pohukiwaie swoje hołubonki.
Pryleti, hołobonku (sic), do mene borzdenko
Potieszy moje smutnoie serdenko.
Ia swoiey hołubonki ne nahlezu se,
Ne hledi chto, proszu, porozimiewaiu se.
Ne chodi tudy, kudy ia chozu,
Ia tobie stezenku perehorozu.
(105) Ne lubi toho, koho ia lublu,
Ia tobie kamieniem hołowu probiu.

29. Piesn: 28.

Koty se kryształ po sienożaty¹⁾,
Choczet Laszenko Rusonku wziati.
Oy, ty Laszenko, a ty Rusenka,
Prypała do tebe moia duszenka.
Letieli husi z Bieloie Rusi,
Oy, zamutili wodu Marusi.
Oy, hyla, hyla, hosonki (sic) na staw,
Dobranocz, diwczyna, ieszcze ia ne spaw.
O, koli nes paw, ne budesz spati,
Za hodinonku bude switati.
Oy, mati, mati, szerszen u chati,
(106) Iak budet, tak budet, ne daie spati.
Bi(j) ieho, doniu, chot kociuboiu.
Boiu se mati, szczob se ne kaiati.

30. Piesn: 29.

Wczore (sic) była sobotonka,
A sehodne day nedelonka,

¹⁾ Зрааы: sienożati.

Na kozaku kozulenska,
Chot tonenka, day ne belenka.

Oy, ne maie kozak sestry, day ni rodiny,
Oy, nekomu kozakowi wyprati rubatki.
Lichoz tobie, kozaczonku¹⁾, mołodomu tay ne udawszy sie,
Sedit twoia milenkaia, oy, z ynszymi obniawszy sie.
Nechay sedyt, nechay sedyt, czey ona day nasedyt se.
Pryletel do domonku. day na hołowu day rozbolil sia.
Bolit mene hołowunka, bolyt mene ponisaczaie (sic)²⁾,
Ne uidała hołubonka, nini den ni wczora.
Oy, sam ia ne znaiu, day szczo dilati,
Se odbiwszy ruki, nohi, day pokinuti.
Znaiu, oy, boday tebe day nedola pobila,
Oy, czy ia tebe mołodenska lubila?
(107) Czy ia była ne dewczynna, czy iaż była day ne krasnaia?
Dali mene za neluba, dolaz moia day nieszczasnaia.
Oy, boday tebe day tiaszkiy piorun zabiw,
Oy, szczo ty mene mołodenkuiu zdradiw.

31. Piesn: 30.

Zołnier idie na Ukrainu, diwczynonce pokloniaie sie.
Ona k niemu ni słowunka, słozonkami se obliwaie sie.
Ne zury se, diwczynonko, szczo ia idu na Ukrainu,
Ne utieszu worozonka, oy, ia tebe day ne pokinu (ia).
Tiesz (sic), miła, piesienkami day dumonkami,
Pokul mene Boh prynese z Ukrainy day s podarkami.
Zelenoie zytko zaty, konople brati,
Prosi Boha, diwczynonko, chochu ia tebe uziati.
Oy, u polu tieczet ryczka ny pereyti, ny perebrysti,
P(o)rosiz Boha, diwczynonka. (108) szczob da na woynie ne za-
Oy, letiela zezulonka z Ukrainy pozyuiuszy (se), [hinuti.
Pryiezdzy ze, moy milenki, z Ukrainy, ne zeniuszy se.
Oy, łuhom, oy, łuhom, zelenoiu / dubrowoiu,
Nakazaw ia do miłcho choc czornoiiu day woronuii.
Nechay hołubonko day do mene prybude,
Uzielaz mene tuzonka, a słozonki (w) mene ne bude.

¹⁾ Справлено: kozaczonku. ²⁾ poniższe czola.

32. Piesn: 31.

Czohoż moje serdenko tiazenko wzdychaie,
Liboz ono na sebe weliki žal maie.
Czohoż moi oczunki smutnenkiie płaczut,
Liboz ony na sebe welikiy žal baczat.
Oy, sniw ze sie mne son welmi diwnisienki,
Iak by mene, iak by mene zdradiw, ach moy milusienki.
Iaz bo se toho day ne spodewała,
(109) Szczob iakuu zdradonku od miłoho znała.
Oy, u polu werbonka day ne pochilaia,
Ne buy se, Annusiu, ne pokinu ia.
Oy, chot ia poiedu, taki ia wernu sia,
A dla twoho imienia day szczo ty Hanusia.

33. Piesn: 32.

Oy, wzełaz mene welikaia tuha,
Szczoz ia ne wizu swoho mił(ho) druha.
Poszłab ia za nim i sledu ne znaiu,
Szczoz ia czyniti biednaia maiu?
Tiaszkoz to moiemu sercu wzdychati,
Szczoz ia ne muhu (sic) szczo dnia widati.
Oy, ustanu rano, lahu poznenko,
Tebez ia ne wizu, moje serdenko.
Lahu poznenko, a na zory ustanu,
Na milenkoho nikoli ne zhlanu.
Iak ne tuzyti, dawno ne widawszy,
(110) Ieho lubosti po usiom doznawszy.
Skarzyt sia muszu, hey, na miłoho,
Oy, szczom tak dawno ne widała ieho.
Tohdi sie serce z zalu rozwiaze,
Koli z milenkim utoryti (sic) kaze.
A ty milenki, day koli pobludisz,
Sam ze se z swoim rozumom osudisz.
Budesz innuiu, ne mene lubiti,
Skazu tobie prawdu, bude Boh suditi.

34. Piesn: 33.

Oy, lubiw że ia Marynu, day i wsiu zimu,
Koli wesna pryszła, Marynu pokinuw.

Oy, howoryła Maryna, podpiwszy:
Ne pokiday, kozaczenku, welmi polubiwszy.
Oy, ia Marynu wiek ne pokinu,
Oy, ia za Marynu day i sam zahinu.
Oy, ty, Maryno, ne naszoho pouku,
Na Marynie soroczenka (111) z czerwonocho szowku.
Oy, ty, Maryno, chorosza dewczyna,
I sedisz i chodisz, hlediet na to miło.
Oy, poszła Maryna u duby po huby,
Oy, strilaz Maryna starenkoiu (sic) mati,
Poczała Marynu prawdonki (prawdonki) pytati:
Oy, ty, Maryna, choroszaia diwezyno,
Czy ty moyho syna welmi polubiła,
W zelenyi hay zabludila?
Kolib ia twoyho syna welmi ne lubiła,
Tob ia w hay zelenyi ne chodila.

(112)

35. Piesn: 35.¹⁾

Oy, koli ia tobie da neluba była,
Byłoż mene ne lubity.
Ty do mene chodysz,
Z rozumonku zwodysz,
Z inszoiu rozmowlaiesz.
Oy, biedonkaż moia da nienowy horszcok day ne kipil yz wodoiu.
Oy, horszaia bida, day ne moy milenki ne howoryt zo mnoiu.
Oy, ia za nim chożu,
Koniczonka wożu,
Nemoczy k serdenku prylehau.
Boday toho syn Boży ne mnożyw,
Kto tyie lubosty zlozyw.
Zlozyło lubosty biloie pachole,
Pered pannami stoie.
Oy, listonki pisze,
Tiazenko wzdysze,
Lubosty wspominaie.
(113) Oy, tyie lubosty
Horszyie nemoczy.

¹⁾ Пісня 34 польська.

Oy, wolu ia chyrety, bolety,
Niż tyie lubosty miety.
Chyrewszy, holewszy taki perebudu
Lubosty ne zabudu.
Oy, tyie lubosty,
Horszeie nemoczy,
K serdenku prylehaye.
Pusty mene, maty,
Mizy ludy pohulaty,
Nechay ia pohlazu,
Nechay ia obaczu,
Z kim moy miły howorył?
Oy, koli z toioiu,
Szczu ia ioy ne znaiu,
Spodobi yeho, Boże,
A koli z toioiu,
Day z towarzyszkoiu,
Pobi(j) ioho, Boże.

36. Piesn : 36.

Oy, ulicy, oy, studniacy, mnie po tobie ne chodyty,
Czerniawoie, bielawoie za ruczenku ne wodyty.
Oy, chot ona czerniawaia, takiż ona chytlawaia,
Szczu diwczynna bielenkaia, otoż moia kochannaia.
Oy, stanuz ia na kamieniu bielenkimi day nożenkami,
Obierni sie, diwczynonko, z czornimi ocenkami.
Szkoda moiey postelonki, szkoda moiey mołodosty,
Pohubiła leta swoje z lichyuu rabom day u nelubosty.
O, ia u lise ne buła, a u siebie nie kochała sia,
Szkoda moiey mołodosty, szczu hultaiowi dostała sia.
(114) Nie z(d)rodili iahodonki, nie zrodili połuniczonki,
Miguli se żarty moie y poznyie wieczorniczenki.
Y zrodili sie iahodonki, zrodili sie siuniczonki,
Ożenił sie moy milenki, a ia poydu u czerniczonki.
Oy, na łotok woda rynie, a ku lesu ne powernet se,
Choc oczonko uzhlane, a serdenko ne prywiernie se.
Oy, moy milenki, moie serdenko, pohowory ze mnoiu.

37. Piesn: 37.

Postuy, proszu, hołubonku, rozmowlu z toboiu,
Koli bude wola Boża, zyt budem z soboiu.
Oy, iak że mi, miy panonku, z toboiu stoiaty,
Maiuż bo ia worozenki, szczo budut brechaty.
A szcze k tomu, moy panonku, teper odiezdzaiesz,
Zmowlat moi worożenki, szczo o mia nie dbaiesz.
Oy, chotiay że ia poiedu, tebe ne zabudu,
Na zlost naszym worożenom spominały budu.
Pobij, Boże, worożenki, szczo nam zyczat lichu,
My z soboiu, hołubonku, lubomo (sic) se ticho.
Tot czas swoim worożenom zawiążem hubu,
Koli z toboiu, lubonku, stanemo do szlubu.

38. Piesn: 38.

(115) Sedyt kozak na koniku day w kobzenku hraie,
Sam sobie prypiewaie:
Oy, wy, bratia mołocy,
Nakazyte diwonce,
Mołodoi hałonce.
Niechay ona ne tuzyt,
Swoiey krasy ne tratit,
Bo ia ieie ozmu.
A u swetlicy pry skamnicy w cymbałonki biut,
A użoz moiu dewczynonku do szlubu wedut.
Odin wede za ruczonku, a druhomu žal,
A tretemu serce kraiet, szczo lubiw, da ne wziaw.
Nie žal że mnie podateczku, szczo ia darowaw,
Iak žal mne koniczenka, szczo ia zmordowaw.

39. Piesn: 39.

Dolenkaż moja lichaia,
Hołowkaż moja bidnaia,
Ludenki o mne hadaiut,
Pokoiu mne ne daiut.
Chot ia niezoho nie znaiu,
Boh mia, y dumiat ne dumaiu,
(116) Taki ony rozumieiuł,
Howoryt lichu umeiuł.

Na sebe niczoho ne znaiut,
Tylko o ludziach hadaiut,
A ia oddawszy sie Bohu,
Perebudu use worohu!

40. Pieśń: 40.

Zabludyw biel mołodec u tiomnionkom lesie,
U tomnionkom lesie, u czastoy bukowinie.
Prybludyw sie biel mołodec k zielonomu dubie,
Aż na dubie zeżula, a na druhym druhaia.
Oy, zeżula matonko, oy, wywid mene z lisu,
Oy, wywid mene z lisu, z czastoy bukowiny.
Oy, ia wiek swoy kukaiu, z lisa nie buwaiu,
Dorozenki nie znaiu da ny małoye styszki.
Zapłakaw biel mołodec u tiomnonkom lesie, u czastoy bukowinie:
Hołoważ moia biedna, hołowa mołodeckaia.

41. Duma: (1).

Oy, ia mołodaia hgdzie rozum podziela,
Za zołniera za złodzieia samam zachotieła.
Oy, ia rozum mieła, szczo z nim budu zyty,
Biedna moia hołowonko, szczo maiu czynity.
Oy, pożał sie, Boże, moiey mołodosty,
Pohubiłam leta swoje, zyiuczy w żalosty.
(117) Krasa, mołodosc moia, hgdzie sie ty podiela,
Żurbaż mene, niedolenka lichaia yziela.
Oy, poydu ia w pole, zytko sie płowieie,
Dobra moia hołowonka, szczo nie oszaleie.
Oy, zatiekli oczy rudoiu wodoiu,
Ży(j) że sobie, moy milenki, zo wsieiu biedoiu.

42. Duma: 2.

Oy, stoiła kalinonka w łuzie, w łuzie,
Każuć moho milenkoho w tuzie, w tuzie.
Oy, wymu ia kalinonku z łuha, z łuha,
Miniec moho milenkoho tuha, tuha.
Oy, waryła dewczynonka łobodycu
Y posłała milenkoho po wodycu.

Oy, biehom że, moy milenki, biehom, biehom,
Bo prypadec doroženka sniehom, sniehom.
Oy, szczwałom że, moy milenki, szczwałom, szczwałom,
Bo prypadec doroženka kałom, kałom.
Oy, swistom że, moy milenki, swistom, swistom,
Bo prypadec doroženka listom, listom.
(118) Oy, iaz toho da listonka nie boiu sie,
A z toboiu, serce moie, nastoiu sie.
Oy, biehay że, moy milenki, yz wodoiu,
Miła moia rozmowonka yz toboiu.

43. Duma: 3.

Oy, rozwiązaw sie moy czerewiczek na nozie,
Oy, zażurył sie moy milenki w dorożie.
Oy, zawiežu ia swoy czerowiczek na nozie,
Rozweselic sie moy milenki, w dorożie.
Oy, posłuź bo ia sze(s)c koniczenkow, siodmy woz,
A osmoho wozniczenku, szczop (!) prywioz.
Rownay ze, Boże, hory, doliny rownienko,
Pryniesi, Boże, koho ia lublu, borzdienko.
Oy, choc y rano, choc y nie ranenko, nie dbaiu,
Ia swoho hołubonka (po) hołosenku poznaiu.
Oy, pryletieło stado hołubow na moy dwor,
Oy, szczo bielenki, to moy milenki samowtor.

44. Duma: 4.

Oy, stoż ia maiu biednaia dielaty,
Iak że ia maiu nieluba lubenkom zwaty?
(119) Zwawszy lubonkom, serce omdlewa,
Zwawszy nielubom, ludzka obmowa.
Stanu ia w okonce, aż zezulenka,
Kukuiet ona w moich hołowenkach.
Kukuy że, kukuy, moia zezulenka,
Poradz ze ty mnie, moia matenka,
Iak ze ia maiu na swiete zyty,
Iak maiu mołoda wiek korotyty?
Iak że ia maiu tobie radyty,

Koli nie maiesz nikoho, z kim zyty?
Oy, ty nieboho, radz sie druhoho,
Sztob tobie pomoh (z) nieszczastia toho.
Zora zoraie, a ia z nim lahu,
Choc maiu na moim serdenku smahu.
Zora switaie, ia obernu sie,
Smacznyimi slozami oblewaiu sie.
A on nie znaie, czasto pytaie:
Czoho serdenko ciaszko wzdychaie?
Albo nie znaiesz, czoho pytaiesz,
Siewszy na nobi (sic) mało nadobi.
(120) Boday ni zlosty, iak placzu (sic) toho,
Och, ia żaluiu nieszczast(i)a swoho.
Oy, chotby ia miała skarb nieprzebrany,
Choc ia zasiadu obok yz pany,
Wsio mnie nie miło, wsio mnie nie smaczno,
Az po moim liczenku znaczno.
Day że mi, Boże, nie daty znaty,
Hgdzie moy milenki bude prebywaty,
Umiała bym sie z nim poznawaty,
Iak swoho luba lubonkom zwaty,
Kažu lubomo (sic) loszko tesno zrobity,
Szczoby sie od nieho nie odkotyty.
Teper lozyszcze ze wsioho lysa,
Wykinu nieluba yz nim do bisa.
Smertenko, matenko, wezmiz ty menie,
Nie biery ioho dla wsioho dieła,
Bo lude skazuć, szto ia dała ziela.
Ludeb skazali szto inszoho.
Niechay że piersza ia umieraiu,
Chot na serdenku žal uznawaiu.

45. Piesn.

Oy, listonkom dorozenka zapala, zapala,
Dawnoz swoho milenkoho widala, widala.
Oy, prylety, hołubonku, do mene, do mene,
(121) Stesknilo sie moje serdenko bez tebe, bez tebe.
Ia do toho day do seho slowunkom, slowunkom,
A do tebe, hołubonku, serdenkom, serdenkom.

Pryletely dwa holuby na moy dwor, na moy dwor,
Wderily skrylunkami w moy pokoy, w m(oy) pokoy.
Oy, czohoz ty, holubonku, hukaiesz. hukaiesz,
Czy nad mene milszoy szukaiesz, szukaiesz?
Oy, ne hukay, holubonku, ne (h)ukay,
A nad mene milszoie ne szukay, ne szukay.
Oy, Bozesz moy, Boze, diiet my sie wse nehoże,
Kolisz ty mene zabudesz, Boze, chtosz mene tay wspomoze.
Druzyna odiezdzaie, pryiatel odstupaie,
Oy, nictosz myni tay bidnoykomu poradoyki tay ne dodaie.
Пор. Вол. Гнатюк, Хоц. світ. Лев. стр. 125.

(122)

46. Duma: 5.¹⁾

(123) Oy, ne kazyz ty, dywczyno, na mene,
Sczo ya noczował noczenku v tebe.
Oy, skazysz ty, dywczyno, na toho,
Sczo ne znaie nikoli nyczoho.
Oy, zostaway ze se, dywczyno, zdorowa,
Oy, prypałaz bo mni na Vkrainu doroha.
Oy, czy ne budetez ty, dywczyno, tuzyty,
Koli ya poiedu na Vk(r)ainu sluzyty.
Oy, ne budu, serdenko, ne budu,
Ty za worotonka, ya tebe zabudu.
Oy, ne spodiwał se tway sluzenka po tobi,
Oy, rozumil ze vn, sczo ty budetez w zalobi.
Na szoz ya po nim w zaloboney chodyt maiu,
Iak vn mene lubyt, toho, Buh mia, ne znaiu.
Dywczynonko moia, Bohu ia prysiahaiu,
Sczo na cyłom swity tak miloi ne maiu.

47. Ruska.

(124) Anusiu serdenko, palisz moiu duszu,
Sered noczy o pulnocy do tebe pryty muszu.
Treba tobi, moy panonku, welmy diakowaty,
Sczo dla mene newczasonku chcesz podeymaty.
(124) Za szasliwost newczasonki tey sobi maiu,
Koli twoi Anusienki nozki obeymai.
Panusenku holubonku, czy maiu wiryty,
Sczo twoie serdenko chocet mni sluzyty?

¹⁾ Відмінним почерком.

Anusienku hołubonko, Bohu prysiahaiu,
Czerez vsi hodynonki o tobi hadaiu.
Tyie v mene, hołubonko, bolszye tuzosty,
Ne spodywaiuczy se od tebe wzajemnosty.
Proszuz tebe, moy panonku, ne dywuy se tomu,
Koli moje serdenko nalezyt ynszomu.
Ne хочuz ya serdenka od lubonka braty,
Tulko хочuz w łasce twoiey wsiohdy probywaty.
Ne mohuz ya, moy panonku, po wez den zabyty
Twoiey łaski, ktoruius dla mene chotył mity.
Vzesz twoi. Anusienku, nozki obeymai,
W dalekuiu storononku sam se oddalai.
Bud łaskawa, Anusienku, na słuzonku swoho,
Kotory ty słuzyt bude do zytia swoioho.
Nesy, Boze, moi panonku, w dobru hodynonku,
Day tie, Boze, prywitaty z choroszo(w) zononko(w).

(141)

48. Piesn: 8.

Czoho moje serdęko tiazęko wzdychaie,
Alboz ono na sobi weliki zal maie.
Czohosz moje oczęki smutnenkyi płaczut,
Alboz ony na sobie weliki zal baczut.
Oy, snil se mni sen welmi diwniusienki,
Iak by mene zdradiw, ach, moy milesęki.
Oy, iaz bo se toho y ne spodywała,

(142) Szczob iakuyu zradonku od miłoho miela.

Oy, v polu werbonka day ne pochilaia,
Ne buy se, dywczyno, y ne pokinuz ia.
Oy, chot ze ya odiedu, takiz ia wernu sia
I dla twoho, dywczyno(n)ko, oy, szco ty Marusia.

49. Piesn: 9.

Sczasliwaia dorozenka, oy, kudy ty pryiedzhaiesz,
Nescasnaia hodynonka, koli mene pokidaiesz.
Ludenkiz o mni hadaiut y pokoyu mni ne daiut,
Takiz oni rozumieut y howoryti vmięyut.
A yaz na toie ne dbai,
Iak kochała, tak kochai,
I oddawszy seya Bohu,
Perebudu wsych worohuw.

50. Piesn: 10.

Newolasz moia welmi tiazenska, czom ia doli ne maiu,
Ne mohu znaty, w ktoruiiu¹⁾ (sic) milenki obertaiet sia kraiu.
Serdenkoz moie w zalu sie kraie, slozmi sia zaliwaie,
Koli spomenu, gdez moy milenki, och, tiazenko wzdychaiu;
W ktoruy storoni, sezo poroblaie, czy inczuiu ne kochaie,
Iesli nie mene, scom ioho lubila, uzo ne zabywaiu (sic)?
Oy, prybud, prybud, moy hołubonku, tam, de twoia milaia,
Prybut chutenko, twoia milenka nech bude weselenka.
(143) Nech se ne tysut moii worohy, sezo kazut, pokidaiesz,
Sezo bez dolhy czas, moy hołubonku, do mene ne bywai(e)sz.
Prynesy(e), Boze, nepryiatele, ne budut sia smiiaty,
A my sia budem na peresadu worozenom kochaty.

51. Piesn: 11.

Oy, mielaz bo ia towarysonka, teper ioho ne maiu,
Koliz ia sobi iocho zhadaiu, tiazenko wzdychaiu.
Oy, poyduz bo ia do okononka, stanu ia wygladaty,
Oy, czom ne widno, serdenku nudno, com ioho ne widaty?
Oy, de sez podiw, moy hołubonku, od mene molodoy,
Czom ze ty mene z soboiu ne wziau dyuczynonki biednoy?
Wsi hołubonki, wsi diuczynonki, tysit sia z hołubami,
A ia bidnaia y dyuczynonka horkimi slozonkami.

52. Piesn 11 (sic).

Posluchayte pilno, pros(z)u, A ia odnak pamiat tuiiu
Dla koho ya wam hołoszu, Ko swym miłym zostawuiiu,
Zalost moia, kotur²⁾ (sic) maiu, Ktoraia bude potol trwaty,
Sama skazat, ach, ne znaiu. Pokol zbyre zemla maty
Bo wymouit trudno toho, Z toho swieta moloduiiu.
Koli zbudet kto miloho, Wze na toy czas ne vezuiiu.
Iak mne tiazko, szcom pozbyła, (144) Ach, milosty, kitoraia buła,
Lebz (sic) nechay bym ia ne zyła. Czos me (z) swietom rozluczyla?

35. Piesn: 12.

Kazala mni dyuczynonka y do sebe pryti,
Koli bude hodynonka siomaia na noc byti.

¹⁾ w ktorum ²⁾ kotru.

Oy, ia prysou do yei, ona spit, ne czuie,
Nechay sobi z miłym Bohom zdorowa noczuie.
Dyuczynonko hołubonko, pustys mia do sebe,
Alboz ty mni dorozenku vkazy od sebe.
Iak ia tebe ne znała, tak ne chocu znaty,
Oy, ne buduz bo ia tobi dorohi kazaty.
Zal se, Boze, neboraka, szco darmo pryhodyu,
Sukmanonku pokalał, czobotonki zbrodyu.

54. Piesn: 13.

Spomozy, Boze, moie serdenko,
Nechay ne płace szco den horenko,
Nechay ne tuzyt, szco od woroha
Terpit biednaia szco den dla Boha.
Iz szco za zytie, koli neluba,
Tiaszkoz, moiemu serdenku zhuba.
Nechay z milenkim den perebudu,
Mocho (sic) nesciastia czy ne zabudu.
(145) Dez ty zabiechła (sic), smiertenko, ninie,
Czomu zdorowie moie ne chyne?
Czom moich oczek ne zawieraiesz?
Lubo ia maiu, szco pogladaiesz
Na moie slozki welmi horenko,
Samoz to znaiesz, moie serdenko.
Wolilab zazyt tiazkoi muki,
Szco mne milszaya smiert bez muki,
Niz nesczasnaia toho dozdaty,
Z nelubym sercom wiek korotaty.
Oy, chore (sic) moie, schnu ia gliadiaczy,
Koli ne mohu szco den wydaty.
Na szco widaty maiesz czastenko,
Koli pływaie twoie serdenko
W sloskach horenkich, lepiey zabyty,
Mene mołoduiu ne zawodyty.
Buh bude na pomoc koznu chodynu (sic),
Ia tebe słoukom dobrym ne minu.
Zyy zdorou yz tym, szco nalichaie (sic),
Moie serdenko insoho maie.

(146)

55. Piesn: 15.¹⁾

Pryszou do mene luby towarzysz:
Szczo ty, diuczynonko, na weczeru warysz?
Waru ia, waru krup day rosadu
Moim worozenkom na peresadu.
Treszkay sie, pukay sie, dydczy woroze,
A moy milenki, Boh mia, w dorozie.
Skazaliz bo mni dobryye lude,
Szczo moy milenki na nedielu bude.
Oy, bude, bude do mohu (sic) boku,
Choczet mie wziaty vze w siem roku.

56. Piesn: 16.

Tiekut ryczenki, szumiat dubrowy,
Buh toie wiedaie, moy czy zdorowy.
(147) Ani stezenki ni dorozenki,
Oy, poslaz by ya do susiedonki,
Szcob wona mene day poradila,
Chde (sic) ya milenkoho swoioho obaczyła.
Dumko, dumonko, czym poszybaiesz,
Czemuz bo ty mnie wiesty ne daiesz,
Chde moy milenki bude noczowaty?
Tohdyb ia biehła na wsie noczononki,
Na usie²⁾ noczenku k moiomu holubonku.
Na uschodu slonca zora switaie,
Woroh sercu memu tuhu zadaie.
Da uzez wisenki czas osczypaty,
Moim worozenkom czas perestaty.
Treskay sie, pukay sie, dydczy woroze,
Iak chniew (sic), tak łaska twoia ne zmoze.
Koho ya lublu, lubity budu,
Lubiaczy yoho, vse perebudu. Amen.

57. Piesn: 17.

Oy, yszol ia mimo twoy dwor, tay dyweczynonko moia,
Oy, zaczul ya twoy holosok, tay holubonko moia.

¹⁾ 14 польська. ²⁾ Na usiu.

Tebe matonka laie tay i mene proklinaie,
(148) Tebe matonka laie, mene zle wspominaie.
Ne zurysz sie, dywczynonko, perebudesz ty toie,
A ia budu twoy sluzenka za vtrapienie twoie.
Mnoho maiuczy bydonki perebywaty lichy,
Koli mnoho hryzotonki od mey matonki tycho.
Dywczynonko milenkaia, toiesz y mene suszyt,
Koli tobi me serdenko tay w obmowonkach sluzyt.
Tut starszyi zabraniaiat, tut do tebe oskarzaiut,
Iak bym ty niewierne sluzyl, boday by mie Buh ne mnozyl.

58. Piesn: 18.

Oy, dobranocz, tay czy czuiesz,
Oy, s kim ze ty siuiu noczenku noczuiesz?
Ne spluz bo ia tay horuiiu,
Koli tebe blisko sebe, o, ne czuiiu.
Ne zabyway ze ty mene,
Prybyway ze, moy milenki, tay do mene.
Iak do tebe prybywaty,
Budut tebe worozenki obmawlaty.
Iaz o toie tay ne dbaiiu,
Koli tebe, waszeci, serce moje, prywitaiiu.

59. Piesn: 19.

(149) Oy, ty lise, oy, ty lise nedobore,
Proszusz tebe, iak sam sebe,
Pustysz mene czeresz (sic) sebe
Z malenkoiu otawoiu,
Z welikoiu zdobyczeiu,
Z choroszeiu Turkineiu.
Oy, ne puhay, oy, ne puhay, puhaczenku,
Oy, ne puchay (sic), puhaczenku,
W tym zelonym bayraczenku.
Oy, iak ze mni. oy, iak ze mni ne puhaty,
Z malenkimi dytonkami, z welikimi syrotami.

(151) 60. Piesn: 23.¹⁾

Ze moy milenki, moy choroszenki konika sidlaie,
Na Vkrainonku po druzynonku sam sia wyprawlaie.

¹⁾ Пісні 20, 21, 22 польські.

Ia postelenku swomu hołubonku miachko peresłała,
Wstała ranęńko, szop sia chutenko z miłym powidała.
Nocno naspanie, den rozmyslanie, a serce sia smutyt,
Prydy, milenki, moy choroszenki, choc nasz (sic) lude vdiat (sic).
Wychoworyty (sic), swietu mutyty, ia o to ne dbaiu,
Bo chorozszoho y rozumnocho (sic) sobi druha (sic) maiu.

61. Piesn: 24.

A szosz za zyty, koli ne lubo,
Tiaszkasz moiemu serdenku zhuba (sic),
(153) Koli ne wizu, kochom (sic) lubiła,
Tiaszkosty serca swoje rozluczyla.
Iak rozluczone serce zostalo,
Niczyniey potychy ni w czym nie znało.
Owszem zo wszych storon worohy zyły,
Szo peret tymi priatelmi były.
A ty, moy Boze, ne kar za toie,
Ieno sie zmiluy nad syrotoi.
Dopusty smerty, wsioho pozbude,
A (z) swoim sercom zluczono bude.

62.¹⁾

Krasna v pani vroda,
Choroszaia, moloda.
A yey muz star, nedusz, pudimo²⁾ do chaty,
Szob wesola pani buła, budem zabawlaty.
Pomahay Boh, boroda,
A hde zunka moloda?
Lesz tycho na lichy, bo welmi stohnaiesz,
Weselity moloduii nam pereszkaiesz.
Koli chcesz stohnaty, wolisz wyty z s chaty,
Tam, didu, na bidu budete narikaty.
My za twoiu duszu Boha budemo prochaty.
(154) Z dida dusza wychodyt,
Krasna pani prychodyt.

¹⁾ Вписано на незанясуваній аразу половині сторони иншою рукою.

²⁾ Чи: prodimo.

Choroszaia wdowa pozbyła staroho.

Lubyz teper, molodaia zunko, molodoho. Amen.

(161)

63. Piesn : 33.¹⁾

Dywczynonko hołubonko, bilo liczko maiesz,
Oдно, ze mnye molodomu tuchu (sic) zadawaiesz.
Dywczynonko hołubonko, czorny oczy maiesz,
Oдно, ze mnie molodomu tuchu zadawaiesz.
Dywczynonko hołubonko, vpałas mi w mysli,
Oy, szco ze ya myw ynszych, y wysly (sic) my z mysli.
Oy, ne chody koło wody, na beresie (sic) pudu,
Nyechay tebe kozak lubyt, ya tebe ne budu.
Oy, ne chody koło wody, yd do moyei chaty,
Kuplu toby garnec medu y horyłki kwarty (sic).

(162) Hulay, hulay, diwczynonko, ne day sye zwodyty,
Kozak duma, zwede z uma, ne bude lubyty.
Oy, koli ya toby ta neluba buła, byłoz mene ne lubyty.

(167)

64. Piesn ruska.

Oy, chozuz ya nad berehom, trawonka se zeleneye,
Mysliu sobie, szco bez doli szcaste moye ne krasneye.
Mołodyie moye lita wede diwka nesczasnaya,
W smutku, w tuze, w narykaniu. azem lidwo szco zywaia.
Hodynami zyrok stanie, nesczasny den proklinayu,
Koli sobie uwazzayo (sic), szco bidnu doliu ymayu.

65. Pies(n) ruska.

Czy ia tobe ne kazala (на тім уриваєть ся).

(168) Na berzėku (sic) stoiala,

Biely nozėnki vmywala.

Moie nozenki bilenki,

Komuz budete milenki?

Iesli lubomu, prywerny chutenko,

A nelubomu, oddali serdenko.

Na berezenku stoiala, stoiala,

Swoho milocho czekała:

Oy, prybud, prybut chutenko,

Rozwe(se)li smutne serdenko,

¹⁾ Писнї 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32 польські.

Sco po wsze czasy bywało,
Az tebe, miły, dozdała.
Czołom, milenki, cz(y) zdorow,
Czy wzo (sic) ty mene ne zabyw?
A ia po tobi tuzyla,
Szo widomos(t)y ne myła.
Dobra chwylenka prypała,
Szo milenkocho widała.
Czołom, lubonko, ne dumay,
Mene wernocho (sic) ne zabyway.
Oy, ia o tobe duma(na)ła,
Vsy noczonki ne spała. Koniec.

66.

Czy ia tobe ne kazała, czy ne ochoryła (sic),
Ne yty było na Samaryn, scob ia ne tuzyla.
Oy, dzen, dzen nay wez den, oy, chuc, chuc na wsio nocz.
Czy ia tobe ne mowila, ne bery Wołoski,
A Wołoski były nuszki, czerwone panczoski.
Oy, dzen, dzen nay wez den, oy, chuc, chuc na wsiuchu (sic) nocz.
Czy wsy tyjy sady czwitut, szco rozwiwaiut se,
(169) Czy wse tyie wenczeiut sze, szco zalycaiut se?
Oy, dzen, dzen na wesz den, oy, chuc, chuc na wsiuyiu nocz.
Czy ia tobe ne muwila, ty pochanski (sic) synu,
Ne weru ya twej lubosty, naradysz nowinu.
Oy, dzen, dzen na uwes den, oy, chuc, chuc na wsiuiu nucz. Amen.¹⁾

67.

Oy, chodyła diwezynonka po berezenkowi,
Vkazała bilu nusku (sic) day kozaczonkowi.
Ia no²⁾ (sic) od(n)em berezenku, ty na druchym (sic) stoisz,
Pereplyn ze, kozaczonku, iesli se ne boysz.
A kozak neborak ruskocho (sic) sumnena,
Ne boiau sa zymnoy wody any vtoplenia.
A diwka złodiyka kozakom zwodila,
Iak kozaka obaczyła, z oczu mu se skryła.
Postoy, diwko, ne wtykay, ia tebe dochoniu (sic),
A vz(i)awszy za ruczenku, powedu iak swoiu. Koniec.

¹⁾ Зраау: Koniec. ²⁾ na.

68.¹⁾

Da ne masz moho chomuta, ne masz moho lamca (sic),
Ne masz moho milenkoho, ne masz y kochanca.
Hniewała sie dziewczyna, ia nie uiedau o tym,
O, moy miły hniewoszu, day szoz było potym?
Serce psujesz humoronkom, a oczy słozami,
Oy, czomuz ty welmy has sie (sic), nie pustysz z witrami?
Buynosc moia day zartunki z toboiu bywali,
Niechay skazut dni, noczunki, kotory, oh, nie spali.
Oy, miłaia rozmowunka nam była z soboiu,
Czy ia koli poswaryu sie, czy hniewau z toboiu?
Odiezdzaiu, w sercu maju day załosc pō tobie,
Błohoslau ze moje serce, a ia wzaiem tobie. R. Szpik (?).

¹⁾ На окладині.

Нові тексти різдвяних і великодних вірш - орацій.

Початки звичаю вголошувати на Різдво та Великдень привітні вірші прийшли на Україну з заходу разом з учителями, які в західній Європі добували освіту. Сей звичай на українській території, передусім у нинішній Галичані, треба датувати дещо скорше, ніж маємо друкований його пам'ятник у львівській друці 1616 р. Пам'ятки Беринди п. з. „На Рождество Господа Бога и Спаса нашего Ісуса Христа вѣршѣ для утѣхи православнымъ Христіаномъ“. Подати історію цього звичаю, змалювати ступневий розвій різдвяної і великодньої вірші що до її будови, мови, тону та змісту від нескладних початкових віршованих виробів до гарних формою і змістом гумористичних вірш, які зв'язують історію нашої літератури з народженням нового періоду, було бв пожадане і для історії нашого мивулого побутового життя і кинуло бв тут і там ясний промінчик у мало досліджену історію нашої старої літератури, передусім віршевої, гумористичної.

Здаєть ся, що до такої історії ще досить далеко. Передусім не зібраний потрібний матеріал на українському ґрунті, а по друге навіть зібраного матеріалу не досліджено в зв'язи з аналогічними появами у західно-європейських народів. Думаю, що з сих двох причин головно (в ще й інші) повстало так багато суперечних і ріжних думок у статях і замітках про різдвяні і великодні вірші. Бажаючи бодай новим матеріалом прислужити ся на, разі нашим дослідникам, подаю отсе тексти збірки різдвяних і великодних вірш - орацій з ру-

копійній колекції А. Петрушевича в бібліотеці „Народного Дому“ у Львові.

Тексти під чч. 1—17, 33—45 походять з рукописи № 213, під чч. 18—28, 46—55 з рукописи № 212, під чч. 29—31, 56 з рукописи № 102, а тексти під ч. 57 і 58 з рукописи № 233. Вірша під ч. 34 має дату: 19 січня 1730.¹⁾ Цілий збірник № 213 не пізніший половини XVIII в. Частина вірш зі збірника № 212 се останки довшого діяльоту. При числах 46—48 виразно зазначено „отрокъ“, а текст під ч. 53 кінчить ся ось як :

Отожъ той Актъ вамъ нынѣ залацаемъ,
Абистеса забавили, о тое васъ упрашаемъ.
А затимъ нынѣ прошу, перебачайте,
А ви, музици, весело заспѣвайте.

Не позбавлена цікавості й згадка про виступ „на театру“ (ч. 43).

Тексти під ч. 32 і 59 вибрані з двох рукописей, описаних далі в додатку до статі „З культурного життя старої України“ ; вірша на Різдво походить з співаника № 10 (16), а вірша на Великдень з співаника № 9 (566).

Текст під ч. 17 тільки з боку підходить до вірш, які зібрані ось тут разом, а які також дещо інтересного дають для історика нашої мови.

Що тикаєть ся видання отсих текстів, розв'язую титли та вводжу настрічні букви в рядки, не зазначаючи навіть того ніякими скобками, як поступив я з аналогічними текстами в ХCVI т. „Записок“. Відповідно до такої вихідної точки заступлені букви: ѣ через я, њ й оу через у, џ через о, а Ѡ через от, а так само управильною уживанне великих і малих букв. Інтерпункція моя. Свої доповненя або зайве озвачую скобками. Всякі інші відступлення від тексту оригіналу зазначую у примітках.

¹⁾ З школярської рукописи XVIII в., переданої д. Б. Заклинським для бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка, надрукував др. Франко „Псалмъ на рождество Ісусъ Христово“, зложений 1738 р. в праці „До історії українського вертепа XVIII в.“ (стор. 76—79).

№ 1.

(15 обор.) От юж и я пан Ивах
Вскочилем на столець як птах.
Не противтеся, панове, що я попод окна вашѣ хожу,
Бо я у писемѣ по колѣна¹⁾ брожу.
Знаю я, що то за книга
Торколой, знаю, що исалгира,
И всеѣх книг много я знаю,
На котрих так часто хиба в рок читаю.
Але ви на нас, жоночки, скунии,
Подут вас потѣшати в пеклѣ аггели глухне.
Таку собѣ роскош будете мати,
Една до другої смолюю²⁾ перепливати.
Мовил мнѣ еднн человекъ: ци не лѣшише би тобѣ ся, небораче
[вищій, най(ми)ти вѣти служити,
Нѣжли у вечѣр и рано попод окна ся волочити?
И я тобѣ буду по пѣвѣ горшка кулешу варити,
А що слушна, и грѣшми платити.
Тялко ти перестан тои школи заживати,
Можеш и лѣпшим юристою зостати.
Але, панове, чомус наш дяк зубами скрегоче³⁾,
Подобно он пита не кулака хоче.

№ 2.

(16) По(ма)гай Богъ, вшм., албо вечер добрый,
На ходого пахолка будте, вшм., щодрий.
Бом усе стратил у турецко(ѣ) войнѣ.
Видите усѣ добре, жем не приѣшов вб(р)анний.
Порадте, панове, где бвсѣя затыгнути служити,
Колибѣ с ним цнотливим, хочѣи и конѣ водити.
Пришлаго дня хленцѣ мя здѣбли, мовят: ходи до школи,
А если що маеш, проишь, пойдешѣ от нас⁴⁾ голвѣ.
Я розумѣвѣ, же они мовят, будешѣ пасти⁵⁾ воли,
И так з лихом зайшовѣ аж до ихѣ школи.
Ажъ якис в кафтанку⁶⁾ дяков кривний еще без уса,
А пѣдиж, який Франтъ лихий, власная покуса,

¹⁾ В рукоп. po kolina. ²⁾ В рукоп. смолюю.

³⁾ В рукоп. скрегоче. ⁴⁾ В рукоп. нас.

⁵⁾ В рукоп. pasty. ⁶⁾ В рукоп. кафтанику.

Провадет ми якус би елѣпому слацѣну,
А я на тоє нѣ мишлю, нѣ ухом не шуноу.
А овѣ мовит до мене с фурією: мовже с фуком¹⁾,
А з одного боку²⁾ кулаком, а з другого стусом.
Потим крикне на хлопцѣ: а дайтеж му з маслом³⁾ кашу,
А я мовлю: чорти драли матѣр вашу.
Написавъ ми першу лацѣну: курпѣса, ходак, робакъ,
А я знаю и без лацѣни⁴⁾, що то ест такъ.
Зову питає мя: лемѣш, чересло, лопата⁵⁾, весло,
А я неборак мишлю, коби лемѣшка и масло.⁶⁾
Буду добре памятати, як мя шановали,
Бодай ся усѣ тоти поганцѣ з дяком такого дождали.
За рѣк я(к) бов(ем) тои лацѣни мишлюся навчити
Албо и того, що умѣ⁷⁾ добре конѣ и кобили водити.
И ви, панове, если бисте котрий доброго слуги потребовали,
Певне бисте не найшли, хоч бисте из свѣчкою по всему свѣту
А мовтежъ, котрий би слуги щирого потребовал, [шукали.
То зараз зо мною бияся пилно сторговаль.
Албо проходѣмся далеку на господу⁸⁾,
Тамже из собою при горѣвцѣ учинимо (з собою) згоду.

№ 3.

От юж и я, панове, щом ся бвл забавилъ,
Алем ся пред особи вашѣ барзо пилне ставил.
О школних речах рад бим вам повѣсти,
Але вам здорова кажучи, хочет ми ся исти.
О тоє вас наповинаю, корчми не забувайте,
Если Дудка у церквѣ ест, то з собою его затыгайте.
Бо то удѣха цѣла, коли музика учить,
А пришовши до церкви, то свѣчка не купит.
А котрий хочъ купит, з годину гадає по тиво
И мислячи, мовит: либой мя до тои церкви занесло лихо.
А вжеж до тои церкви нѣколи не буду ходити,
Волѣвъ бим бувъ и за той шелюг тютюну купити.

1) В рукоп. с фуком. 2) В рукоп. боки.

3) В рукоп. maslom. 4) В рукоп. лацѣну.

5) В рукоп. лопата. 6) В рукоп. maslo.

7) В рукоп. умѣ. 8) В рукоп. gospodu.

Бо тютюном неодни от сердца плягу¹⁾ изганяе,
А коли под наше власне, як и кусня хлѣба в губѣ не мае.
(17) Але я тую рѣчь на виший час оставую,
А о школних речах вш. ознаймую.
Такая ми ся пригода стала,
Котрая еще на мене нѣди не бивала.²⁾
Справилом бил собѣ хороший даламан,
А коли ся бувало в него уберу, то хожу як пан.³⁾
Локот по шелюгу, а еще тонкимъ едвабомъ ушита,
Куда бися зкруз ню подвивив, то рѣдким вѣтро(м) подшита.
Петлицѣ з ледом, а морозом оздоблено,
А сподокъ дрижаном слѣчне украшено.
Котрий мя даламан и кравцѣ много коштовали,
Также мя ести в тим даламанѣ часто видали.
Але вже есте мнѣ чомус и хлѣба не хотѣли давати,
Неодни ми мовилъ: ой, маеш ти дороге шати.
А я той даламан под пѣчь бил сховалъ,
Злодѣй, подкочавшиися, даламан укравъ.
Ужеж би я о той даламан не дбавъ,
Тилко бѣда, що Господь нам у школѣ зимно давъ.
Въ одной шатѣ трудно ся загрѣти,
Бо дяк в печи лежит и нам нѣде ся⁴⁾ подѣти.
По старому чомус мя щастя завжди навѣжае,
А на урочистое свято все мя спотикае.
Так мя тевер една бялоглова⁵⁾ ошукала,
Щом си бил потравъ приготовил, то порозливала:
Борщъ из гвоздиками, бураки з лоем,
Сухарѣ поцвилѣ, горох с пастернакомъ,
Мясо тлустое с тертим макомъ
И много бяло розних присмаковъ.
(оборот.) Прийду с церкви, хочу тих потравъ зажити,
Аж она мовит: не садися, пане брате, нѣщо на стѣвѣ положити.
Такъ то нам бѣдним нищим щастя не маш,
В карти грати не вмѣю, мушу мовити: паш.
Просим вас, п(анове), ласкави на нас бувайте,
А чья би ласка, и цѣлий хлѣбъ дайте.

¹⁾ В рукоп. plagu. ²⁾ В рукоп. nędzy nie bywała.

³⁾ В рукоп. Pan. ⁴⁾ В рукоп. nędziesia.

⁵⁾ В рукоп. бялоглова.

№ 4. Отрокомъ.

Великий и неносимый плачь во Вифлеемѣ стался¹⁾,
Гди Ирод на Христа Збавителя ступовал.²⁾
Росказалъ жолнѣром своим ити у повѣти,
Шукати Христа и губити маленьке дѣти.
Где тии немилостивне тиранове,
Росказаню его чинячи задосит поганове,
Жадной и наимешой дитяицѣ не фолговали³⁾,
Але всехъ заровно срогою⁴⁾ смертию карали.
Едних копіями пробивали, а других стивали,
Ииших рошцбали и конми топтали.
Там матки бѣднии свои шии подставляли,
За дѣточки свои оних катѣвъ слезне прохали.
Лечъ тиранове на прозбу их не уважали,
От персей матернихъ дѣти маленьке отривали.
Дѣ тисящъ згубили маленьких дѣтокъ,
А в двух лѣтах будучих и пултора лѣтокъ.

№ 5.

(18) Потежност ввжу преславную,
От вѣка нѣди⁵⁾ невиданную.
Из убогого хлѣва, яскинѣ
Богъ возлюбилъ собѣ нынѣ.
І Марію, чистую Дѣвицу,
Вмѣсто херувимовъ столицу.
Подлие а нѣкчемне ясли,
С котрих ся нѣмве бидлята пасли,
Учинилъ собѣ умѣствлице
И ровное небу освятилице.
Все то сам Христос, як хочет, справуе,
Небом и землею, як хочет, керуе.
Его теж хвалячи, величаймо,
А пѣснь ему вдячную щире заспѣваймо.

№ 6.

Звичай тии в давних школяров бували,
Же по вѣршахъ коляди ся упоминали.

¹⁾ В рукоп. stalca. ²⁾ В рукоп. stupowal.

³⁾ В рук. фолговали. ⁴⁾ В рук. срогою. ⁵⁾ В рук. нѣgdy.

Чого и ми не хочачи понехати,
Мусимся к милостям вашим утѣкати,
Бисте нас чимколовекъ подаривали,
Бисмо охотне за ва(с) Бога прохали.
И будем у церквѣ голосно спѣвати,
Аж стѣни церковнии будутся розлѣгати.

№ 7.

(обор.) Любо то я мало що вмѣю,
А предця, щом витовкѣ, то и розумѣю.
Южъ бим я и много дотыхчас того писма знавѣ,
Коли би ми дякѣ частенкѣ исти дававѣ.
Але часом два рази або раз
И длятого ми в серцу на дяка уразѣ.
И так з лиха голова дурѣе,
Хочъ нерада душа, та говѣе.
И через непоневолние пости
Посхли у мивѣ жили и кости.
Правда, часом рад дяк щире дати,
Тилко бѣда, же нѣ вѣтки взяти.
Бо з вѣршем з двадцят хат обѣгну, мало що достану,
А прийшовши до школи, ледво дяка в души живого зостану.
Бо яки(ѣ) такий бѣжит з губою як с холявою до горщати,
Ажъ на остатку нѣщо и мивѣ посербати.
И так они у мене з горщатокѣ деруть,
Власне якъ пси¹⁾ стерво и рвуть.
Але коли би Богъ давъ весни дочекати,
Мушуся с тими поганцями пожегнати.
А коли ся буду з ними розлучати,
Буду васѣ усѣхъ парафіан на бенкет прохати.

№ 8.²⁾

(19) Пане отче и пань матусю³⁾,
Щом ся навчила, повѣсти мушу.
Христос Богъ нас нынѣ ся раждаеть,
Царство небесное нам обѣщаеть.
Котрого я вам зичу достуинити
И в нем на вѣки Бога хвалити.

¹⁾ В рукоп. ψи. ²⁾ Согока. ³⁾ В рукоп. Matusiu.

№ 9.¹⁾

Пане отче, родичу мой зацний,
Я найнижший подножокъ твой власний
Пред тобою вивѣ упадаю
І святи хвалебними поздоровляю,
Котріє в радости опроважай,
А мене в ласцѣ своей май (албо ховай).

№ 10.

Христос раждається,	Вѣрних побужають,
Твар обновляється,	Аби ви спод ²⁾ з ними
Ангели співають,	Рожденаго хвалили.

№ 11.

Веселится свѣтъ увес	И ми теж веселѣмся,
Богу рожденному днес.	Рожденному поклонѣмся.

№ 12.

(об.) Нивѣ ся родит Спаситель,	Смирну, золото и ливан.
Всеми свѣту откупитель,	Он вдячне приняи яко пан,
С Пречистой Маріи Панин ³⁾	Дарми тих царей не гордилъ,
В темной бидлячой стайни,	А за то им нагородилъ,
Где царѣ к нему приходят	Царство вѣчное даровалъ,
И трои дари приносятъ,	Котрое с початку зготовалъ.

№ 13.

Христос раждається, я вам колядую,
А рождеством Христовим пенкне вѣ(и)чую.⁴⁾
Рад бим вам щоколвекъ засяѣвати,
Але бо в нашой школѣ мало що доброго чувати.
Хвала Богу, маємо все хандого,
Ест що исти и питв, иногда нѣчого.
Але вижу, же ви собѣ подвеселили,
З ласки Божой наилися и напили.
О, неборакъ, на другом и пояс трѣщигъ,
Абож немалый в собѣ брех тягар тѣщит.

¹⁾ Syn. ²⁾ В рукоп. pol. ³⁾ В рукоп. Рання.

⁴⁾ В рукоп. рієкне, а над ч надписано ш.

Натасовался другий галушокъ як соли мажку,
(20) Шлюбую, не завѣз би и верхоблюд у васажку.
Другий с ковбасами тѣсно намостилъ,
Власне як тепер з Гданска¹⁾ пригостилъ.
В другой тепер стоиѣ брѣх за камѣн дою,
Ба коли би еще трохи облѣпив смолою,
Не пробил²⁾ би дѣловая куля,
Хочай би була як волоская дуля.
Не перестерѣгавъ другий и полѣтики,
Але разом у рот клавъ мяса по три штуки.
Они ся ради того дочекали,
Сербаючи з миски, и не отдыхали.
Досиг, мовит, ти бѣду було терпѣти,
Треба калацѣю давнюю спомнѣти,
Бо через той пост на дѣуру люде пропали.
Коли би люде болше идали!
Ба и сирости позбили от нещасного дчуру,
Власне якби бувъ въ Москвѣ на калавуру.
А тепер з ласки Божой, дочекавши свят,
Як предтим, мориги тѣло опят.
Другий мовит, богме, буду исти, аж роспережуся,
Бо яж нѣкого, авѣ поца не стережуся.
Всѣ дни заспол як пятниця, так недѣля
Годитя исти и пахати усякого зѣля.
Вложил на себе другий шумную мисюрку,
Але в тоей знайшов би негодную звѣрку.
(обор.) Укохавъ як сорочое гнѣздо чуприну,
Глянтеж на мою як на медвежу шкуратину.
Пойдѣте ви, и (анове), свои сѣножати косити,
Час би юж школьные звѣрки на отаву пустити.
Ба бѣда з ними, вже чомус и подичѣли,
Ба и до обори ходити не схотѣли.
А коли ся збѣгают от тут як в лѣсок у чуприну,
То юж несут добре знати на злую годину.
Як же почнут бѣгати так, як по дубинѣ,
А бѣгаючи рикают пскаами як свинѣ.

¹⁾ В рукоп. Gdanska.

²⁾ В рукоп. бробила.

Такая роскош наша, вуши нас идят, гвиди помагают,
А блихи як козаки вискакають.
Панове, якъ мя вкусила вош една у груди,
Азъ мя заболѣло всюди.
Але по старому неласкавим на нас глядите окомъ,
Дяковъ держите власне як нарокомъ.
Приходятъ свята албо вже и настали,
Принамнѣ бисте нам хоч по грошу дали.
Сами ся, вижу, добре шануете,
Един другому порося на свята даруете.
Носите вечерѣ от кума до кума,
А гди би до школы хто приѣсе, нема у вас розума.
Але вам гди ся трафит, нас не забувайте,
Книшам и перогами и нас осѣдлайте.
Жонкам своим наказуйте, би нас на умѣ пилно мали,
Подчас и молоком з банки доливали.
И ми будем за вас Бога щире просити,
А поживившися кашѣ з молоком, каждому послужити.

№ 14.

(43 обор.) Христос воскрес, ба, правда, народився,
Не дивуйтеся, в(анове), щом помилився,
Бо часом человеку фрасунок голову сушитъ,
Розумъ заворочает, здорова мучитъ.
Спомнѣлем собѣ, яких то бѣд школа приймае
И хто в ней для науки вензи коштуе.
Ба чомус¹⁾ моя чуприна як кручъ в гору встала,
Тѣу, пек, либой на вѣтер, бодай пропала.
Ба чомус ми ся и черево одуло,
Либой тут празник у когос почуло.
(44) Ой, смѣйтеся, як хочете, бо вам, вижу, смѣхъ,
А коли би котрий давъ сѣрачину хоч як мѣх.
А хочай би котрий давъ шеляжину,
А чей би собѣ припрятав хоч на злую сукманину.
Приходятъ свята албо ю(ж) настали,
Принаймнѣ бисте нам хочъ по грошу дали.
Такий же бабам под час шлюг и пироги,
А до нашей школы либой не знают дороги.

¹⁾ В рукоп. чомус.

А нуно їди ся вам трафит с пирогами, и нас не забувайте,
А дороги до нашей школы добре ся питайте.
И еще вам щос хотѣлем уповѣсти до skutku,
Тилко ви то майте у своим розсудку.
Мав ем шату дорогую, щом ен сѣм лѣтъ латавѣ,
Якѣ жем пришов до вашего мѣста, том ен подравѣ.
И мав ем штави, щом их пул року латавѣ,
И так наш пан дяк прибравѣ та их у мене украв.
Я неборак у штанах добрих хотѣвѣ пѣйти на вечѣрн(и)цѣ,
А наш пан дяк, приездобивши ся у моих штанах, пойшов до
[молодицѣ.¹⁾

И юж вижу, же межн вами тяжко ся заратовати,
Хиба мушу в иншѣ краи вандровати.
Ось дивѣтея, п(анове), який на минѣ кожух,
Власне як у Спасовѣ пост подравий лопухѣ.
Надувѣя як доробило, що в нем сидят квочки,
Власне як в ямѣ ис пѣрям бочки.
Егей виправа, виправа власне як лубѣ,
Тилко, що не до строю кравно, власне як чернечий кублук.
И от з ляхом ему, якѣ лѣзе до купи,
Власне як руно козяче, коли вкинут до ступи.
(обор.) Але потреба би его полатати,
Коли би тилко едвабу достати.
Бо шкода би его шити нитками, хиба купити валовини,
Сѣримарчивѣ бим его межн купцями, не бавивши и години
И усѣх бим вас на могорич великий запросивѣ.
Хочѣ бим цѣлий лабець з него пропивѣ,
Не жаловав бим вас пошановати
И ведлуг приятелства уконтентовати: Дух.

№ 15.

Христос воскрес, щаслива година,
Благословеная ковбаса и солонина.
А порося до сокола бися ровнало,
Бо коби крила мало, то би поцѣд небеса лѣтало.
Так ем того дознавѣ,
Ѓдим печеню и ковбасу и порося добре затинав.

¹⁾ В рукоп. mołodyci.

И так мя тая ковбаса розибрала,
Ажъ мя матуся водою отливала.
И мовит: синку, еще борщаку извару,
А по хребту добре кием у ребру.
Вчорам билъ пойшов тилко под едно окно спѣвати,
А отой чоловікъ почав на мене з собаками гукати:
А улю, люлю, ловѣт котюжого свина,
Коби поймати, добра у него чуприна.
А я неборакъ широко ногами ступаю,
А нишим ницим неборакам голосом подаю:
Утѣкайте подалеку тои хати,
Бо той человекъ з псами¹⁾ и киемъ хочет нас забѣгати.
Я кричу, а он мя кием стал загрѣвати,
(45) Мусѣлем, п(анове), на дорозѣ легчи отпочивати.
Гвалтъ, гвалтъ, люде добрѣ, ратуйте
Або мя старою солониною шмаруйте.
Прошу вас, панове, до доктора мя дайте,
А чей бим до зд(оро)вля пришовъ, кашѣ з молоком присвляйте.

№ 16.

(48) Витай, Адаме, отче всего свѣта,
Витай, Створителю, во кончину лѣта.
С Пречистой Панин²⁾ без отца рожденный,
Тве един от грѣховъ освобожденный.
Христос, сынъ Божий, рече ко Адаму,
Вступивши во адскую глубокую яму:
Давнос ся видѣлъ во раю со мною,
Смерть нас била розлучила с тобою.
Лечъ ти причина и всѣх смерти,
Для тебе умусѣлем на крижу³⁾ умерти.
Рукою взялес овоц заказаний,
Рукою Божією прето естес и екаранный.
Тераз же Христос всталъ з своим бозствомъ,
Тебе, Адаме, оживилъ и(з) всѣмъ твоим мнозствомъ
И дает ти потом от руки своен
И берет тя пилно до отчизни своен.
О мощная твоя, звятяжцо, рука,
Гдѣс спаслъ еси всякаго человека.

¹⁾ В рукоп. ψами. ²⁾ В рукоп. кижс. ³⁾ В рукоп. Рарпу.

(оор.) Ого и вш. Христа воскресшаго гойне хвалѣте,
Горливымъ сердцемъ умолюте.

Тое я вамъ уповадоу,

А о коладу и грожу и прошу васъ, припоминаю.

№ 17.

(69) Псаломъ¹⁾ утѣшнй на рождество.

Гой, гой, сядмо вколо а весело

Заспѣваймо, вихваляймо

Бога рожденаго,

В яслехъ положенаго. 2.

Гой, гой, Павна Сына повиваетъ

И панною пребиваетъ.

Слѣчная Диванна

Мати есть и Павна. 2.

Гой, гой, арханггели со аггели,

Херувими, серафими

Пѣс(нь) поютъ новую

Ему чистую.

Гой, гой, во вишнихъ слава поюще,

На земл(и) миръ гл(агол)юще.

Богъ вродился

И лежитъ в яскинѣ.

Гой, гой, старий Яцю, пий за працу,

Добрий хлопе, маешъ коне,

Знаешъ ти дорогу,

Веди насъ ко Богу. 2.

Гой, гой, влѣзь на вишѣку, скинувъ кашѣку,

Максимъ²⁾ дае знати,

Що южъ отговѣся,

Гди Богъ уродився. 2.

Гой, гой, безъ сусѣда нѣтъ обѣда,

Поживѣмъся, поспѣшѣмъся.

Прйшолъ Богъ изъ неба,

Витатижъ го треба.

Гой, гой, чимъ ся бавишъ, мой товаришъ,

Треба пвти, би купити,

Немашъ мѣхоношѣ,

А взявъ къ себѣ грошѣ. 2.

¹⁾ В рукоп. Псаломъ. ²⁾ В рукоп. Максимъ.

(об.) Гой, гой, тиж, Гаврилку, пий горѣлку,
А ти, Грицю, дай скляницю,
Наливайте меду,
Есть гроший як леду. 2.

Гой, гой, я заправди люблю завжди¹⁾
Яко матку подостатку
У коршмѣ сидѣти,
Коли е що пити.

Гой, гой, нуно, Юрку, печи курку,
Прудко, Стецку, мели гречку,
Навар(и)мо кашѣ,
Будут исти нашѣ.

Гой, гой, лисий Куба влѣзь на дуба,
А ти, Бартку, озми картку,
У дуди заграйте,
Хвалу Богу дайте.

Гой, гой, Панько стовтѣ та ся бонтѣ,
А у Стаха нема страха,
Ближше пристунает,
А в софѣлку грает. 2.

Гой, гой, кривий Хома сидѣв дома,
Завстидався, бо боявся,
Же нема що пити,
Треба всѣх просити. 2.

Гой, гой, хто не хоче пива пити,
Можег он дома сидѣти,
А ми пиймо нинѣ
В щасливой годивѣ²⁾. 2.

№ 18.

(к. 82)

Вѣрши розніе.

Котори смутныи, веселѣгее пристойне,
Неволниця, праведниця, тѣшгее гойне.
Малии и великии, тутѣ приступѣте,
Со всѣми тутѣ кушно коляду примѣте.

¹⁾ В рукоп. *zawždy*.

²⁾ Повнійший варіант надрукував в „Хоценьского співанника Левицьких“ Вол. Гнатюк у 91 т. „Записок“ (стор. 104—106).

Которій то Пан з високости посилаєть,
Святых з годности, грѣшних с покути примаєть.
Ми тижъ заразъ всѣх васъ вѣншуємъ
От Бога, которого днес проповѣдуємъ.
Тому згодне всѣ честь и хвалу отдавайте
И з наименшим поклоном Христа пана витайте.
Не одимѣтеся Христу Богу служити,
Аби и вас сподобилъ съ вышвыми жити.
А за остаток вѣлце вас упрошаемъ,
А святи хвалебными вас поздоровляемъ.

№ 19.

Кроль новий на свѣтъ юж ся випроважаєть,
Богъ вѣчный в тѣлѣ людском ся раждаєть.
Позволяєть цесар моцній и можній,
Кроль незвитяжоній, крол валечный,
(В) вѣку своем нескончоный.
(обор.) Потужный естъ Панъ над всѣми хвалимій,
Богъ слави, кроль над кролами славамий.
Той над всѣми рѣчами, небомъ и зѣмлею владѣєть.
Животом и смертію, як сам хоцет, справуєть.
Которій хтоколвекъ естъ такового стану,
Повиненъ поклон одати такому пану,
Пану так великому, певне и значному,
Пану всея твари и монарсѣ вдячному.
В дом сердечны толко пана всѣ примуйте
И подарки честыны ему офѣру(й)те.
Того теди короля новорожденнаго
Жичу за оборонцу потужнаго,
Которій нехай вамъ в замислах вашихъ допомагаєть,
До кролевства, где святи, нехай васъ домѣщаєть.
Тое вамъ оглашаемъ, бисте могли знати,
Поздоровляем вас хвалебными святи.

№ 20.

Радуйтеся, дѣти, въ малых лѣтахъ,
Исуса шукайте въ бидлятахъ, яселехъ.
Іерусалиме, южъ ся весели,
А в палацъ свой монарху прими.

Шати жалосніе из себе скидай
И о монарѣ всего свѣта повѣдай.
Негдис¹⁾ пророкъ Захарія пророковалъ тобѣ
И вси пророци о пресвѣтломъ фебѣ.
Нынѣ юж ся оглядай, що ся южъ стало,
Чудо въ чудесех ся показало.
Чловеком стал панъ всего створеня
Народу людскому на избавленя.
Виходи кождій на гору високу,
Очи свои ясно възводи къ востоку.
Гляди, зо веѣх сторонѣ пе(ле)гримують²⁾,
З далеких повѣтовъ монарху чують.
Перскіе послове вѣдомость дали,
Бо еще въ яслехъ Хрвста витали,
За возом небним въ Вифлем ишли
И тамъ радость гойную нашли.

№ 21.

- (84) Вѣрши на Рождество Христово.
Чловеколюбець Господь умилосердися,
Для своего Створителя од Дѣви воплотися.
Архаггела до Панин чистѣ посвляеть,
Котрій вдячне ей „радуйся“ повѣдаеть.
Господь с тобою, Панно чистая, радуйся,
Духъ святій найде на тя, уготовися.
Од Иякова звѣзда восняеть,
От Израиля Адово повстаеть.
Ото и(с)кона Богъ бѣ и предвѣчности,
От манстату его святого учтивости.
Будь же на вѣкѣ похвален, народженній Пане,
Небесных и земнихъ хоровъ велможный Гетмане.
Слушную речъ заправка уважайте,
А Христово Рождество всюда прославляйте.

№ 22.

Невимовная радость свѣту ся заявила,
Гди³⁾ панна чистая свна повила.

¹⁾ В рук. негдис. ²⁾ В рук. негримують. ³⁾ В рук. Гди.

Гдижъ¹⁾ Богу отцу сив(у) предъ вѣкѣ рожденный,
З Маріи Панны нынѣ свободенный.
(об.) Небеси и земли творецъ натури от сотвореня
Примуеть для нашего волнаго зба(в)леня.
Одворивши небесные високіе двери,
На низкость южъ приходитъ аггелскіеми хори.
На которого прістя Христова весело спѣвають,
Слава во вишнихъ Богу оглашаютъ.
Того я вашецѣ жичу и сприяю,
До новорожденного Христа вам ся причиняю.
През апостоловъ вѣдомость дали,
Гди²⁾ над вертепом звѣзду показали.
Тому и ми поклонъ отдаваймо,
Христос раждается, все заспѣваймо.

№ 23.

О свѣте нашъ прекрасный, кроль всего свѣта,
Вродился монарха во остатніе лѣта.
Чему ся внесли и Бога здумѣвають
И пѣснь в небѣ весело спѣвають,
Даючи славу Богу, нынѣ рожденному,
На том падолѣ земном, а непостижимому.
(85) Три цари от Персиди поклонъ ему отдаютъ,
Гди²⁾ в (в)богом вертепѣ Спасителя оглядаютъ.
Тому и ми нынѣ поклонъ отдаймо,
Христо(с) раждается, миле заспѣва(ѣ)мо.

№ 24.

Посполитіе вѣщкове великих пановъ,
Ставу воеводскаго, ксіонжонтъ³⁾ и гетмановъ
Смотрат при нарожденю знаковъ, которих знаютъ,
Якое маеть бити тсе дитятко⁴⁾, повѣдаютъ.
Заволати було тих, би ся приемотрили,
Рождеству кроля неба и землѣ би ся поклонили,
Оповѣдаючи, якое дитя бити маеть,
Которое нынѣ всѣх нас обновляетъ.

¹⁾ В рукоп. Гдижъ. ²⁾ В рукоп. Гди.

³⁾ В рукоп. Ксіонжонтъ. ⁴⁾ В рукоп. дит'ко, а над тим: тятко.

Маемо досить знаковъ, звѣзду од востока,
Которая слишати данна от пророка,
Музику аггелскую, нѣгди¹⁾ неслиханну,
Которая трву(м)фуетъ днес своему пану.
Ясно можетъ бити,
Же ся непростий человекъ рачиль народити,
З людакою натурою, з бозкою злученны(й),
(об.) Нехъ будетъ от всѣх нас духовне упрошени(й);
Котораго небо и земля отгорнути не може,
Звѣздам оздобие оставивши ложе.
Приходить на землю кроль низкости,
Покой себѣ возлюбивши в панской чистоти.
Которого покою з упрямости моеи
Зичу вамъ гаживати въ обфитости своей.
Гойно свята фалебные жичу опровадити
И крещению его всѣм ся спедобати.

№ 25.

Витай, Христе нашъ, нынѣ народженный,
Витаем тя, монархо, во яслех положенны(й).
Витай, гостю, з високости поволанный,
Витаем тя, после, от отца посланный.
Витаем тя, гетмане нашъ, с неволѣ вибавцо,
Витаем тя, аггелскій у всѣх чинов справцо.
Рачилес теразъ з неба иступити,
До нас упадлхъ рачилес пригостити.
Днес ого вдячного тепер гостя маемъ,
А рождеству его всѣ ся теразъ кланяемъ.
(86) Витаю тя, цару, днес новорожденный,
А (в) убогихъ яслехъ положеный.
Ця не лѣише тобѣ в небѣ було жити,
Нѣжъли тутъ на зем(л)и морозъ терѣти?
А знати то, же за нашу справу,
Що взялъ на себе дитячую поставу.
За що ми тобѣ офѣру даруемъ,
Сами ся в ласку твою офѣруемъ.
Просим, абие рачиль то от нас приняти,
Поздоровляю вас фалебными святы.

¹⁾ В рукоп. нѣгди.

И тебе, Пречистая Панно, витаємъ,
А до ногъ твоихъ низко припадаем.
Просим, молися за нами до своего сына,
Бо з нем важна естъ твоя, Панно, причина.
Тое от мене вдячне примайте,
А мене малого в ласцѣ своей ховайте.

№ 26.

Ось южъ¹⁾ и я студентикъ ма- Тилко слуха(й)те пилю,
До науки пилненкій, [ленкій, Повѣмъ вамъ неомилно:
(об.) З новиною ся ставлю, Христос ся нынѣ народилъ
Вашмосцѣ не забавлю, И всѣх нас увеселилъ.
Бо давно ся готоваль, Тое от мене примайте,
Аби з вами розмовлялъ. А миѣ коляду давайте.

№ 27.

И я ту маленькій до всѣх волаю
Зо всеи сили, що в себѣ маю.
Але не такъ, якъ ви волаете
На всѣх горко, коли собѣ подиваєте.
Ого всѣ правдиваго Бога знайте,
А злих учинков переставайте.
Пѣснями новорожденного витайте,
А поклонъ ему яко Богу отдавайте.
За що вам всѣм обещуемъ даровати
Щасливе в покою вас заховати.

№ 28.

(87) Я отрок маленькій,
До школи пилненкій,
Не рад бим до ней ходити,
Але мя отецъ до ней каже гонити.
Матуся также не похлѣбуеъ,
Тилко мя неха(й) новорожденій ратуеъ.
Буду и я Христа новорожденного прохати,
Аби миѣ рачилъ в науцѣ допомагати.
Пречистая Панно, рачъ мя ратовати,
До сына своего о причиву могу ты прохати.

¹⁾ В рукоп. *weŕjъ* (?).

Всѣхъ Христомъ новорожденнымъ поздравляю,
А о коляду васъ моцно всѣхъ упрошаю.

(к. 291).

№ 29.

Вѣршъ на рождество Христово. 1.

Що за монарха Ввѣлеомъ нинѣ резидуе,
Же му вшвстокъ свѣтъ гоине аплывдуе?
Што котры моцъ надъ всѣмъ свѣтомъ мае,
Тен ся днесъ человекомъ в поданство дае.
Еднакъ панства и владзи бынаймиѣ не стратил,
Гдижъ скарби такне на сей свѣтъ спровадилъ,
Котрими можетъ вес свѣтъ збогатити,
А подъ свою моцъ и панство подбити.
Нехъ же и вашмосцюв тими скарбами звитьжае,
Нехъ васъ за подавихъ своихъ вѣрнихъ мае.
Хтѣйте вашмосцъ тому пану голдовати,
Если хцете во его панствѣ кролевати.

№ 30.

Вѣршъ. 2.

Невимовная радость днесъ свѣту приходитъ,
Гди с Пречистой Панны Збавителъ ся родить,
Которого пророци здавна оглашали,
Того днесъ убогне ясли приняли.
Гдижъ то в нихъ Пречистая Панна положила,
А Евину клятву от насъ отдалила,
Бисмо под тую клятву южъ не подпадали,
Але новонарожденнаго завше вихваляли,
(об.) Же насъ от той клятви рачилъ уборонити,
А невимовной радости вес свѣтъ наполнити.
В которую и в(ашмосць) радость обфитуйте,
А менѣ коляди по грошу готуйте.

№ 31.

Вѣршъ. 3.

Значное веселя днесъ (св) показало,
Предвѣчное слово человекомъ ся стало,
Лежить Богъ в яселѣхъ межъ ослами,
Звязани му руки...

№ 32.

Орацьа на Рождество Христово для студентовъ.

Осей же я студентъ зе Лвова,
Учивъ мене еденъ дякъ
Не девуйтеся, панови, що я недорѣкій,
Але в мене розумъ великій.
Якъ стану з вами по лацьнѣ розмовляти
И мудрагелевати:
Авсѣбѣкумъ сагайдакумъ
Маркубѣзумъ тѣсакумъ.
А тепер моя лацьна пропала,
Бо в нашѣ ся школѣ иригода стала.
Якъ розѣгналися воши и блушицѣ,
То попадали горшки не полицѣ.
А нашъ дякъ злякався,
На школу подрався.
Якъ погримотитъ до него блощиця,
Вѣнъ мовивъ, що ему въ очехъ блищится.
Якъ его вкусать противъ...

(На сѣм текстѣ вѣрши вривасть ся).

№ 33.

(2а) Вѣршѣ на воскресеніе Христово.

Рицер то я добрый, бо палаш¹⁾ маю,
Бом барзо смѣливый, то добре знаю.
Ба порадте ви, панове²⁾, у кого кон добрый, би его торговати,
А ежели би добрый, и безъ грошей взяти,
Бо їдиж хочем войну мѣти.
Але безмал ци не лѣше би верх печи сидѣти?
Правда, їди би пѣч на кони³⁾, а я верх печи воювавъ,
А округъ хлѣба в руках держачи, добре его утннавъ.
Ба порадте ви мене, панове²⁾, як би лѣше на свѣтѣ жити,
Ци бися оженити, ци бися писма учати.
Ужеж я до тих школ кѣ лѣт хожу
И у писмѣ от так по колѣна брожу.

¹⁾ В рукоп. pałasz.. ²⁾ В рукоп. Р (лат.).

³⁾ В рукоп. Prawda, gdyby piecz na koniu.

И так я того писма щос знаю,
А зробивши возок, по ї пари котов упрага(ю).
Болше вас не буду забавляти,
Бо он не тими дівчати буду розмовляти.
Бо люблю их, що заслвинившися, хороше прядуть
И мивѣ полотна¹⁾ на штани дадутъ.
(обор.) Але я знаю, же имѣ не тяжко збрехати
И мивѣ полотна не схотят дати.
И вас болше не буду забавляти,
Тилко пвлно хотѣт коляду дати.²⁾

№ 34.

(13 к.) Вѣршѣ вищенскіе рознѣ мѣсяця Януарія
дї лѣѣ.

О витайтеж, панове, вижу вас не мало³⁾,
А що то вас до церкви так много напхало?
Бо предтим вас тут рѣдко було видати,
А тепер як у мошка⁴⁾ у хатѣ.
Стойте, не тѣснѣте, дверий не ломѣте,
Прошу вас, для Бога, церкви не завалѣте.
О витайте, бабасю щebetухо, бачу, низко ся хиляеш,
Ци тим, що на арендѣ квартиру добре вихиляеш.
Он як ея ховае, аби ея не познати,
Але я вам на ню мушу палцем указати.
Бо я вам всѣм правду⁵⁾ кажу и буду казати⁶⁾,
Могли бисте мя хоч за якого пророка алб(о) фільозофа мати.⁷⁾
Бом я билѣ гетманом и керувалем обозомъ,
Спотикалемся с курми, лежачи под возом.⁸⁾
Не давно ми з гусми поедвнокъ отправити⁹⁾,
Але умѣю и сядцѣ на качки ставити.
Го, го, го и дѣвчат много.
О витайтеж, очий не зривайте на мене пенкного.¹⁰⁾

1) В рукоп. polotna. 2) В рукоп. koladu daty.

3) В рукоп. malo. 4) Виточковано в рукописи.

5) В рукоп. pravda. 6) В рукоп. kazati.

7) В рукоп. filozofa maty.

8) В рукоп. lezachu pod wozom. 9) Первісно отправити.

10) В рукоп. pięknoho.

Усѣ стоячи, позшивляли есте губочки,
А стрижете оченками якъ козочки.¹⁾
А до церкви лѣзаете, не хочете ходити,
(обор.) Правда, бо вамъ страшно и покलोंи²⁾ бити.
И такъ мовите: покलोंи бючи, кости в черевѣ трѣщат,
Ребра митус (sic) идут³⁾, а ноги назадъ ся тѣщатъ.
Бо ми коли почнемъ у давони давонити,
В той часъ вамъ ся почнутъ молодцѣ снити.
А хоча котрая до церкви убѣгаетъ,
Не слухае набоженства, якъ ся стравляетъ.
До стѣлца пилво очима заглядае,
Якъ дякъ с хлопцами на голоси спѣвае.
В церковь Господ(н)а дуритъ клепаками,
А в танецъ пѣшовши, то музику⁴⁾ шелюгамъ.
Онъ тотъ, що стоить у кутѣ якъ святиця,
А в танецъ якъ пойдѣ, брикае якъ телиця.⁵⁾
А сюда но ти, сюда, що стовшѣ у куточку,
А ци тямши, колисъ брала на великдень сорочку.⁶⁾
Бо я до тебе на той часъ приспѣвѣ
И тебемъ голуу узрюю на зашѣчку
И не щобимъ мавѣ, п(анове), с хати утѣкати,
Алемъ ся почавѣ зо стр(а)ху до неѣ брати.
Скаржуся вамъ, п(анове), же не хотѣла бути по моеѣ волѣ,
Але ми сказала, аби и не бути нѣколи.
И я тежъ у неѣ не хочу болше бути,
Тилко дай ми, Боже, еѣ забути.
Правда, часъ бѣся и минѣ оженити,
Тилко бѣда, же не маю чимъ за шлюбъ заплатити.
А ци не пошла би вишая котрая за мене,
Чей бѣся и тая не квила⁷⁾ з мене.
(14 к.) Правда, за мною би роскоши зажила,
Нѣди би⁸⁾ кавалка хлѣба до зубовъ не приложила.
Але ви, дѣвчата, не сварѣтсѣ на миѣ, не буду я жадной брати,
Бо узавши дѣвку, то якъ с туромъ ся турбовати.

¹⁾ В рукоп. козочки. ²⁾ В рукоп. pokłony.

³⁾ В рукоп. идѣд. ⁴⁾ В рукоп. «szuk».

⁵⁾ Первѣсно: телица. ⁶⁾ В рукоп. сорочки.

⁷⁾ В рукоп. крила. ⁸⁾ В рукоп. wŕgdy by.

Волю я собѣ узяти молодицю¹⁾,
Буду обертати на всѣ боки як телицю.
Але ви, п(анове), на мене за уразу того не майте,
А предця з ласки своєї хочѣ по шелюгу мнѣ дайте.
А я за вас буду Господа Бога просити,
Аби вам дал спокійне на сем свѣтѣ жити.
Тим мову свою скончаю,
А вас Христомъ воскре(с)шимъ поздоровляю.

№ 35.

Помагай Богъ вам, п(анове) мѣщане,
И тобѣ, рокови п(ане) Іване.
А ци знаеш, коли до тебе пришовъ хлѣба просити,
А ти мене хотѣвъ заправити ячмѣвъ молотити?
А я тоє зрозумѣвши, и хлѣба не чекавъ,
Алем с хати якъ опарений²⁾ угѣкавъ, умикавъ.³⁾
Прибѣгъ ем под другу хату и там не дали нѣчого,
Але и там сказали: го, го, го, маю я спѣвака такого.
Я бѣгаючи як шалений, бим голодним не зосталъ,
И ледвом аж на Хоминѣм городѣ двѣ моркви доставъ
И абим чимколвек свой галдун⁴⁾ напхавъ.
А певне не буду служити⁵⁾,
Бо трудно ся з Богом бити,
Коли ся не хочет робити.
(обор.) Волю я, п(анове), дѣвчину якую за себе заживати,
А чей би и я где могль паном поном⁶⁾ зоставати.
Правда, и першая небожка за мною роскоши важивала,
Завше сего дня⁷⁾ пастернак з хрѣном идала.
Але я ей не хотѣвъ любити,
Бо не хочувала нѣчого робити.
Правда, она не пряха и я не косар,
Не потреба би присмаки, хочби и поцвилый сухар.
Привандровав я до мѣста Козина,
Ажъ там школа перогами накривана.

¹⁾ В рукоп. molodycy. ²⁾ В рукоп. wpareni.

³⁾ В рукоп. umykaw. ⁴⁾ В рукоп. galdun.

⁵⁾ В рукоп. A pewne nebudu sluzyty.

⁶⁾ В рукоп. poro^x. ⁷⁾ В рукоп. днз.

А почавъ дожъчъ на мене сметяний ити,
А я неборак почал рот подкладати.¹⁾
Аж зараз почал ити и пероговий градъ
И той пригодъ барзо бувъ рад.²⁾
Там то, п(анове), мѣсто снѣгу бриняя як снѣгъ з мѣха ся сиплет³⁾,
А змежи неи масло плвстрами⁴⁾ ся рвнет.
Там то доми з самих салъ мурованѣ⁵⁾,
А лоем замѣт вапна шмарованѣ,
Книшамя, перогами побитѣ,
А паленицями з верху накритѣ.
Дверѣ с полтювъ, а ковбаси до неи зашипки,
А мѣсто колодокъ пшеничнии галушки.
Там душа моя прагнет, там я ити маю,
Допоможи, Боже, о, що я гадаю.
Бо ви, господинки, на нас⁶⁾ не барзо ласкави,
Не даете нам хлѣба анѣ жадной страви.⁷⁾
Але ви, п(анове) мужеве, лѣпшии на нас респект (на нас)⁸⁾ майте,
Коли приде нищый, хлѣба и страви давайте.
Бо як ви намъ стараня⁹⁾ не будете давати,
То скоро по воскресенію будемо собѣ где инде мѣсця шукати.
А изѣвши паску,
Не стоимо о дѣвочу ласку.¹⁰⁾

№ 36.

От юж и я вандровний пахолокъ
Пришовъ ем до вас на той столокъ.
Барзо бим вам рад що приповѣств,
Але здорovia вам кажучи, хоче ми ся исти,
Якъ то ваша школа умѣ,
Же не един сидячи за столом, з голоду умлѣ.
Коли то я, п(анове), першого дня пришов до школы¹¹⁾,
Дали минѣ исти и пити до волѣ.
И зараз мене дякъ до себе узявъ,

1) В рукоп. podkladaty. 2) В рукоп. rad.

3) В рукоп. siplet. 4) В рукоп. maslo plastramy.

5) В рукоп. murovanѣ. 6) В рукоп. nas.

7) В рукоп. strawy. 8) В рукоп. na nas respekt na nas.

9) В рукоп. starania. 10) В рукоп. lasku.

11) В рукоп. školy.

Ажъ третого дня книжку у руки давъ.

И сказавъ мнѣ першую лѣтеру азъ,

Коли мя затне по пащецѣ раз.

В. Г. Д. Ж.

Озмѣт его, хлопцѣ, и на столец положѣте.

С. З. І. И. К. Л. М. Н. О. П.

Хочу утечи, а хлопцѣ за мною якъ у пропѣй.

Р. С. Т. У.

Же у мнѣ посѣкли¹⁾ кости и жили якъ твацкое бердо.

Ѣ. Ц. Ч. Ы.

Утѣкаючи, забивемся з горн.

Б.

Упавъ ем у вир.

Ѣ. Я. Ю. Ѣ.

Кусали мя з заду якъ пси²⁾.

Ажъ коли пришло до несчастной фити,

Тогдиж мя стали веѣ от тви поганцѣ остуном бити.

Що маю чинити, ци бѣся з нами бити, чили утѣкати,

Муеѣдемся за пѣчъ до школи сховати.

Віенцѣ⁴⁾ я з вами не дешкерую,

А воскресеніемъ Христовымъ веѣх вас ѣвичую.

№ 37.

(39) Христосе народилеся, ба правда, воскрес,

Не дивуйте, и(а)и(ство), щом збрехав як пес,

Бо человек коли що в головѣ мае,

Хоч би наймудрѣшій, то си помиля(е).

А в ког(о) конценту не маш, и фортуна му блудить,

Хоч би найгоршій простак, то ему мова служитъ.

Не заблудит язык и конценту му достает,

Веѣ его хвалят, веѣ ему признають: добре он повѣдает.

Бувал и я колис мовний, ба колис и мудримъ,

Колим еще вѣвцѣ нас (з) своимъ братом рѣднимъ.

Мене бувало пастухи все на порадѣ берутъ,

Коли козу чужую зарѣзати ведут.

Котрой згубѣ їди господар⁴⁾, яка причина, питаю,

То я за них як юриста отповѣдав,

¹⁾ В рукоп. posikly. ²⁾ В рукоп. џи.

³⁾ В рукоп. Вієцѣ. ⁴⁾ В рукоп. гди го^опода^р.

Мовячи, вж ми собѣ полагали спати,
А волкъ спрудка напавши, не дал нам скуру зняти.
Або твж тая коза була юж старая,
Могла еи зѣсти колѣа якая.
Без вѣсти згйбла, не знати, где ея дѣла,
Бо вчора ся з медведем срого¹⁾ била.
Як его за хорбаку зубами порвала²⁾,
Аз ему скуру била обедрала.
Албо теж вишая еи коза изѣла,
Бо она жадною мѣрою згвнути не мѣла.
Тилко бувало ходит, на вишую ся скрива поглядае,
Чому она згйбла, ци хто еи знае?
Албо теж кози сами еи згубили,
Бо еи вчора всѣ судили.
А вна судови еше ся спротивляла,
Нехай же она нѣ на кого не дауе, що собѣ достала.
Бо еше могла еи ягниця вбрикнути,
То она ся и о(д) того могла звернути.
Албо она з землѣ на дерево упала
И тамъ она собѣ голову зломала.
Албо еи могла напастн мотвилиця,
Отож и намъ на бордюг скори половниця.
И так емъ слушний господареви⁴⁾ вивод давъ,
Жем нѣгди⁵⁾ винивмъ не зоставъ.
Вѣвѣцѣ теж пасучи, барзом роскошне вживал,
Як пампух у маслѣ завжди плавал.
Масла, сира, брвндѣв достаток ставало,
Еше ми ся здавало, же и того барзо мало.
Пойшодем до школи учитися писма,
Бо мя натура до того знесла,
Розумѣючи, же напотим болш буду мати
Албо писма навчившись, и попом зостати.
Колвж я прийшол першаго дня до школи,
Дали минѣ вети и пити до волѣ.
А на другий ден еше мя лѣшише (мя) приймовали,
Всѣ вищѣ округ мене з горщати стояли.

1) В рукоп. срого. 2) В рукоп. зсбату porwala.

3) В рукоп. згивзвсти. 4) В рукоп. гоцподаревн.

5) В рукоп. нѣгди.

Едни до мене борцами за здоровья перепивают,
А другие кулаками под бок мя штурхают.
А я тилко ся поглядаю и мишлю, що маю чинити,
Чи втѣкати, ци с тими ся поганцями бити.
Аж коли ми написал дяк: Аз, буки,
Не було мѣнѣ над тое нѣди¹⁾ горшой муки.
Гдиж²⁾ ми показав першую лѣтеру азъ,
Витне мя в челюст рукою разъ.
Потим показал другую лѣтеру буки
И зараз взял канчук в руки.
Потим вишѣи лѣтери почавъ споминати
И канчукомъ по хребту добре затинати.
И мовит мѣнѣ: мовъ за мною люде,
Бо еще ти горше лихо буде.
Як же то, п(анове), прийшло до нещасной фити,
Тогдиж мя взяли все оступом бити.
Але богдай такой науки не зазнати,
Бо могут и остатную сернягу зняти.
Нарайте ми, панове, кушця, богме, и тане продамъ,
Коби якому, то за сто золотих дамъ.
То, п(анове), хто хоче добре знати,
Же такой меди трудно и у Лвовѣ достати,
Бо миѣ привѣз з Гданска³⁾ тато,
Що си тѣлько вдѣгаю на роковое свято.

(41 обор.)

№ 38.

Гой, гой, подишем собѣ горѣлкою нымѣ добре,
Кто мя хочет слухати, повѣмъ ему охотне.
Хвала Богу, юж и свята прийшлв, хто иль паску,
А я ей не вѣдѣл, тилко свою Настку.
Але то ви хочете, як бачу, все о том знати,
Хиба аж вам мушу палцем показати.⁴⁾
Хвала Богу, тѣшимся, окрасити яйцѣ наступили,
Але бо ся и дѣвчатам личенка запалѣли.
Ци не хтят они лѣкаря албо доктора?
Я правдиве доктор прихалем з мѣста Надвѣрноѣ.

¹⁾ В рукоп. нѣгди. ²⁾ В рукоп. Гди.

³⁾ В рукоп. г'дан'ска. ⁴⁾ В рукоп. паісем роказати.

Бретери добре мѣю, хто хоче зажити¹⁾,
Але перше хтѣте мя просити.
Правду мушу признати, паска мя минула,
(42) Бо тиж моя Гасенка ноги завернула.
Моя тиж Олена ходила вчора на губи,
Настрашилася лиса, заклонула зуби.
И я, п(анове), о собѣ страх великий маю,
Коли бокъ правий на голой землѣ, а я лѣвий складаю.
Моя небожка мати, если знаете, стара Кулина
Два рази в рок до церкви ходила.
На рѣздво и на великденъ варила кашу с хрѣном,
Пастернакъ з росолом, з дубовим корѣніом.
И я часом тоей потрави заживалемъ,
Алеж и голос добрый малемъ.
О, тепер то я, п(анове), охрип, бом на горѣ спѣвал,
Чути мя било по самий Ярославъ.
Ещем ся бил горячей браги напил
И о(д) того часу голос емъ утратил.
Ци чувалисте, п(анове), що я еще вмѣю,
Як пойду до корчми, то голос маю.
А в церквѣ не питай, щоби спѣвати,
Ци не волю я помеже пекарки хлѣба прохати.
(обор.) И ви теж, панни, ласкави на мене бувайте,
Паски, перепѣчки з хрѣномъ давайте.
Христос воскрес, дяки, заспѣвайте,
А ви, дѣвчата, за тую вѣршъ писанку дайте.
И ви теж, панни, ласкави на мене бувайте,
Паски, передпѣчки, солонни з хрѣном давайте.
И я тиж на вас буду ласку мати,
Где буде музика грати, мушу вам давати знати.²⁾

№ 39.

(43) Пасха священная ми найбільше спѣвали,
А найменше от всѣх людей в школѣ исти мали.
Сподѣвалемся от вас барзо великой ласки,
А ви сами ся обивши, не давъ нѣ одини нѣ кусня паски.
Добре я, хлопцѣ, мовив: озмѣм пасок с половиною,
А если ся на нас розгнѣвають, а ми пойдем с пасками у гостину

¹⁾ В рукоп. зажути. ²⁾ В рукоп. знату.

З радостю хлопцѣ всѣ на тое приволили,
Тилко бѣда, жесмо ся в церквѣ спѣваням забавили.
До котрих я, вискочивши, крвкнув як гусакаъ :
А постѣйтеж ви еще и я межн вамн не простак.
Бо тутешнии люде жартовѣ не знають,
Як тя с чим имут, добре тобѣ кожушинку полатают.
И так будут ти стусом гартовати кожух,
Обертаючи на оба боки, абне аж оглух.
Запамятав я, ещем невелький бувѣ,
Коли мене горѣвкою шмаровано, ещем не забув.
Правда, тогда три врочистіе свята приспѣвали,
Перогами школу нищія укривали,
В котрих чисти повно ест и на горѣ,
Отпочивали пятничніе сухарѣ.
От масла едни хрвицу(т), заледво мовятѣ,
А по обѣдѣ писанками у зуби дзвонят.¹⁾
По кутѣх теж повно передѣчокѣ,
Не зраховав бн их хоч бн наймудрѣший пророчокѣ.
Около церкви ласка Божа и на цвинтару,
Ох, мой Боже, тогдашний и предѣчвий цару.
(обор.) Тилко пасок, солонни, колачов, як звѣзд в небѣ,
Не едни в той час нищій учивил своей потребѣ,
Бо тогда люде били набожниѣ, церкве пилювали,
Нѣхто при пасцѣ якѣ тепер не стояли.
Але ви тут виший способѣ маете,
Кождий паску свою постерѣгаете.
Хотѣлем я билѣ давни лѣта згадати
И пасок скылка до школы достати.
Але мя Хавтур, Богѣ ему заплат, порадав,
Дай, мовит, той ручи покѣй, абне ся не зрадав.
Даст ли Богѣ, в том року будем запевне знати,
Где в кстром краю будесе котрий обертати.
Але нѣкому не вповѣмо, будемо мовчати,
Аж даст Богѣ зеленого маю дочекати.

№ 40. Отрокомѣ.

(47 об.) Христосе (воскрес), о том знайте
И его миле всѣ привитайте,

¹⁾ В рукоп. dzwoniат.

Бо я естем покоевий того
И слугою естем его.
Той мя до вас вынѣ прислал,
До вас, бим о нем всѣи повѣдалъ.
Предця и мѣ ради будте
И писанок нам готуйте.
И моему торбоношу
Давайте хочъ по грошу,
Абисмо вас похвалили
И пред Христом залецили.
И виж¹⁾, панви, почувайте,
А мѣ о писанки ся старайте,
Бо котрая писанку даст,
То сих мяениц замуж ся отдаст.
И я усѣхъ вѣшую,
Христа воскресшаго офірую.²⁾

№ 41.

Камѣня з жалю вчера ся роепадало,
Гди своего Творца зелживост познало.
Камеия томуж Пану услугуетъ,
Бо при гробѣ, где Творец, там ся знаидует.
Велик будучи камен, аггела ва собѣ маецъ,
Которий на нем будучи, на увес свѣт волаецъ.
Гди Творец виходит, камен устуиуетъ,
Бездушное створения як Творца вотуетъ.
Вотуйтеж и ви., от сердца виичаю,
А воскресшим Христом всѣх вас поздоровляю.

№ 42.

Я естем пахолок небеснаго двору,
Бо стоял (в) Пана своего пред гробомъ,
Бо невѣрних жидовъ била там страж,
А их стял за едни ра:
А другие мусѣли от страху без замаху умирата³⁾,
Гди почал Христос з гроба уставати,

¹⁾ В рукоп. И ви. ²⁾ В рукоп. ѡфірую.

³⁾ В рукоп. имирати.

(48) Бо в той час блисканіє ясност солнечную просвѣтила (sic),
А невѣрных жидовъ темност ослѣпила,
Бо в той час молніи, громи великіє били,
А в пеклѣ адстїи сили ся крушили.
Я гроба барзо Пана своего пилювалъ,
Бя хто от невѣрных жидовъ судар не вкралъ.
А teraz ступилем до вас всѣм вам повѣдати,
Где маєте воскрешаго Христа шукати.
Идѣте зо мною, там его найдете
И поклон ему щїре отдайте.
И мнѣ teraz на дорогу дайте¹⁾,
Хочъ по три²⁾ грошѣ зараз складайте.

№ 43.

Во пресвѣтлую одежду слонце ся убрало,
На звїязтво Христово свѣтлост указало.
Юж ся не мѣнит, але високо играет,
По смутку на радост ясност обертает.
И весела мусѣлася ясност просвѣтити,
Гди Господь Богъ зезволил до него вступити.
Нерад тому гостеви Люципер пекелный бил,
Бо визволенїи вязнѣ от мукъ визволевѣлъ.
Триумфуймож со Христом, юж телецъ закланий,
Бо Христос юж воскресѣлъ, Панъ нам пожаданий.
Днес и немовятка мусят говорити,
Вдячную новину свѣту голосати.
С котрими и я на театру (и я) виступил,
Озаймуючи, нж всѣхъ вас Господь откупилъ
Изъ ада, а пресвѣтлий рай даруетъ во ход,
В том кажет кролевати от рода во род.
Нехай же триумфъ той кождий ся кохает,
Поюще мїліодївно, вдячне витаєтъ.

№ 44.

Юж днес пророк Давдъ радостно играетъ,
На меліодиной арфѣ в струни ударяет.³⁾

¹⁾ В рукоп. teraz na dorohu dayte.

²⁾ В рукоп. try. ³⁾ В рукоп. ударяет.

И всѣ пророци в духу ликуютъ,
Меліодино вдячную з псалмовъ¹⁾ вошют.
Ото прерадостивй и пожаданй день,
Иже сотворил Господь, возрадуемся в он.
(49) Ми и нынѣ пред ковчегом, котрый фѣгуроваль²⁾,
Нынѣшнее празденство Давидово оглядалъ.
Скуток своего пророцтва дляго танцует
И з вѣрными пред Христом миле восклицает.
Процесию с пекелной темности отправуетъ
И звѣзством Христовим всѣ триумфуютъ³⁾,
Котрое през смерть Збавител наш справиль,
Діавола и смерть стерлъ, а вѣрним живот дароваль.
До неслиханной радости их вироважаетъ,
До небесной отчизни, там их посажаетъ.
Юж у свѣтлости будут на вѣки пребивати,
Со аггели в небѣ триумфовати.
Тому и ми звѣзжци всѣ угадаймо
И поклон ему любезно отдаймо.

№ 45.

Христос нынѣ воскрес, до ада вступил
И нас от пекла всѣхъ свободилъ.
Всѣ темные панства днес побѣдилъ,
Адама смертію своею свободил.
Славим твое возкресеніе, славим и твоя рани,
Славим крестъ царем, крѣпост на погани.
Кланяемся страстем твоим, Христе Боже,
Ти нас ратуй крестом твоим, той нам поможе.
Цѣлуем гроб з радостію, в котором твое тѣло
Три дни в гробѣ било, жадной скази не мѣло.
И през рок нехай ты славим згодливе,
Нехай той ден славим и во пришлий рок щасливе.
(обор.) Приими от нас пѣсни, вси ты хвадимъ
И вси вѣрние ты славословимъ.
Тое ви рачте миле пряти,
А миѣ по писанцѣ дайте.

¹⁾ В рукоп. Псалмовъ. ²⁾ рукоп. фѣгуроваль.

³⁾ В рукоп. триумфиють.

№ 46.

Вѣрши на възкресеніе Христова.

Отрокъ ѿ.

Витай, Христе и Пана воскресшаго (?) из мертвих,
Же нас еси откупил от мукъ пекелныхъ.

Билъ еси на крестѣ, жиди ти прибили,
Въ гробѣ Иосифъ съ Никодимомъ тебе положили.

Смутніе гмахи¹⁾ и ляменти, преч устуиѣте,
А Христа воскресшаго из мертвихъ миле привиѣте.

Емпарейскаго²⁾ Бога витаемъ тя, Христе и Пана,
Будемъ тебе вихвалити, поки насъ стане.

(об.) Теразь триумфу и веселя, всѣ вѣршии, заживайте
Тебе воскресшаго Пана своего в небѣ оглядати.
Всѣ ся элемента и гмахи¹⁾ сполиѣте,
Христу воскресшему из мертвихъ всѣ ся покловиѣте.
Пекелные мури, теперъ ся крушите,
Христосъ възкресъ из мертвихъ, теразь ся смутѣте.

Котривъ билъ на крестѣ стродзе умордованій,
Ахъ лѣгостей, у слупа билъ бичованій.

Теперъ ты, Пана, из гроба витаемъ
И радостно угѣхи тебѣ заспѣваемъ.

Триу(м)фалніе гмахи¹⁾, теперъ ся падайте,
А монарху възкресшаго теперъ вихвалите.

Пелѣкана небеснаго радостію примуймо,
А чистое свое с(е)рдце ему офѣруймо.

Которій рану свою из боку намъ показываетъ,
Лечъ нещадне, але намъ кровъ свою даруетъ.

Ми за такую ласку его под ноги упадаймо,
А во трохъ персонахъ Пана своего познаймо.

Тамъ веселя и радости съ святими триумфовати,
Тебе тамъ монарху, Христе Пана, в небѣ оглядати.

№ 47.

(Отрокъ ѿ).

(88) Сподъ земнихъ краевъ слонце виникаетъ,
Пресладшій Ісусъ весъ свѣтъ освѣщаетъ.

¹⁾ В рукоп. гмахи. ²⁾ Перечеркнене.

До горнихъ краевъ очи ваши възносятъ,
Радость намъ земнимъ болшую првноситъ.
Триумфу его оспѣваймо, миле спѣваючи,
Христосъ въскресь изъ мертвыхъ, миле викрикаючи.
И ми ему непрестанно поклонъ отдаймо,
А воскресеніе его вѣчне прославляймо.
Воскресеніе твое, Творче, ублажаемъ,
Триумфальніе пѣсни весело спѣваемъ.
Днесъ аггели в небѣ весело ликуютъ
И чловеци на земли весело празнуютъ.
Которій всталъ изъ мертвихъ и насъ увеселилъ,
А в тие дни прес(т)вѣтліе цекло потлумилъ.
Ту ю потѣху вашей милости звѣствую,
С Христомъ воскресшимъ ликуйте, тимъ васъ вѣншую.
Дни тіе святоблвие в дачне одправляйте,
А другихъ такіхъ в добромъ здоровію дочекайте.

№ 48.

(обор.)

Отрокъ ѳ.

Теперьъ твѣжъ и я витаю, Пречистая Дѣво,
Зо всего сердца витаю тя, що живо.
Красуйся и ликуй, бось живого видѣла
Сына, которого вчора въ гробѣ положила,
А бисмо воскресшаго в небѣ оглядали,
Съ отцемъ и духомъ святимъ триумфовали.
Того всѣмъ христіяномъ жичу и сприяю,
А воскресеніемъ Христовимъ всѣхъ поздоровляю.

№ 49.

Глубокіе моря, нынѣ ся смирайте,
О своей навалности тераз заливайте.
Смутная хмара южъ пречъ уступила,
А свою темностьъ въ ясностьъ премѣнила.
Мѣсто Іерусалимское, нынѣ виносися,
И горныйъ сіоне, ликуй, веселися.
А ваша милостьъ а бисете другихъ святъ дочекали,
А намъ волочебное красное давали.

№ 50.

(89) Ангелъ то покажетъ во своей оздобѣ,
Що за пожитокъ, человекъ, справился тобѣ.
Христово из мертвыхъ правдивое востаніе
И истинное есть такое з(м)наменіе.
И шедши до гробу оныя жени,
Которіи для страху били стрвоженны,
Обачили молодца по правни в шатах бѣлих,
Длятого ся стали здумѣли.
Бо були шати бѣли яко цвѣтъ,
А обличе его яко волный свѣтъ,
А слѣди его по правни гроба Христова.
И мовитъ до женъ таковыя слова:
Не лякайтеся и того ся боите
Ви, которіе при Пану своему стоите.
Из мертвыхъ всталъ ведлуг слова своего,
Южъ тут во гробѣ не сподѣвайтесь его.
И то мѣсце, где его святое тѣло було
Положеніе, которіе (!) страст терпѣло.
О¹⁾ востани(и) его певную вѣсть оз(мѣ)те
И шедше, вѣмъ апостолом проповѣдѣте.
(обор.) Тую радост вамъ оповѣдаю,
А воскресеніем Христовим вѣхъ васъ поздравляю.

№ 51.

Витай, Христе нашъ, витай, утѣхо наша,
Витай, Спасителю, витай, откупителю.
Ты в Ноевом ковчезѣ билъ фѣгурованій²⁾,
Жесъ мавъ принести покой пожаданній,
Якъ соцець голубица принесла оливны(и),
Же усталъ на насъ гнѣвъ Божій противный.
Нынѣ южъ радост и я пожаданній,
Христосъ пекло збурилъ, триумф неслиханный.
Востанте, мертви, востанте, не спѣте,
Ис тми пекелной нынѣ выходѣте.
Учувши царъ Дав(в)дъ, на арфѣи грае,
Же Христосъ с пекла людъ випроважаетъ.

¹⁾ В рукоп. Ѣ. ²⁾ В рукоп. фѣгурованій.

О всемогущій Пане, нынѣ ты витаемъ,
А воскресенію твоему все ся кланяемъ.
И я тою радостію будучи знятій,
Поздоровляю вас хвалебными святы.

№ 52.

(90) Спѣваймо красную пѣснь: свѣтися, свѣтися,
Иерусалиме, слава бо Господня я (sic, на) тебѣ явися.
И ти, Своне, возведи окрестъ очи свои,
Обачъ отъ вѣхъ сторонъ собраніе чада твои.
На Божій стражи¹⁾, Авакуме богогласный,
Стань, ангелскій гласъ возвѣсти намъ велегласный.
Днесъ спасенія всему миру явися,
А въскресеніемъ Христовымъ вся тварь просвѣтися.
Веселѣтися, християне, нынѣ духовне,
Другъ друга цѣлуючи веселье любовне.
Христосъ воскр(е)сь изъ мертвыхъ, смертію смерть поправъ
И будучимъ во гробѣ вѣчный животъ дарова(в).

№ 53.

При веселомъ дни гойне весело заживайте,
А празникъ фалебный сполне вихвалайте.
Ибо вѣмъ, жесте слышали, ижъ Христосъ изъ мертвыхъ в(с)талъ,
А праотцовъ святыхъ отъ пекла возвалъ.
Гдижъ еще покажемо жидовскую раду,
Же на Христа такую вчинили зраду,
(обор.) Же его невинне на смерть осудили,
Своего Творца замордовавши, в(а) кр(в)жу прибили.
Іосифъ со Никодимомъ, знявши, во гробѣ положили,
А жидове окрутніе запечатовали и каменіемъ привалили.
Разумѣли, жеби его ученици не украли,
Коло гробу Избавителя стр(а)ж(д)у поставили.
Але стражъ коло гробу отъ страху упали,
Гди розніе голоси и громи блискали.
Ижъ (ди²⁾) жидове до гробу пришли,
Печата не рушено, а Христа не знайшли.

¹⁾ В рукоп. стражи^н. ²⁾ В рукоп. гди.

Але тилко во гробѣ просцѣрадо застали,
Стражъ перенявши, повѣдати не казали.
А Марии до гробу вшли з аромати,
Ижъ хіѣли Христа Пана помазати.
Але ся апостолъ на гробѣ явилъ,
Же Христосе от мертвихъ восталъ, тое ознаямил.
И казалъ им: идѣте до Галилею, шукайте,
А воскресеніе его всѣм оповѣдайте.
(к. 91) Предто и ми хочемо сказати,
Ижъ естъ Христосе во гробѣ, будемо знати.
Отожъ той актъ намъ нынѣ залицаем,
Абист(е)ся забавили, о тое васъ уирашаем.
А затимъ нынѣ, прошу, перебачайте,
А ви, музици, весело заспѣвайте.

№ 54.

В пятокъ обмешкалъ плачь и жалость,
А нынѣ намъ веселя и радость.
В пятокъ луна в кровѣ ся обернула,
А нынѣ намъ свѣтлость небесная огорнула.
В пятокъ слонце огориуль ноцный мракъ,
А нынѣ свѣтлости показалея знакъ.
В пятокъ раздралася церковная завѣса,
А нынѣ падесея през лютого бѣса.
В пятокъ падало камѣня и опоки,
А нынѣ в церквѣ текутъ славніе потоки.
В пятокъ жидове весели били,
А нынѣ смутны стали и поглушѣли.¹⁾
(обор.) Предтожъ ся намъ подобаетъ веселити,
Христосе възкресъ из мертвихъ, весело вивосити.
До которои радости васъ призываем
И святы хвалебными всѣхъ поздоровляемъ.

№ 55.

О, якъ Богъ ден неделный улюбилъ,
Же его таков годности сподобилъ.
В неделю на вивзкость земли изишолъ
И человека в ямѣ некельной знаишол.

¹⁾ В рукоп. поглушѣли.

В неделю Христос въ Иорданы ся окрестилъ
И главу змиеву во водѣ сокрушилъ.
В неделю Христос войшолъ во Ерусалимъ
И всѣ уч(е)ници его а нимъ.
В неделю Христос из мертвыхъ воскресъ,
Слава множеству Божиихъ чудесъ.
В неделю Христос и Ѳому увѣрилъ,
А(ж) гди¹⁾ онъ ему рану измѣрилъ).
В неделю²⁾ и духъ святой апостоли осѣнилъ)
И на розныя языки мови ихъ премѣнил.

№ 56.

Христос воскресъ... чи то, правда, народился,
Перебачте, панове, щомъ помилався,
Бо ми дакъ голову завернулъ
И, що Рождество Христово, видимъ не зналъ.
Але хвала Богу, же ми далъ Богъ святы дочекати,
Хиба ся теразь буду на кобасахъ отнимати.
Бо тиж ми ся барзо той постъ увѣрилъ
И вееденъ горщокъ кѣслицѣмъ змѣрилъ.
Але то мушу за тое от себе отдегнати,
Нехай иде где виде господи шукати.
А тебе, милая кобасо, до себе приймаю,
А ежели хцешъ, то ти в Мошка господу даю.
От не такъ, панове, рачте ви до себе кѣсѣлъ прияти...

№ 57.

- (67) Вѣршъ на Воскресеніе Христово.
Веселис юж днес, пророче Иоане и Крестителю,
Всего некла и моцы его засмутителю.
А ото маєтеся всѣ сполечне веселити,
Же для нас грѣшныхъ рачил Христосъ з неба ступити.
Не погордѣлъ симъ свѣтомъ мѣзернымъ,
Также и убогимъ человекомъ неизвимъ,
Але далъ пречистіе свои руки на крижъ прибыти,
Хотачи нашу нищету от вѣчной муки свободити.
Ого вамъ буду с школьными дѣтми спѣвати,
Веспол не церковными лики торжествовати.

¹⁾ В рукоп. гди. ²⁾ В рукоп. дѣлю.

Христос воскрес из мертвых, смертию смерть поправ,
Съдячим в неклѣ живот даровал.

А я з упрямого сердца всем вѣншую,
За наиболшій дарунок Христа офѣрюю,
Бы вас рачел благословити
И з собою царства небеснаго домѣстити.

№ 58.

(82)

Вѣршъ.

Днес веселая нам радость наступила,
Юж мощные замки земля отворила,
Маючи в собѣ давно святые отци замкненіе,
Днес Ісусом воскресшим на радость выпроваженіе.
Радуйся, Адаме, со праматерію Евуою,
Юж вывободены сут и пророци с тобою.
(83) З чого ся мы днесъ веселячы,
Христа воскресшого вам вѣншуючы,
Зычимо, абысте тут в щестю оплавали,
А по смерти в небѣ з Христом кролевали. Конец.

№ 59.

Вѣршу (sic) на воскресеніе Христова.
Христосъ нинѣ¹⁾ от гроба воскресъ
И веѣмъ намъ велию радость привесъ.
Ангели радостне: Христосъ воскресе, спѣваютьъ,
Адама²⁾ и Еву и вся пророки потѣшаютъ.
Отожъ придетъ нашъ Ибавитель,
Которій билъ Адама и Еву засмутилъ,
А теперь вхъ радостію великою увеселилъ.
Тоеи³⁾ вамъ радости жичу. Амѣн.

¹⁾ В рукоп. нинѣ. ²⁾ В рукоп. Адамъ.

³⁾ В рукоп. Тойею.

З культурного життя старої України.

I.

Гарний огляд української літератури XVIII в., який дав П. Жигецький у праці „Енеїда Котляревського и древнѣйшій списокъ ея въ связи съ обзоромъ малорусской литературы XVIII вѣка“, вже нині можна тут і там доповнити. Будуча синтеза нашого літературного руху в тих глухих часах випаде тим повнішою, вкаже на тим різнородніші літературні інтереси наших предків у тих часах, підчеркне тим більше багатство тем і звяже їх тим тісніше з життям народу, а бодай тільки творців поодиноких літературних продуктів, чим красше будуть розроблені літературні українські збірки XVIII в. та їх пізніші копії. Попри річи духовного характеру значно рідше знайдуться й останки давньої світської літератури, на які поперед усього треба звернути пильну увагу як з огляду на їх значний історично-літературний інтерес і, хоч уже рідше, більшу чи меншу літературну цінність, так і з погляду на боротьбу в старій нашій літературі двох елементів, духовного та світського аж до часу рішучої перемоги останнього.

Споміж згаданих літературних збірок здобули собі широкую популярність збірки старої української віршевої продукції, поміж якими не раз заблукаєть ся і так звана народня пісня по найбільшій часті під заголовком світської псалми. Деяким питанням, звязаним з такими українськими збірниками, хочу присвятити ряд заміток. Сі замітки викликані переглядом і описом півтретя десятки рукописних співанків і пошукуванням за давньою друкованою аналогічною літературою, а являють ся вони безпосереднім продовженням попередніх моїх заміток

п. в. „З культурного життя України XVII - XVIII вв.“ в CVIII і CIX тт. „Завісок Наук. Тов. ім. Шевченка“ (й особно).

Описані співанки походять з різних жерел. Поперед усього зобов'язаний я до щирої вдячності др. Ом. Калужняцькому, професорови черновецького університету, що ласкаво прислав мені до бібліотеки „Народного Дому“ у Львові до використання свою збірку співанків. Рівнож щиро подяку складаю др. Ол. Сушкови за вypoзичення співанка, описаного під № 3, що його передасть до „Національного Музею“ у Львові, таї управителям бібліотек д. Ів. Кривецькому, др. Іл. Свєнціцькому й проф. Ф. Свєстунови за раду й прислужну поміч при роздобуванні бажаних рукописей і стародруків.

Що текаєть ся самого описування співанків, наперед подам їх короткєй формальний опис, а потім змістовий. Описувані вони в такім порядку, як успів я їх роздобути для опису; через се хронологічний лад не видержаний у їх чергованню, зміняєть ся кількома наворотами.

№ 1. Співанк з колекції проф. Ом. Калужняцького. З початку недостає найменше трьох карток, як можна здогадувати ся з означення Д. на першій картці в теперішнім ставі. Вид кантичковий. Івїціяли, а часто заголовки писані киноварем. На відворотній стороні останньої картки пізнішим письмом: Piesn swiatowa. Nacuzsie teusta smuca. Межи 75 і 76 к. вставлена картка відмінного пізнішого пєсьма з пєсею св. Миколаєви „Играймо, свѣтаймо“. До співанка додана 21 картка свого бібуластого грубого паперу й нового пєсьма. Все разом у старій скіряній оправі. Заголовок додатку: **СѢГЛАКЕНІЕ ПѢСНИИ БѢ БОГОГЛАСНИКА ѠКРѢТЯЮЩАХСЯ**. Подані тут під нотами перші строфи сих пєсєнь співанка, які знаходять ся у „Богогласнику“. Співанк походить з середини XVIII в. Найранша дата рік 1737. Згадуєть ся вона в пєсні до Богородиці в Буцневі:

Року твєщнаго Ѡдъ исполнися,
Чудо изявися, Марія прославися
Въ Буцневой градѣ
Во Зачатія храмѣ
На престолѣ.

№ 2. Співанк без початку й кінця, XVIII в. Вид кантичковий.

№ 3. Вид кантичковий. По трьох перших картках нема найменше одної картки. На 36. запись: Ja nizu napodpisie wygazony.... Roku Panskiego 1758. По 4 к. недостає найменше трьох карток. На 116 на долі: Pomni, Panie, nadawida, moia suknia liezy wzyda. То само на ст. 66 на долі На 12а на долі: Wielebny w Bogu M̄ci X. Borzemsky (?). На 126 на долі Den dobry, diwezyno; се саме на 146 з гори. 14а на горі і на долі: Nawysokych dembach krukysie wywiodzo, A naglupych chlорach szaty (перечеркнено) chodzo; перша половина також на 15а з гори. По 15 к. витято перед списанням співанька одну картку. 206 на долі: Roku 1767 (?). По 246 недостає карток. 30а на долі: Сін псалми Рака Бж҃аго Никити списася оу кєси Кахановцѣ при храмѣ соко^р арх^и Х^ова Муханла Рокѣ Бж҃їа мѣиз м^оцѣ феверуарѣи дня ї. I. Przedworsky. 316 з гори: Добро сотворимъ. да благо намъ будеть. 32 з гори: Pierwsza spota padspotami: trzymaj ięzyk zazembami. 346 з гори: Стрѣбукати пера, ци докре пише^т. По 37 к. недостає карток. 406 з гори: Był tu Fteodor Sumowsky zabakalarza R. P. 1766. 416 з гори: Te piesni pana Fteodora Sumowskiego. Кк. 45 - 48 пізнїйші. 586 на долі відсїлка: Истин; отже далі недостає щонайменше одної картки. 70а поперек з краю: тїи псалми пана Трофима Чернїакъского. 826 на долі в переверненім положеннїю: Te piesni Trofima Czerniawskiego... Anno 1786; ся записка значно пізнїйша. Останнї сїм карток сильно наддерті з краю, так до доброї третини.

№ 4. 43 карток обсмалених по боках; співанк XVIII в., без початку та кінця, з багато повидираними картками в серединї. Тексти крайно поцсованї; тому не подаю останнїв акростихів в описї.

№ 5. Співанк з колекції проф. Калужняцького. Вид кантичковий, 40 карток. З окладнок заховала ся тільки кінцева. З початку недостає 13 карток, як виходить з нумерації дї на першій картці співанька в теперїшнїм станї. На 276 з долу в відверненім положеннїю проба пера: 15 Juny 1781 (?). 36а записка: Іванъ Бенковскій Р. Б. мѣиз мѣца ноемрїа зі Родомъ скраїю подолскаго змѣста ксѣтѣчка пѣа^т Рскою сїю.

№ 6. 27 карток обтятого кварта з сильно понаддираними рогами. Заголовки й ініціали писанї кивоварем. Походить з останньої четвертини XVIII в.; вказує на се й акростихова вірша

в честь св. Петра та Павла пера Дмитра Левковського з початком: **Днись вси христїани.** Текст піснї нічим майже не ріжнеться від тексту піснї в „Богогласнику“.

№ 7. Перші чотири картки сильно понаддирані. По 4 картці недостав карток, також по 8 в. На 17 к. на долї запись: **Сїа книжочка Руднова Петрока, кто вывратъ на Бучевской Горѣ ѿ перваго дне Маїа.** На 256 з долу: **Іосифъ Єпѣпъ.** Вид кантичковий, картки понаддирані, в богато місцях у серединї недостав карток. Співаник без початку й кінця.

№ 8. 21 к. кантичкового виду, оправлених у звичайне сїльське полотно. Співаник без початку й кінця, кін. XVIII — поч. XIX в.

№ 9. Співаник кантичкового виду, без початку й кінця, кін. XVIII — поч. XIX в. По 16 к. видерта картка, також по 24 і 52 кк.

№ 10. Вид кантичковий, оправа деревляна. Датований співаник 1831 р.

№ 11. 35 к. зшитих і 3 осібно мал. 8°, з рр. 1819—1820.

№ 12. Як при № 25, з рр. 1821—1826.

№ 13. 6 к. 16°, з перших десятиліть XIX в.

№ 14. 26 к. 16° зшитих разом, з уривком польського співаника, з рр. 1826—1836.

№ 15. Співаник збірки проф. Калужняцького. 17 к. попережного кварта, зшитих разом. На верху запись: **Сїа книжица єсть Василя Предана, Оучникъ (sic) зъ первой Гимназіяльной класси въ Чернокахъ 16 Іанварїа 1825 Акта.**

№ 16. Мал. 8°. Оправа хребтом знищена. На відворотнім боці першої окладняк записка: **Teodor Rużyłowycz urokoул sia dnia 10 Liutoho 1873.** На першій картці з записками стоїть: **Teodor Rużyłowicz is Kogezyna.** 29 карток старшого письма з 20 або найдалі 30 рр. XIX в. і 15 карток з новішими записами пісень другої половини XIX в. Кілька карток чветі або з господарськими записками. В тексті: **Язъ, азъ, азъ** — перша строфа під нотами. Нвзше примітка: **Перписалъ на вѣчну паматку и сію Пѣсню виложилъ Михаилъ Іворскій зъ Урича, повѣта Скельского, бышей джакоучителемъ въ Іли(н)коватомъ въ року 1864.** Під текстом: **Буди восхва-лена** — в виразній рік 1833 почерком таким, як списані інші піснї старшого письма. Під текстом „Размышляла“ (25а) в під-

пис почерком тим, яким списаний на ст. 266 вірш „Глава бѣда Бѣгу“, Іоаннъ Гол....

№ 17. Співаник першої половини ХІХ в. з дописаними картками в другій половині, а навіть при кінці ХІХ в. Оправа нова. На четвертій з черги картці записка: Такъ пише Федоръ Лудикъ з Ялнковатого, жеби Панъ богъ Федорови ружиковичови дароваль еще многая лѣта на свѣті, а на той свѣтъ царствіе, же такихъ Набожныхъ пѣсней дав людямъ переписовати, бо в вишого такихъ Ручнихъ не має, якъ ружиковичъ. Карток, записаних піснями, 61 старшого письма, а 5 новішого. Деякі картки переставлені, а дещо недостає, що виказує огляд змісту співаника. На останній картці записка: Михайло Мاستило, Дякъ села Ялнковат(о)го и учитель. Книга Пѣсней. Писавъ Гриць Рѣжнѣвъ.

№ 18. Угроруський співаник з 1845 р., як показує виразна дата. Має заголовок кивноварем: Сїѧ Книга, именована Пѣснословъ, содержитъ къ (sic) сѣбѣ пѣсни на празники Гѣки, Бѣни и стѣски чрезъ весь год' и принадлежать до Игнат(а) Мнѣша. Окрім заголовної картки в 37 к. 16^о в ординарній оправі. Часом подибують ся гарні ініціали, які писані кивноварем. Перша строфа тексту „Іскапайте, горы“ під нотами.

№ 19. З рукописей Тимінського. 62 к. 16^о оправлені. Рр. 1852 і 1853.

№ 20. Співаник без початку й кінця, 71 к. 16^о. Недостає карток і в багато місцях у середині. Писаний в останній четвертині ХІХ в., здасть ся, цілий 1885 р. Вказують на се записки. Під „Дивная новина“: Irga Szerkanik Ihnat 1885 г(о)да. Підше йогож під „Днесъ оумираеть“. Під „Радуйся, Маріе цвѣте“: Писаль Церкуннк Игнатъ Года 1885 Игнатъ обыватель Тернускій.

№ 21. Вид кившеневого молитовника, походить з кінця ХVІІІ або поч. ХІХ стол. Деякі картки заступлені новими, що на них уже тексти скопійовані з друкованого „Богогласника“. Прим. вірша Вольського „Воспойте согласно“ має на вставленій картці текст, скопійований з друку, а на дальшій первісній картці заховав ся кінець первісного виду:

На насъ во смертной годвиѣ.	Бога нашего,
Даждь, благая Мати,	Которому честь и хвала
В небѣ оглядати	Съ тобою бы не устала
Сына твоего,	Во вся вѣки.

№ 22. 29 к. кантичкового виду. Кієв. XVIII — поч. XIX в.

№ 23. 88 к. кантичкового виду в грубих окладниках. На 366 на долі записка: **Снїи п'кснї спїсаль касїлїи Каймь рокс
Божаго лад про сєкє. Я хтє бы йхь ѿ ного ѿдалїнкь,
нигда бы го Бгь не благословїлє.**

№ 24. Полїніювана нотатка найновїйшого письма. На твердїй горїшнїй окладцї заголовок: **П'кснї Цїрковнїя.**

№ 25. 39 к. кантичкового виду, XVIII стол. (друга половина). Олрава нова. Останнї чотиря картки — пізнїйше письмо.

№ 1.

1а. Кїнець Зарванїцької піснї з акростихом: (з Рєга-т)ина Флама.

2а. Пісня про смерть: **Помысли, члвкче, прегоркїй часк
смрти.** Пор. М. Грушевський, Сьпїваннєк з початку XVIII в. (Записки Н. Тов. ім. Шев. т. XV, ст. 38—39); Богорласнїкь, 1790, ч. 232, 1825, ч. 233, 1850, ч. 229, 1886, ст. 475.

3а. Пісня про страшнїй суд: **Ѓ горє мїк гркшномє
к' юдолк плачєкь прїстатї.**

4б. Пісня Богородицї: **Богородице, к'рнїмь ѿборєна.** Пор. мою статїю: З культурного житя України XVII—XVIII вв., Львів, 1912, стор. 27, 756.

5б. Молитовна пісня до Богородицї: **Бїце Црїце, || Прїчи-
стїи Бл'че.** Пор. М. Гр., Сьпїваннєк, Зап. XVII, ст. 75; Бог. 1790, ч. 139, 1825, ч. 140, 1850, ч. 140, 1886, ст. 310.

6б. Пісня Підкамїнецькїй Богородицї: **Прїчїстїи Дїво Мїти
з' рсского краю.** Пор. *Naczatki zytyia Nebesnaho Na Zemly*, ст. 245; Почаївська збїрка славяно-українських і польських побожних пісень кїнця 18 в. ч. 8; Бог. 1790, ч. 134, 1825, ч. 135, 1850, ч. 135, 1886, ст. 297; П. Шейнъ, Народнїя бѣлорусскїя пѣсни, ст. 411—417; Я. Головацькїй, Народнїя пѣсни Галицкой и Угорекой Руси, Мєсква, 1878, ч. III, ст. 283—4; Kolberg, *Pokucie*, II, ст. 263—4; Пѣсеннїкь или собранїе пѣсней, поємьхъ во дни празднїковъ и нарочї-тыхъ святыхъ, равно пѣсней покаєннїхъ, и надгробнїхъ, Унївар, 1902, ст. 321—3; П. Демуцькїй, *Лири и пїи мо-тивы*, Київ, 1903, стор. 16; Oskar Kolberg, *Wolyn. Obrzędy, melodye, pieśni* (виданнє Третьяка), Краків, 1907, стор. 387—8;

Kantyczki, 1767, стор. 77—79; Холмскій народный календарь на 1885 годъ, Київ, 1884, стор. 174; Sadok Baracz, Cudowne obrazy Matki Najświętszej w Polsce, Львів, 1891, стор. 225; той сам. Dzieje klasztoru WW. OO. Dominikanów w Podkaminie, Тернопіль, 1870, стор. 160—1.

76. Пісня Богородиці: К Тѣкѣ, Бжѣла Мѣи, прѣтѣглѣмѣ, || Ратѣи насѣ, Пanno, ратѣи, погнѣглѣмѣ. Пор. З культ. житя Укр., стор. 27, 75а.

86. Пісня Богородиці: Чѣстаи Пanno, Матко оутѣкснннхѣ, || Потѣкснтѣлко людѣи оутрапѣнннхѣ.

96. Пісня Новосамбірській Богородиці: Дикнѣ твоѣи тѣи чѣтаи ѣвннн. Пор. Бог. 1790, ч. 133, 1825, ч. 134, 1850, ч. 133, 1886, ч. 139; Володимир Гнатюк, Угроруські духовні вірші, Львів, 1902, ст. 228; Пѣсенникѣ, ст. 301—303; П. Демущькѣи, Лѣра, ст. 19—20.

10а. Пісня Богородиці: Чѣднаи Помѣщннцѣ, Прѣчѣтаи Мѣи. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 229.

106. Молитовна пісня до Богородиці: О Прѣстаи Дѣо, Помѣщннцѣ моѣи. Пор. Бог. 1790, ч. 142, 1825, ч. 143, 1850, ч. 143, 1886, ст. 315; Пѣсенникѣ, ст. 234—35 і 316—17; П. Демущькѣи, Лѣра, ст. 18—19.

116. Молитовна пісня до Богородиці: Їсточннцѣ блѣтѣи ѣ. || Прѣчѣтаи Дѣо Мати. Пор. З культ. житя Укр., ст. 27, 736. Акростих: Іоан. Мас.

126. Пісня Тиврівській Богородиці: Прѣчѣтаи Дѣо Мати, словѣсннхѣ рѣю, || Я оу веси оу Тиврѣкѣ, краннскѣмѣ краю.

13а. Пѣснѣ Ржѣтѣс Прѣчѣтѣи Дѣкѣ Мѣи Бѣи. На сѣми дарѣхѣ Дѣа Сѣа ѣснованна, || Црѣскаи дѣи Марѣи, Прѣчѣтаи Пanno.

14а. Пѣснѣ Повѣдѣнню кѣ црѣкѣкѣ Прѣчѣтѣи Бѣи. Бѣстрѣвѣтѣ, восканнѣтѣ, || Мѣрѣкѣ Бжѣю созѣкѣтѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 92, 1825, ч. 92, 1850, ч. 98, 1886, ст. 214; Пѣсенникѣ, ст. 59—60.

146. Пѣснѣ Блѣговѣщннню Прѣчѣтѣи Бѣи. Да прѣдѣтѣ ѣ всѣмѣ мирѣ радѣстѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 98, 1825, ч. 98, 1850, ч. 105, 1886, ч. 111; Чубѣнскѣи, Труды этнографической экспедицѣи, т. III, ст. 11; П. Безѣоновѣ, Калѣнн перѣхожѣе, Москва, 1863, т. II, ст. 173—78; др. В. Щурат, Из студѣи

над Почаївським „Богогласником“, Львів, 1908, ст. 15—16; Пѣсенникъ, ст. 137—39. Акроствх: Демиан.

156. Пѣснь Успінію Престѣй Бѣи. Радѣйтесь, ангелы лики. Пор. Бог. 1790, ч. 106, 1825, ч. 106, 1850, ч. 113, 1886, ст. 254; Чубинський, Труды, т. III, ст. 253—54; В. Гн., У. д. в., ст. 206—7; Пѣсенникъ, ст. 243—45.

166. Пѣснь Бѣора. Достойно їсть Дѣс величати, || Ѣ некъ хвалѣ возвѣрати.

176. Пѣснь Покрѣс Престѣй Бѣи. Ѣ Престѣи Црце, мирѣ Покрѣе, || Їзбавай насъ Ѣ вѣчныѣ мѣкъ пекелна рѣва.

18а. Пісня Богородиці: Устомъ моимъ, Мѣко, твоимъ чѣдомъ хвалѣ неаѣтъ воздати, || Іды допѣро дражѣ зѣло їззыкъ пѣніямъ Ѣтверждати.

19а. Пісня Богородиці в Буцневѣ: Со горныхъ высотъ предста долнымъ || Благодать їзбавлена болнымъ. Акроствх: С Подгаец Велвх.

206. Пѣснь Ржѣтѣс стѣго Івана Крѣта. Їскапайте, горы, днѣсь сладость. Пор. Бог. 1790, ч. 198, 1825, ч. 199, 1850, ч. 201, 1886, ст. 426; Пѣсенникъ, ст. 210—12.

22а. Пѣснь Стѣомѣ Николаю. Ѣ стѣйшій Ѣче, Стѣлемъ славо. Пор. 3 культур. житя Укр., ст. 24, 37а; П. Демущькый, ст. 24—25.

23а. Пѣснь Бѣора. Дивный во дѣлахъ Стѣль великій. Пор. 3 культ. житя Укр. ст. 24, 33а.

236. Пѣснь Стѣго Василиѣ Великаго. Їзайшиса Ѣ Ѣустъ твоихъ, Ѣче прѣхвалѣ. Пор. 3 культ. житя Укр. ст. 24, 32а.

246. Пѣснь Стѣомѣ Великомѣникѣ Дмитрїю. Ликвите, свѣтло праздиюще. Пор. М. Гр. Зап. XVII, ст. 75—76; Пѣсенникъ, ст. 49—50.

255. Пѣснь Стѣй Великомѣници Параскевіи. Радостнымъ срѣцемъ возвышшамъ гласъ. Пор. Бог. 1790, ч. 153, 1825, ч. 154, 1850, ч. 156, 1886, ст. 337; Вол. Гнатюк, Лїрвкн, Львів, 1896, ст. 41—42; П. Демущькый, Лира, ст. 32.

26а. Пѣснь Стѣѣ Архагѣлѣ Михаилѣ. Михаилѣ, кто їко Бѣтъ, велики возопилѣсь. Пор. 3 культ. житя Укр. ст. 25, 58а; П. Демущькый, ст. 36—37.

276. Пѣсни на Ржѣтко Хѣо. Пѣснь Перва. Страны всего свѣта слышите, || Їси людїе внемѣте. Пор. Бог. 1790, ч. 12, 1825, ч. 12, 1850, ч. 14, 1886, ст. 32.

28а. Такаж: **Нова радость свѣтѣ съ з'явила.** Пор. Бог. 1790, ч. 19, 1825, ч. 19, 1850, ч. 25, 1886, ст. 8; Чубинський, Труды, т. III, ст. 328, 380—81; Головацький, Народныя пѣсни, II, ст. 97—98; Пѣсенникъ, ст. 101; Kolberg, Wołyń, ст. 391.

29а. Такаж: **Слава вѣди во вышнихъ Бѣс.** Пор. Бог. 1790, ч. 11, 1825, ч. 11, 1850, ч. 13, 1886, ст. 28; М. Грушевський, Кілька духовнихъ вѣршів з Галичини, Зап. XIV, Misc. ст. 4.

29б. Такаж: **Вси ѡзыци, кѣсно с' лиця || Яггльскія нѣк Млѣнца в' ѡскинкѣ.** Пор. Бог. 1790, ч. 1, 1825, ч. 1, 1850, ч. 1, 1886, ст. 37.

30б. Такаж: **Яггль Пастыремъ мовилъ.** Пор. М. Гр. Сьпіванник, Зап. XVII, ст. 62—63; В. Н. Перетцъ, Историко-литературныя изслѣдованія и матеріалы, Спб. 1900, I, 1, ст. 170—172, 173—174; Чубинський, Труды, т. III, ст. 327—328; Бог. 1886, ст. 47; В. Гн. У. д. в. ст. 24; Пѣсенникъ, ст. 94—95.

31б. **Пѣснь на Бѣоѡвленіе Гѣда Бѣ ѡ Сїса на^ш Іс Хѣ. Іѡрданъ рѣкко, ѡгетовиса.** Пор. Почаївська збірка кін. 18 в. ч. 13; Бог. 1790, ч. 28, 1825, ч. 28, 1850, ч. 33, 1886, ч. 35; М. Гр. Сьпіванник, Зап. XV, ст. 48; В. Гн. У. д. в. ст. 28; Пѣсенникъ, ст. 116—17.

32б. **Пѣснѣ ѡ Стрѣтѣхъ Хѣмѣхъ. Ѡ Дѣце Пречѣта.** Пор. З культ. житя Укр. ст. 27, 76а.

34а. Такаж: **Даждъ ми слово, слово Бжїй.** Пор. М. Гр. Сьпіванник, Зап. XV, ст. 24; П. Безсоновъ, Калѣки перехожіе, II, ст. 229—30.

35б. Такаж: **Радость на свѣтѣк панѣтѣ, || Кды Пилатъ декретъ фѣрѣтѣ.**

36б. Такаж: **Ѡ все створеня по ѡмршомъ Панѣ.** Пор. М. Гр. Сьпіванник, Зап. XVII, ст. 57—58; В. Гн. У. д. в. ст. 37—38.

37б. **Пѣснь на Воскресеніе Іс Христова. Ызыйдѣте, Яггловъ лики, || Ко стрѣтѣнїе вѣки.** Пор. Почаївська збірка кін. 18 в. ч. 118; Бог. 1790, ч. 52, 1825, ч. 52, 1850, ч. 56; 1886, ст. 119; П. Безсоновъ, Калѣки перехожіе, III, ст. 15—17; Чубинський, Труды, т. III, ст. 26.

386. П'єснь на Вознесініє Г^одне. Всѣ ѡзыци, кѣпно с' лицѣ
|| Кострѣвкѣтѣ ѡ воскликнкѣтѣ.

39а. П'єснь Вторага. В'зыйдѣ Б^огъ ко нѣбеси горѣ. Пор.
Почаївська збірка кін. 17 в. ч. 20; Бог. 1790, ч. 60, 1825,
ч. 60, 1850, ч. 64, 1886, ч. 68; П'єсєнникъ, ст. 195—97; В. Гн.
У. д. в. ст. 44.

406. П'єснь на Сошествіє ст^{го} Д^ха. Источникъ д^хов-
ный || Радо^{ст} вс^ьмъ ѡсполный. Пор. 3 культ. житя Укр. ст. 25,
49а. Акростих: Іосиф Реуте.

416. П'єснь Пренайст^ькйшой Евхаристіи, то є^{ст} Т^ѣл^а І^с
Хр^отовоє. Твоє чє^{ст}. хвала, н^шкъ в^ѣчный П^{ан}є. Пор. 3 культ.
житя Укр. ст. 25, 61а.

43а. П'єснь Ст^{ом}ѣ Пророк^ѣ І^лїи. Источниче в^лсти, ѡ І^лїє,
взытый || Пр^ѣ ѡг^ловъ двоухъ крылатыхъ. Пор. 3 культ. житя
Укр. ст. 25, 50а.

44а. П'єснь ѡ Опатрности Б^ожой. Кто тѣлко знаєтъ,
же Г^одь на н^ѣб^ѣ. Пор. 3 культ. житя Укр. ст. 28, 92а; Kol-
berg, Wolyń, ст. 388—9.

456. П'єснь Вторага. Вшеака моя пот^ѣха ѡ ц^ѣла ра-
дости, || ѡни ѡ си вою лиха, тѣлко звысокости.

466. П'єснь про оплаканий стан бідного студента. ѡ кто
на св^ѣт^ѣ вєз' дол^ѣ вродитъ си. Пор. др. Ів. Франко,
Карпаторуське письменство XVII—XVIII віків, Львів, 1900,
ст. 67—69; Кієвская Старина, 1889, марець, ст. 741—744.
Акростих: Александер Падалекн.

496. П'єснь ѡ Ст^{ра}шномъ С^вд^ѣк^ѣ Х^рѣомъ. Плачєси ѡ ри-
длю, || Є^сда ѡн^ѣ ч^{ас}къ помышляю. Пор. П'єсєнникъ, стор.
151—153.

506. П'єснь Прєст^ькй Богородици. Ёсполнисѣ н^ѣб^ѣ ѡ земли
ч^ѣдєсь твоихъ, ц^рц^ѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 131, 1825, ч. 132,
1850, ч. 131, 1886, ст. 291; В. Гн. У. д. в. ст. 213—14 і 229—
30; Вагацз, Sudowne obrazy, ст. 254—5. Акростих: Іоан
Волекій.

52а. П'єснь Терєбовельскй Богородици: К^ѣм страшныя ||
П'єсени д^ѣжасыны.

54а. П'єснь Богородици: Ёко Б^огомъ прїзвраннєю, || М^лт^рь
Д^ѣвоу прїкраснєю. Пор. М. Гр. Сьліваник, Зап. XV, ст. 34—35;
др. Ів. Франко, Карпатор. письмен. ст. 71—72. Акростих:
Яков И.

546. Пѣснь Покровѣ Пречтѣй Бѣородицѣ. Бѣговѣстите
днѣ радостѣ всемѣ мирѣ. Пор. З культ. житя Укр. ст. 22, 106.

556. Пѣснь на Зачатѣ Богородици: Прійдѣте, крикнѣте
на тризмѣкъ согласно, || Спѣвайте, плещайте днесь Маріи
красно. Акростих: Павел Запотоцки.

58а. Пѣснь Буцневськѣй Богородици: Ахъ, ѣдивиса, зриши,
ѣжасиса, чѣкѣчи. Пор. Бог. 1790, ч. 132. 1825, ч. 133, 1850,
ч. 132, 1886, ст. 293; др. В. Шурат, Из студій, ст. 20—21;
Вагаз, Sudowne obrazy, ст. 39—40. Акростих: Антоній До-
бросинскій.

60а. Пѣснь Богородици: Избраннаа естѣсь, Панино, ѣ ксѣхъ
родовѣ земныхъ, || Преставилоса ѣ земля до дворокъ не-
кѣсныхъ. Акростих: И. Яков.

60б. Пѣснь Сладчайшемѣ Ісѣ. З' ѣмѣкровѣ горныхъ
Бѣкъ сѣ ѣвѣметѣ. Пор. З культ. житя Укр. ст. 25, 526.
Акростих: Зарванцкая Фалма.

63а. Пѣснь ѣ мѣти Бѣой. Бѣе, кохаю ти, цѣлымѣ
срѣцемѣ кохаю ти. Пор. Naczatki, ст. 229; Бог. 1790, ч. 222,
1825, ч. 223, 1850, ч. 221, 1886, ст. 464.

64б. Пѣснь Покаяннаа. Помышляю ѣ каинный ѣзъ, ||
Бѣпадаючи во грѣхи шо разъ. Пор. В. Гя. У. д. в. ст. 252.

65б. Пѣснь Стѣомѣ Апѣтѣ ѣ Свѣлиствѣ Іваннѣ Бѣслова.
Іванна бѣслова || ѣ риторомѣ сладка мока. Пор. З культ.
житя Укр. ст. 24, 426; П. Демущьскій, Лира, ст. 25—26.

66б. Пѣснь Стѣомѣ Апѣтѣ Ачдрію. Во ксю землю ѣзидѣ
вѣраніе твоѣ славы. Пор. Бог. 1790, ч. 162, 185, ч. 163,
1850, ч. 164, 1886, ст. 354.

67б. Пѣснь стѣой Великомѣници Барварѣ ѣ Барварѣ
Мѣнице || Бѣ наглой смѣрти помоѣнице. Пор. Бог. 1790, ч. 165,
1825, ч. 166, 1850, ч. 167, 1886, ст. 364; Пѣсєвникѣ, ст.
71—72.

68б. Пѣснь Преподѣкомѣ Оцѣ ѣнѣфрѣю. ѣнѣфрѣй стѣй,
в' старости рожденный, || ѣ него шатанѣ з' млада по-
срамленный.

70а. Пѣснь Сѣенномѣ Сакѣ. Возвеселиса, пѣстыни, цѣвѣ-
тѣщи, || Іграй, Іврданѣ, стрѣями твоими.

71б. Пѣснь Чѣстномѣ Крѣтѣ. Істинна радость Крѣтѣ Хѣкъ.
Пор. З культ. житя Укр. ст. 24, 46а. Акростих: Іоан Волскій.

726. Пѣснь Сѣымъ Безречерико^х Ко^мк ѿ Деміа^н.
Днесъ созываю^т всю вселеннью. Пор. Бог. 1790, ч. 155, 1825,
ч. 156, 1850, ч. 157, 1886, ст. 341.

736. Пѣснь Набожнаа. Несплюжъ ѿ цѣла нощъ да
встанѣ ранико, || На Бра моего раны поглянѣ смѣтннко.
Пор. В. Гнатюк, Хоценскій співанник Левицьких, Зап. ХСІ,
ст. 107.

74а. Пѣснь Престѣй Тройци. Троце стѣла, Бже ласкавый.
Пор. М. Гр. Співанник, Зап. XV, ст. 30; Почаївська збірка
кн. 18 в. ч. 14; Бог. 1790, ч. 29, 1825, ч. 29, 1850, ч. 34,
1886, ст. 65; В. Гн. У. д. в. ст. 29.

75а. Пѣснь ѿ страшномъ Садк Хр^отовомъ. Йспомни,
неспи ср^дцемъ затвердѣлыи, || Ёще неплачешъ такъ закаме-
нѣлыи.

756. Пѣснь Сѣомѣ Николаю. По^з: Предвѣчый ро^з.
Й кто ё. Николаю любитъ, || Й кто ё. Николаю сажит^т.¹⁾ Пор.
М. Гр. Співанник, Зап. XV, ст. 35—36; Пѣсни набожныя,
Львів, 1857, ст. 67; Шейнъ, Нар. бѣл. пѣсни, ст. 409; П. Без-
соновъ, Калѣки перехожіе, I, ст. 757—762; Записки Юго-
Западнаго Отдѣла Историческаго Русскаго Географическаго
Общества, т. I, Матерьялы, ст. 30—31; Малый Богогласникъ,
Львів, 1891, ст. 284; Пѣсенникъ, ст. 72—73; В. Варенцовъ,
Сборникъ русскыхъ духовныхъ ствховъ, Спб. 1860, ст. 207.

77а. Пѣснь Престѣй Бци. Зсыхающимъ с^прагненна ||
Ќ чи^сцовога спаленна, || Мрїе.

776. Пѣснь Сѣомѣ Первоучникѣ Архидіаконѣ Стефанѣ.
Страданіе мѣника Стефана прославаймо. Пор. Бог. 1790,
ч. 178, 1825, ч. 179, 1850, ч. 181, 1886, ст. 38⁴; Шейнъ,
Нар. бѣл. пѣсни, ст. 409—410; Чубівський, Труды, т. I,
ст. 180—81; Пѣсенникъ, ст. 112—13. Акrostих: Стефан Дя-
ченко.

786. Пѣснь Престѣомѣ Дх^с Зтѣшителю мирѣ. || Храни
нїиѣ вкрѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 62, 1825, ч. 62, 1850, ч. 66,
1886, ст. 138; Пѣсенникъ, ст. 199.

¹⁾ Сам текст піснї zaczynaєть ся уже на 76 к. Межи 75 і 76 кк.
вклезна значно пізнійше ще одна картка з піснею значно піз-
нійшого письма: Пѣснь Сѣомѣ Николаю. Йграймо (в рукоп.
Йграумо), спѣваймо. Акrostих: Іоан афтор.

79а. Пѣснь Сѣомъ Апоѣла ѿ Евѣлиствъ Хѣс Аѣцѣ. Что ты нарекс, Апоѣле стѣй, || Слѣжителю тайнѣ, вѣсь ты еѣ прѣчѣстнѣй.

80а. Пѣснь Поклѣнѣнѣ. Зволѣстѣю срѣца конѣю до Бѣла, || Настѣпѣтъ нѣ ми нѣѣ смѣртнѣа трикога.

80б. Пѣснь Слѣчайшемъ Іѣс. Ты еси, Іѣе, ты моя радости, || Ты ми веселѣе, ты моя сладости.

81а. Пѣснь Трѣмъ Сѣтителѣмъ. Восхвалимъ пѣснѣми днѣсь торжѣстѣвенно || ѿ воскликнѣмо кѣсно пѣсенно.

82а. Пѣснь Поклѣнѣнѣ. Надѣка моя в' найвышшаго Пана, || Же злая доля вѣдетъ ѡдегнана. Пор. М. Гр. Сѣпѣваннѣк, Зап. XV, ст. 37—38.

83а. Пѣснь Сѣомъ Аруагѣла Мѣхлѣна. Лѣкѣютъ вси на небѣси || Аруагѣлскѣе словѣси. Пор. Бог. 1790, ч. 157, 1825, ч. 158, 1850, ч. 159, 1886, ч. 164; Пochaѣвсѣва збѣрка кѣн. 18 в. ч. 26; Чубѣнѣськѣй, Труды, т. I, ст. 166; В. Гв. Лѣрнѣкв, ст. 46—47; В. Гн. У. д. в. ст. 62.

83б. Пѣснь Прѣтѣкѣй Бѣци. Цѣвтѣкъ мѣслѣннѣй || ѿ кринѣкъ полнѣй. Пор. М. Гр. Сѣпѣваннѣк, Зап. XVII, ст. 79—80; Холмскѣй нар. калѣндарѣ на 1885 г. ст. 174.

84б. Пѣснь Вѣторѣа. Тѣвровѣкъ граѣ, гоѣне веселѣси, || Блѣтъ во текѣкъ ѣвнѣ. Акростѣх: Тѣвровѣко.

85б. Пѣснь на Нѣлю Крѣтопоклонѣнѣю. Блѣка тѣари н Гѣдѣ славы, || На крѣстѣ пригвождѣнѣкъ Панѣкъ вшѣлаѣкой хѣвалѣ.

86а. Пѣснь на Рождѣство Хрѣтово. Новѣй трѣнѣмѣѣ ѣвнѣси, || Сѣпѣкъ мирѣ народнѣси.

87а. Пѣснь Вѣторѣа. Видѣкъ Бѣкъ, видѣкъ Тѣворѣцѣкъ, же мирѣкъ погнѣаетъ. Пор. З культ. жѣвѣа Укр. ст. 23, 17а; Kolberg, Wołuj, ст. 392.

87б. Пѣснь Трѣтаѣа. Дѣлаѣ днѣсь Хѣѣ раждѣетъ || ѿ пѣлѣнѣми таѣ повнѣлетъ.

88б. Пѣснь Прѣстѣкѣй Бѣци. Чѣстѣла Бѣцѣ, || Грѣкѣшнѣмъ людѣмъ Помощнѣцѣ. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 218.

89а. Пѣснь на Нѣлю Цѣкѣтонѣсиѣю. Цѣрко Сѣиѣнсѣка, днѣсь веселѣси. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 34.

90а. Пѣснь Воскрѣсенѣю Хрѣтовоѣ. Воскрѣсъ Іѣ ѡ грока, радѣсть вѣлѣа. Пор. В. Гв. У. д. в. ст. 182; Пѣсѣннѣкѣкъ, ст. 190—91.

906. Пѣснь въ Стрѣтахъ Хрѣтовыхъ. Црю Хѣ, Пани мильй. Пор. З культ. жия Укр., ст. 22, 8а; П. Демущькый, Дира, ст. 3—4; Варенцовъ, Сборникъ р. д. стиховъ, ст. 233—4.

91а. Пѣснь Вторая. Южъ ся жиди йзобрали. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 36.

92а. Пѣснь Престѣй Бѣи. Днесъ хоць вмираетъ Ісева Мати, || Радость йкаетъ, нетрѣка плакати.

926. Пѣснь Стѣомъ Николаю. О Престѣй Шче, скорый Помощниче. Пор. З культ. жия Укр., ст. 24, 37а.

94а. Пѣснь Стѣомъ Іваннъ Златѣстѣомъ. Златокованню трѣксъ, ѣ. косувалимъ дне свѣри^а пастырску. Пор. Бог. 1790, ч. 160, 1825, ч. 161, 1850, ч. 162, 1886, ст. 350; Чубиньскый, Труды, т. I, ст. 179—80; П. Безсоновъ, Калѣки переходже, I, ст. 772—73.

946. Piesn swiatowa. Nacuszcie teusta smuca.

№ 2.¹⁾

1а. Пѣсня Богородици: Мрѣе, Мти всего свѣта.

2а. Пѣсня Ісусови: Ісе Х^ете || Нишъ мл^етивныче.

36. Чалма, иквалема на похоронк. Плачѣса и ѡжаслю. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 259; П. Безсоновъ, Калѣки переходже, III, ст. 65—68, великоруськи варианты 68—104; В. Варенцовъ, Сборникъ рус. дух. стиховъ, ст. 204—5.

7а. Пѣсны на Рождѣство Хрѣто. Ягѣлъ пастѣремъ мовѣлъ, Пор. № 1, 306.

86. Ягѣли, знѣжайтеса, || Коземай зкайжайтеса.

96. Бѣкъ предвѣчний народѣлса. Пор. Бог. 1886, ст. 49; Пѣсенникъ, ст. 82—84; Чубиньскый, Труды, т. III, ст. 342, 383—384.

106. Вселеннаа веселѣса. Пор. З культ. жия, ст. 21, 76.

12а. Дычнаа новѣна. Пор. Бог. 1790, ч. 16, 1825, ч. 16, 1850, ч. 22, 1886, ст. 15; Пѣсенникъ, ст. 38—39; Головацькый, Народныя пѣсни, II, ст. 98.

13а. Сѣй Паненка мѣленого Сынка на^а породила. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 145.

¹⁾ Библиотека Наук. Тов. ім. Шевченка (Н. Т. Ш.), ч. 365.

146. П'ксн' с^т: Прхїдіаконс Стефанс. Страданїє Мчїка Стефана прославлїймо. Пор. № 1, 776. Акростях: Стефан Даченко.

166. П'ксн' с^т: Каснаїю велїкомс. Излїд'са бл'дд'т ко-
стнахъ тронъ, шчє. Пор. 3 культ. житя Укр., ст. 23, 31а;
П. Демуцький, Лира, ст. 31; Лирники Валерїана Борж-
ковського (Кїевская Старина, XXVI, ст. 692—3); А. Ма-
линка, Лирникъ Евдовимъ Мыкитовичъ Мокровизъ (тамже,
XLVI, ст. 438).

186. П'кснъ на Б'ромеленїє Г'дне: Їв'рда^н Р'тко оугото-
вїса. Пор. № 1, 316.

20а. П'кснъ на Стр'ктенїє Г'не. Подобе^н Радвїса, црїце,
нїша за^твнїице. Се^ктло днес' лїквїте, фламї восклїцайте.
Пор. Бог. 1790, ч. 36, 1825, ч. 36, 1850, ч. 37, 1886, ст. 72;
В. Гн. У. д. в. ст. 155; П'всенникъ, ст. 127—128.

21а. П'кснъ на Неделю каждаго сына. Горе мїк гркш-
никс с'вн'с. Пор. Бог. 1790, ч. 33, 1825, ч. 33, 1850, ч. 38,
1886, ст. 74; П'всенникъ, ст. 145—146; Почаївська збїрка кїв.
18 в. ч. 29; П. Безсоновъ, Кал'вки перехожїє, II, ст. 157—
159; П. Демуцький, Лира, ст. 47.

22а. П'кснъ на Неделю Сыроп'стїю. Подобе^н Фла-
шика^н юно^ст, зрадїва форт'сно. Нар'ккахъ сїдаци горка ва-
вїлона. Пор. Бог. 1790, ч. 34, 1825, ч. 34, 1850, ч. 39, 1886,
стор. 75; В. Гн. У. д. ст. 30; П'всенникъ, ст. 144—145.

23а. П'ксны Белїкопостнїє. Юже декретъ подпїс'етъ.
Пор. Бог. 1790, ч. 41, 1825, ч. 41, 1850, ч. 46, 1886, ст. 92;
М. Гр. Зап. XVII, ст. 55—57; В. Гн. У. д. в. ст. 168 і 170;
Почаївська збїрка кїв. XVIII в. ч. 15; Х'лмскїй нар. кален-
дарь на 1885 годъ, ст. 178.

25а. Црїю Х'те, Панє мїлїй. Пор. № 1, 906.

26а. Южса жїдїй їзобралїй. Пор. № 1, 91а.

276. С' дїце Преч'тл. Пор. № 1, 326.

29а. П'ксны на Бл'гов'щенїє Прї^ст. Бїи. Лїквї днес',
Сїшнє, возїграйте, горы. Пор. Бог. 1790, ч. 100, 1825, ч. 100,
1850, ч. 107, 1886, ст. 231; М. Гр. Зап. XVII, стор. 70;
В. Гн. У. д. в. ст. 140; П. Безсоновъ, Кал'вки, II, ст. 12—
13; Катавасїя, Сербський Бїлгород, 1855; П'всенникъ, стор.
135—137.

31а. Прійде Прхаггль князарѣ ко дѣк. Пор. М. Гр. Зап. XV, ст. 36; П. Безсоновъ, Калѣки, II, ст. 6 - 7.

32а. Посланъ выѣ Прхаггль Гаврїи ко дѣк прчѣтой. Пор. М. Гр. Зап. XVII, ст. 69—70; В. Гн. У. д. в. ст. 199—201; Пѣсенникъ, ст. 133 - 135.

33а. Пѣснь на Кѣханїе Гѣне, по^а: Іѡрданъ рѣкко. Цорко Сїѡнскаѡ, южь вѣселїсѡ. Пор. № 1, 89а.

34б. Пѣсны на Воскрѣніе Х^{во}, по^а: Сѡстровї дѡїѡ. Воскрѣсѣ Ісѡ гроба, радо^{ст} восїѡ. Пор. № 1, 90а.

35б. Изыйдѣте, зг҃ловь лїкї. Пор. № 1, 37б.

37а. Восталъ Панъ Хсѣ змертвухъ нїѣк.

38а. Пїсня св. Іванови: Іѡ^ана вѣслова, || Й Рїторовь сладка мова. Пор. № 1, 65б.

38б. Пѣсны Сѣомѡ Іерархѡ Х^{вѡ} Нїколаю. Горы, сладость їскапайте. Пор. М. Гр. Зап. XV, ст. 39; В. Гн. У. д. в. ст. 67—68.

39б. Подобѣ^а: Радїсѡ, Црїѣ. Радѡсѡ, Нїколаѣ, || Мы ктїѣк прїѣглатѣ.

41а. Пѣснь на Во^несенїе Гѣне. По^а. Радѡсѡ з҃кло, дшї сїѡнѡ. Взыде Б҃ъ ко вїсотѣ горѣк. Пор. № 1, 39а.

42а. Пѣсны на Сошествїе Сѣаго Дх҃а. Істочнїкъ дх҃овнїй. Пор. № 1, 40б. Акроствх: Іосеф Реуте.

43б. Подобѣ^а: Іѡрданъ Рѣкко, з҃готовїсѡ. Творче и Бж҃е, Панѣ ласкавїй. Пор. № 1, 74а.

44б. Пѣсны сѣомѡ Сѡнѣфрїю пѣстиножит(елю). Се вѣгла бѣдалїсѡ ѡ вѣстїню водворїсѡ. Пор. Бог. 1790, ч. 192, 1825, ч. 193, 1850, ч. 195, 1886, ст. 419.

47а. Подобѣ^а: Бїѣ, вѣрнїмь ѡ корона. Сѡнѣфрїй сѣый, встаростї рожденнїй.

49б. Пѣснь на Рождество сѣ Іѡана. Подоб: Чѣгла Бїѣ, грѣшнїмь людемь помо. Сѣый великїй Прѣрче. Пор. В. Гн. У. д. в. стор. 64; Пѣсенникъ, ст. 124—125.

50б. Пѣснь сѣ: апѣло^а Петрѡ ѡ Павла. По^а: Флѣщїѡ юность. Сѣрганы, їграйте. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 65; Пѣсенникъ, ст. 217—219.

52а. Пѣснь сѣомѡ прѣркѡ Ілїї. Істочнїче благодати. Пор. № 1, 43а.

53а. Пѣснь на Прїѡвраженїе Гѣдне. На Олворѣ прїѡвразїсѡ Ісѡ Хсѣ славно. Пор. Бог. 1790, ч. 70, 1825, ч. 70,

1850, ч. 76, 1886, ст. 156; В. Гн. У. д. в. ст. 47; П. Безсоновъ, Калѣки, II, ст. 166—67; Пѣсенникъ, ст. 227—8.

54а. Пѣснь на Оуспеніе Пр^отой Бѣи. Архангѣли зѣба прѣшай до кѣи. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 53 і 201; П. Безсоновъ, Калѣки, III, ст. 51—52; Пѣсенникъ, ст. 228—230.

55б. Пѣснь на Оуспеніе Чест: Гла^н: с^т: Юл^нна. Памѣт^ь твоѣ прѣзнала чест сопохвалами. Пор. 3 культ. житя Укр., ст. 24, 40а; П. Демущький, Двѣра, ст. 30—31.

57б. Пѣсны на Рождест: Прест Бѣи: по^а: Мессіж^ш прише^а. Радость велѣя нѣк швѣса. Пор. Бог. 1790, ч. 83, 1825. ч. 83, 1850. ч. 89, 1886, ст. 196; В. Гн. У. д. в. ст. 193.

58б. Подобенъ: Архангѣли зѣба прѣшай ко Бѣи. Радѣйтеса, вси людѣ, двѣса раждаетъ. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 195—196; Пѣсенникъ, ст. 33—34.

59б. Пѣснь на Воздвиженіе Чест: Кр^ога Г^одня. Ё трѣбѣжное древо, нанѣже црѣкъ славы. Пор. М. Гр. Зап. XV, ст. 40.

60б. Пѣснь на Покр^о Пр^ост Бѣи: По^а: Бѣе, кѣрны^а оковона. Прѣдста црѣца навѣсоко^а тронѣк. Пор. В. Гн. У. д. в. стор. 55; Пѣсенникъ, ст. 39—41.

62а. Пѣснь с^т: великомѣнкѣ Дѣмитрѣю. Наторжество вси мѣрно сотѣк^мса. Акросгнх: Николай А.

64а. Пѣснь с^т: вѣ^а: м^а: Параскевѣй. Подокѣ^н Днес^ь созѣвлет^ь всю вселенію. Радостнымъ сердцемъ вси воздвѣзаймо гласъ. Пор. № 1, 25б.

65а. Пѣснь с^т: Безрѣбрнѣко^а Козмѣ и Даміанѣ. Днес^ь созѣвлет^ь всю вселенію. Пор. № 1, 72б.

66б. Пѣснь с^т: Арх^ітратѣгѣ Мѣханѣ. Лѣкѣютъ вси нанѣси. Пор. № 1, 83а.

67б. Пѣснь с^т: Іѡд^нѣ Златѣстомѣ: По^аврѣ^а: г^н. Златокова^ннѣю трѣкѣ, ѣ. восхвалѣмъ днес^ь свѣкрѣлъ пастѣрскѣю. Пор. № 1, 94а.

69а. Пісня св. Варварі: Ё кол^ь вѣодатѣ, || Ягнѣце ты матѣ.

70а. Пісня св. Миколаевн: Дѣгннѣй водѣкѣхъ сѣтитель велѣкѣй. Пор. № 1, 23а.

71а. Пѣснь набожна. Ісполнѣса нѣо и земля чѣдестъ твоѣхъ, црѣце. Пор. № 1, 50б. Акросгнх: Іоан Волекѣй.

746. Пѣсны Прѣтой Бѣгородици. Радѣйсѧ, Црѣце. || Ниѣа застѣпнице. Пор. М. Гр. Зап. XV, ст. 24; В. Гн. У. д. в. ст. 222; П. Безсоновъ, Калѣки, III, ст. 49 - 50.

756. Пречѣтаѧ Дѣо Мѣи рѣскаго краю. Пор. № 1, 66.

77а. Подобен: Се вѣглаѧ ѡдалисѧ. Ниѣзглагола"на Тайна комѣрк ѣвѣисѧ. Пор. 3 культ. жвѣтя Укр. ст. 25, 53а.

796. Дѣо Мѣи прѣбѣгаѧ. Пор. М. Гр. Зап. XVII, ст. 51; В. Гн. У. д. в. ст. 224; Пѣсєвникъ, ст. 299 - 301.

816. Подобен: Радѣйсѧ, Црѣце, ниѣа застѣпнице. Іѣе най-мѣишиѣи, Црѣю ма"рдниѣи.

826. Зкоелѣстию срѣца коѣю до Бѣа, || Настѣпѣе" ко мѣнк ниѣк смѣртнаѧ трѣвога.

84а. Помѣшилаю ѡкла"ниѣи азъ. Пор. № 1, 646.

86а. Подобен: Радѣйсѧ зѣла, дѣиѣи Сѣѡ. Ты, Покрѣе, гоѣне веселѣисѧ, || Благѣткѣ в Тѣвѣк ѣзѣвисѧ. Акростих: Трофим.

87а. Хвалѣте Гѣда сонѣсѣ, || Сотворшаго сѣи свѣкткѣ ѡвѣсѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 77, 1825, ч. 77, 1850, ч. 83, 1886, ст. 169; В. Гн. У. д. в. ст. 51.

886. Флама ѡ Странномѣ Сѣдѣкѣ. Горы, горы, дѣиѣе мѣа. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 73 - 76. Акростих: Гедеон Пазѣи.

91а. Пѣсня на Рѣздѡ Богородици: Рождѣство славно прѣно дѣиѣа. Пор. Бог. 1790, ч. 79, 1825, ч. 79, 1850, ч. 85, 1886, ст. 187; Почаѣвсѣка збѣрка кѣв. XVIII в. ч. 23; Чубѣинсѣкий, Труды, III, ст. 341 - 342.

93а. Блѣко мѣи ѣи вѣже мѣ", || Пѣчланиѣ ѡслѣшиѣи копѣк мѣи. Пор. Бог. 1790, ч. 226, 1825, ч. 227, 1850, ч. 223, 1886, ст. 469.

№ 3.

1а. Кѣнець польсѣкоѣ вѣрши.

16. Пѣсня на Покрову Богородици: Воспойте согласно || Пѣсѣнь нову прѣкрасно. Пор. 3 культ. жвѣтя Укр., ст. 26, 69а. Акростих: Волекѣи.

3а. Флама на ко"ресенѣе Хѣво. Соторѣжѣствуйте вси купно ниѣкѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 53, 1825, ч. 53, 1850, ч. 57, 1886, ст. 121; Почаѣвсѣка збѣрка кѣв. XVIII в. ч. 19.

4а. Пѣсѣнь (Оуспѣниѣю). Изнидѣкте арханѣгѣ(а)скѣне хорѣи. Пор. Бог. 1790, ч. 107, 1825, ч. 107, 1850, ч. 114, 1886, ст. 256. Акростих: Иоан Во..

5а. Oczknisie, liechu, || Przerwi sen twardy. Пор. Kantyczki, 1767, ст. 407—408.

6а. Пісня на boze Narodzenie. Przybiezeli do betlieiem pastyrze. Пор. Kantyczki, Podług wydania 1785, т. II, ст. 61—62.

7а. Anioł pastyrom muwił. Пор. Kantyczki, II, ст. 12—13.

8а. Piesn na boze narodzenie. Anioł pasterzom zwiastował.

9а. Dzieciatkosie narodziło. Пор. Kantyczki, II, ст. 11.

10а. Mesyiasz przyszedł naswat (sic) prawdziwy.

12а. Здаєть ся, кінець „псалми набожної“ з ст. 21а. Починаєть ся від: Что плачъ Гереканта.

13б. Ти накрестъ, Творче мой, каръзо оуранену (sic), || **Г**о безъкожнѣ Геретиковъ коннемъ зводѣный. Акростихъ: Тимовой Рж.

15а. Пѣснь на успиніе Прѣтои Богородици. Тронѣ вишкни“, днѣ двигънїси. Пор. Бог. 1790, ч. 105, 1825, ч. 105, 1850, ч. 112, 1886, ст. 251. Акростихъ: Тростяец.

17а. Гій, самъ жиѣ не знаю, що такъ минѣ нѣдно. Пор. В. Н. Перетцъ. Новыя данныя для исторїи старинной украинской лѣвки, Спб. 1907, ст. 6—7; Ю. А. Яворскій, Два замѣчательныхъ карпато-русскихъ сборника XVIII-го в., принадлежащихъ Университету Св. Владимира, Кѣв, 1909, ст. 53—54.

* 18а. Piesn do obrazu Naysw(i)ę(t)szey Pa(n)ny Chelmskiey. Witay, nowa Jutrżęko kraiu Sarmackiego.

21а. Флама накожнѣ. Жиѣти нѣвѣчно вскѣтѣ неприлично.

22а. Рѣспойте небеса пѣснь келглаѣно.

22б. Летѣлъ чернїи жулкъ. Пор. З культ. жиѣтя Укр., ст. 28, 87а і ст. 67.

24б. Piesn Nayswię(t)szey Pa(n)nie. Госпоже небесъ и землї Царїце. Так мала зачинати ся духовна вірша, але зараз на найближшій картцї починаєть ся пісня Параскеві:

25а. Радостнѣ срѣцеѣмъ воздвїзаємъ глѣсѣ. Пор. № 2, 64а.

26а. Гій, нетѣштїси, короженкї. Пор. З культ. жиѣтя Укр., ст. 27, 78б і ст. 60.

26б. Ходжу ѣ, блуджу посереѣ ночї.

27б. Хрїстоѣ паѣ змѣтвнѣ всталъ || И звїтизтво ѣтримаѣ.

— 28б. Юже декретъ подпїсуетъ. Пор. № 2, 23а.

296. Радуйтєся, нѣса, || Бѣтайтє всѣ Ісуса.
306. Пѣснь оуспенію прѣвѣтой Бѣородици. Чудо прѣлавно.
Пор. З культ. житя Укр., ст. 26, 676.
316. Пой и во'пни, || Коль вѣлѣтъ вѣтъ твоѣ.
336. Ѡ дѣвице Пречѣтаѣ, || Мѣти вѣлго'лове'наѣ. Пор.
№ 1, 326.
356. Ізидѣтє Я'рхагѣскіє хорѣ. Пор. 4а. Акростѣх: Іоан
Волекій.
- 37а. Цѣкѣтъ мѣлѣ'ни днѣ' сѣ родѣтъ. Пор. З культ.
житя Укр., ст. 22, 146.
- 38а. Пѣснь Сѣому Ярхѣстратигу Мѣхану. Ѡ'лѣ сѣ-
внскій вѣ. ко'во'ѣо страшнѣ.
396. Во'кресеніѣ дѣтъ про'вѣкти'сѣ нѣ'к. Акростѣх: Вол-
скій Іоан.
416. Вѣсело крики'мо, || Воскрѣ'шаго хвалѣмо. Пор. Чу-
бѣнѣскій, Труды, III, ст. 27.
426. Радуйтєся, аг'лѣвѣ лики. Пор. № 1, 156.
- 44а. Jedyny muiy boze, kto mi psuje zyku.
- 45а. Piesń do swiętego Mikolaia. Chwalu ty choszczu wo-
zdaty. Пор. Бог. 1850, ч. 178, 1886, ст. 383. Акростѣх: Chi-
raszsky (І. Пашковскі).
- 48а. Piesn do Pana Jezusa Zarwanickiego. Mayte, czlowecy,
wigu ne suminnu. Акростѣх: Mastyborsky.
- 49а. Пѣснь на Рождѣство Хѣо. Нѣва радѣст' стала ѣкѣ
в' нѣ'к хвала. Пор. Бог. 1790, ч. 22, 1825, ч. 22, 1850, ч. 28,
1886, ст. 25; В. Гн. У. д. в. ст. 151—152; Чубѣнѣскій,
Труды, III, ст. 330—332; П. Безсоновъ, Каѣвен, II, ст.
21—24; Пѣсенникъ, ст. 89—90; Kolberg, Wołyń, ст. 390—91.
496. Пѣснь на Рождѣство Хѣо. Слава во вышнѣ' Бѣс,
воспѣ'вѣ'тє, людѣ. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 139.
- 51а. Пѣснь на рождѣство Хрѣсто'во. Манда' вѣжѣй в'сѣто
ѣс'правлаѣт'. Пор. З культ. житя Укр., ст. 34—35. Акростѣх:
Мастѣборскій.
- 52а. Пѣснь на Рождѣство Хѣо. Всѣ ѣзѣици кѣп'но с'лѣици
аг'г'лскіє нѣ'к. Пор. № 1, 296.
536. Пѣснь Сѣомѣ Ѡнофрѣю. Пѣйтє всѣ согласнѣ, ||
Дѣище пѣснь краснѣ. Пор. Сборничѣкъ пѣсенѣ набѣжнѣхъ,
1862, ст. 65.

55а. Пѣснь Сѣмьмъ Янѣломъ пѣррѣ й павла. Радѣса Рѣмъ дне° айкѣа.

56а. Пѣснь наположеніе чтиѣа Ризи. Иствѣнній источникъ дне° намъ йз'авѣса. Акростихъ: Ян Масбовоский (чи не Маствборскій?).

57б. Пѣснь Зарваницка Прѣтей Бѣи. Мѣре шкрѣстнѣ страѣни сѣа всѣкѣ висмѣи. Пор. 3 культ. житя Укр., ст. 40—41. Акростихъ: Медзвци.

59а. Пѣснь шѣстрашномъ судѣ. О горе мнѣ грѣшному вѣюдолѣ плачеѣ прѣстатѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 36, 1825, ч. 36, 1850, ч. 41, 1886, ст. 79.

61а. Пѣснь Накожнаѣ. Кто тиѣко знаетъ, що Госпоѣ нанѣвѣ. Пор. № 1, 44а.

62б. Пѣснь свѣцка. Помагай Богъ ваѣ, ваѣ, || Да цѣ радѣсте наѣ, наѣ.

63б. Пѣснь свѣцка. Гѣи, нетѣштѣсѣа, корожеѣкѣи. Пор. 25а.

64б. Пѣснь свѣцка. Сѣдѣтъ мѣвѣд' на колоѣцѣ, шѣвкомъ вѣшѣваѣ.

65б. Пѣснь нашѣведеніе Прѣтѣи вѣа. Прѣхѣере Захарѣе, прѣймѣ дѣцѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 88, 1825, ч. 88, 1850, ч. 94, 1886, ст. 205; Пѣсенникъ, ст. 62—63. Акростихъ: Архангел Гавриѣлъ прѣятъ

67б. Пѣснь Сѣмьмъ вѣзрѣвнѣкомъ. Дне° созѣваѣтъ всѣо в'селенѣю. Пор. № 2, 65а.

69а. Пѣснь Сѣтомѣ вѣсѣлю. Йзлѣийсѣа шѣ шѣсть твоѣхъ, шѣ прѣславнѣ. Пор. 3 культ. житя Укр. ст. 24, 32а.

70а. Пѣснь Сѣтомѣ вѣсѣлю вѣанкомѣ. Йзлѣийсѣа вѣагодатъ во устнахъ твоѣхъ, шѣ. Пор. № 2, 16б.

71б. Пѣснь Іѣс Хрѣтѣ Распѣтомѣ. Яхъ, ѣкѣ жалѣ тѣжкѣи вѣвѣне вѣмѣрѣти.

73а. Пѣснь нарождѣство Прѣтей Богородици. Днѣ радѣсти ѣ. нѣнѣк ѣсполнѣсѣа.

74а. Пѣснь на Сѣшествіе Сѣтого Дѣа. Источникъ дѣховнѣи. Пор. № 2, 42а. Акростихъ: Іѣсѣ Рѣте.

75б. Пѣснь свѣцка. Казаѣк мѣкѣк вѣтеѣко погнати кози. Пор. Голов. Нар. пѣсенн, III, ст. 343.

76б. Psalma na narodzenie Pana Jezusa. W zlobie lezy. Пор. Kantyczki, II, ст. 63—65.

78а. Пѣснь сѣтомѣ Николаю. Прѣхѣере сѣе Николаѣ сѣштѣ. (Чи не оставок акростиха: Аволсовки?).

796. Фалма Хртс Ра^нпатома Заръваницька. Златокова^ніе трѣки, дн^е косътрѣкѣ. Акроствх: з Рогат(н)на Фалма.

82а. Пкенъ стѣма Іванс Богословс. Йѡана богослова й риторовъ сла^ка мока. Пор. № 2, 38а.

836. Пкенъ катиуизмова. Трѣа кѣкъ шѣкъ, вѣкъ сѣкъ, вѣкъ Дѣкъ стѣий. Пор. Naszatki, ст. 221; Почаївська збірка кін. XVIII в. ч. 36.

876. Пкенъ алаѣно чѣккву вѣно. Коханого гди ктирала. Пор. З культ. життя Укр. ст. 24, 396.

886. (Пкенъ Благовѣщенію прѣткѣй Бѣи. Да прийдегъ, в. вксему мѣрѣ радостъ. Пор. № 1, 146. Акроствх: Демва(н).

90а. Пкенъ шѣ страшно^н судъ. Лакнѣій сѣкѣ, чѣмъ нагрѣшнѣ зѣло такъ чатушъ? Пор. Бог. 1790, ч. 214, 1825, ч. 215, 1850, ч. 215, 1886, ст. 454; П. Демуцький, Лира, ст. 48—49. Акроствх: Лукаш Длонев(н).

93а. Фалма шѣ страшномъ судъ. Єгда дѣа шѣтъ тѣла й. разлучаетсѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 235, 1825, ч. 236, 1850, ч. 232, 1886, ст. 480.

№ 4.¹⁾

1а. Покаянна пісня: Горък, горък, дѣше моа без початку; починаеть ся від слів: Плачи й. шѣ члѣчи, поки часъ мѣшъ. Пор. № 2, 886. Останок акростиха: Паах.

Пк^е. й. конѣдеаю стѣго пѣста. Плачи, дѣше Ізо^нрыдай горѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 37, 1825, ч. 37, 1850, ч. 42, 1886, ст. 77; В. Гв. У. д. в. ст. 72 і 91; Пѣсєвникъ, ст. 146—148. Акроствх: Паііі, очивидно: Паііѣ.

16. Пкенъ анътонію. Єе вѣгаай оудалихса. Пор. № 2, 446.

2а. Пкенъ алаѣно. Коханого гди ктирала. Пор. № 3, 876.

26. Пкенъ конѣдеаю крѣтопокладнѣ. Земъпкѣрѣ горныхъ ко(г)са зѣвлетъ. Пор. № 1, 606.

36. Пкенъ великопосна. Црю Хр^ете справѣдливн. Пор. З культ. життя Укр., ст. 22, 86.

4а. Пкенъ благовѣщенію прѣто. Приде йрѣхангъ князарѣтъ ко дѣи. Пор. № 2, 31а.

¹⁾ Н. Т. Ш. 350.

46. Пѣснь благовѣщенію. Да прїдетъ в. ксѣмъ миръ радост. Пор. № 3, 88б. Акростих: Демван.

56. Пѣснь вѣхуанію. Радѣйсѣ зѣло, дщи Сишны. Пор. Бог. 1790, ч. 44, 1825, ч. 44, 1850, ч. 49, 1886, ст. 99; В. Гн, У. д. в. ст. 32; П. Безсоновъ, Калѣки, II, ст. 169—172; Пѣсєвникъ, ст. 188—189.

6а. Пѣснь воскресенію Хѣс. Іисъ Хсъ змерт(в)ыхъ востааъ. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 179; Пѣсєвникъ, ст. 191—193.

6б. Пѣснь воскресенію Хѣс. Воскресъ Іисъ Ѡгорова. Пор. № 2, 34б.

7а. Пѣснь конедѣлю фѣоминс. Хвалитѣ Гѣда соѣбсъ. Пор. № 2, 87а.

8а. Пѣ^о конедѣлю мирносноци. Бодома Давыдокъ страшныя совершаютьсѣ.

9а. Пѣснь стѣомъ иванъ вогословъ. Івана вогослова. Пор. № 3, 82а.

9б. Пѣ^о конедѣлю ра^ославнаго. Низглагола^нныя тайна во мѣркъ шисы. Пор. № 2, 77а.

10б. Пѣснь Вознесенію Хѣс. Бывдѣ вѣкъ ковкостъ горъ. Пор. № 2, 41а.

11б. Пѣснь конедѣлю самарыныни. Бдѣе, вѣкры^н шкорова. Пор. № 1, 4б.

12а. Пѣснь конедѣлю сѣкнаго. Іско Бого^н предизбра^нс. Пор. № 1, 54а. Останок акростиха: Яков.

12б. Пѣснь конедѣлю стѣхъ шѣкъ в онисѣ. Істочникъ Дѣховныи. Пор. № 3, 74а.

13а. Пѣснь насоществіе стѣго Дѣа конедѣлю пидѣсѣтѣю. Ѡ всѣсѣ, дни пидѣсѣтѣго || Послааъ естѣ намъ Дѣа Ѡшѣа своѣго.

14а. Пѣснь конедѣлю всѣхъ стѣхъ. Востѣхъ Стѣа Мѣи.

15а. Пѣснь конедѣлю первѣю. Дикни твоѣ та(й)ни. Пор. № 1, 9б.

15б. Пѣснь конедѣлю ѣю. Вселе^нныи свѣктѣ, людие стра^нныи. Пор. Naczatki, ст. 242; Почаѣвська збирка кн. XVIII в. ч. 7; Бог. 1790, ч. 111, 1825, ч. 112, 1850, ч. 120, 1886, ст. 269; Шейвъ, Народныя бѣлорусскія пѣснѣ, ст. 406—407.

16а. Пѣснь конедѣлю ѣю. Славни гра^н чѣдѣсъ исполнисѣ. Акростих: Серафв.

17а. Пѣснь конеделю дѣю. Чистаѣ бѣдце, || Грѣшныѣ людиѣ Помощнице. Пор. № 1, 886.

Пѣ(с)нь стомѣ Петра и Павла. Сѣрганы, Игратѣ. Пор. № 2, 506.

176. Пѣснь конеделю ѣю. Радѣси, црѣце, || Наша зачѣтнице. Пор. № 2, 746.

186. Пѣснь прѣрокѣ Іаню в. Істочнице вѣти. Пор. № 2, 52а.

Пѣснь конеделю ѣю бѣдци. Прѣтаѣ Дѣо Мѣи рѣскаго краю. Пор. № 2, 756.

196. Пѣснь конеделю ѣю. Прѣтаѣ Дѣо Мѣи, словесни раю. Авроствх: Паз. Далѣ видерто що найменше двѣ картки. 20а. Кѣнецъ якоѣсь вѣрши.

Пѣснь конеделю ї. Ізла нама, Бжѣ сонѣсе росѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 218, 1825, ч. 219, 1850, ч. 219, 1886, ст. 461; В. Г. в. У. д. в. ст. 30–31.

206. Пѣснь напришображеннѣ Гѣдне. Надаворѣ прѣшображеннѣ Іисѣ Хѣѣ славно. Пор. № 2, 53а.

21а. Пѣснь конеделю лѣ или оуспѣнѣю. Архагѣли знека пришли до вѣци. Пор. № 2, 54а.

216. Пѣснь оуспѣнѣю бѣдци. К (sic, Я) панѣнка задрѣкшисѣ. Се продовженнѣ попереднѣю вѣрши.

22а. Пѣснь оуспѣнѣю бѣдци. Радѣтѣси Ягѣкни лики. Пор. № 3, 426.

23а. Пѣснь конеделѣ. вѣ или оуспѣкновѣннѣю. Же пришедши црѣю лѣмн дѣца рече. Се продовженнѣ якоѣсь вѣрши.

236. Пѣснь оуспѣкновѣннѣю. Память твоѣ правѣнаѣ. Пор. № 2, 556.

24а. Пѣснь рожѣтѣс прѣтой бѣдци. Рожѣтво славно прѣно Дѣи Мрѣни. Пор. № 2, 91а.

246. Пѣснь конеделю гѣ бѣдци. Хвалиѣ ты вѣжѣце Прѣта Дѣце.

256. Пѣснь конеделю дѣ бѣдци. Достоинно еѣт двѣ величати.

26а. Пѣснь конеделю ѣи бѣдци. Послаѣ выѣт Архагѣ Гавриалѣ. Пор. № 2, 32а

266. Пѣснь конеделю сѣ бѣдци. Гѣю тѣвѣк, радѣси шврадованаѣ.

276. Пѣснь конедѣлю ѿ бѣди. О прѣкра^{на}и црѣ, злата
диша.

28а. Пѣснь конедѣлю ѿ бѣди. Їсти^{ны}и шкразъ тво^о,
Мрїе па^{но}.

28б. Пѣснь Покровѣ Пр^{от}ои бѣди. Їсполниса нѣо Іземла
ч^дсѣ твоихъ, црѣ. Пор. № 2, 71а. Останок акростиха: Іоат.

29б. Пѣснь Покровѣ Пр^{от}ои бѣди. Ф^вндованы^и хра^м твой
ч^{ст}ны^и, ш мѣти всѣкта(та)и. Акростих: Францек.

30б. Пѣснь мѣници Параскеви. Мѣнице стѣ, па^{на} все-
краснаи.

Пѣснь Параскеви мѣници. Радостни^и сердце^и си воз^{ви}-
за^и гл^о. Пор. № 3, 25а.

31б. Пѣснь Параскеви мѣници. Воспала^и шкоже солнце.

32а. Пѣснь Дмитрию стѣомѣ. Онсоло^искаи свѣто^и оукра-
ниса. Акростих: Θεодор.

32б. Пѣснь конедѣлю дї. Весело спѣва^ите, цоло^и оудла-
ри^ите. Пор. Бог. 1790, ч. 112, 1825, ч. 113, 1886, ст. 298;
Пѣсни благовѣдныи, Почаїв, 1806, 626; Почаївска збїрка кн.
XVIII в. ч. 1; Д. Мордовцевъ, Малорусскїй литературный
сборникъ, Саратовъ, 1859, ст. 188—94; П. Безсоновъ, Ка-
лѣви, I, ст. 684—685.

33б. Пѣснь конедѣлю ѿ бѣди. Во^ивеселѣ^иси, ѿнесмѣ-
тѣмси.

34б. Пѣснь стѣомѣ миханѣ. Миханѣ, кто шко кѣ
келми возопѣ^и. Пор. № 1, 26а.

35б. Пѣснь конедѣлю ка наи вознесенїю. Ёси изыци
кѣпно сло^ици возкани^ите. Пор. № 3, 52а.

36а. Пѣснь конеденїю бѣди. Воскани^ите, вострѣ^ите.
Пор. № 1, 14а.

36б. Пѣснь конеденїю бѣди. Востѣ^и стѣи мѣти. Пор.
14а. По двох строфах вїрша переходить в пісню Евстафїевн
з останком акростиха: нковскї Яв.

37б. Пѣснь конедѣлю кѣ бѣди. Та^и нагорѣ по^инво^и
на^и дѣ^и дшѣ^ики.

38а. Пѣснь стѣомѣ анѣдрѣю апостола. Во всю землю
Ізынде кѣцланїе твоѣ. Пор. № 1, 66б.

39а. Пѣснь конедѣлю кѣ архїепастырскїи. Ягнице стра-
чена. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 172; Пѣсенникъ, ст. 253—254.

15а. П'ксн' свѣцка. Сѹхъ, ѡкъ сѣрѣдѣ ннѣдѣти, || Коге любію невідѣти. Пор. 3 культ. житя Укр., ст. 28, 846 і ст. 65.

16а. Фал'ма свѣцка. Фалшкжъ моѡ пот'хѹа, к'клкшокъ радості. Пор. 3 фольклорних занятъ, ст. 147—148.

176. П'ксн' свѣцка. Сидитъ мѣв'кд' на колоцѣк, шовкомъ вишиваетъ.

186. П'ксн' великон(о)с'(т)на. Царѣ Хрѣте, Пани милій. Пор. № 1, 906.

196. Фал'ма нарождѣство Хрѣтово. Весела свѣтѣ новина. Пор. 3 культ. житя Укр., ст. 21, 6а; Д. Мордовцевъ, Малор. лит. сборникъ, ст. 347.

216. Фал'ма нав'агов'кшнїе. Да пр(и)йд(е)тъ ѡ. всемѣ мїрѣ радость. Пор. № 4, 46. Акростих: Деміян.

226. Фал'м' нав'кханїе по' ѡв'рданъ р'кко. Цер'ко сишнскаѡ, южъ веселїсѡ. Пор. № 2, 33а.

24а. Фал'м' на'шествїе ст'го Д'а. Источникъ д'хов'ній. Пор. 4, 126.

25а. Фал'мъ в'цн ч'дов'ной лїсовецкой. Лїк'їте нїнк в'сї || Колїсов'цѣ в'сї. Акростих: Лїсовецка Мати.

266. П'ксн' шраснїтїѡ Хрѣтово'. Скажї м'кн'к, солов'кю, прав'дѣ, || Гдѣ ѡ своего зкавїтелиа знайдѣ. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 167 і 258.

28а. Фал'мъ свѣц'ка. Далшокъ лїшокъ ѡз'вар'шавї. Пор. 3 культ. житя Укр. ст. 29, ст. 96а і ст. 71—72.

296. Фал'мъ на Покровъ Прѣто' Б'цї. Госпо'те согла'но. Пор. № 3, 16. Акростих: Волевїй.

31а. Фал'мъ Ст'елю Хрѣв Нїколаю. Дївнїй вод'кѣ Свѣтї(те)ль велїкїй. Пор. № 2, 70а.

32а. Фал'м' Ст'мѣ Ялексїѡ. Коханаго, гдѣ в'тїрала, || Ма'ка Сїна жаловала. Пор. № 4, 2а.

336. Фал'мъ Страт'е' Хрѣтовїмъ. Царѣ Хрѣте справ'длївїй. Пор. № 4, 36.

35а. Фал'мъ напокровъ Прѣв'то' Б'цї. Благов'кстїте д(н)скъ ра'сть в'сѣмѣ мїрѣ. Пор. № 1, 546.

36а. Фал'мъ ѡ страшнѣ Свдѣ. При'детъ чѣ, гдѣ Гдѣ на'блѣцѣ славно || Прїде'т' в'сѹхъ сдїтї со'лавою ѡв'но. Пор. Шейнъ, Нар. бѣлорусскїя пѣснї, ст. 401—403; П. Безсоновъ, Калѣки, III, ст. 108—110.

376. Пѣснь с(в)ятой Великомученици Варварѣ. Престателниѣс во мѣрѣно, гоуник Варварѣ стѣс во хвалих. Пор. Бог. 1790, ч. 163, 1825, ч. 164, 1850, ч. 165, 1886, ст. 357. Акростих попованій: Пясецки Семноени.

№ 6.¹⁾

1а. Кінець похоронної піснї: Источникъ слезы разливайтесь. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 87—89; Пѣсенникъ, ст. 326—328.

2а. Пѣснь на погребѣ ѿ всесвѣтнаго свѣта. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 105 і 106; Пѣсенникъ, ст. 331—332.

3а. Пѣснь на погребѣ. Прійшоу чась мой того лѣта. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 107; Пѣсенникъ, ст. 330—331.

3б. Пѣснь Сошествію сѣ. Дѣла. Источникъ духовный. Пор. № 5, 24а. Акростих: Юсеф ус.

4а. Пѣснь на Воздвиженіи чѣснаго крѣта. Зарваница. Зѣ Смикрѣк горнихъ Бѣгъ сѣ зѣвлажѣ. Пор. № 4, 2б. Акростих переизлутавій: Зарванца Фамла (Зарваница Фалма).

5а. Пѣснь Воскресенію Гѣдню. Воскресъ Ісѣ ѿ грѣба. Пор. № 4, 6б.

6а. Пѣснь Во Ндлю Ѳомина. Пох: Воскрѣсъ Ісѣ ѿ грѣба. По востаніи твоємъ преславно, Хрѣте, ѿвѣлейсѣ. Пор. Пѣсенникъ, ст. 193—195; В. Гн. У. д. в. ст. 43—44.

6б. Пѣснь во Ндлю Сыроушенію. Плакала сѣ адамъ прѣ Радѣ. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 59; Пѣсенникъ, ст. 153—154; П. Безеоновъ, Калѣки, Москва, 1869, ст. 236—262.

7а. Пѣснь Благовѣщенію Прѣстой Бѣи. Да прійде, в. всемѣс мирѣ радоу. Пор. № 5, 21б.

8а. Пѣснь Бѣожвленію Гѣдню. Іѿрданъ рѣкко, оуготовиѣсѣ. Пор. № 2, 18б.

8б. Пѣснь Прѣстой Бѣи. Дѣо мати прѣлагла. Пор. № 2, 79б.

9б. Пѣснь Прѣстой Бѣи. Бѣдїи восхвалѣнна ѿ всехъ родовъ земныхъ. Пор. В. Гн. ст. 219.

10а. Пѣснь Стѣомѣ Дѣхѣ. Утѣшителю мирѣ. Пор. № 1, 78б.

¹⁾ Н. Т. Ш. 345.

106. Пѣснь на Покровѣ Прѣтой Бѣи. Коспойте согласно пѣснь новѣ прекрасно. Пор. № 5, 296.

116. Пѣснь ѿ Ядамк ѿ ѿкк. Размышлалъ сѣкк Ядам'. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 60.

126. Пѣснь сѣ. Пророкѣ Илїи. Поѣ: Похвалѣ прїнесѣ. Галлїйскїй славноый Пррче жителю. Пор. Бог. 1790, ч. 202, 1825, ч. 207, 1850, ч. 205, 1886, ст. 436.

13а. Пѣснь стѣмъ Яоломъ Петрѣ ѿ Павла. Поѣ: Лїксий дне, Сїѿне. Днесъ всї Хрїстїане радосно лїксийтъ. Пор. Бог. 1790, ч. 200, 1825, ч. 201, 1850, ч. 203, 1886, ст. 431; Пѣсенникъ, ст. 220—223. Акростих: Димїтр Левковски.

146. Пѣснь на Превѣраженїе Гедне поѣ: Ѡ(т) оутрѣкы Дѣмѣ. На Ѡворѣ превѣразѣ Іс Хсѣ славно. Пор. № 4, 206.

15а. Пѣснь на Оусенїе Прѣтой Бѣи. Поѣ: Правды весна. Ярухангелы звѣа прїшли до Бѣи. Пор. № 4, 21а.

156. Пѣснь Рождствѣ пс(с)той Бѣи. Поѣ Нѣо ѿ зем'. Рождество славно прсно Дѣмѣ. Пор. № 4, 24а.

166. Пѣснь на Воздвиженїе чѣнаго крста. Поѣ: Излѣсѣ благо(дѣть). Златококандїю трѣкѣ дне вострѣвїте. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 47. Остановок акростиха: в Рогатна лм (3 Рогатна Фалма).

176. Пѣснь Поведенїю Прѣтой Бѣи. Поѣ: Радѣсѣ, прѣсѣкѣтлѣ Горлицѣ, оутрѣннаѣ деннице. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 52; Пѣсенникъ, ст. 67—68.

18а. Пѣснь Поведенїю Прѣтой Бѣи. Ковчигъ слова, ѿ, злата кадианицѣ.

186. Пѣснь Стѣлю Николаю. Поѣ: Радѣсѣ, Маркѣ. Радѣсѣ. Нїколле, мы к' тѣкк прїккгаѣмъ.

19а. Пѣснь Стѣлю Николаю. Поѣ: Предвѣщный. Ѡ кто, кто николѣмъ лѣбит'. Пор. № 4, 40а.

20а. Пѣснь на Погрѣкк Прїшол' ча° мой того лктѣ. Пор. 3а.

206. Пѣснь Стѣмѣ Ярухангелѣ Мїханлѣ. Поѣ: На Ѡворѣ. Мїханлѣ, кто ѿко Бѣк келми возенїем°. Пор. № 4, 346.

21а. Пѣснь свѣцкаѣ (про козака ѿ Кулину). Ѡй кхалъ козакъ на оукраинѣ. Пор. др. Иван Франко, Студїи над украиньскїми народнїми пѣснями, Львїв, 1913, ст. 110—114; Ю. А. Яворскїй, Два замѣчательныѣ карпато русекїхъ соор-

ника XVIII-го в., принадлежащихъ Университету св. Влади-
мира, Київ, 1909, ст. 40—44.

216. П'кснь Рождѣствѣ Хрѣтѣс. Ёй паненка миленаго
сына нам' породила. Пор. № 2, 13а.

22а. П'кснь Рождѣствѣ Хрѣтѣс. Предвѣчний родилса
под лѣтам'. Пор. Бог. 1790, ч. 17, 1825, ч. 17, 1850, ч. 23,
1886, ст. 13; Почаївська збірка кін. XVIII в. ч. 12; М. Гр.
Зап. XVII, ст. 66; Чубинський, Труды, III, ст. 370; В. Пе-
ретць, Историко-литературныя изслѣдованія в матеріалы, I,
1, ст. 368—369; П. Безсоновъ, Калѣки, II, ст. 79—81; П'в-
сенневъ, ст. 90—92.

23а. П'кснь Богожвлинѣ Гѣднѣ. По^а: Коскрѣ Гѣ ѿ гроба.
Крещаетса Бла^ака къ Іѡрдани. Пор. М. Гр. Зап. XIV, ст. 11
(Misc.) і XV, ст. 48; В. Гн. У. д. в. ст. 26.

23б. П'кснь (на) Богожвлинѣ Гѣднѣ. Іѡрданъ рѣкѣ, оуго-
товѣса. Пор. 8а.

24а. П'ксн' Благ(о)вѣщенію Прѣ(той) Бѣи. Ликѣи днѣ,
сѣѣне. Пор. № 2, 29а.

25а. П'кснь Рождѣствѣ Хрѣтѣс. Богъ предвѣчный наро-
днѣ сѣ. Пор. № 2, 96.

25б. П'кснь Стѣю Васілію. Изліасѣ благодать ѿ сѣтъ
твон^аь, ѿче. Пор. № 3, 70а.

26а. П'кснь Стрѣтенію Гѣднѣ. По^а: Радѣи сѣ, царѣе.
Свѣтло днѣ ликѣйте. Пор. № 2, 20а.

26б. П'кснь на погрѣкѣ младенца. Ѡ Бжѣ ласкавыи, ѿче
безъконечный. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 92 і 93.

№ 7.¹⁾

1а. Пісня св. Варварі. Ѡ Варваро Мѣченице. Без першх
чотирох строф. Пор. № 1, 676.

1б. П'кснѣ Прѣ Бѣи. Дѣво мати прилагана. Пор. № 6, 86.

3б. П'кснѣ Нарождѣство Хство. Нова радостѣ стала.
Пор. № 3, 49а.

5а. Зарванцька „Ѧллама“; задержані строфи в акрости-
хом останнього слова. Пор. № 6, 4а.

6б. Чловикъ єденъ богачъ былъ.

9а. Пісня про тернія Христа без початку.

¹⁾ Н. Т. III. 364.

156. Пресвѣтое рождество твоѣ на вс(ск) свѣтъса завинало.
- 16а. Пѣснь ш адамк ѿ ш еск, коли вряю быай. Поженже, еко, быдло || До ворѣ накардио.
- 18а. Пѣснь Бѣи. Бѣди возхвалена ѿвскъ родоу земныхъ. Пор. № 6, 96. Останов акростиха: Бачнен.
196. Пѣснь набожна. Чемѣ церква, чемѣ Христва, чемѣ ламе(н)тѣшиъ.
- 21а. Пѣснь. Величай, душе моѣ, Пречистю Па(н)нѣ. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 198.
- 22а. Пѣснь Прѣтой Бѣи. Дивна твоѣ тайни, чистаѣ, ависа. Пор. № 4, 15а.
236. Пѣснь Богородици. Радѣси, царице, наша застѣпнице. Пор. № 4, 176.
246. Пѣснь Бѣи. Чистаѣ пано, сличнаѣ царице.
- 26а. Пѣснь на ѿврѣзаніе Гдѣе. Возвеселси, церковъ сѣиу-скаѣ, || Анкѣ радосно Іерусалимскаѣ.
286. Пѣснь. Ангели, снижайтѣси.
296. Пѣснь на рождество Хво. Новая радостъ свѣтѣси завинало. Пор. № 5, 5а.
306. Пѣснь Пресвѣтой Бѣи (вѣ) Тивровк. Тивровк гойне веселси.
- 31а. Пѣснь свѣтомѣ Дсхѣ. Оутѣш(ит)ѣю мирѣ. Пор. № 6, 10а.
326. Пѣснь стомѣ Дсхѣ. Источникъ дсховный. Пор. № 6, 36.
336. Пѣснь Пресвѣтѣ Богородици. Ѣмѣкретъ свѣтѣлѣйший.
346. Пѣснь ѿмѣц Х(р)истовѣи. Повѣчѣмѣ (sic), соловѣкю, правдѣ. № 5, 266.
- 36а. Ѣгалиана Хѣъ конврданѣ. Пор. М. Гр. Зап. XIV (Misc.) ст. 11; В. Гн. У. д. в. ст. 153.
- 37а. Радѣси зѣло, дцѣк сѣиуна. Пор. № 4, 56.
386. Пѣснь свѣцка. Дидѣтъ козакъ зѣкрини. Пор. В. Гн. Хоцен. спѣван. Лев. Зап. ХСІ, ст. 114—115.
- 40а. Пѣснь великопосна. Прѣидѣ часъ, гдѣ Господѣ на-шѣлацихъ славне. Пор. № 5, 36а.
- 42а. Пѣснь на рождество Христ(о)во. Цѣславниѣ часи вѣкомѣ нѣк южъ настали.
446. Пѣснь Стѣомѣ Василию. Изливѣси благодатъ во-снахъ твоихъ, ѿче. Пор. № 6, 256.

46а. Пѣснь Престола Петра и Павла. Прѣста (sic), вир-
ний хртїанъ сокры.

46б. Ёй, повѣч же мѣ, соловкю, правду. Пор. В. Н.
Перетцъ, Новыя данныя, ст. 9—10.

№ 8.¹⁾

1а. Piesn (на Рїздво). Do pug twoich się zbliżamy. Пор.
Kantyczki, III, ст. 17—20.

2а. Кїнець піснї на тему смерти.

2б. Piesn. Dusza sciałemsia przemowiała. Łaknuszcy swite,
czem nahrisni zilo (o)czatuesz? Пор. № 3, 90а. Акростих: Łu-
kasz Dłonski.

4б. Prydet hodyna. Пор. Почаївська збірка кїв. XVIII в.
ч. 37; Naczatki, ст. 234; Я. Головацький, Нар. пѣснв, III,
ст. 281—283; А. Малинка, Лирникъ Евдокимъ Мыкитовичъ
Мокровизъ (Кїевская Старина, XLVI, ст. 440—41).

6а. Piesn o Panu Jezusi Turynieckim. Trą Boha wysnaħo ||
Isusa śladkaho. Акростих: Tarnawski.

7б. Bidáz moyey hoł(ow)oyci, ou, ou.

8б. Obludne nosy y dni oplakane.

9б. Ach, mni zal peromału. Пор. З культ. житя Укр. ст.
69, ч. 14.

10а. Co za awatarz (sic) stego ludzie maio (sic).

10б. A wy ludzie dobry.

11б. Boh naturu 2 chosczet yzbawyty. Пор. Бор. 1790, ч.
2, 1825, ч. 2, 1850, ч. 2, 1886, ст. 6; Пѣсенникъ, ст. 84—85.

13а. Piesn Poczaiowska nayswię. Pa(n)ny. Wselenoy swita.
Пор. № 4, 15б.

14б. O preswiataia diwo, pomosczytze moia. Пор. № 1, 10б,

15а. O hore mni Hrisznyku suszu (sic). Пор. № 5, 14а.

16б. Nawulicy gromada.

17а. Sta Vndrak (?) przygnała wieprzukuw pare.

20б. Szasływie czaszy (sic).

№ 9.

1а. Кїнець піснї Богородиці.

Пѣнь встѣмъ вндѣрїю натеї подованъ пречѣташ. По-
моцника кто (и)нициши, и маши вкорк. Пор. Naczatki, ст.

¹⁾ Н. Т. III. 378.

247—250; Бог. 1790, ч. 193, 1825, ч. 194, 1850, ч. 196, 1886, ст. 421; Пѣсенникъ, ст. 207—209.

3а. Пѣснь прѣстой вгородниці. **Г**о прѣстала дѣво, по-
мошнице моя. Пор. № 8, 146.

4а. Псалма прѣсватоу крѣдци. Богомъ избраннаи мѣн,
дѣо Фроковице. Пор. М. Гр. Зап. XV, ст. 43; Бог. 1790, ч.
141, 1825, ч. 142, 1850, ч. 142, 1886, ст. 314; Чубинський,
Труды, I, ст. 163; В. Перетць, Историко-литературныя из-
слѣдованія и матеріалы, I, 1, ст. 384—385; др. Іл. Свен-
ціцкій, Рукописи львівських збірок, I (Львів, 1906), ст. 66.

5а. Пѣснь шкѣдному сиротѣ. Великий мой жалю, по-
что мы смѣрашигъ? Пор. Записки Юго-Западнаго Отдѣла И.
Р. Г. Общ. I, Матерьялы, ст. 29—30. Авростях: Васвля.

6б. Пѣснь (о) сиротѣ вѣдн(и)омѣ. Размишляю шканий
и шнилю. Авростях: Роман Корець(ий).

7б. Пѣснь свѣтвоя. Благодаримъ ты, создателю всего
свѣта. Авростях: Базвля.

9б. Пѣснь набожи(н)и. Днесъ шмираетъ исѣсова мати.

10а. **Г**еладне ноци и днѣ шплакани. Пор. № 8, 86.

11б. Пѣснь пока(ж)ина. Гей, доколѣ нищасликий воскресѣ
живѣ. Авростях пошеваній: Гешроуви (Георгий).

13б. Шастѣ шастнемъ, бедное мое.

14а. **Г**ей, вишенька, чершенька || Наробила лишенька.

15а. Поїхавъ мой милий пошврахвий (sic).

15б. Кажѣтъ люди, що я шмѣрѣ. Вѣчний мой жалю
и тѣга намоемъ серѣденкѣ.

17а. Кінець піснї св. Трійці.

Пѣснь великопостнаи. Царѣ Хрѣте, пане милий. Пор.
№ 5, 336.

19а. Пѣснь великопостнаи. Царѣ Хрѣте, пане милий.
Пор. № 5, 186.

20а. Пѣснь великопостнаи. Родъ жидовский затвореній.
Пор. В. Гн. Лирник, ст. 25—26; Чубинський, Труды, т.
III, ст. 20; Записки Юго-Зап. Отд. за 1873 годъ, Матерьялы,
стор. 28; Боржковскій, Лирники, ст. 693—94.

21а. Пѣснь набожелній хрѣтово. Гоньми, неко и зѣмлаи.
играй славно. Пор. Бог. 1790, ч. 25, 1825, ч. 25, 1850, ч. 30,
1886, ст. 59; Пѣсенникъ, ст. 118—119; П. Демущкій,
Лира, ст. 12—13.

22а. Таходивъ черчикъ понадводою.

23а. Пѣснь острашномъ сѣдѣ. Помнишаю день и часъ страшный.

24а. Псалма на воствиженіе крѣста. Воспойте вси днесь пѣснь новѣ. Початокъ акростиха: Вас.

25а. Пісня на Великдень безъ початку „Єрусалиме, скѣтелъ надъ звѣзды днесь буди“. Пор. 3 культ. житя Укр., ст. 29, 102а; Холмскій нар. календарь на 1885 г. ст. 178—9.

28а. Пѣснь стомаѣ Василию. Йзайсши вогодать во стнахъ твоихъ, ѿче. Пор. № 7, 446.

30а. Пѣснь на Вознесеніе Хростоко (sic). Єлиши гора нинѣ свѣтит(с)я. Пор. Бог. 1790, ч. 58, 1825, ч. 58, 1850, ч. 62, 1886, ст. 131. Акростих: Евстафій.

31б. Пѣснь престою Бѣги Чюдковной. Ѿ все пѣтаи мати. Пор. Бог. 1790, ч. 129, 1825, ч. 130, 1850, ч. 129, 1886, ст. 287; Пѣсенникъ, ст. 323; Вагацз, Sudowne obrazy, ст. 16; Холмскій нар. кал. на 1885 г. ст. 175.

32а. Пѣснь свѣтова. Возри всякъ на смертъ шеразъ сѣхой.

33б. Пѣснь шнѣфрїю. Ѿ преподобне и превлаженне. Пор. 3 культ. житя Укр. ст. 25, 516; П. Демудьквий, Лвра, ст. 33—34.

35а. Пѣснь свѣтова. Я хтожъ на свѣтѣкъ бездолѣ вродил'ся. Пор. № 1, 466.

37а. Пѣснь Оусѣкновенію. Памятъ твою праведнаи естъ спохваллами. Пор. № 4, 236.

39б. Пѣснь свѣтова. Йхъ мнѣ тесно, жал' немали. Пор. В. Гв. У. д. в., ст. 70; др. Ів. Франко, Карпатор. пнсьм. ст. 143—144; В. Перетцъ, Историко-литературныя изслѣдованія и матеріалы, I—2, ст. 161—162.

41б. Пѣснь свѣтова. Я що в'свѣтѣкъ заграда великаи стала.

42б. Мѣзерїа насемъ свѣтѣкъ мине спогенила.

43б. Пѣснь покашню. Вострѣвѣте, сѣдни градеть.

45а. Пѣснь стомаѣ апостла андрїю перѣвозван. Зкланити первій вистъ зриб'нка.

46б. Пѣснь на вознесеніе Гѣдне. Гдѣ вознесеса на небеса нинѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 59, 1825, ч. 59, 1850, ч. 63, 1886, ст. 132; Пѣсенникъ, ст. 197—198.

48а. Пѣснь великомученици Параскевы. Радостнымъ сердцемъ возвѣщаемъ гласъ. Пор. № 4, 306.

49а. Пѣснь лжею человекъ ежю. Коухоннаго (sic) гди в'терала. Пор. № 5, 32а.

50б. Пѣснь свѣтова. Шо ѿ комъ виноватъ, зашо погибаю. Пор. Голов. Нар. п. I, ст. 357—358.

51б. Пѣснь нарождество Хр'отова. Цвѣтъ мисленій днесь съ родитъ. Пор. № 3, 37а.

52б. Пѣснь великомученици Барварк. Предстателницъ вомертной годинѣ. Пор. № 5, 37б.

55а. Пѣснь сошествію стго дѣа. Источникъ дхов'ній. Пор. № 7, 32б.

56б. В'крис (sic) навоскресеніе Хр'отова. Хр'отсъ ник'к (sic) ѿгрока воскресъ || И вс'къмъ намъ велію радость принесъ. Пор. ст. 84.

Пѣснь покаянію. Яхъ, оушли мои л'кта. Пор. Бог. 1790, ч. 227, 1825, ч. 228, 1850, ч. 224, 1886, ст. 471; В. Гн. Лірвкв, ст. 65 - 67; Головацьквій, Нар. ѿвѣнв, III, ст. 285—286; П. Демущквій, Лвра, ст. 44—46.

58б. Пѣснь пріестей вріи. Избави вс'кхъ ѿгигни (sic). Пор. М. Гр. Зап. XIV (Misc), ст. 12. Початок акростиха: Іо.

№ 10.¹⁾

1б. Ѣрацка на Рождество Хр'во для Стѣдентокъ. Ѣсей же ѿ стѣдентъ зе леова. Пор. ст. 65.

2а. Пѣс'нь ѿ. на Рождество Хр'тво. Весела свѣтс новына. Пор. № 5, 19б.

5б. Пѣснь ѿ. на Рождество Хр'тво (!). Предвѣчній родилса подл'кти. Пор. № 6, 22а.

8а. Пѣснь ф. на Рождество Хр'тво. Новая радость свѣтс са з'авила. Пор. № 7, 29б.

9а. Пѣснь д. на Рождество Хр'тво. Цаслывкн часи, л'кта нн'к южъ настали.

12а. Пѣс'нь ѿ. на Б'ожвленіе Гнѣ. Іврдань р'кко, оўго-товн са. Пор. № 6, 23б.

13б. Пѣс'нь ѿ. на Б'ожвленіе Гднѣ. Тонъ Вос'трѣвенте. Іврдане, оўготовиса. Пор. Бог. 1790, ч. 27, 1825, ч. 27, 1850;

¹⁾ Н. Т. Ш. 363.

ч. 32, 1886, ст. 64; Пѣсенникъ, ст. 119—121. Акrostих: Іоан Волскн.

16а. Пѣснь ѓ. на Богодѣлїе Гдѣ. Галголъ Гдѣнь на водахъ глашаетъ. Пор. № 4, 43а.

19б. Пѣснь й. на Боведѣнїе Прїстѣмъ Бѣцы. Вострѣбїте, воскликните. Пор. № 4, 36а.

21б. Пѣснь љ. на Рождество Хрѣтве. Бѣкъ натѣрѣ, Богъ натѣрѣ. Пор. № 8, 11б

25а. Пѣснь ї. на Рождество Іисѣкъ Хрѣо. Нїко и земаѣ, нѣо, земаѣ нїкъ торжестѣсїю. Пор. М. Гр. Зап. XVII, ст. 60; Бог. 1790, ч. 5, 1825, ч. 5, 1850, ч. 7, 1886, ст. 3; Пѣсенникъ, ст. 100—101; Чубїнеьскнй, Труды, т. III, ст. 375—376; Холмскїй нар. календарь на 1885 г. ст. 173.

26б. Пѣснь лї. на Рождество Хрѣтѣо. Днїмаѣ новнннн, нынкъ пана сїа. Пор. № 5, 8б.

28а. Пѣснь нї. на Рождество Хрѣтѣо. Богъ прѣвѣкчнїй народнлсѣ. Пор. № 6, 25а.

32а. Пѣснь гї. на Рождест'во Хрѣтѣо. Нѣте, нѣте, братѣ сѣсѣдн, || Покинїмо нѣж'дн, злѣсѣдїмо вѣдн.

34б. Пѣснь дї. на Рождѣтѣо Хѣо. Б'(в)ѣслаухъ лѣжнтъ, хѣожъ повѣжнтъ. Пор. № 5, 3б. Акrostих попсованнї: Васалнн.

37а. Пѣснь йї. на Рождество Хрѣтѣо. Бѣкъ раждѣтсѣ, хѣожтѣ можѣтъ знатн. Пор. Бог. 1886, ст. 57; М. Гр. Зап. XIV (Misc.) ст. 5.

38б. Пѣснь зї. (на) Рождество Хрѣо. Хѣрѣвнннн сѣтъ, ѡрхангѣлн, зратъ. Пор. Пѣснн набож. 1857, ст. 3б; М. Гр. Зап. XIV (Misc.) ст. 6. Останок акrostиха: Хнптшковскн (І. Пашковскн?).

43а. Пѣснь їз. (!) на Рождѣтѣо Хрѣтѣо. Показалсѣ наѣ вѣртїпомѣ прѣскѣтлѣа дѣннцѣ. Акrostих: Прокон(в)їй.

45а. Пѣснь нї. на Р(о)ждѣтѣо Хѣо. Возвѣселнм'сѣ в'сн кѣпно нынкъ. Пор. 3 культ. жнтя Укр., ст. 23, 15б.

47а. Пѣснь дї. на Рождѣтѣо Хрѣтѣо. ѡгѣлъ пастнрѣмѣ мовнлъ. Пор. № 5, 2б.

49а. Богъ прѣд(в)ѣкчнїй народнлъ сѣ. Пор. 28а.

71а. I-sza Piesn Bozego Narodzenia. Aniol pastyrzom muwil. Пор. Kantyczki, II, ст. 12—13.

72a. II. W zlobie lezy, ktoz pobiezy. Поп. Kantyczki, II, ст. 63—65.

736. III. Piesn. Przybiezeli do Betlehem pastyrzy. Поп. Kantyczki, II, ст. 61 - 62.

75a. IV. Piesn. A wczora z wieczora (z) niebieskiego Dwora. Поп. Kantyczki, II, ст. 56—57.

766. V. Piesn. Pasli pasterze woły. Поп. Kantyczki, II, ст. 51—52.

776. VI. Piesn. Do nog twoich upadamy. Поп. Kantyczki, III, ст. 17—20.

806. VII. W tey kolendzie, kto tam będzie. Поп. Kantyczki, III, ст. 52—53.

82a. VIII. Przyskocze ia do tey szopu (sic) z cicha. Поп. Kantyczki, II, ст. 62—63.

836. IX. Piesn. A coz to, Dziecino, będziem czynili. Поп. Kantyczki, II, ст. 70—71.

№ 11.¹⁾

1a. Пѣснь на рождѣ(с)тво Хѣво. До нѣгъ твоихъ спадми. Поп. № 10, 776.

4a. Пѣснь на Бѣжи народзніе. Гій, в'дзинъ народзніе сїа Бдиннѣо. Поп. Kantyczki, III, ст. 21—22.

56. Пѣснь на рождѣво хѣво. Видѣкь вѣъ, видѣ творицѣ. Поп. № 1, 87a.

66. Пѣснь на режѣво хѣво. Скѣныя всезлатѣ. Поп. В. Гн. У. д. в. ст. 25; Пѣсенникъ, ст. 96—97; Чубинський, Труды, т. III, ст. 340—341; Холмскій нар. календарь на 1885 годъ, ст. 173.

76. Пѣснь на с(т)рѣтєныє Гѣне. Прыносятъ дѣка младенца. Поп. Бог. 1790, ч. 30, 1825, ч. 30, 1850, ч. 35, 1886, ст. 69; Пѣсенникъ, ст. 126—127.

86. Pies(ń) na obwiastowanie P. M. Da przyidet wsemu miru radost. Поп. № 6, 7a. Акросгах: Diemyian.

96. Piesn wilikoposna. Podoben car. Rod zydowskyu zatworenij. Поп. № 9, 20a.

10a. Piesn do Pana Iezusa Milatynskiego. O Iezu, sama dobroci.

¹⁾ Н. Т. III. 357.

11а. Пѣснь о смерты напогребѣ. **Г** в'се з' сѣтнаго свѣта || **М**ымо идѣтъ наша лѣта. Пор. № 6, 2а.

12а. Подобенъ гласъ ѧ. Подобенъ гласа ѧ. (sic). Подобенъ гласъ Г.

126. Пѣснь Прѣтѣй **Б**ѣи. Возведи ѿчи, ѿ дѣи моѧ.

136. Piesn Przymodobnomu Onufry. Pomocznuka kto iszczeszy. Пор. № 9, 1а.

15а. Лѣстѣ з' Нїека.

18а. Piesń na wskresenie Chrystowo. Wskres Isus ot groba.

196. Piesń narozdestwo Presw(i)atoy **Б**ѣи. Rozdestwo sławno. Пор. № 6, 156.

206. Piesn Presw(i)atoy Bohorodycy. Matko boza, twoe państwo nad zemleiu. Акrostих: Marija.

21а. Piesn Preswiato(j) bohorodycy. Czystaia Diewo Carycy, || Hriesznym ludem pomoszczynca. Пор. № 4, 17а.

216. Piesn Pokutna o duszach. Isusy w horodcu umliwalyj || Y krywawy pot wylywalej. Пор. польскій текст у почаївській збірці кін. XVIII в. ч. 42.

23а. Piesn na Bozy narodzenie. Przybiezyli dobytliem pastryzy. Пор. № 10, 736.

24а. Piesn nabozy narodzenie. W żłobie liezy. Пор. № 10, 72а.

256. Kazanie swieckoe.

286. Piśń Światomu Nykołaiu. Bolszaho nist na zemly trona. Пор. з культ. житя Укр. ст. 21, 26; П. Демуцький, Лира, ст. 23; А. Маливка, Ларникъ Евдокимъ Мыкитовичъ Мокровизъ (К. Ст. XLVI, ст. 436—7). Акrostих: Bardynski.

30а. Piesn 2 swiatomu Nykołaiu. **А**нгѣлъ хоры, вози грайтѣ. Акrostих: Автор Е.

31а. Piesn zaduszy wezyscu zostaiący. Nadzieia ludziom zyionsym.

336. Piesn wylykopostna. Uze dekryt podpysuiet. Пор. № 3, 286.

336 Piesn 2. Wylykoposnaia. Ohn horaszczy na sercu moiem. Пор. Бог. 1790, ч. 47, 1825, ч. 47, 1850, ч. 51, 1886, ст. 104.

35а. Пѣснь в'сѣмъ вѣ^а Четвертокъ. Царю Хрѣту, панны млыны. Пор. № 9, 19а.

№ 12.¹⁾

- 1а. Польська пісня Богородиці без початку.
- 2б. П'єснь ꙗ. николаю. Нота нова ра. Ѡ свѣтѣйшый
ѡче. Пор. № 1, 22а.
- 3а. П'єснь на Сошеств'їе С҃гаго Дх҃а. Источникъ дх҃ов'-
ный. Пор. № 9, 55а.
- 4а. П'єснь на Б҃ожавленіе Гд҃не. Глаголь Гд҃нь наво-
дахъ глашаетъ. Пор. № 10, 16а.
- 5б. П'єснь на рождѣво Х҃во. Swiet myslennyu dnes sia
rodyt. Пор. № 9, 51б.
- 6а. Piesn o strasznom Sudi. Placzu sia ia i uzasaiu. Пор.
№ 2, 3б.
- 7а. Piesn na Bohoiawlenye Hospodne. Iordan Riko, uho-
towy sia. Пор. № 10, 12а.
- 7б. Piesń Na tilo Chrystowo. Twoia czest, slawa wikow,
hospody. Пор. № 1, 41б.
- 8б. Piesn Strasznaго Maistatu Bożoho. Nebo Izemlia, swit
Iwody.
- 9б. Piesn Wylykoposna. Caru chrysty, pany Mylyu. Пор.
№ 11, 35а.
- 10б. П'єснь Бѣлыкопосна. Родъ жидов'скый затворный.
Пор. № 11, 9б.
- 11а. П'єснь С҃гомѣ Николаю. Ѡ кто ѿ. Николаю лю-
бытъ. Пор. № 6, 19а.
- 11б. П'єснь на Воскрѣсные Хр҃тво. Мыръ восвѣтъ южъ
дѣсь сѣ исполнил. Акростих: Мастыборскъ.
- 12б. П'єснь на рождѣтво С҃. Іѡана. Бѣсмырныя радости
церковъ исполнысѣ. Акростих: Василіи.
- 14а. Крат'кое сохрѣненіе ѿ Гд҃ьстѣй Пас'цк.
- 14б. Сѣнь Пр҃той Бѣмы. Пор. В а с. Дѣдичь, Хрѣстовъ
листъ, Унѣвар, 1905, ст. 15—16; др. Иван Франко, Апокріфъ
і легенди з українських рукописів, IV, ст. 79—80 і 458—460.
- 15а. Nauka na Wozdwyzenyie czestnaго Ха.
- 19а. П'єснь ѿ. Сладчайшемѣ Іс҃с. Пох'валѣ прѣнесѣ сла-
комѣ Іс҃с. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 191; Пѣсенникъ, ст. 251—252.
- 20а. П'єснь ѿ. С҃. Іѡанѣ Бѣслова. Іѡана Бѣслова и ры-
торомъ сла'ка мова. Пор. № 4, 9а.

¹⁾ Н. Т. III. 358.

21а. Пѣснь ҃. прѣткѣ Бѣмы. Пречыстаѣ Дѣво маты Гло-
вѣнскаго раю.

22а. Piśń Ioanu bohosłowu. Ioana bohosłowa. Пор. 20а.

23б. Pieśń 5 na pokrow П. Бѣмы. Błahowistwuiem dneś ra-
dość. Пор. № 5, 35а.

24б. Piśn 4 narozdestwo Хѣ. Nowaia radost świetu sia
ziawyła. Пор. № 10, 8а.

26а. Piśn 5 na rozdestwo Chrystowo. Prewiecznyu rodył sia
pod lity. Пор. № 10, 15б.

27а. Пѣснь 6 наприѣвраженкѣ (sic) Гѣне. Нота Нова рад.
На горѣ преокразыса. Пор. № 6, 14б.

27б. Пѣснь наоуспѣныѣ прѣткѣ Бѣмы Троны вышнѣй;
д'неск д'выгныса. Пор. № 3, 15а. Акроствх: Тростянец.

29б. Пѣснь на Воз'движеніе ч. Крѣста. Крѣстнымъ дре-
вомъ распятого. Пор. Бог. 1790, ч. 71, 1825, ч. 71, 1850, ч.
77, 1886, ст. 157; Пѣсенникъ, ст. 164—166. Почаѣвск акро-
ствха: Кле...

30а. Пѣснь четвѣрта д. Як(т)ъ скрѣхи до Ісуса слачай-
шого. Бѣжи, доброцѣ нѣгди нѣпшибран'ни. Пор. Почаѣвська
збѣрка кн. XVIII в. ч. 35.

31б. Пѣснь до прѣстѣ Бѣи. Ѡ вснѣтѣ мѣи, || Ѡ, гди
на сѣдѣ кажѣтъ стати. Пор. Naczatki, ст. 241; Почаѣвська
збѣрка кн. XVIII в. ч. 40; Пѣсенсловецъ, 1870, ст. 423; Ма-
лый Богогласникъ, 1891, ст. 318.

32а. Пѣснь набожна. Низки ти поклонъ, Божи мой,
Ѡдлю. Пор. Naczatki, ст. 238; Почаѣвська збѣрка кн. XVIII в.
ч. 39.

№ 13.¹⁾

1а. Милосѣрднѣй несѣи слачайши. Пор. Бог. 1850, ч. 241,
1886, ст. 497.

2б. Пѣс ѣ. Бѣцентемѣ. Подокна нота Тройца Бѣ къ Ѡтецъ.
Лѣдцѣ втрапѣконіхъ.

3б. Piśn pabożna swiatowa. Єще сѣце незаходи, спати
полежѣса. Пор. В. Варенцовъ, Сборникъ р. д. ст., ст. 248.

4а. Пісня про смерть. Дѣши ннзнаѣ, комѣса достанишъ.

¹⁾ Н. Т. III. 362.

56. Цѣлѣтъ мислѣнни днессѣ родитѣ. Пор. № 12, 56.
66. O preswiataia Diwo, pomosznycy moia. Пор. № 9, 3а.

№ 14.¹⁾

1а. Пѣснь Катыхъмова. Тройца Бѣъ шѣъ, Бѣъ сѣъ,
Бѣъ дѣъ стѣй Пор. № 3, 836.

56. Пѣснь покаяна по^а шгору. Гды въ жывотъ мой
воз'рѣ габѣоко. Пор. Naczatki, ст. 232; Почаївська збѣрка кѣв.
XVIII в. ч. 38.

76. Пѣснь ш^а смерты, сѣд^ак, пека^к ѣ нѣ^к. Прыйдетъ
годына дла всѣхъ едина. Пор. № 8, 46.

9а. Пѣснь Престѣй Бѣъ Почаевской. Пасли пастыры
ѣвцы на горѣ. Пор. Зоря, Львѣв, 1880, ст. 121; П. Безсо-
новъ. Калѣки, I, ст. 686—688; Kolberg, Rokucie, II, ст.
264—267; Чубинський, Труды, т. V, ст. 160; польскый
текст у почаївскый збѣрцѣ кѣв. XVIII в. ч. 48; А. Малюка,
Лирникъ Еянокимъ Мыкитовичъ Мокровизъ (Кѣвская Ста-
рина, т. XLVI (1894), ст. 435—6); йогож, Лирникъ Ананій Го-
мынюкъ (тамже, т. LXIII (1898), Документы, ст. 2—4); Холм-
скій нар. календарь на 1885 годъ, ст. 176.

116. Пѣснь ѣ. ш^а томже ѣбразѣ. Ксѣденнаѣ всѣ страны
земляны. Пор. № 8, 13а.

13а. Пѣснь ш^а Расплатю Іса Ха. Ісѣ Хрѣтосѣ в'крыжо-
ванный. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 171; П. Безсоновъ, Ка-
лѣки, II, ст. 180—181.

14а. Пѣснь П. Бѣы Под'клямынецко(й). Прчыстлѣ Дѣо
Мѣы Рѣскаго краю. Пор. № 4, 186.

15а. Пѣснь навекрѣснѣ Хрѣо. Іерѣсалымы свѣтмыѣ нѣ^к
на^а звѣзди. Пор. № 9, 25а. Акроствх: Іоан Гешцкі.

176. Пѣснь Ісѣсѣ сла^ачашемѣ. Мылосер'днѣй Ісѣы сла^а-
чайшѣй. Пор. Пор. № 13, 1а.

19а. Pisan akt(u) skruchi. Bozy, (w) dobroci nigdy ni-
przybrany.

206. Пѣснь Прѣетѣй Бѣы. Ѡ в'се пѣктаѣ Мѣы, || Ѡ гды
на сѣдѣ кажѣтъ статы. Пор. № 12, 316.

21а. Пѣснь набожна. Ныз'ки ты пок'онѣ, Бѣы мой,
Ѡдлю. Пор. № 12, 32а.

¹⁾ Н. Т. III. 359.

17а. Пѣснь д. на воскресіе Христова. Играй, новій Іерусалиме. Пор. Бог. 1790, ч. 50, 1825, ч. 50, 1850, ч. 54, 1886, ст. 114. Акrostих: Іоан Мастиборскій.

17а. Пѣснь ї. Іерусалиме, триоумфсѣй нинѣ радость велию. Пор. Бог. 1790, ч. 55, 1825, ч. 55, 1850, ч. 59, 1886, ст. 124. Акrostих: Іоан.

№ 16.¹⁾

1а. Пѣснь Рождества Хѣс. Богъ предвѣчный. Пор. № 10, 28а.

16. Пѣснь Рождества Хѣс. Предвѣчный родилъ сѧ. Пор. № 12, 26а.

2а. Пѣснь Рождества Хѣс. Ангелъ пастыремъ мовилъ. Пор. № 10, 47а.

26. Пѣснь Сѣлю Василию. Измай сѧ благодать. Пор. № 9, 28а.

36. Пѣснь Богоявленію Гдню. Поѣ: Воскресъ Ісѣ ѿ гроба. Кричатъ сѧ Бѣка. Пор. № 6, 23а.

4а. Пѣснь Богоявленію Гдню. Іѡрданъ рѣко, сѹготови сѧ. Пор. № 15, 10а.

5а. Пѣснь Стрѣтнію Гдню. Поѣ: Радѣй сѧ, Царице. Свѣтло днес ликѣти. Пор. № 6, 26а.

56. Пѣснь ѿ Страшномъ сѣдѣ. Горѣ, горѣ, дѣше моѧ. Пор. № 4, 1а. Акrostих: Гедеон Пазі(ѣ).

66. Пѣснь Во Нѣлю Масопсѣнсю. Плачи, дѣше, рыдай горе. Пор. № 5, 106.

7а. Пѣснь Благовѣщенію Прстои Бѣи. Поѣ: Днѣ вси Благовѣщенію. Ликѣи днѣ. Сиѡне. Пор. № 6, 24а.

86. Пѣснь Вѣхунію Гдню. Поѣ: Взыде Бѣъ ко високой. Радѣй сѧ зѣло, дѣши Сіѡна. Пор. № 7, 37а.

96. Пѣснь Вознесенію Гдню. Поѣ: Радѣй сѧ зѣло, дѣши. Взыде Бѣъ ко високой горѣ. Пор. № 4, 106.

11а. Пѣснь Сѣомс Дѣс. Утѣшитѣлю мирѧ. Пор. № 15, 126.

116. Пѣснь С. Янло^м Петро^с и Павла^с. Поѣ: Фалшива юно^{ст}. Ѣрганы, играйте. Пор. № 4, 17а.

¹⁾ Н. Т. Ш. 165.

126. Пѣснь на Превѣраженіе Г^одне. По^а: Миѣхиле, кто ѿ.
На Ѳаворѣ превѣбраз'сѧ. Пор. № 12, 27а.

13а. Пѣснь С^т. Архистратига Миѣхилас. По^а: Надаворѣ
прѣв^о. Миѣхиле, кто ѿко Б^гъ. Пор. № 6, 20 б.

146. Пѣснь Боведенію Престой Б^ги. По^а: Радѣи сѧ, Ца-
рице. Свѣтлаѧ Зорнице. Пор. № 6, 176.

156. Пѣснь С^тлю Николаю. Ѣ кто, кто николма любит.
Пор. № 12, 11а.

166. Пѣснь С^тлю Николаю. По^а: Радѣи сѧ, Маріе. Ра-
дѣи сѧ, Николае.

176. Пѣснь С^тлю Николаю. По(д) Ца. Болшаго нѣсть
на земли трона. Пор. № 11, 286.

186. Пѣснь на Успеніе Пр^отой Б^ги. По^а: Правды висна.
А(рхангели) знеѧ прішли до Б^ги. Пор. № 6, 15а.

206. Пѣснь Оуспенію п. Б^ги. По^а: Іѡрдан' рѣкко, оуго-
висѧ. Дне^о оумирае^т Іс^ова Мати.

21а. Пѣснь Пр^отой Б^ги. Бѣди во^охваленна. Пор. № 7, 18а.
Акроствх: Бачивски.

216. Пѣснь Пр^отой Б^ги. Радѣи сѧ, Цр^це. Пор. № 7, 236.

23а. Пѣснь на Погрек^к. Ѣ все сѣтнаго свѣта. Пор. №
11, 11а.

24а. Пѣснь на Погрек^к. Источники слез' разливайтесѧ.
Пор. № 6, 1а. Акроствх: Іоан Вюсяник.

25а. Пѣснь ѿ Ядам^к и С^вк. Размышлал' сѣк^к Ядам^к.
Пор. № 6, 116.

266. Пѣснь. Слава будь Богу въ Тройци единому.

27а. Пѣснь ѿ Марности сего свѣта. Фалшивѧ юно^{ст}.
Пор. В. Гв. У. д. в. ст. 89 і 264; Зап. XXI (Misc.) ст. 8—9;
Головацькый, Нар. пѣсни, II, ст. 570—571; В. Перетцъ,
Очерки по исторіи поэтическаго стила въ Россіи, Спб. 1905,
I—IV, ст. 52.

276. Пѣснь на Погрек^к. Пришол' ча^о. Пор. № 14, 25а.

28а. Пѣснь ѿ Смерти Х^овой. Пож^кжъ же ми, солов^ке.
Пор. № 7, 346.

29а. Пѣснь Ро^ждѣствѣ Х^ѣс. Б^гд^к Б^гъ. Пор. № 11, 56.

30а. Останья строфа піені на Різдово Христа:

Іродъ пойдѣтъ ажъ до адѣ

Адц^кперѣ напорадѣ.

Мы же того веселѣмъ са,
Хрѣс (Богъ) поклонѣмъ. Пѣнь.

Пѣнь на Рождество Хры(с)тово. Богъ предвѣщній на-
родыма са. Пор. 1а.

32а. Пѣнь Головѣи. Головѣю маленькѣй, || Машѣ го-
лосѣ тоненкѣй.

33б. Колѣда на Рж^о Хр^ово. Бѣ галицкѣй землѣи нѣкаѣ
зора зыйшла зъ замора. Вірш Луки Данкевича з „Зорѣ Га-
лицкоу“ за 1849 р. ст. 10—11.

35а. Пѣнь о смертѣ. Кончина приходѣтъ, сеѣтови не
быти.

36а. Пѣнь ѿ Адамѣ и Євѣ. Гди Богъ Адама со-
твори^а рѣкама. Пор. М. Гр. Зап. XVII, ст. 77; Житѣ і Слово,
1894, II, ст. 216; В. Гн. У. д. в. ст. 61 і 244; В. Перетцѣ,
Историко-литературныя изслѣдованія и матеріялы, I, 1, ст.
112—120; П. Демущкѣй, Лира, ст. 7.

37а. Пѣнь ѿ смертѣ. Тожъ ми не мило ѣ невесело. По-
чаток; сеж і на відворотній сторонѣ.

кк. 38—40 чветі.

41а. Пѣнь ѿ смертѣ. Тожъ ми не мило тай невесело.

кк. 42 і 43 чветі.

44а. Пѣнь ѿ страшномъ судѣ. Невѣк и Пеклѣк и ѿ А-
тихристѣк. Азъ, азъ, азъ, прѣйде страшній часъ.

№ 17.¹⁾

1а. Пѣнь ѿ смертѣ. Источъники слезъ, разливайтесь.
Пор. № 16, 24а.

Далѣ одна картка чвета, друга з запѣкама, а третя з урив-
кама катихизму.

5а. Пѣнь свѣцкы. Тѣразъ свѣтъ, свѣтъ, свѣтъ, ве-
ликаѣ з(рада). Пор. М. Гр. Зап. XIV (Misc.) ст. 15.

5б. Пѣнь Катихизмова. Трѣца Бѣкъ ѿцѣк. Пор. № 14, 1а.

7а. Пѣнь Рождества Хрѣтѣв. Хрѣтѣсъ Спаситель ѣ. ||
Бовѣкма въкрнымъ ѣ. православнымъ просвѣтитель. Пор.
М. Гр. Зап. XVII, ст. 64; Шейнѣ, Нар. бѣлор. пѣсни, ст. 398.

7б. Гласъ а. Ішовѣ чернець ѣзъ манастѣрѣв.

Гласъ ѣ. Стрѣтилъ ѣго въторый чернець.

¹⁾ Н. Т. III. 188.

Гласъ ѱ. СѢСДЫ ТЫ, БРАТЕ ЧЕРЧЕ, ГРАДЕШЪ.

Гласъ Ѡ. СКОСТАНИНА ГРАДА ПОЛА.

Гласъ ѣ. СѢД'МЕ СОВЪ, БРАТЕ ЧЕРЧЕ, ТА ПОВЕСКДЪМО.
ОКРИМ ТОГО „СПАСИТЕЛНАЯ ЖЕРТВА“.

86. ПѢСНЬ РОЖДЕСТВЪ ІСЪ ХРЪТОВЪ. ВОЗСІАВЫЙ НАДЪ
СОЛНЦЕ ВО ВЕРТЕНКЪ НЫНКЪ. Пор. Бог. 1790, ч. 21, 1825, ч. 21,
1850, ч. 27, 1886, ст. 46; Чубинський, Труды, III, ст. 348,
384; Собрание колядь, Унівар, ст. 48—49.

9а. ПѢСНЬ Ѡ. РОЖДЕСТВЪ ХРЪТОВЪ. ТОНЪ НА: Т(РОНЕ) ВНИ-
ШІЙ. (ЦВК)ТЪ МЫСЛИНІЙ ДНЕСЪ СЯ РОДИТЪ. Пор. № 15, 86.

9б. ПѢСНЬ ѣ. НА РОЖДЕСТВО ІСЪ ХРЪТОВО ВМѢСТО КОЛ.
ДИВНАЯ НОВИНА. Пор. № 10, 266.

Далі належить тут картка, що вклеена при оправі аж
по 29к. Містить вона:

30а. Пісню на Різдво Хр. Превѣчний родилася под-
лѣкти. Пор. № 16, 16.

30б. ПѢСНЬ Ѡ. НА РОЖДЕСТВО ІСЪ ХРЪТОВО. ДАРЪ НЫНКЪ
ПРЕБОГАТЫЙ Ѡ НЕВЕСЪ ПРИДЕ. Пор. Бог. 1790, ч. 18, 1825, ч.
18, 1850, ч. 24, 1886, ст. 27; Чубинський, Труды, III, ст.
326—327, 333, 383; Собрание колядь, Унівар, ст. 33—34.

10а. ПѢСНЬ ѣ. РОЖДЕСТВЪ ІСЪ ХРЪТОВЪ. НОВАЯ РАДОСТЬ
СВѢТЪ СЯ ЗЪШЛА. Пор. № 15, 16.

ПѢСНЬ ѡ. РОЖДЕСТВЪ ІСЪ ХРЪТОВЪ. НОВА РАДОСТЬ СТАЛА.
Пор. № 7, 36.

10б. ПѢСНЬ ѣ. РОЖДЕСТВЪ ІСЪ ХРЪТОВЪ. Ѡ ХРЪТЕ ЦАРЮ,
БЛАГІЙ ШАФАРЮ. ѣ.

11а. ПѢСНЬ ѣ. РОЖДЕСТВЪ ХРЪТОВЪ. ВЪСЛЕХЪ ЛЕЖИТЪ.
Пор. № 10, 346. Акростих: Василій.

11б. ПѢСНЬ Ѡ. РОЖДЕСТВЪ ХРЪТОВЪ. БГЪ ПРЕВѣЧНЫЙ НА-
РОДИЛАСЯ. Пор. № 16, 30а.

12а. ПѢСНЬ Ѡ. НА БГОЖВЛЕНІЕ ГЪДНЕ. ѣ. ГЛАГОЛЬ ГОСПОДЕНЬ.
Пор. № 12, 4а.

12б. ПѢСНЬ ѣ. НА БГОЖВЛЕНІЕ ГЪДНЕ. аї. ТОНЪ НА: БО-
СТРЪБИТЕ, ВОСКЛИКНИТЕ. ІУРДАНЕ, ОУГОТОВИСЯ. Пор. № 10, 136.
Акростих: Іоан Волски.

13б. ПѢСНЬ ѱ. НА БГОЖВЛЕНІЕ ГЪДНЕ. вї. ІУРДАНЪ РЪКО,
ОУГОТОВИСЯ. Пор. № 16, 4а.

14а. ПѢСНЬ Ѡ. НА БГОЖВЛЕНІЕ ГЪДНЕ, гї. ПЪКВАЕМАЯ НА
ТОЖЕ ТОНЪ. ТРОЙЦЕ СЪЛА, БЖЕ ЛАСКАВЫЙ. Пор. № 2, 436.

146. Пѣснь а. на С(т)рѣтїи Гѣдне, дї. Предивное тор-
жество. Пор. Бог. 1790, ч. 31, 1825, ч. 31, 1850, ч. 36, 1886,
ст. 71; Пѣснникъ, ст. 130—132.

156. Пѣснь ѳ. на Стрѣтїи Гѣдне, иї. Тонъ на: Бѣгомъ
избраннаа мати Дѣво. Сѣтло днесь ликѣймо. Пор. №
16, 5а.

Пѣснь а. на Неделю ѿ владномъ сы(нѣ), зї. Ѣ горе
миѣ грѣшникѣ сѣщѣ. Пор. № 8, 15а.

166. Пѣснь а. ѿ Страшномъ Ссдѣк, зї. Тонъ на: Ѣ горе
миѣ грѣшникѣ сѣщѣ. Плачи, дѣше, слезъ ѳзай море. Пор.
№ 16, 66.

176. Пѣснь на Недѣлю Сыропостнию, иї. Плачъ Ядама
проѣца ѳз' Рам изгнанагѣ. Оѳви, ѿквѣс ѿпадохъ вѣднїи.
Пор. Бог. 1790, ч. 38, 1825, ч. 38, 1850, ч. 43, 1886, ст. 84;
В. Гн. У. д. в. ст. 59.

186. Пѣснь на Нѣлю а. Великопостнию ѿ Стрѣтїхъ
Хрѣтовыхъ, дї. Царю Хрѣте незловивїи. Пор. № 12, 96.

19а. Пѣснь на Недѣлю ѳ. Великопостнию ѿ Стрѣтїхъ
Хрѣтовыхъ, ѳ. Хрѣте царю справедливїи. Пор. № 15, 2а.

206. Пѣснь на Недѣлю б. Великопостнию ѿ Стрѣтїхъ
Хрѣтовыхъ, кѣ. Оѳже декретъ подписетъ. Пор. № 15, 26.

216. Пѣснь на Недѣлю і. Великопостнию ѿ Стрѣтїхъ
ѳнѣхъ Хрѣтовыхъ, кѣ. Тонъ: Болша нѣсетъ земнаго трона.
ѳ ктежъ такъ запамѣталїи. Пор. Бог. 1790, ч. 43, 1825,
ч. 43, 1850, ч. 48, 1886, ст. 97. Акростїх: Іоан Моравски.

22а. Пѣснь на Вѣхланїи Гѣдне, кѣ. Радѣса зѣло, дщи
сїона. Пор. № 16, 86.

23а. Пѣснь на Воскресенїи Хрѣтова, кѣ. ѳзыдѣте,
агѣловъ лики. Пор. № 15, 4а.

236. Пѣснь на Вознесенїи Гѣдне, кѣ. Тонъ на: Радѣса
зѣло, дщи сїона. ѳзыде бѣкъ к' Слѣонстїи горѣ. Пор. №
16, 96.

246. Пѣснь а. на Сошествїи Сѣлаго дѣа, кѣ. Источникъ
дѣховнїи. Пор. № 15, 13а.

25а. Пѣснь ѳ. на Сошествїи сѣлаго дѣа, кѣ. Оѳтѣши-
телю мирѣ. Пор. № 16, 11а.

256. Пѣснь а. ѿ Престѣи Ѣухарїстїи Тѣла, кї. Твоѣ
честь, слава. Пор. 12, 76.

26а. Пѣснь на Превѣраженіе Г°дне, кѡ. Тонъ на: Нока радость стала. Нагорѣ превѣразиса. Пор. № 16, 126.

26б. Пѣснь на Воздвиженіе крѣта, ѡ. Тонъ на: Ахъ оудивиса. Дреко трѣскается, вѣсомъ оужасное. Пор. Бог. 1790, ч. 72, 1825, ч. 72, 1850, ч. 78, 1886, ст. 159; В. Гн. Лірники, ст. 27—28; П. Демущьвий, Лира, ст. 13—14. Акроствх: Димітри.

27а. Пѣснь Фалло^ническая, ѡ. Хвалите Господа со не-
бесъ. Пор. № 4, 7а.

28а. Пѣснь ѡ Промыслѣ Бжїемъ, ѡ. Кто тиако знаетъ,
же Г°дь на нѣѣ. Пор. № 3, 61а.

29а. Пѣснь ѡ повѣтрю моровомъ, ѡ. Чистаа панно,
матко оутѣшонна.

29б. Часть ѡ. Пѣснь ѡ. на Рождество пресѣта Бцѣ, ѡ.
Рождество славно. Пор. № 11, 19б.

30 к. по 9 к.

31а. Пѣснь ѡ. на Рождество Пресѣта Бцѣ, ѡ. Тонъ
на: Бжїтай, свѣнта къ нѣво взѣнта. Свѣтло небо со аггелы
весели са днесъ. Пор. Бог. 1790, ч. 81, 1825, ч. 81, 1850, ч. 87,
1886, ст. 191. Акроствх: Сопатвцкїй.

32а. Пѣснь на Покровѣ пресѣта Бцѣ, ѡ. Благовѣ-
ствуетъ днесъ радость всемъ мїрсъ. Пор. № 12, 23б.

32б. Пѣснь ѡ. на Боведеніе Пресѣта Бцѣ, ѡ. Архїерее
Захарїе, прїйми дѣвнцъ. Пор. № 3, 65б. Акроствх: Архангел
прїять.

33а. Пѣснь ѡ. на Боведеніе Пресѣта Бцѣ, ѡ. Вострѣ-
вите, воскликните. Пор. № 15, 11б.

33б. Пѣснь ѡ. на Блговѣщенїе Пресѣта Бцѣ, ѡ. Да
прїдетъ, да прїдетъ ѡ. в'семъ мїрсъ радость. Пор. № 11, 8б.
Акроствх попованїа: Деминн.

34а. Пѣснь ѡ. на Благовѣщенїе Пресѣта Бцѣ, ѡ. Ликѣй
днесъ, Сївне. Пор. № 16, 7а.

34б. Пѣснь ѡ. на Состраданїе Пресѣта Бцѣ, ма. Ѡ Дѣ-
вице всечестнаа. Пор. № 3, 33б.

35а. Пѣснь на Оуспнїе пресѣта Бцѣ, мѡ. Троне выш-
ны(нї)й. Пор. № 12, 27б. Акроствх: Тростянец.

36а. Пѣснь Чѣдотворной почлевской (Бцї), мѡ. Вселенная
вса страны. Пор. № 14, 11б.

366. Пѣснь ѿ Прѣткѣи Бѣцѣи ѿ Преславной покѣдѣи еѣ надъ тѣрками, бывшей Рокс Бѣжѣи сѣхѣе Мѣца Юліѣи ѿ дна, мѣ. Весело спѣвайте. Пор. № 4, 326.

37а. Пѣснь Прѣваткѣи Бѣцѣи, мѣ. Пречѣтаѣ дѣо мати Рѣскаго краѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 115, 1825, ч. 116, 1850, ч. 121, 1886, ст. 270; Почаѣвска збірка кѣн. XVIII в. ч. 4; Гора Почаевская, 1762, ч. 2; П. Безсоновъ, Калѣев, I, ст. 688—690; Холмекѣи нар. календарь на 1885 годъ, ст. 177.

38а. Пѣснь прѣваткѣи Бѣцѣи Ч. П., мѣ. Нынѣ преслависѣа почаевска скала. Пор. Бог. 1790, ч. 117, 1825, ч. 118; Почаѣвска збірка кѣн. XVIII в. ч. 6.

39а. Пѣснь прѣткѣи Дѣкѣи Бѣцѣи, мѣ. Яхѣ оудивисѣа. Пор. № 1, 58а. Останок акростиха: Антон.

39б. Пѣснь Прѣткѣи Дѣкѣи Бѣцѣи, мѣ. Тонѣ на: Нова радость стала. Дивни твоѣ тайна. Пор. № 15, 12а.

Пѣснь Прѣткѣи Дѣкѣи Бѣгородницѣи Подкаменицкѣи, мѣ. Пречистѣа Дѣво Мати рѣскаго краѣ. Пор. № 14, 14а.

40а. Пѣснь молитвенѣа Дѣкѣи Бѣцѣи, ѿ Бѣжѣи Царице Владычѣи. Пор. Бог. 1790, ч. 136, 1825, ч. 137, 1850, ч. 138, 1886, ст. 303; Пѣсени благовѣнныѣ, 1806, 256. Акростих: Василѣи.

Дальша картка оправлена по 44 к.

45а. Пѣснь мѣтвеннаѣ Дѣкѣи Бѣцѣи, ѿ Богомѣ избраннаѣ мати, ѿтроковице. Пор. № 9, 4а.

45б. Часть, ѿ. Пѣсени благоверѣнныѣ. Пѣснь Сѣтомѣ великомѣченикѣи димитрѣи, ѿ. Тонѣ на: Тронѣ вышнѣи. Что воздаѣи Хрѣтѣи Бѣсѣи. Пор. Бог. 1790, ч. 150, 1825, ч. 151, 1850, ч. 152, 1886, ст. 328; Пѣсенникъ, ст. 46—49.

41б. Пѣснь ѿ. на С. С. Архѣстратига Мѣхѣила, ѿ. Вышнѣи хѣоровѣ Началниче. Пор. Бог. 1790, ч. 156, 1825, ч. 157, 1850, ч. 158, 1886, ст. 343; Пѣсенникъ, ст. 54—56.

42а. Пѣснь ѿ. на Соборѣ С. Архѣстратига М., ѿ. Анкѣѣѣтѣи вси нанѣвѣсѣхѣи. Пор. № 2, 66б.

42б. Пѣснь ѿ. на С. С. Архѣстратига Мѣхѣила, ѿ. Мѣхѣилѣ, кто ѿко Бѣсѣи. Пор. № 16, 13а.

43а. Пѣснь ѿ. на соборѣ сѣаго Архѣаггѣла Мѣхѣила, ѿ. Хвалитѣа вси згоднѣ, зѣбраннѣи воѣводе. Пор. В. Гв. У. д. в. ст. 245; Пѣсенникъ, ст. 57—59.

Пѣснь Сѣткѣи Великомѣчѣицеи Барварѣи, ѿ. Тонѣ на: Юванна Бѣослова. Ю Барваро мѣченице. Пор. № 7, 1а.

436. Пѣснь ѿ. Сѣтелию Хрѣтовѣ Николаю, нѣ. Шенный
всемѣ мѣрѣ благодѣтелию. Пор. Бог. 1790, ч. 168, 1825, ч. 169,
1850, ч. 170, 1886, ст. 370. Акrostих: Я. Кулчицки.

446. Пѣснь ѿ. Сѣтелию Хрѣтовѣ Николаю, нѣ. Три
крати блаженъ, пастырю. Пор. 3 культ. житя Укр. ст. 21, 3а.

Далѣ недостае одной картки, а наиблѣжша вправлена по 51 в.

52а. Остання строфа піснѣ св. Миколаевѣ: Дивный ко
дѣлѣхъ свѣтытель великій. Пор. № 5, 31а.

Пѣснь ѿ. Сѣтелию Хрѣтовѣ Николаю, ѿѿ. Горы, холми,
дѣржавы, ливнѣ, цвѣты. Пор. В. Г. в. У. д. в. ст. 67.

526. Пѣснь ѿ. Сѣтелию Хрѣтовѣ Николаю, ѿѿ. Ой хто,
хто Николаю любитъ. Пор. № 16, 156.

46а. Пѣснь Сѣтомѣ Перкомѣченикѣ Стефанѣ. Страданіе
мѣченика Стефана прославляймо, ѿѿ. Пор. № 2, 146. Акrostих:
Стефан Дяченко.

466. Пѣснь Сѣтелию Хрѣтовѣ Васілію, ѿѿ. Васіліа вели-
каго, пастыря Кесарійскаго. Пор. Бог. 1790, ч. 180, 1825, ч.
181, 1850, ч. 183, 1886, ст. 393. Акrostих: Васілій.

47а. Пѣснь Сѣтымъ Трѣмъ Сѣтелиемъ, ѿѿ. Тонъ на:
Бострѣвите, Воскликните. Торжественно воскликните. Пор.
Бог. 1790, ч. 184, 1825, ч. 185, 1850, ч. 187, 1886, ст. 400.
Акrostих: Тарнавски.

476. Пѣснь прѣномѣ Оцѣ Алексію челоуѣкъ Бжійю, ѿѿ.
Тонъ на: Оуѣже декретъ подпишетъ. Коуаннаго сѣ ѿстала.
Пор. № 9, 49а.

48а. Пѣснь Сѣтомѣ Апостолѣ и Еуѣлістѣ Іваннѣ Бого-
словѣ, ѿѿ. Іванна богослова. Пор. № 12, 20а.

486. Пѣснь на Рождѣство Сѣаго Крестителя Іванна,
ѿѿ. Всемирнаго днѣсь начало. Пор. Бог. 1790, ч. 197, 1825,
ч. 198, 1850, ч. 200, 1886, ст. 423.

49а. Пѣснь ѿ. Сѣтымъ Апостолѣмъ Петрѣ и Павлѣ, ѿ.
Прѣсѣтлымъ князи церковныхъ соборѣхъ. Пор. Бог. 1790, ч.
199, 1825, ч. 200, 1850, ч. 202, 1886, ст. 428.

50а. Пѣснь Сѣтомѣ Пррѣхъ Ілїи Оѣсвѣтанинѣ, оѿ. Га-
ладскій славнѣ пророче. Пор. № 6, 126.

506. Пѣснь на Оуѣкновеніе честнаго главы С. Іванна
Пророка, Прѣтечи и Крѣтелѣ Гѣдна, оѿ. Тонъ на: Ахъ, оуди-
висѣ. Оунибѣсь посланна. Пор. Бог. 1790, ч. 204, 1825, ч. 205,
1850, ч. 207, 1886, ст. 438. Акrostих: Отец Виел.

51а. Пѣснь ѿ любви къ Бѣс, сѣ. Боже, кохаютъ, цѣлымъ сердцемъ кохаютъ. Пор. № 1, 63а.

53а. Пѣснь покаянная ѿстѣпника ѿвѣры, оѣ. Плачьте сердца моего зѣнницы. Пор. Бог. 1790, ч. 216, 1825, ч. 217, 1850, ч. 217, 1886, ст. 458; В. Гн. У. д. в. ст. 31 і 57.

53б. Пѣснь ѡ. ѿ смерти, сѣ. Яхъ, смотри, кто живѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 233, 1825, ч. 234, 1850, ч. 230, 1886, ст. 476. Акrostвх: Андрѣевски.

54а. Пѣснь ѡ. ѿ смерти, оѣ. Ёгда душа ѿтѣла. Пор. № 5, 116.

55а. Пѣснь г. ѿ смерти, оѣ. Кажѣтъ люди, же ѡ оумрѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 236, 1825, ч. 237, 1850, ч. 233, 1886, ст. 482; Головацький, Нар. пѣсни, III, ст. 286—288; Пѣсенникъ, ст. 337—338.

Пѣснь ѿдѣшахъ в' мѣкахъ чистѣльныхъ сѣцихъ, сѣ. Помните, помолитесь ко Господѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 237, 1825, ч. 238, 1850, ч. 234, 1886, ст. 484. Акrostвх: Пашковскій.

56б. Пѣснь нав'кханіе Г'подне. Црковъ Сѣвнска. Пор. № 5, 226.

56а. Пѣснь Стителю Хр'товѣ Николаю. Большаго нѣсть земнаго трона. Пор. № 16, 176. Акrostвх попованій: Бардинсѣв.

57б. Пѣснь ѿ злой вѣчности. Помните, Хр'стіанѣ, || Шо са зѣвами потомъ станѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 241, 1825, ч. 242, 1850, ч. 238, 1886, ст. 493; Пѣсни благовѣвныя, 1806, 1116; Пѣсенникъ, ст. 346—350; Головацький, Нар. пѣсни, III, ст. 278—281.

58б. Пѣснь ѡ. ѿ смерти. Прійдетъ година. Пор. № 14, 76.

59б. Пѣснь Покаянная. Тонъ: ѿ горе мнѣ. Гды въ животъ мой возрѣ главоко. Пор. № 14, 56.

60б. Пѣснь свѣцкаѣ. Фалшиваѣ юность. Пор. № 16, 27а.

Пѣснь свѣцкаѣ. О кто наскѣтѣ без' долѣ родитѣ. Пор. № 9, 35а.

61б. Пѣснь свѣцкаѣ. Ивиласѣ еси, великомученице згорѣлице!

62а. Пѣснь на Погревѣк. Огъ (sic), Смерте, Смерте, чомусь такъ страшлива? Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 96—97; Пѣсенникъ, ст. 332—335.

63а. Пѣснь стѣмѣ Василию. Излѣиша благодать. Пор. № 16, 26.

63б. Пѣснь Благовѣщенію. Посланъ бысть Прѣхъ Гавриилъ. Пор. № 4, 26а.

65а. Wzłobie lezy. Пор. Kantyczki, II, ст. 63—65.

66б. Dywnyi w dilach s. welykiy. Пор. 52а.

67б. W zlobie lezy. Пор. 65а.

68а. Bolszaho nisc zemnaho trona. Пор. 57а.

68б. Пѣснь ѿ смерти и ѿ мѣка^х печельныхъ. Тождь ми не мило ѿ нечесело.

№ 18.¹⁾

2а. Пѣснь ѿ. на Рождѣство Ісѣсъ Хѣо. Богъ предвѣчный народнаса. Пор. № 17, 116.

2б. Пѣснь ѿ. на Рождѣство Ісѣсъ Хѣо. Предвѣчный роднаса подѣкты. Пор. № 17, 30а.

3б. Пѣснь ѿ. Рождѣство Хрѣтово. Ангѣлъ пастыремъ мовна. Пор. № 16, 2а.

4а. Пѣснь ѿ. Рождѣство. Крикѣтъ, агглан. Пор. В. Г в. У. д. в. ст. 147—148; Чубинскій, Труды, III, ст. 340.

5а. Пѣснь С. Василию. Излѣиша благодать. Пор. № 17, 63а.

6а. Пѣснь на Богоѿ(в)мѣ(нїе) Господне. Іорданъ рѣко, оуготовнаса. Пор. № 17, 13б.

6б. Пѣснь Богоавленію. Глаголъ Гѣденъ. Пор. № 17, 12а.

7а. Пѣснь на Стрѣтеніе Гѣдне. Свѣтло днесь ликует. Пор. № 17, 15б.

7б. Пѣснь Благовѣщенію Престѣи Бѣци. Посланъ бысть Прѣхъ Гавриилъ. Пор. № 17, 63б.

9а. Пѣснь на Вѣханіе. Радѣиша зѣло, дци сишна. Пор. № 17, 22а.

10а. Пѣснь на Воскрѣніе Ісѣсъ Хрѣтово. Іисъ Хрѣтосъ змертвыхъ всталъ. Пор. № 4, 6а.

10б. Пѣснь на Вознесеніе Ісѣсъ Хрѣтово. Взыде Бѣкъ ко высокой горѣ. Пор. № 17, 23б.

12а. Пѣснь Сошествію стѣго Дѣа. Источникъ дѣховный. Пор. № 17, 24б.

13а. Пѣснь Соше. Стѣго Дѣа. Оутѣшителю мїрс. Пор. № 17, 25а.

¹⁾ Н. Т. III. 352.

136. Пѣснь Сѣмъ Аполомъ Петра и Павла. Поѣ: Фалши. Органы, играйте. Пор. № 16, 116.
- 14а. Пѣснь ѿ Прѣкса Илію. Исполненный благодати. Пор. № 4, 186.
146. Пѣснь Успенію Престѣой Бѣци. Архагѣли з'нѣла прійшли до Бѣци. Пор. № 16, 186.
156. Пѣснь ѿ Успенію Прѣтой Бѣци. Поѣ: Иордан' рѣчко. Днесь оумирает' Ісѣсва Мѣти.
- 16а. Пѣснь на Превращеніе Господне. Поѣ: Архаг' з'нѣла. Надворѣк превращаея. Пор. № 17, 26а.
166. Пѣснь ѿ Превращенію. Поѣ: Изліайся еѣ. Беліим гласом' и оужасом'. Пор. 3 культ. жвѣта Укр., ст. 24, 416. Авростихъ поповавшій: Васная.
176. Пѣснь на Оуѣскновеніе Четныхъ главы Іѡ. Прѣ. Поѣ: Бѣце кѣр. Человѣк' небесный. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 248; Пѣсенникъ, ст. 249—250.
- 18а. Пѣснь на Рождѣство Престѣой Бѣци. Поѣ: нѣо и зѣла. Рождѣство славно. Пор. № 17, 296.
196. Пѣснь на Боудвиженіе Четнаго Крѣта. Поѣ: Изліайся. Взаотокованію трѣвѣ. Пор. № 6, 166.
- 21а. Пѣснь ѿ Боудвиженію. Земпѣрокъ горныхъ ког' сѣ шважет'. Пор. № 6, 4а.
- 22а. Пѣснь на Покров' Престѣыхъ Бѣцы. Прѣста црѣца на высокоомъ тронѣ. Пор. № 2, 606.
- 23а. Пѣснь ѿ Покровѣ Прѣтой Бѣци. Богородице, вѣрныи шкорона. Пор. 4, 116.
- 24а. Пѣснь Сѣомѣ Архагѣ Михаилѣ. Хвалимъ тѣ вси згоднѣ. Пор. № 17, 43а.
256. Пѣснь ѿ С. Михаилѣ Арх. Михаилѣ, кто яко вѣтъ, велими возопил' есь. Пор. № 17, 426.
- 27а. Пѣснь на Повѣденіе Прѣтыхъ Бѣцы самоподобна. Какъ проникает'. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 196; Пѣсенникъ, ст. 65—67.
276. Пѣснь Повѣденію Прѣтой Бѣцы. Нота. Ez nagy Szepesség valoban. Воскланкѣте, вострѣбѣте. Пор. № 17, 33а.
286. Пѣснь Благовѣщенію Прѣтой Бѣцы. Подовинъ: Рождѣтво сѣвноѣ. Ликѣй днесь, Сѣшнѣ. Пор. № 17, 34а.
- 30а. Пѣснь Бѣ Ндлю Блѣднаго. Поѣ: Фалшива юносѣк'. Нарѣккахъ сидѣца горка Вавилона. Пор. № 2, 22а.

306. Пѣснь С. Апѣлъ Андрию. По^а: Івана вѣслова. Пѣсла перевозванна, російскаго фіндатора.

316. Пѣснь Прѣтой Богородицы. Дѣо мати прилагла. Пор. № 1, 16.

326. Пѣ(с)нь Прѣтой Б^ацы. Радѣса, црѣце, нѣла застѣпнице. Пор. № 16, 216.

33а. Пѣснь Боговленію Гѣдню. По^а: Бѣскре Іс^к ѿ гроба. Крецаетса Блѣдка во Іордани. Пор. № 16, 36.

336. На рождѣство С. Івана прѣдич. Іскапайте, горы. Пор. № 1, 206.

356. Верховнымъ Пѣломъ Петръ и Павла на подовинъ. Ликѣй днѣсь, Сѣвне, Благовѣщенію. Днѣсь вси хр^етіанѣ радостно ликѣютъ. Пор. № 6, 13а. Акростих: Димітр Левковекій.

38а. На Оуспеніе Пресѣ. Бѣы. Тронѣ кышній. Пор. № 17, 35а. Дві строфи і початок третьої з початком акростиха: Тро.

№ 19.¹⁾

16. Рицар і смерть. Бѣк некоторій рицар велможни^а.

106. Пѣснь Іс^с сладкомѣ. Іс^се мой прелюбезни^а, сер^ццѣ сладостѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 242, 1825, ч. 243, 1850, ч. 239, 1886, ст. 495; Шейнъ, Народ. бѣлор. пѣснв, ст. 403; П. Де-муцьквій, Лира, ст. 10.

116. Пѣснь Оуспенію Бѣ^к. Божѣа Матер сѣдет. Пор 3 культ. житя Укр. ст. 22, 10а; Вага^сz, Cudowne obrazu, ст. 19—20. Пісня тут приложена до поча^твської Богородиці.

126. Пѣснь Оуспенію Прѣт^к Бѣ^к. Тронѣй (sic) кышней, днѣс двигнѣса. Пор. № 18, 38а. Акростих: Тростянец.

146. Пѣснь П. Бѣ^к Чѣдотвор^оой Поча. (властво Підкаменецкій). Причистла Дѣо Мати рѣскаго краю. Пор. № 17, 396.

16а. Пѣснк солов^ка. Ях^к, воспой 2, солов^кй, лух^к, коспой, молодой. Ю. А. Яворскій, Вѣлкорусскія пѣснв въ старинныхъ карпато-русскихъ записяхъ, Спб. 1912, ст. 58—61.

166. Пѣснь Рождѣствѣ Х^ествѣ. Крикнѣте, ангѣли, на нѣси вгласно. Пор. № 18, 4а.

¹⁾ Н. Т. III. 343.

18а. Пѣснь нарождѣство Хѣо. Небо и земля нинѣ торжествуют. Пор. № 10, 25а.

19а. Пѣснѣ въ вѣдномъ сынѣ. О горѣ менѣ грѣшномъ сѣшѣ. Пор. № 17, 15б.

20а. Пѣснь въ смерти и страшною сѣдѣ. Лакнѣшей свѣтѣ, чѣмъ на грѣшники такъ зѣло чатѣши? Пор. № 8, 2б. Акростихъ попованій: Лукашъ Дланскіи.

23б. Пѣснь въ смерти и страшною сѣдѣ. Егда душа ѿ тѣла раздѣчается. Пор. № 17, 54а.

24б. Пѣснь въ смерти и страшною сѣдѣ. Кажѣтъ люди, що ѿ смѣрѣ, а ѿ хоцѣ жити. Пор. № 17, 55а.

25а. Пѣснь въ забавѣ о адамѣ и Евѣ. Егда ѿдамъ право раба. Пор. Чубинскій, Труды, т. I, ст. 147—148.

26а. Пѣснь въ рождѣствѣ Хрѣстовѣ. Цвѣтъ мѣсленинѣ днѣс сѣ родит. Пор. № 17, 9а.

27б. Пѣснь мѣз(ѣ)рномъ челоуѣкѣ. И мнѣ тажки жалѣ немалій. Пор. № 15, 14а. Акростихъ: Илія Бѣченскіи.

29а. Пѣснь мѣз(ѣ)рномъ челоуѣкѣ. Фалшива юност, зрадлива ф(о)ртѣна. Пор. № 17, 60б.

30а. Пѣснь въ напокровѣ П. Бѣи. Благоуѣстѣте днѣс радостъ всемъ мирѣ. Пор. № 17, 32а.

31а. Пѣснь о Іосифѣ Прекрасномъ. Комъ повѣмъ печалъ мою? Пор. Варенцовъ, Сборникъ, ст. 136—7; Кіев. Стар. т. 63, Докум. ст. 6—8.

32а. Пѣснь въ Архидиаконѣ Стефанѣ. Страданіе Мученика Стефана восхваляймо. Пор. № 18, 46а. Акростихъ попованій: Стефанъ Дячо.

33б. Пѣснь С. Іерархѣ Николаю. Трѣби гласъ поднесѣмъ. Пор. Бог. 1790, ч. 170, 1825, ч. 171, 1850, ч. 172, 1886, ст. 373. Акростихъ: Теодоръ М.

35а. Пѣснь С. Іоанна Богослова. Іоанна Богослова и риторѣ сладка мова. Пор. № 17, 48а.

36а. Пѣснь въ Евангелиста Богослова. Сперки въ весней днѣи акъ ѿ вселинѣ. Пор. Пѣсни благоуѣвныя, 1806, 114а.

37б. Пѣснь мѣзерномъ челоуѣкѣ. Шастіе цастіемъ вѣднѣ, злоѣ.

38б. Пѣснь въ Страстѣмъ Хрѣтовѣ. Царю Хрѣте справедливій. Пор. № 17, 19а.

40а. Пѣснь Стратѣм Хѣлавъ. Родъ Жидовск(к)ий затворенинъ. Пор. № 12, 106.

416. Пѣснь свѣцка. Ахъ, фортѣсно нещасна, що ти вк-рочлаши? Пор. Wasław z Oleska, Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego, Львів, 1833, ст. 378; Головацький, Нар. пѣсни, I, ст. 375.

436. Пѣснь свѣтѣла. А оучинив горобец наприпѣкнѣ жнива. Пор. 3 фолькл. зан. М. Шаше. Зап. СІХ, ст. 146—147; Wasław z Oleska, Pieśni, ст. 406—408; Голов. Нар. п. II, ст. 507—508.

456. Пѣснь С. В. Барварѣ. О колъ благодѣт(и), Ягнца ти мати.

466. Пѣснь С. В. Демѣтрѣю. Цвѣтѣ красни и пах-нучѣй.

48а. Пѣснь С. Я. Петра и Павла. Органѣ, грайте, || Петра вкѣвалайте. Пор. № 18, 136.

49а. Пѣснь ѿ смерті. Господи, Господи, ахъ, когда би а знав.

496. Пѣснь на Воскрѣсеннѣ Хѣтово. Іерусалимѣ, свѣтиса нинѣ надзвѣздами. Пор. № 14, 15а. Останок акростиха: Іоан Геш.

516. Пѣснь накогожваніє Господнѣ. Бонми, неко и земла, грай славно. Пор. № 9, 21а.

526. Пѣснь накогожваніє Господнѣ. Іордан рѣков (sic), оуготекиса. Пор. № 18, 6а.

536. Пѣснь нашошестіє С. Д. Істочникъ дѣховни. Пор. № 18, 12а.

546. Пѣснь Архистратига Михаила. Бонми днѣс, неко, видши, земла. Пор. Пѣсни благовѣвныя, 1806, 836; Пѣсни набож. 1857, ст. 70; Пѣсенникъ, ст. 56—58.

556. Трепетн(и)к о премѣдрости Соломона царя.

62а. Пѣснь кмѣра. Стѣкнѣло, пѣкнѣло вѣскѣ. Пор. Др. Ів. Франко, Студіи над українськими народними піснями, ст. 200—230 і 517—521.

На останній стороні:

Черкона рѣжа, вѣлѣ цвѣт,
Не вѣла а добра цѣлий свѣт.

Не вѣла я добра, не (не) вѣдѣ,
Любіла я хлопцѣ, цѣй вѣдѣ,
Цѣй вѣдѣ.
На то мене мати вродила,
Що аки я хлопцѣ любіла...

№ 20.¹⁾

1а. 21. Пѣснь ѿ. Велико Постнаѣ. Тонъ Подъ Прій-
дит(ѣ), восхвалимъ. Битати мы пришли, ѿ свѣтѣй Крѣтъ.

3а. 22. Пѣснь ѿ. великопостнаѣ. Христїане, плачѣте, ||
Смѣтно вси пристѣните. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 162—163.

4а. 23. Пѣснь д. Великѣ постнаѣ на великїй Четвергѣ.
Єгда на вечерѣ Ісѣ глаголѣ подадѣ.

5б. 24. Пѣснь ѿ. подѣ свѣ. крѣтомъ. Ѿ Мрѣ Дѣво
Чиста.

6б. 25. Пѣснь з. подѣ Крѣтомъ. Ѿ Ісѣ пораненый.
Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 176; Пѣсенникѣ, ст. 178.

7а. Від 11 строфи пісня про житє у небї „Радуйтєся,
вѣрны дѣсѣ“ починаєть ся від слів: Бѣде тамѣ радость ве-
лика. Пор. Пѣсенникѣ, ст. 344—346.

8а. 28. Пѣснь къ Прѣтѣй Трїци. Битѣ хоры, некеє
дворы. Пор. Бог. 1790, ч. 64, 1825, ч. 64, 1850, ч. 68, 1886,
ст. 143; Пѣсенникѣ, ст. 360—361.

8б. 29. Пѣснь къ Прѣтѣй Мрїи на свѣтѣ по полднїю.
Свѣота днѣ Мтїки Бжїей. Пор. Новыи Побожныи Пѣсѣи От-
пустныи до Пресвятой Дѣвѣ Марїи Матери Божой къ упо-
требленїемъ Царицимъ во Повчу, Бѣсеадѣ и Бороняву на па-
мятку уложенныи черезъ Владислава Волькенберга въ
Сотмарѣ, Перемвшль, ст. 24—26.

10а. Без початку: „Богѣ предѣкчный“. Пор. № 18, 2а.

10б. 32. Пѣснь ѿ. Рождѣствѣ Хрѣтовѣ. Тонъ подобенъ
на Бог предѣкчный. Божїи сынѣ днѣсь народилсѣ. Пор. Пѣ-
сенникѣ, ст. 85—87.

12б. 33. Пѣснь ѿ. Рождѣствѣ Хрѣтовѣ. Тонъ подобенъ само
собою. Вѣдѣкъ Богѣ, вѣдѣкъ творецѣ, же мирѣ погнѣлетѣ.
Пор. № 16, 29а.

¹⁾ Н. Т. Ш. 355.

136. 34. Пѣснь д. Рождѣствѣ Хрѣтовѣ. Тонъ подобенъ само собою. Се суждѣ Ангелѣ коламъ съ небесъ, пастыре, пастыре. Пор. Пѣсенникъ, ст. 97—98.

14а. Пѣснь е. Рождѣствѣ Хрѣтовѣ. Тонъ на само собою. Нико и земля, и нынѣ торжествуютъ. Пор. № 19, 18а.

146. 35. Пѣснь з. Рождѣствѣ Хрѣтовѣ. Никойтѣса, пастыре, пастыре.

15а. 36. Пѣснь з̄. Рождѣствѣ Хрѣтовѣ. Тонъ под само собою. ѿ днѣсь рожденый, Іесе сладкій.

156. 37. Пѣснь и. Рождѣствѣ Хрѣтовѣ. Тонъ подобенъ на: ѿ, кто, кто Никол(а)мъ люб(н)тъ. Предвѣчный родилъса по(д)лѣтѣ. Пор. № 18, 26.

16а. 38. Пѣснь і. Рождѣствѣ Хрѣтовѣ. Дивнама новина, нынѣ дѣла сына. Пор. № 17, 96.

166. 39. Пѣснь іа. Рождѣствѣ Хрѣтовѣ. Нова радость стала. Пор. № 17, 10а.

17а. 40. Пѣснь Василиѣ Великомѣ. Тонъ само собою подобенъ. Излѣиса благодать во ѹстнахъ твоихъ, ѿче. Пор. № 18, 5а.

18а. 41. Пѣснь на Бѣожвленіе Гѣдне. Іорданъ Рѣко, ѹготовиса. Пор. № 19, 526.

186. 42. Пѣснь ё. на Бѣожвленіе Гѣдне. Троице стѣла. Пор. № 17, 14а.

19а. Від „Ѹвѣи мнѣ, любимый сынъ“ починавъ ся пісня „Ѹ Дѣвице всечестнама“. Пор. № 17, 346.

196. 45. Пѣснь а. на Воскресеніе Хрѣтово. Хрѣтосъ Господь воскресъ. Пор. Бог. 1790, ч. 54, 1825, ч. 54, 1850, ч. 58, 1886, ст. 123; П. Демущький, Лвра, ст. 6.

206. 46. Пѣснь ё. на Воскресеніе Хрѣтово. Воскресъ Іесъ ѿтъ гроба. Пор. № 6, 5а.

21а. 47. Пѣснь Благовѣщенію Прѣтой Бѣдци, подобенъ: Рождество славное прѣно дѣвы. Да придетъ ё. всемъ Мрѣ радость. Пор. № 17, 336.

216. Пѣснь ё. Прѣтѣй Бѣдци. Ѹ всепѣталъ Мѣти. Пор. № 9, 316.

22а. 48. Пѣснь Ѹслаомническа повса недѣли. Хвалите Гѣ(д)ла сонбесъ. Пор. № 17, 27а.

23а. 49. Пѣснь Прѣтѣй Бѣдци. Архангеловъ всѣхъ радости. Остановъ акростиха: Алексѣ.

24а. 50. Пѣснь ѿ Прѣтой Бѣдици. Дѣво, дѣво пречистаа, || Мати благословинна.

25а. 51. На празникъ СС. Петра и Павла Аѿс. Тропарь, кондак і т. д.

25б. 52. Пѣс(н)ь ѿ. (о) стѣомъ Петрѣк ѿ Павлак: тонъ подобѣнъ пд предомновъ сѣае крѣ. Хрѣ. Се крѣпкѣ молласа Исусъ въ заградѣ.

27б. Пѣснь ѿ. (о) стѣымъ Петрѣк и Пѣк, тонъ подобенъ: Фалшивалъ (sic) юношъ (sic). Органы, играйте. Пор. № 19, 48а.

28а. 54. Пѣснь ѿ сѣ. Пророкъ Ілію, под(о)вѣнъ: Патриарси торжества. Исполненный благодати. Пор. № 18, 14а.

29а. 55. Пѣснь ѿ св. Прѣк. Ілію само подобен собою. Галадѣскій славный Пророкъ. Пор. № 17, 50а.

30а. 56. Пѣснь на Прѣображеніе Гдѣ, под: нова радость стала на Иерѣгланъ зъ нека прѣшли наспеніе. На Оаворѣк преобразаса Хрѣтосъ Гдѣ славно. Пор. № 18, 16а.

31а. 57. Пѣснь ѿ. Оуспенію Прѣтой Бѣци, подобѣнъ на: Іордан Рѣкѣ, оуготовиса. Днесъ оумираетъ Исуса Мати.

31б. Пѣснь ѿ. Оуспѣ. Прѣтѣ Брѣ. Иерѣгланъ зъ нека прѣшли до богородицы. Пор. № 18, 14б.

32б. 59. Пѣснь ѿ. Рѣдѣс Прѣтѣ Бѣци. Рождество славно присно дѣваа. Пор. № 18, 18а.

33б. 60. Пѣснь ѿ. Рѣдѣс Прѣ Бѣци. Радѣи сѣ, царице, нека владычице. Пор. Пѣсни въ честь пресвятыя Дѣвы Богородицы, издавныя въ употребленіе посѣщающихъ отпусты, Унивѣр, 1889, ст. 12—14; Пѣсенникъ, ст. 275—278.

34б. 61. Пѣснь ѿ. Рѣдѣс Прѣтой Бѣци, тѣтъ подобен пдѣ: радѣисѣ, царице, нека владыце. Радѣисѣ, Царице, наша застѣпнице. Пор. № 18, 32б.

36а. 62. Пѣснь ѿ. на Оуспеніе Прѣтѣ Бѣци, тонъ пдѣвѣ: коткою стѣой иконѣ прѣ. Здалекой сѣае крѣины. Пор. Пѣсенникъ, ст. 318—319.

37а. 63. Пѣснь ѿ. на оуспѣннѣ ч. глѣ. Іна, подобен: скиннѣ все злата на Р. Хрѣ. Человѣкѣкъ небесный земный Ангѣлъ стѣетъ. Пор. № 18, 17б.

38а. 64. Пѣснь ѿ. Прѣтой Бѣдици. Бѣди восхвалена шѣтъ всѣхъ родовъ земныхъ. Пор. № 16, 21а. Акrostихъ: Бачивке.

386. 65. Пѣснь ѿ. къ Прѣтѣй Бѣди. Радосно ликѣиме, ||
Марію хвалиме.

396. 66. Пѣснь ѿ. Прѣтѣй Бѣди, тонъ па: омаріе, мати
всѣхъ. Ѡ маріе, драгый цвѣтъ.

406. 67. Пѣснь ѿ Прѣтѣй Бѣдици. Подобенъ: всди вос-
хвалена отвсѣхъ. Радѣсѣ, Маріе, цвѣте прекра(сны)й.

416. 68. Пѣснь ѿ. къ Прѣтѣй Бѣди. Ѡ Маріе, драгый
цвѣтъ. Пор. Пѣсенникъ, ст. 303—305.

43а. 69. Пѣснь ѿ. Родѣвѣ Прѣ. Бѣди, тонъ пѣвѣ подѣ:
ш мрѣ, дрѣги цвѣтъ. Ѡ маріе, свѣтла зорѣ.

44а. 70. Пѣснь ѿ. Родѣвѣ Прѣтѣй Бѣди, поденъ само со-
кою. Небеса царице, ласкава го(л)рице Маріе.

446. 71. Пѣснь ѿ. Родѣвѣ Прѣ Бѣди, подобенъ подѣ: Ра-
дѣи сѣ, црице, небл. Дивна твоѣ тайна чистѣ шкисѣ. Пор. №
17, 396.

456. 72. Пѣснь ѿ. Прѣтѣй Бѣди, тонъ поденъ само
сокою. Радѣсѣ, Црице, прекрасна Дѣице. Пор. Пѣсени, ст.
9—11; Пѣсенникъ, ст. 293—295.

466. 73. Пѣснь ѿ. Прѣтѣй Бѣди. Спѣвайте весело краснѣ
пѣснь Маріи. Пор. Пѣсенникъ, ст. 286—289.

48а. 74. Пѣснь ѿ. Родѣвѣ Прѣтѣй Бѣди, поденъ само со-
кою. Ты Маріе, наша панно. Пор. Пѣсенникъ, ст. 279—281.

49а. 75. Пѣснь ѿ. Родѣвѣ Прѣтѣй Бѣди, тонъ поденъ: ко-
твой стѣи иконѣ. Красна Гора вѣксѣц(а)каѣ.

496. 76. Пѣснь Прѣтѣй Бѣди, поденъ: небеса царице,
мрѣ помощѣ. Пречиста Дѣво, мати Бжѣлѣ.

50а. 77. Пѣснь Прѣтѣй Бѣди, подобенъ само сокою. При-
вѣтлемъ къ тѣвѣ. Пор. Пѣсенникъ, ст. 291—293.

516. 78. Пѣснь Прѣтѣй Бѣди, тонъ подобенъ само всѣмъ.
Ѡ Маріе, родице Бжѣлѣ.

526. Родѣвѣ Прѣтѣй Богородици: тропар. Далѣ образецъ
розпяты.

53а. Тропар Воздвиженію. 79. Пѣснь ѿ. на Бздѣженіе
ѿ. крѣ, подобенъ само всѣмъ. Прѣдомнокъ сѣмѣтъ Крѣтъ
Хрѣтовъ прѣчѣный. Пор. Пѣсенникъ, ст. 166—169.

54а. 80. Пѣснь ѿ. Бздѣжѣю Чѣтнаго Крѣта, подѣнъ тонъ:
маріе, помочѣ. Красота Крѣта нынѣ сѣмѣтъ.

546. 81. Пѣснь г. (на) Бзѣиженіе Чс. Кр^{от.}, тонъ подѣкъ само всокѣ. Похвалѣ принесе слаткомѣ Іс^{с.}. Пор. № 12, 19а.

55а. 82. Пѣснь первомѣ Ядамѣ, тонъ пдѣнь подѣ: призри, омарк(ε). Призри, ѿ Боже мой, на мене грѣшнаго.

56а. 83. Пѣснь ѡ. Боведенію Пр^{от.}ѣ Бѣи, тонъ само подовенъ. Какъ проницаетъ, || Бъ црковъ вѣстѣпатъ. Пор. № 18, 27а.

566. 84. Пѣснь ѡ. Бовед(ен)ію Пр^{от.}ѣ Бѣи. Воскликните, возтѣбите. Пор. № 18, 276.

576. 85. Пѣснь смѣоу Мѣилѣ, тонъ подовенъ само сокою. Муханлъ кто шкого (sic) во Богъ велии возопклъ еси. Пор. № 18, 256.

586. 86. Пѣснь Пр^{от.}ѣ Бѣи само подвѣна. Радѣсе, вселенныа похвало. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 240; Пѣсенникъ, ст. 283—284.

596. Чинъ Пѣрастѣса.

67а. Пѣснь ѡ. (погрѣкъ пѣснь) на погрѣкъ. Каждый человекѣ, слухай оѣважно. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 110.

676. Пѣснь ѡ. смѣртна на погр(ѣ)къ пдѣ само сокою. Источникъ слезы, разливайтеся. Пор. № 17, 1а.

69а. Пѣснь Ядамѣ, тонъ: ѿ дѣвице пречистаѣ. Плакала Ядамъ предраемъ. Пор. № 6, 66.

696. 90. Пѣснь ѡ. Ядамѣ, тонъ: Хр^{от.}иане, прикѣгайте. Ходилъ Ядамъ пораю.

71а. 91. Пѣснь Пр^{от.}ѣ Бѣи, тон под само сокою. Звѣзда слична и існѣ, ѿ повчанска Мрѣ.

72а. Пѣснь навоскресеніе Гдѣ нашего Ісѣ Хстѣ, тонъ: благодаримъ Бога. Іерусалиме, свѣтисѣ надъ звѣзды. Пор. № 19, 496.

№ 21.¹⁾

1а. Пѣснь ѡ. Рж^{от.}ѣс Хр^{от.}ѣс. Нѣнѣ, Ядамѣ, возкеселісе. Пор. № 15, 86.²⁾

¹⁾ Н. Т. Ш. 356.

²⁾ Якъ выходитъ в поданого далі „Оглавленія пѣсней въ книжцѣ“, недостае в початку одного тексту: „Предвѣчній род(илъ ся подѣ лѣты)“.

26. Пѣснь ѳа. рождѣствѣ Х^{овс}. Крае: Василій. Вѣслехъ лежитъ, ктожъ повѣжитъ спѣвати маленкомѣ. Пор. № 17, 11а.

4а. Пѣснь д. Рж^{овс} Х^{овс}. Шѣдше трѣ цри ко Хр^{овс} со дари. Пор. № 15, 96.

46. Пѣснь ѳ. Рж^{дѣствѣ} Х^{овс}. Веселѣнаѣ веселѣса. Пор. № 5, 16.

5а. Пѣснь з. Рождѣствѣ Х^{овс}. Весела свѣтѣ новина. Пор. № 15, 8а.

66. Пѣснь з. Рождѣствѣ Х^{овс}. Видѣ вѣъ, видѣ твоица, же миръ погиваетъ. Пор. № 20, 126.

8а. Пѣснь и. Рождѣствѣ Х^{овс}. Ангъ настѣремъ мовилъ. Пор. № 18, 36.

9а. Пѣснь д. рождѣствѣ Х^{овс}. Глава вѣди во вѣшнихъ вѣс. Пор. № 1, 29а.

96. Пѣснь і. Рождѣствѣ Х^{овс}. Нѣо и земла, ѳ., нѣк ликовствѣт. Пор. № 20, 14а.

106. Пѣснь Рж^{овс} Х^{овс} аї. Всѣ ѳзицы, кѣпно слѣцы. Пор. № 4, 356.

116. Пѣснь вї. Рождѣствѣ Х^{овс} подобенъ: рождество славно. Цвѣтъ мисленій днѣсьса рѣдитъ. Пор. № 19, 26а.

126. Пѣснь гї. Рождѣствѣ Х^{овс}. Хр^{овс} родѣса, вѣъ воплотѣса. Пор. Бог. 1790, ч. 14, 1825, ч. 14, 1850, ч. 16, 1886, ст. 16.

13а. Пѣснь дї. Рождѣствѣ Х^{овс}. Показѣса над' Бертѣномъ прѣскѣтала дѣнница. Кра: Проконій.

14а. Пѣснь еї. Рождѣствѣ Іисѣсъ Хр^{овс}. Іиснаѣ зѣра, внишѣди з мѣра.

15а. Пѣснь зї. Рождѣствѣ Хр^{овс} (sic). Боспѣйте днѣсь согласнѣ. Пор. № 15, 7а.

176. Пѣснь зї. Рж^{овс} Хр^{овс}. Днѣсь всѣ возиграйте, в'дали воспѣайте. Краегранісїй: Дроздовскїй. Пор. Пѣсни благовѣйныя, 30а.

196. Пѣснь на Рождество иї. Рѣдость са на^ъ з'авлетъ. Пор. Пѣсни благовѣйныя, 32а; Бог. 1850, ч. 3, 1886, ст. 56; Пѣсенникъ, ст. 98 – 99.

21а. Пѣснь на Обрѣзаніа Гѣдня по Крайгранісію Дроздовскій. Днѣсь играй, ветхій человекче, съ нами. Пор. Пѣсни благовѣйныя, 1806, 646.

22а. Пѣснь стителю Хрѣтовѣ Василию Архіепѣкнѣ Кесаріи Каппадокійскіа сложѣна Рокѣ Бжїа аѳїѣ. Крайгра: Дроздовскій. Да гримитъ Ніко, играюще днѣсь, днѣсь. Пор. Пѣсни благ. 66а; Бог. 1886, ст. 397.

246. Пѣснь Стѣфанѣ первомъ: Архи: Стефанѣ. Вижьды, вса правокрнній человекче. Пор. П. благ. 101а.

256. Умнѣ при Грѣбѣ Гѣднемъ. Благообразній Іосифъ.

266. Пѣснь С: Первомѣнкѣ и архидіаконѣ Стефанѣ. Крайгра: Стефанъ Джченкѣ. Страданіе мѣнка Стефана прославляймо. Пор. № 19, 32а.

276. Пѣснь прѣстѣи Бѣцѣ при грѣбѣ гѣднѣ. Матеръ Бога йста и Дѣва пречиста. Пор. П. благ. 396.

286. Пѣснь ѡваѣ С. Василию вели. Излиася ѡ оустѣ твоихъ, ѡче преславне. Пор. № 1, 236.

29а. Пѣснь ѡраѣ С: Василию великомѣ. Излиася бѣгодать во оустнахъ твоихъ, ѡче. Пор. № 20, 17а.

306. Пѣснь в' памат' Стѣхъ трѣхъ Стителей Василиа великаго, Григоріа Бѣослова и Іоанна Златоустаго. Кинми днѣсь пою гласи. Пор. П. благ. 70а.

32а. Пѣснь Бѣожвлѣнію Гѣдню. Іѡрданъ рѣкко, оуготовиса. Пор. № 20, 18а.

33а. Пѣснь втораѣ Бѣожвлѣнію Хѣвѣ. Гласъ гѣднѣ на водахъ вопіетъ. Пор. № 18, 66.

34а. Пѣснь гтаѣ Бѣожвлѣнію гѣдню, подобенъ, слава всди во вышнихъ вѣв. Завѣлоне, готовиса.

346. Пѣснь д. Бѣожвлѣнію Хѣвѣ. Бѣн'ми, нѣо, землаѣ, играй славно. Пор. № 19, 516.

35а. Пѣснь е. Бѣожвлѣнію Гѣдню. Крѣцаетса Хрѣтѣсъ днѣсь.

356. Крайгра Івасенко. Пѣснь з. Бѣожвлѣнію Гѣдню. Подобенъ, Рождѣствѣ славно. Іѡрданъ рѣка течетъ трипѣща.

366. Пѣснь з. на Бѣожвлѣніе Гѣднѣ, по крайгранісіи Дроздовскій. Днѣсь мѣра играйте. Пор. П. благ. 336.

38а. ѡ. Пѣснь Срѣтенію Гѣдню, по Краѣ: Силвестер, ѡ. Пор. П. благ. 566.

406. ѿ. П'к'снь Сръктінію. Принѡситея дїсь воцрковъ дѣюю маццъ. Пор. № 11, 76.

416. Краєгра: Демиданъ. П'к'снь ѿ. вѣговкшїнію вїм. Да прїидетъ, ѿ, всемѣ мїрѣ рѡдестъ. Пор. № 20, 21а.

42а. Крає: Бенедиктъ. П'к'снь, ѿ. Блговкшїнію Б'ци. Возвранной дѣо мѣы. Пор. Бог. 1790, ч. 99, 1825, ч. 99, 1850, ч. 106, 1886, ст. 229.

43а. П'к'снь с. Блговкшїнію Б'ци, по Крає: Дроздовскїй. Днїс' прїидїте, д'квѣ прославїте. Пор. П. благ. 53а; Бог. 1886, ст. 233.

466. П'к'снь ѿ. Стрѡтѣмъ Хр'товымъ. Црїю Хр'тї, пѡне мїлїй. Пор. № 17, 186.

47а. П'к'снь, ѿ., стрѡтѣмъ Хр'товымъ. Црїю Хр'тї, пѡне мїлїй. Пор. № 19, 386.

48а. П'к'снь, с, стрѡтѣмъ Хр'товымъ. Іїсъ Хр'тосъ крижованїй. Пор. № 14, 13а.

486. П'к'снь, д, стрѡтѣмъ Х'вымъ, подъ вселїнаѡ всл. Іхъ, ѿкъ жѡль тѡжкїй невїнне вмертї.

49а. П'к'снь, ѿ. Стрѡтѣмъ Х'вымъ, Кра: Клевано(вк). Кр'тнмъ дрѣвомъ распѡтаго. Пор. № 12, 296.

50а. П'к'снь, з, Стрѡтѣмъ Х'вїмъ. Сѡгнь горѡщїй на ср'цѣ моѣмъ не мѡжетъ ѿзгѡсти. Пор. № 11, 336.

51а. Крає Іванъ Моравскї. П'к'снь, з. Стрѡтѣмъ Хр'товимъ, Подѡбенъ Бѡлшаго н'к'стъ на земан. І ктѡжъ тѡкъ запамѡталїй. Пор. № 17, 216.

52а. Кра: Іван Болскї(й). П'к'снь Іїсѣ Хр'тѣ ѿ Распѡтомѣ поѡ стрѡданїе мчїка стѣфѡна прославѡ. Іїсѣ црѣ распѡтїй на кр'тк дрѣвѡномъ. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 38.

53а. П'к'снь, д, Іїсѣ Хр'тѣ распѡтомѣ в'торѣню. Мнлосѣрднїй Іїсѣ сладчѡїшїй. Пор. № 14, 176.

536. П'к'снь, і, Іїсѣ Хр'тѣ распѡтомѣ в'попѡвцахъ. Тецк'те, црїе ѿ кнѡзи, патрїѡрси со вѡки. Крає: Тѣвдѡркъ.

546. П'к'снь, лї, Іїсѣ Хр'тѣ распѡтомѣ в'зворѡвк. Іхъ, ѿкъ чѣдъ велїкїй взворѡвк нїк.

556. П'к'снь, вї, Іїсѣ Хр'тѣ распѡтомѣ Зво(ро)ва. Мнлосѣрднї'шїй вѣкъ прѣст'к'шїй в'ѣдїномъ слѡвк. Кра: Млстїворскї. Пор. Бог. 1790, ч. 75, 1825, ч. 75, 1850, ч. 81, 1886, ст. 164.

56а. Пѣснь гї. Страстѣ Хрѣтовимъ. Всемилосердный ѿ Хрѣстѣ сладчайшій. Пор. П. благ. 35а.

57б. Пѣснь прѣк: Ялізю члѣкѣс Бжїю, по Краєгранісію СІЛВЕСТЕРЪ. Создателью Боже. Пор. П. благ. 73б; Бог. 1886, ст. 404.

58б. Пѣснь Стѣомѣ Сціенномѣчнѣс Антѣпѣ, по Краєгранісію ІЕРѢМѢНІАХ. Изкранный соесъ Христѣсъ (sic) Антѣпа вѣрный. Пор. П. благ. 75б.

60а. Пѣснь Стѣомѣ великомѣчнѣс Гевѣргїю, по краєгранісіи Дроздовскій. Днѣсь возиграйте ѿ воскликайте. Пор. П. благ. 72б.

63а. По Краєгранісію Дроздовски. Пѣснь на Воскресїніе Хрѣтово. Да прїидѣ новаа радость мїрѣ днѣсь. Пор. П. благ. 43а.

64а. Пѣснь ѿ. воскресїнію Іисъ Хрѣтовѣс. Явто новы, Яда вторы. Пор. П. благ. 44б. По краєгранісіи Явторѣ.

65а. Пѣснь Воскресїнію Хрѣтовѣс. По кра: Христѣсъ воскресѣ измѣртви. Хвалѣнъ Богъ всди во вѣкѣ вѣка. Пор. П. благ. 45б; Бог. 1886, ст. 182.

66б. По краєгранісіи ПАСХА БѢРНИХЪ. Пѣснь на Воскресїніе Хрѣтово. По востанїи Христѣсъ Спаситель. Пор. П. благ. 47б.

685. Пѣснь, ѿ, воѣрнїю Хрѣтовѣс. Кра: ІОАНЪ Млестикѣрскій. Яграй, новїй Іерѣсалимѣ. Пор. № 15, 17а.

69б. Кра: ІОАНЪ ДѢШИЦКІЙ. Пѣснь, ѿ, на воскрѣніе Іисъ Хѣво. Іерѣсалимѣ, свѣтїсѣ нїнѣ на звѣзди. Пор. № 20, 72а.

71а. Пѣснь, в, на воскрѣніе іисъ Хрѣтово. Язїндѣте агѣловѣ ліки. Пор. № 17, 23а.

71б. Кра: Млестикѣрски. Пѣснь, д, на воскрѣніе Іисъ Хѣво. Млестикѣрскїе ѿ каманїе ѿпоки падѣтсѣ.

72б. Пѣснь, є, на воскрѣніе Іисъ Хрѣтово. Кра: Іванъ Пашковски. Істїнно дѣдѣ ѿлѣмїста || Проповѣдѣ своїма ѿста.

73б. Пѣснь Покаянїа краєгра: Бѣра. Впакнѣ плѣть дѣхъ мой ведѣтъ во мнѣ. Пор. П. благ. 102б.

75а. ѿ. Пѣснь покаянна. Ктѣ мнѣ плѣчь звѣланїй ѿ вопль. вѣзмѣрнїй можѣ ѿтолїти. Пор. П. благ. 104а.

766. г. П'к'снь покаѣнна краєгра^н: ПОПРЯБСА. Припо-
мани, человек'че, совѣ. Пор. П. благ. 1056.

776. д. П'к'снь покаѣнна. Оуѣсмиклемса, ѡзъзмклемса.
Пор. П. благ. 1066.

79а. ї. П'к'снь Покаѣнна ѡ ѡста'к'нїи т'клесї. Стан'к^н
при грабк'к, оузри^н та'к'нїе. Пор. П. благ. 108а.

80а. Умн'къ Возвѣждающїй дшшѣ ко спасенїю, пої съ
сладокоп'к'нїемъ. Дшшї моѡ, дшшї моѡ, востани.

81а. П'к'снь ѡ смѣрти. Прїдетъ годїна. Пор. № 17, 586.

826. П'к'снь, ѡ, Вознесенїю Г'дню, по краєгранесїи П'Я-
ХОМСК'Й. П'стїннїе пт'к'ци ѡ вїи всїи г'орлицы.

836. П'к'снь ѡ дшш'ахъ в' м'скахъ чистїтелнїихъ с'с-
щїихъ. Поманїте, помолїтеся. Пор. № 17, 55а. Акростїх:
Пашковекїй.

866. П'к'снь, ѡ, Сошїствїю с'гаго д'ха. По краєгранесїи:
Іосїф'къ Рївоуте. Істочнїкъ д'х'овнїй. Пор. № 20, 536.

87а. П'к'снь, ѡ, с'т'ой, тр'оцы. Прїдїте дшс'к, н'овїй їїль
вїск. Краєгра^н: поетъ, тв'орца.

88а. П'к'снь, г, с'гаго д'ха сошїствїю. Ут'кшїтелю мїрш.
Пор. № 18, 13а.

885. П'к'снь, д, С'т'ой тр'оцы. Всї т'а х'орн. Пор. № 20,
8а. Тїльки перша строфа.

П'к'снь нравод'учїтелнаѡ, по ск'оро. С'къ первїихъ веснї
днїи. Пор. № 19, 36а.

916. П'к'снь Бжїїемш т'клас. Твоѡ ч'ть, х'вала, наш'к
в'к'чнїй п'ане. Пор. № 17, 256.

926. П'к'снь прїст'ой б'цїи сострад'анїю. Б'гомъ ѡзбр'ан
м'тї ѡ п'анна.

93а. П'к'снь Молїтвїннаѡ къ П. Дѣ'к Б'ц'к. О Прї-
св'ат'аѡ ц'арїце, Пом'ощнїце моѡ. Пор. № 14, 23а.

94а. П'к'снь, ѡ, пр'п'вномш ѡц'ш на^ш: он'с'ф'рїю. О пр'п'внї
ѡ прїклаж'енїе. Пор. № 9, 336.

946. П'к'снь на Соб'ор'к С'гагш Главногш Прор'ока Прїд-
тїча ѡ Крестїтелеѡ Іванн'а (sic). По краєгранесїю П'рохъ
Г'нїшковскїи. Прїдїте, всї ѡзїнци. Пор. П. благ. 68а.

97а. П'к'снь, ѡ, с'. ап'то^н петр'ш ѡ п'авл'ш. Орг'анн, гр'айте.
Пор. № 20, 276.

976. По краєгранісїи ІГОДНЬ Паксовскій. Йграй всецк'ло
всѣмъ Ри^нскаѣ страна. П. благ. 70а; Пѣсн. 1870, ст. 85.

996. Пк'снь, ѿ, с^ъ: пророкъ ѿлїи десвїтлїннѣ. Прекраснїе
крїны, зк'ло || Господїте пк'снь сїю смк'ло.

100а. Концертъ Престк'їи Бццк Бердїчвеккой Народно
Оубвнчанинкїи. Божїѣ Матерь сїдетъ. Пор. № 19, 116.

1016. Пк'снь, ѿ, Прѣввражїнїю г^одню, по^ъ: страданїе
мчника стефана про. Надаворк прѣввразїлѣ ѿнѣ х^ъ славно.
Пор. № 20, 30а.

102а. Пк'снь пок'лїннѣ. Ахъ! доколк' окланнїи на
свк'тк' жнїю? Пор. Бог. 1790, ч. 217, 1825, ч. 218, 1850, ч. 218,
1886, ст. 460.

1036. Пк'снь, ѿ, Оуспїнїю престїѣ Бццы, По краєгра^н Тро-
станецъ. Тронїе вишнїи, днѣсь двїгнїлѣ. Пор. № 19, 126.

1046. Пк'снь Престк'їи Двк Бццк Чвдотворной въ Барк
градк. О Всепк'таѣ Мати. Пор. № 20, 216.

1056. Пк'снь Преподобномѣ Оцѣмъ Амѣнїю, Человккѣс, Бо-
жїю. Тонъ на: Оуже дїкретъ под(п)исветъ. Коханоѣ сѣ
встала. Пор. № 17, 476.

1066. Пк'снь ѿ смертї. Творецъ Андркѣвски по крає-
гранїсїю. Ахъ! смотри, ктѣ живѣ, на прежднїи мой вккк.
Пор. № 17, 536.

1096. Пк'снь, ѿ, Оусккновїнїю четнїѣ главїи с^ъ: ївана
по^ъ: страданїе мчника стефана прославл^нмо. Памать твоѣ
правѣннѣ їстѣ со похвалами. Пор. № 9, 37а.

1106. Пк'снь Стѣомѣ Архїстратїгѣ Мїхалѣ. Боннїи
днѣсь, Нїко, внѣши, землѣ. Пор. № 19, 546.

1116. Пк'снь, ѿ, Рж^отвѣ престїѣмъ вццы. Рж^отвѣ славно
пр^оно дѣїѣ. Пор. № 20, 326.

112а. Пк'снь, ѿ, Рж^отвѣ престїѣмъ вцци. Днѣнь радостї,
ї, нїнк' їсполнїлѣ.

1126. Пк'снь на Боведїнїе престїѣмъ вцци, по Краєгранїсїи
Дроздовскїи. Днѣсь прїйдїте, воскликнїте. Пор. П. благ. 52а;
Бог. 1886, ст. 208.

1136. Пк'снь ѿ слѣѣ вкчности. Паматаїте, Хрїстїанѣ.
Пор. № 17, 576.

1166. Пк'снь, ѿ, четномѣмъ кр^отѣ г^одню. По краєгранїсїи
Дїмїтри. Дрѣво трїстѣе, вксомѣмъ оужасноѣ. Пор. № 17, 266.

117а. П'к'ень, ѿ, ч'тномѣ кр'ѣтѣ г'дню. Воспойте вси днѣсь п'к'ень н'бс. Краегранесій Василий.

117б. П'к'ень Пріст'к'ій Б'ц'ѣ Подкаменіцкой. Пречістал Дѣо Мати р'сского краю. Пор. № 19, 146.

119а. П'к'ень ѿ ѿвщемъ с'дѣ м'ертвухъ. Ахъ, пора прих'одитъ, трѣба оумирати! Пор. Бог. 1790, ч. 239, 1825, ч. 240, 1850, ч. 236, 1886, ст. 489; В. Гв. У. д. в. ст. 86; В. Гв. Лірники, ст. 70—72; Записки Юго-Зап. отд. И. Р. Г. О. I, Матерьялы, ст. 31—32.

120б. П'к'ень, ѿ, С'томѣ і'ванѣ в'осл'овѣ. І'вана в'осл'ова. Пор. № 19, 35а.

121а. П'к'ень на Рождество С. І'вана Предтечи ѿ Крестителя Господня. Всемірнаго днѣсь начало. Пор. № 17, 48б.

123а. Умиѣ. Внйди, внйди, Іерію.

123б. П'к'ень, ѿ, на покр'ѣкъ пріст'ѣмъ в'ц'ы. О' всѣмъ странныи вси хр'іст'іани. Пор. З культ. житя Укр., ст. 26, 71б.

124а. П'к'ень, ѿ, покр'ѣсъ пріст'ѣмъ в'ц'ы. Бл'гов'к'стите днѣсь радостъ всемѣ м'ірс. Пор. № 19, 30а.

125а. П'к'ень, г, на Покр'ѣкъ П. Б'ц'ы. Воспойте согласнѣ. Пор. № 21, 15а.

126а. По краегранесіи СИМОНЪ. П'к'ень пр'вной Параск'ів'и по^а С'ѣ в'к'г'амъ оуд'а^а. Сннд'кт'ѣмъ вси праздн'олюбци.

127а. П'к'ень С^т Великом^ѣ Дімі^ѣ, краегранесіе Р'сденскій. Р'оди вси днѣсь во^агласіте.

128б. П'к'ень С^т. Арх'істр'а^т: М'их'аилъ: Мастибор(скій). М'их'аиле, Гетмане оужасній.

129б. П'к'ень с^т Ч'сдо^ѣво^ѣ Н'колаію. Краегранесій: Пашковски ірей. Хвалѣ ти хошѣ во^ад'ати. Пор. № 3, 44а.

131б. П'к'ень, ѿ, с^т. Н'колаію. Хт'ѣ патр'ѣна потр'ѣбѣ^ѣ. Краегранесій: Пашковски.

133б. г. П'к'ень с'т'ителю Никола^ѣ в' Ол'ѣж'ин. Чт'ѣ с'ѣ ново град'ѣтъ на вс'ѣ шл'ахи || Р'сскъ, Пол'аки?

134а. П'к'ень Д'т'амъ с'т'ителю Н'к'ѣлаію. Сл'авнаго в'к' ч'сд'ес'к'ухъ п'астира восхвалимъ. Пор. Бог. 1850, ч. 179, 1886, ст. 385.

134б. П'к'ень пріст'ѣй в'ц'ѣ поч'аевской по^а Б'ссл'ѣн'іѣ вс'ѣ р'ѣк'ѣ ах'ѣ. П'асли п'астире ѣвци на гор'ѣ. Пор. № 14, 9а.

136а. П'к'ень с'т'к'ій великом'ч'ниці С'к'атер'ин'ѣ. По краегранесіи СИЛ'ѢС'тер'ѣ. Соторжеств'ѣте днѣсь, Ангеловъ х'ѣри. Пор. II. благ. 84б.

137а. Пѣснь НИКОЛАЮ по краєгранісїи. Пѣснь Святи-
телю днѣсь похвалѣхъ воздадимъ. Пор. II. благ. 89а.

138б. Ѣггленїе пѣсней въ книжцѣ сїи ѡбрътающихся.

140а. Пѣснь на Рождество Іисъ Христова. Ёггль чреди
пасшимъ || Возвѣсти чсвлющимъ.

140б. Пѣснь ѿ. на Рждество Хротова. Богъ предвѣчный
народился. Пор. № 20, 10а.

141б. Пѣснь г. на Рждество Хротова. Бнейже Рахїль пла-
четъ ѿ Ѡтрочатехъ ѿ Ирѣда ижеинныхъ. Пѣвецъ ю ѡтк-
шаетъ. Пѣвецъ. Не плачь, Рахїли. Пор. Бог. 1790, ч. 4, 1825,
ч. 4, 1850, ч. 6, 1886, ст. 47; М. Гр. Зап. XV, ст. 19; В. Пе-
ретць, Историко-литературныя изслѣдованїя и матеріалы, I,
1, ст. 360—362 і 364—365; П. Безсоновъ, Калѣки пере-
хожіе, II, ст. 104—105.

143а. Пѣснь Катехизмока. Тройца Бгъ Ѡць, Бгъ Сїнь,
Бгъ Дхъ стый. Пор. № 17, 5б. Дві перші строфи. Далі кілька
карток чвстих.

№ 22.¹⁾

1а. ѿ. Пѣснь Престїи Дѣк Бдцк Подкаменецкѣи. Пре-
чїстаѣ Дѣо Мти Рѣскогѣ краю. Пор. № 21, 117б.

3а. ѿ. Пѣснь Прѣтїи Бдцѣ Чсѣ. П(о)члѣвскої. Пасли пѣ-
стїрѣи ѿвѣцїи нї гѣрѣ. Пор. № 21, 134б.

9а. г. Пѣснь Мтвѣннаѣ ко Престїи Дѣѣ вогородицк.
Ѡ прѣсклѣтѣѣ Царїцѣ, помощнїцѣ моѣ. Пор. № 21, 93а.

11а. д. Пѣснь на Соборѣ Архїстратїга Мїхѣйла и про-
чїихъ небеснїихъ силъ бѣзплѣтнїихъ. Бонїми днѣсь, нѣбѣ,
внѣшѣи, зѣмлѣ. Пор. № 21, 110б.

12б. ѿ. Пѣснь Стїтелю Хротова Нїкѣлаю. Творїць Бар-
дїнскїи по краєгранісїю. Болшѣгѣ нѣсть на зѣмлїи Трѣна.
Пор. № 17, 68а.

15а. ѿ. Пѣснь ѿ Стрѣшномъ Свдѣ Божомъ. Ёхъ,
свѣте прѣкраснїи, то ѣстѣсь ѿбладнїи.

16б. ѿ. Пѣснь ѿ стрѣшномъ свдѣ Божомъ. Прїйдѣтъ
годиѣна. Пор. № 21, 81а.

19б. и. Жѣль на дѣ слѣк иждївѣннїимъ врѣменѣмъ жї-
тїѣ. Ёхъ, ѡшлїжъ моѣ лѣтѣ. Пор. № 9, 56б.

¹⁾ Н. Т. III. 368.

25а. Пѣснь ѡ смѣртѣ. Творецъ Дѣмитрій краѣгрансѣй.
Дѣшѣ, не знаешъ, кѡмѣсѣ достанѣшъ.

27а—296. ѿ. Пѣснь ѡ дѣшахъ в' мѣкахъ чѣстѣтелнѣхъ
сѣщнѣхъ. Помѣнитѣ. Пор. № 21, 836. Початокъ акростиха:
Пашко(векіѡ).

№ 23.¹⁾

1а. Пѣснѣ гѣѡргію, то.. Правды наста свѣтѣ вѣсна.

2а. Пѣснь нарождѣ.. Бѣъ предвѣчнѣй народнаса. Пор.
№ 21, 1406.

3а. Пѣснь нарождѣство Хрѣстоѡ ѡ. Дѣвила новѣна.
Пор. № 20, 16а.

3б. Пѣснь, ѣ, нарождѣство. Предвѣчнѣй родѣнаса под-
лѣто. Пор. № 20, 156.

5а. Пѣснь нарождѣство Хрѣстоѡ, дѣ. Крѣкнѣтѣ, анг-
гѣлѣй, нанѣсѣй согласнѡ. Пор. № 19, 166.

6а. Пѣснь нарождѣство Хрѣстоѡ, ѣа. Новая радость
свѣтѣса ѣзѣвѣла. Пор. № 17, 10а.

6б. Пѣснь нарождѣство Хрѣстоѡ, ѣ. Бѣдѣъ Бѡжаго на-
рождѣна. Пор. Kantyezki, II, ст. 21—22.

8а. Пѣснь нарождѣство Хрѣстоѡ, ѣ. Новая радость
стала. Пор. № 20, 166.

8б. Ангѣль пастырѣмъ мѡвѣль. Пор. № 21, 8а.

9б. Пѣснь. Вселеннаа вѣсѣлѣса. Пор. № 21, 46.

10б. Пѣснь стѣфанѣ, ѿ. Благѣй раке ѣ вѣрнѣй стѣфанѣ.
(Чи не оставокъ акростиха: БѢРСОУГ?).

11б. Пѣснь Василію, лѣ. Ѣзлѣнаса благодать ѡустѣ
твоѣхъ, ѡ(т)чѣ. Пор. № 21, 29а.

12б. Пѣснь Бѡгѡѡвлѣннѡ. Ѣѡрданѣ рѣкѡ, ѡугѡтовѣса.
Пор. № 21, 32а.

14а. Пѣснь крѣщннѡ Гѣню, тонѣ вѡсѣресѣ Ѣсѣсѣ ѡгро.
Крѣщѣтѣса вѣлка вѡѡрданѣ. Пор. № 18, 33а.

14б. Пѣснь ѣѡланѣ крѣстѣтелю. Вѣсѣлѣса, краснаа пѣ-
стынѣ. Пор. 3 культ. жвтѣ Укр. ст. 24, 436.

15б. Пѣс(н)ѣ настрѣктнѣе, тонѣ ѣѡрданѣ, радѣйсѣ.
Свѣтѣло днѣсѣ лѣкѣйтѣ. Пор. № 18, 7а.

17а. Пѣснь, ѣѣ, вѣнедѣлю мѣсѡпѣсѣнѣ. Плачѣй, дѣѣе, рыдай
горѣ. Пор. № 17, 166.

¹⁾ Н. Т. III. 369.

- 18а. Пѣснь в'недѣлю сырочеѣ, зѣ. Плакала Ядла въ предрѣмь. Пор. № 20, 69а.
- 19а. Пѣснь ѡ владномъ сѣѣ, тонь, фал'шыва юност'. На рѣкахъ сидѣше горка Вавилона. Пор. № 18, 30а.
- 20а. Пѣснь ѡ владномъ сѣѣ. Бѣѣ, вѣрныма. Горѣ мнѣ грѣшныѣ сѣѣ. Пор. № 19, 19а.
- 21а. Пѣснь в'недѣлю крестопо(к)лоноѣ, тонь ѡ дѣвице. Крестъ г'днѣ оублажаема. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 31.
226. Пѣснь в'недѣлю похвалоѣ. Похвалаѣ принесе. Пор. № 20, 546.
236. Пѣснь Явѣно. Коханнаго гдѣ в'тѣрала. Пор. № 21, 1056.
246. Пѣснь Благовѣщенію Бѣѣ. Посланъ къ сѣ сенекъ Архангелъ гаврїѣл' ко дѣѣ пречїстоѣ. Пор. № 18, 76.
266. Пѣснь Благовѣщенію. Да прїидетъ, ѣ, всемъ мїрсъ радость. Пор. № 21, 416.
276. Пѣснь на в'благовѣщенїе, тонь рождество славно. Айкѣи днесь, сїѣне, возїграйте, горы. Пор. № 18, 286.
- 28а. Пѣснь на в'благовѣщенїе, тонь рождество славно. Ангелъ предстатель сенекъ возвѣщаеть.
286. Пѣснь в'недѣлю цѣк'тнѣ, тонь їѡрдань. Днесь благодать насъ сокрѣаеть. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 164; Пѣсеннѣѣ, ст. 189.
296. Пѣснь в'недѣлю цѣк'тнѣ, тонь взыде. Радѣса зѣло, тѣи сїѣна. Пор. № 18, 9а.
306. Пѣснь страстемъ Хрїстовымъ. Царю Хрїсте, пане мїлый. Пор. № 21, 466.
316. Юже декретъ подпїсѣеть. Пор. № 17, 206.
335. Пѣснь великопостна Бѣѣ. Ѡ дѣвице пречїстаѣ. Пор. № 20, 19а.
356. Пѣснь на в'оскресенїе Х'стова. Воскресе иѣ ѡгрова, радость восїа. Пор. № 20, 206.
- 37а. Пѣснь на в'оскресенїе Хр'това. Іс'ѣ Хр'тосъ їзмр'твухъ оустала. Пор. № 18, 10а.
- 38а. Пѣснь в'недѣлю Ѡмоксъ, тонь воскрес' иѣсь. По востанїи твоѣмъ, Хр'те, преславно. Пор. № 6, 6а.
- 39а. Пѣснь на в'ознесенїе Г'де, ѣ. Взыде Б'ѣ въ в'ысокой горѣ. Пор. № 18, 106.
406. Пѣснь Іѡаннѣ Богословѣ, ѣѣ. Іѡанна Богослова. Пор. № 21, 1206.

416. Пѣснь гѣѡргію, азѣ, тонь Бѣе вѣрнымъ. Бомѣче-
нйцехъ славне гѣѡргіе. Акроствх: Василій Поп(о)вч(аѣ).

436. Пѣснь насоществіе сѣ. дѣа, ѣи. Источникъ дѣный.
Пор. № 21, 866.

446. Пѣснь насоществіе сѣ. дѣа, тонь йордань. Троице
стѣа, Бѣе ласкавый. Пор. № 20, 186.

456. Пѣснь нарождѣство йѡана, мѣ. Сѣый велікій про-
роче. Пор. № 2, 496.

466. Пѣснь Петръ ѣ павѣ, мѣ. Ѣргѣны, грайте. Пор. №
21, 97а.

47а. Пѣснь йлію, тонь йѡанна богослова. Источникъ
благодатї. Пор. № 20, 28а.

48а. Пѣснь напреѡбраженїе, мѣ, тонъ мѣхѣиле. Нада-
ворѣк прѣѡкразїлсѣ и сѣ Хрѣтосѣ славно. Пор. № 21, 1016.

486. Пѣснь насѣпнїе Бѣи, мѣ. Архангелї йзнека прїшли
до Бѣи. Пор. № 20, 316.

505. Пѣснь наоусѣкновенїе главы йѡ(а)на. Памнїть твоѣ
праведнаѣ естѣ сопохвалами. Пор. № 21, 1096.

526. Пѣснь йѡансѣ Златоустомѣ. Златокованїю трѣбѣ,
ѣ, восхвалїмъ днѣсѣ. Пор. 2, 676.

536. Пѣснь Апостолѣ Андрїю, мѣ. Божю земаю йзы-
детѣ вѣщанїе твоѣ славне. Пор. № 4, 38а.

546. Пѣснь Апостолѣ андрїю, тонъ йѡанна богос. Апо-
стола первозванна, росїйскаго фундатора.

556. Пѣснь нарождѣство вѣи, мѣ. Рождѣство славно
прїсно дѣвѣа. Пор. № 21, 1116.

576. Пѣснь навоздвїженїе Крѣста. Земпѣрей горныхъ
Бѣ сѣ зѣвлаеть. Пор. № 7, 5а і № 18, 21а.

59а. Пѣснь напокровѣсѣ, тонъ Бѣе, вѣрнымъ ѡ. Прѣста
царїца нависокомъ тронѣ. Пор. № 18, 22а.

60а. Пѣснь мѣхѣилѣ, нѣ. Мѣхѣиле, кто ѣко Бѣ, велмї
возепїлѣ сѣ. Пор. № 20, 576.

616. Пѣснь мѣхѣилѣ. Пѣстанѣ, монархо, звысокого
тронѣ. (Чѣ не акроствх: ПОТѢП Толстыѣ?).

626. Пѣснь Мѣхѣилѣ. Хвалїмѣа всѣ згоднѣ. Пор. №
18, 24а.

63а. Пѣснь дѣмїтрїю, архангелї тонъ. Хто неславїть
ѣ нехвалїть дѣмїтрїѣ вѣры.

636. Пѣснь Дѣмитрію. Ликѣйте всѣ свѣтло празнѣюще.
Пор. № 1, 246.

646. Пѣснь наковеденіе Бѣцѣй. Къ проницаетъ, || Боцер-
ковъ стѣпаетъ. Пор. № 20, 56а. Акростихъ: КИГОТ Хіровимомъ.

656. Пѣснь наковеденіе Бѣцѣй. Величай, дше моѣ, пречѣ-
стѣю панис. Пор. № 7, 21а.

66а. Пѣснь наковеденіе пресвѣтлѣ Бѣцѣй. Архѣереѣ Захаріе,
прійми дѣвѣицѣ. Пор. № 17, 326. Акростихъ: Архангел пріятъ.

67а. Пѣснь наковеденіе пресвѣтлѣ Бѣцѣй. Вострѣбите,
восклѣкните. Пор. № 20, 566.

68а. Пѣснь нарощество Хрѣстова. Бѣкъ натѣрс. Пор.
№ 10, 216.

69а. Пѣснь Параскевѣй, тонъ рощество славно. Радост-
нымъ сѣрцемъ всѣ воздѣвѣймо гласъ. Пор. № 9, 48а.

696. Пѣснь варварѣ, тонъ ѿ ѿлана когослова. Ѿ варваро
мѣченице. Пор. № 17, 43а.

71а. Пѣснь ѿнѣфрѣю. Всевѣглас, оудалѣса. Пор. № 4, 16.

726. Пѣснь навознесеніе Гѣдене. Гѣдъ вознесенѣ наневеса
нынѣ. Пор. № 9, 466. Акростихъ: Гора елеонская.

736. Пѣснь свѣтомѣ нѣколаю. Большаго нѣсть наземлѣ
трона. Пор. № 22, 126.

746. Пѣснь свѣтомѣ нѣколаю. Ѿ кто, кто нѣколаѣ лю-
бѣтъ. Пор. № 17, 526.

76а. Пѣснь стѣомѣ нѣколаю. Горы, сладость ѿскапайте.
Пор. № 4, 406.

77а. Пѣснь свѣтомѣ нѣколаю. Нѣколаѣ свѣтителю. Пор.
В. Гн. У. д. в. ст. 249.

776. Пѣснь свѣтомѣ нѣколаю. Дѣвнѣй водѣлѣх' свѣ-
тѣтель великѣй. Пор. № 17, 666.

786. Пѣснь наѣспеніе Бѣцѣй. Тронѣ вышнѣй, днѣсь двѣ-
гнѣса. Пор. № 21, 1036. Акростихъ: Тростянец.

80а. Пѣснь на оуспеніе кѣцѣй. Торжѣственно днѣсь всѣ
возклѣкните. Пор. В. Гн. У. д. в. ст. 203.

81а. Пѣснь на оуѣкновеніе главы ѿлана. ѿланѣ пре-
дѣтѣча пророкомъ славнѣй. Акростихъ: ИЛИИШ.

816. Пѣснь нарощество пресвѣтлѣ Бѣцѣй. Радѣтѣса,
всѣ людѣе, дѣла са раждаетъ. Пор. № 2, 586.

83а. Пѣснь ѿ адамѣ. Ходѣлъ адамъ порю.

84а. Пѣснь Крѣстѣ. Ѡ древо тревлаженое. Пор. В. Г. и. У. д. в. ст. 190.

85а. Пѣснь насоществіе свѣтаго дѣла. Оутѣшителю мѣрѣ. Пор. № 21, 88а.

85б. Пѣснь страстемъ Христовымъ. Оуже дѣветъ подпѣсѣ. Пор. 316.

87а. Пѣснь напричастіе. Неко, земля ѿ всѣхъ зорѣк. Пор. Пѣснь набожнѣв, 1857, ст. 53.

88б. Пѣснь Бѣди. Ѡ мати, дѣво стаа.

№ 24.¹⁾

ст. 2. Пѣснь I. Нарождество Христова. Се сѣждѣ ангелѣ конамъ со небесѣ.

Пѣснь ѿ. Бѣдѣкъ Богъ, Бѣдѣкъ Богъ створеніе, же миръ погиваютъ. Пор. № 21, 66.

ст. 5. Пѣснь 3. Сѣта Василиа великаго. Излиася Благодати воѣстнахъ твоихъ, Ѡче. Пор. № 23, 116.

ст. 8. Пѣснь 4. накогождленіе Господне. Іурданъ рѣко, сготовиса. Пор. № 23, 126.

ст. 11. Пѣснь. 5. Богородична. Призри, омарѣе, на твоей прекрасны людѣ. Пор. Пѣсенникъ, ст. 284—286.

ст. 17. Пѣснь къ Крѣстѣ 6. Христиане, плачите, || Глазѣко са смѣтѣте.

ст. 18. Пѣснь къ Крѣстѣ. Царю Христе незлобивый. Пор. № 23, 306.

ст. 22. Пѣснь на рожд. Хрѣо. ѿ. день. т. призри. Поглянь (sic) на тѣхъ паннѣ. Пор. В. а. с. Дѣдич, Христовъ лветъ, Унѣвар, 1905, ст. 39⁹—40.

ст. 26. Пѣснь о гвѣскый пѣть. Оуска всѣмъ вѣтъ то дорога. Пор. В. Дѣдич, Хр. лветъ, ст. 50—53; Пѣсенникъ, ст. 350—352.

ст. 31. Пѣснь на Благовѣщеніе. Радѣиса, царице, наша застѣпница. Пор. № 20, 346.

ст. 35. Пѣснь Георгіе. П. Радѣиса, царице. Истиннаа весна, Георгіе, наста.

ст. 37. Пѣснь на вознесеніе Гдѣне. Господь вознесеса на небеса (Боже) нынѣк. Пор. № 23, 726.

¹⁾ Н. Т. III. 348.

ст. 39. Пѣснь насоществѣ сѣтаго дѣха. Источникъ дѣховный. Пор. № 23, 436.

ст. 42. Пѣснь с. апестоломъ Петръ и Павла. Органы, играйтѣ. Пор. № 23, 466.

ст. 45. Пѣснь Илию Пророка. Исполниа Благод(ат)и. Пор. № 23, 47а.

ст. 47. Пѣснь Марїи на горѣ Гошовѣ. Тонъ. Сердце їсусово. О пресѣта дѣво, за христіанъ застѣпи. Пор. Пѣсенникъ, ст. 306—308; Пѣснь, Унѣвар, 1889, ст. 6—8; В. Дѣдич, Хр. лветъ, ст. 77—78.

ст. 49. Пѣснь Богородици. Т. Прийдитѣ, восхвалимъ Прикѣглѣмъ ктѣвѣ, невѣсна царице. Пор. Пѣснь, ст. 14—16 Пѣсенникъ, ст. 260—263.

ст. 51. Пѣснь радосна. Радосно ликѣиме нарадость дѣвцы.

ст. 52. Пѣснь навоведенїе. Радѣйсѣ, Марїе обрадованнаѣ.

ст. 53. Пѣснь навѣ веденїе. Войшла еси вѣдомъ Захарїинъ, мати.

ст. 54. Пѣснь предрождествомъ Христовымъ. Внишла вѣ вѣмѣлѣмъ изъ Іосифомъ мати.

Пѣснь на стрїтенїе. Марѣѣ зїосифомъ законъ исполнила.

ст. 55. Пѣснь. Лѣта дванадѣсѣтъ їсусъ Христосъ имѣлаъ.

ст. 56. Пѣснь Болѣзна ѣ. їсусъ возаградѣ три разы оумѣлаъ.

Пѣснь Болѣзна ѣ. За насъ їсусъ Христа ланцами стїскали.

ст. 57. Пѣснь Болѣзна б. За насъ їсусъ вїницъ оттерниа прилаъ.

Пѣснь Болѣз(н)а д. Єгда їсусъ Христа на смѣртъ осѣдали. Пор. В. Дѣдич, Хр. лветъ, ст. 55—60.

ст. 58. Пѣснь Болѣзна ѣ. Самсѣ изволаше накрѣстъ разпинати.

ст. 59. Пѣснь хвалитѣлнї. Воскрѣсъ їсусъ славно триднѣви от гроба.

ст. 60. Пѣснь (на Вознесенїе) Хѣо ѣ. Вознесїйсѣ славно Господъ нанѣбеса.

ст. 61. Пѣснь Ꙗ. Апостола дѣха отъ отца вжидали.

ст. 62. Пѣснь подобна: приидите, вохвалим. Пристѣ-
пите, христиани, на малѣтвѣк.

ст. 64. Пѣснь Хѣо (sic) дѣ. Господь матерь свою стѣ-
ломъ вознесивый.

ст. 65. Пѣснь къ прѣсѣтой богородицѣк. Когда Ісѣсъ
Христосъ на небо збиралася.

ст. 70. Пѣснь о страшномъ сѣдѣк. Готѣиме, христиани.
Пор. Пѣсєнникъ, ст. 353—357; В. Дудич, Хр. леть, ст.
29—38.

ст. 82. Пѣснь Болезна. Величаемъ тебе, мати Ісѣсъ
Христа.

ст. 85. Пѣснь Болезной Марїи. Оу патницѣ дѣже рано.

ст. 89. Пѣснь. Приими, матко, приими сна, рѣже, кѣтѣты.

ст. 90. Пѣснь размысленїа о сѣдѣк. Призови, Ісѣсе, каж-
даго грѣшнаго.

ст. 95. Пѣснь под. ктѣвѣк приѣѣгаемъ. Приидите, взи-
райте на крѣстное древо.

ст. 100. Пѣснь. Приидите, вѣрныи, локзайте сѣтѣый
крѣстѣк.

ст. 106. Пѣснь на благовѣщанїе. Т. призри. Небеса и земля,
нынѣ торжествуютѣ (sic).

ст. 109. Пѣснь о пѣтъ ран Христовыхъ. Приими, Ісѣс
Христѣ, кроткѣю молитѣс.

ст. 112. Пѣснь Ѡ (sic) смѣрти. Что ми немло и не-
весело.

ст. 113. Пѣснь о смѣрти. Ѡ (sic) смѣрте, смѣрте, ты
еси едина. Пор. Пѣсєнникъ, ст. 338 - 341.

ст. 115. Пѣснь ко прѣсѣтой Марїи. Дѣво чиста марѣе.

ст. 117—119. Пѣснь. Погадай же на смѣртѣ, жкѣы смѣ-
рати.

№ 25.¹⁾

1а. Пѣснь Прѣсѣтой Бѣци Бѣѣ Црїѣ, Прчѣгаѣ Блѣчїѣ. Пор.
№ 1, 56.

2а. Пѣснь Саѣкоѣскаѣ ко Прѣтоѣ Бѣци. Дивнїи твоѣи тайнїи
чїстгаѣ ѣвнїи. Пор. № 20, 446.

¹⁾ Библиотека Осолівських, ч. 3586.

3а. Пѣснь свѣцка. Гей, доки, в, такъ тѣшко здихати.

3б. Пѣснь свѣцка. Гей, дѣвчино мила, мнѣ срѣчко з'вѣдила.

4б. Пѣснь свѣцка. Я хѣтожъ самъ наскѣтѣкъ вѣдолѣ оуродитъ. Акростихъ: Автор Е.

5б. Пѣсня св. Николави. Ангѣлъ хорн, вѣпѣва"тѣ. Акростихъ подвійний: Автор Е. Левцкы.

6а. Пѣснь свѣцка. Я хѣто" нагородитъ за такъ оутратѣ.

7а. Пѣснь Сѣомѣ Іѡанѣ Златоуст(омѣ). Злато кова"ннѣю трѣвѣ, ѣ. Пор. № 23, 526.

8а. Пѣснь Коведеннѣю Прѣто(й) Бѣи. Патрїа"си, трис"фѣ"тѣ. Пор. Бог. 1790, ч. 93, 1825, ч. 93, 1850, ч. 99, 1886, ст. 216; П. Безсоновъ, Калѣки перехожіе, II, ст. 1—3; Пѣсенникъ, ст. 61—62. Останок акростиха: Петр За(п)отоцки.

9б. Пѣснь прѣто(й) Бѣи на вся" ча". Ликѣи днѣ", сѣѡнѣ. Пор. № 23, 276.

11б. Пѣснь Бѣцнѣвска до Прѣто" Бѣи.

(12а. Пѣснь прѣто" Бѣи в(с)цнѣкѣ"ко"). Со горнѣхъ вѣсо" прѣста долни" вѣдѣтъ. Акростихъ: С Подгаец вѣлѣкѣх.

13б. Фалама Іс Хтѣ чѣдово"му иванѣкѣ"комѣ. Непрѣчи"ное чѣдо днѣ" и зѣвисѣ.

15а. Piesn naboze narodzenie. Przybiezeli do betleem pa-styrze.

16а. Пѣснь Прѣто(й) Бѣи Б(с)цнѣкѣ"кой. По" вѣ дреко сѣтоѣ. Яхѣ, оудивисѣ. Пор. № 17, 39а. Останок акростиха: Автоній Довскѣ.

17б. Пѣснь с. Николаю. Бо Барѣ, в, естѣ трис(м)фѣ вѣлѣкѣи.

18а. Piesn swiecka. Бѣднажъ мой го(ло)во"ко. Пор. Пер. Ист. лѣт. изелѣд. I, 2, ст. 167; др. Франко, Карп. пѣсьм. ст. 149—150.

19а. Piesn swiecka. Teraz sie, wdzieczna iunono.

20а. Пѣснь кричиннѣю. Гла" Гдѣнѣ наводѣх' вѣпѣ". Пор. № 21, 33а.

21а. Са"самъ вѣс"длю кто" зѣомѣ падолѣ.

21б. Да вся" мой потѣха цѣлаѣ Радости.

22а. Пѣснь м. мнѣкомѣ. Кодо"мѣ дѣдовѣ" стра"ннѣ со-вѣ"шаю"сѣ.

236. Пѣснь Сѣома Мухана. По^а: Бѣе, вѣрни^а шборона.
Покста^а, Монархо, звисокого тронѣ.

246. Пѣснь Ялію члѣкс Бжѣомѣ. Коханаго гди вте-
рала. Пор. № 23, 236.

256. Пѣснь Сѣой Уліїни Кіевско^а. Позридайте вси дне^а,
Російскія страни.

276. Оухъ, мой свѣте калѣчн^а, || Чемѣже^а такъ некез-
не^ан^а.

28а. Пѣснь в^а сѣо^а Димитр^аю. Кто нехвалитъ, то^а
не слави^а Димитр^аю вѣри.

29а. Пѣснь наков^анаї. Изгуби^ан^а срѣца зове^а Голубица.

306. Пѣснь стлю Касіаїю. Ізлінахсїа ѿ оустъ твоїхъ,
ѿче прихвалне. Пор. № 21, 286.

316. Пѣснь пресѣой Бѣи. Пречїстай Дѣо Мѣи Рѣскаго
крїаї. Пор. № 22, 1а.

33а. Пѣснь наков^анаї, гди дїа сткло^а ра^алѣчаѣ^асїа. Єгда
дїа ѿ ткла, ѿ, ра^алѣчаѣ^асїа. Пор. № 19, 236.

35а. Стѣпна^а дѣна^а звисоко^ати.

Пѣснь 2. Ликбюри, возигра^амо дне^а. Пор. Бог. 1790,
ч. 8, 1825, ч. 8, 1850, ч. 10, 1886, ст. 31. Акростих: Лвкуй.

36а. Пѣснь наро^адѣ^атво. Нїк, адаме, возвеселїса. Пор.
№ 21, 1а.

376. Пѣснь нарождѣ^атво Хїо. Градѣ слави^ан^а, вифлеме,
ликѣ нїк ѿ веселїса. Акростих: Гаврил.

386. Пѣснь свѣцкаш. Главна вѣла вѣдмедовѣка. Пор.
др. Ів. Франко, Студїї, ст. 145—151 і 502—503.

396. Dokoli, imnyi (sic) pernaty. Пор. 3 культ. жїтя Укр.
ст. 28, 916.

II.

В головному вповнюють описані отсе співанки так звані
набожні пісні. Сей рід духовної вірші занесений до нас без
сумніву з західної Європи, головно з Польщі, і не має нічого
спільного з церковними співами грецької церкви, хіба що
останні послужили декуди жерелами для сих набожних пісень,
що оригінально повстали в нас по занесенім з заходу зразкам.

Початки української набожної пісні майже не тикані досі
в наукових дослідях. До цїнних вісток проф. Перетца в його
першій томі „Историко-литературныхъ изслѣдованій и матеріа-

ловъ" і в інших статях хочу додати тут дещо нового. В рукописнім відділі „Національного Музею" у Львові переховується під ч. 333 „Триодь", folio, в якій на трьох картках з початку й одній кінцевій містяться зразки нашої набожної пісні з другої половини XVII в. Зараз на першій стороні під двома віршованими текстами подана записка (титли скрізь розв'язую, надстрічні букви виношу в рядки): Це пісні набожніе внесеніе в богоспасаемий град Старую Сол и начертанніе многогрѣшнимъ Θεодоромъ Рясновскимъ, родичомъ з Дунаева спод Рогатина, з мѣста маестности арцибіскупа львовского в сию книгу, названную Триод, року 1667 мѣсяца ноємврия дї дня, якъ ставъ на кондвцией зде.

У згаданім 1667 році вписані пісні з початками: Кроль з Емѣру к нам приходит і Днес благодат явися. Навіть, коли не було би зазначено в надписі: „Пісні набожніе на Рождество Христово", вказували б на се їх тексти. Текст першої пісні виглядає так:

Кроль з Емѣру к нам приходит,	Гди приходят триє цари,
Богъ от Дѣвы гди ся родит.	Офѣруют ему дари;
З небес ступивъ,	Поклякают,
До нас ступивъ	Привитают
На земніе крає,	Кроля рожденного.
Теразъ земля триумфует,	И ми взаєм дари даймо,
Плач и лямент уступует.	Тую му пѣснь заспѣваймо:
Южъ спѣваймо,	Хвала цару,
Викрикаймо	Господару
Пісні весоліе.	Небесного трону.
Над вертепом звѣзда стала,	Же нам дав свою корону,
Бога в яслех показала:	Гди (і) своего ступил трону,
Оглядаймо,	Где кролює
Привитаймо	И справує
Пана роженного.	С хори аггелескіми.

Где будемо кролевати,
Кроля з неба виславляти.
Триумфуймо,
Поступуймо
Всі весолім крокомъ.

Слова: „поступуймо вси весолим кроком“ промовляють за сим, що співали сю пісню колядники, найправдоподібнійше ученики школи, ходячи з зізодою.

Другий текст отсей:

Днес благодат явися,
Богъ от Дѣви родися,
Рожденный предъ лѣти, нынѣ во плоти
В безсловеснихъ яслехъ возлегъ со скоти,
Имѣяй херовими
Во службу, серафими.
Отъ пастиръ и волхвовъ восприятъ дари,
Боли надъ високихъ надземнихъ цари,
Образъ раба восприемъ
Человечимъ подобиемъ.
Восприятъ естество челоуѣкъ хуждшее,
Да подастъ во вѣчный животъ лучше.
Изволившему того
Хвалу дадимъ за всяко благо,
Воленне Богу всеи вѣкомъ,
Иже се Богъ сталъ для насъ челоуѣкомъ.

Ще старше писъмо дальшихъ двохъ текстівъ на відворотній стороні першої картки й на першій стороні другої картки. Почеркъ той сам, що записка: Року Божого 1774 да церковъ згорѣла і т. д. Перший текстъ зъ початкомъ „Христосъ Спаситель“ не поправний. Се правдоподібно орація:

Христосъ Спаситель,
Вѣрнимъ просвѣтитель,
Народилъ ся во Вифлеомѣ
Зъ Дѣвици Маріи Пречистой.
Не згордѣлъ во вертепѣ ся родити
И во яслехъ лежати.
Продъ хотѣлъ его убити.
Зъ востока царіе пришлися ему поклонити.
Принесли ему дары,
Злато яко вѣчному царици,
Змиру яко вѣчному царствующему,
Во вѣки царствующему,
Лаванъ яко Богу и тридневному мерцеву.

Вѣнца неслетелности дознали,
А з Прода ся насмѣяли.
Вѣрныи хрестяне, прїйдѣте,
Спасителя восхвалѣте,
Же ся¹⁾ от не насъ народиль,
А с нами ся зедивиль,
Абы нас от тмы свободиль.
Его же в небѣ аггели славят,
Небо его звѣздою показует,
Земля вертеп, пустини ясли приготова.²⁾
Мы же Дѣвицу Марію Пречистую,
От нея розшагося..³⁾
Пастиріе чудятся,
Вся твар радуется,

зовущи: Слава во вышнихъ Богу и на земли мир во чело-
вѣцехъ благоволеніе.

Друга пісня має по кожій двострічній строфі дворяд-
ковий рефрен:

Дѣвая денес Христа раждаетъ
И пеленами днес повивает.
Звѣзда свѣтлая ясно свѣтила,
Гды Панна Чистая Сына повила.
В малом вертепѣ во яслехъ лежитъ
Межи быдляти, из зямна држит. Звѣзда свѣтлая..
Ему быдлята услуги чинять,
Гды Створителя своего видят.³⁾ Звѣзда..
Царые пришли Христа витати
И поклонъ ему покорне дати. Звѣзда свѣт..
И мы вѣрніе Христа витаймо
И поклон ему покорне даймо. Звѣзда свѣтла..
Аггели в небѣ духовне поють
И пастирые поклонъ отдают. Звѣзда..
Вифлеомъ мѣсто весело граетъ,
Же пророчество в нем ся выполняет. Звѣзда..

¹⁾ Зразу: Егоже. ²⁾ Щось певно пропущено.

³⁾ В рукоп. видаѣ.

Дѣвая денес красно спѣваетъ,
Царя царем Христа прославляетъ. Звѣзда..

Даждъ в покою весело жити
И со аггели Бога хвалити.

Звѣзда свѣтлая ясно свѣтила,
Гды Павна Чистая Сына повила.

На останній сторені Тріоди вписана „Пѣснь набожная на рождество Христово“. „Писав рабъ (втерто) тую пѣснь року 1710“. Ось вона:

От утробы дѣвья Богъ произиде,
Вселитися на землю от небесъ прїиде.

Во вертепѣ возлежа яко дѣтище,
Имѣяй на небеси престолъ, жилище.

Во яслех безсловесных возлеже младо,
Да згибшее ко себѣ обрѣте стадо.

Целенами повитый всѣхъ одѣватель
Просия от утробы нашъ возсиятел.

Рожденому во гуслех нынѣ вграймо,
В доброголасных кимъвалех пѣснь восклицаймо.

Слава во вышъных Богу пѣснь заспѣваймо,
Рожденому на земљи поклон отдаймо.

Ввійшла ся вірша в Зарваницькый співаник і має там девять строк.¹⁾ Приходить також у збірнику псалм (рукопись колекції Ундольського ч. 897), писаним при самім кінці XVII в. (80–90 рр.), можливо навіть до 1710 р.²⁾

Трохи пізнійше вписані тексти різдвяних духовних вірш на третій картці. Перша з їх ряду „Пѣснь на рождество Христово в року 1710“:

Христос ся з Пани раждает,

Богъ человекъм ставает.

Утренка солнцу продуует,

Павна Христу услугует.

Аллилуя, аллилуя.

¹⁾ М. Грушевський, Співаник з початку XVIII в. (Записки, т. XVII), ст. 65–66.

²⁾ В. Н. Перетцъ, Новые труды по источниковѣдѣнію древне-русской литературы и палеографіи (Київські „Университетскія Извѣстія“, 1911, кн. 11), ст. 74.

Небо весело ликует
И к вертепу пос(т)гупует
К тому малому дитятку,
К небесному пахолятку.

Алилуя, алилуя.

Звѣзда поселство справует,
С тремя кролами путешествуєть.
До станѣ го впроважает,
Где волю з осломъ Пана грѣет.

Алилуя.

Додай же нам, Христе Панае,
Поки сего свѣта стане,
Абы ты Бога хвалили,
А с тобою вѣчне живи.

Алилуя, алилуя.

Текст Зарваницького співаника складаєть ся з вісьмох строф.¹⁾

Найближша пісня, здаєть ся, досі з друку не відома:

Пастиріє в ночи їди пасли в темности,
Рекль до них аггелъ, становши (sic) в ясности:
Не лякайтеся, велико звѣствованя,
Веселе, кторе на ввес свѣтъ повстане.
Народился нам Пан в мѣстѣ дня того
В Вифлеомѣ, Ісус имя, маєте его.
Леч го знайдете увиненно дитятко,
В яслех вложено праве якъ ягнятко.
Чест Богу, хвала на високом тронѣ
И на земли мир у каждой сторонѣ.
Потим аггели якъ от них зникнули,
Пастиріє зараз во Вифлеом збѣгнули.
А Иосифъ старий колсєвъ дитятко,
Ляляй же, ляляй, малое пахолятко.

Далі іде текст дуже популярної пісні, основаної на апо-
крифічних мотивах. Увійшла вона в усі почаївські і львівські
видання „Богогласника“. Приходить у згаданім збірнику ко-

¹⁾ М. Грушевський, *op. cit.* ст. 64--65.

лекції Ундольського.¹⁾ В Зарванцькѣмъ співаньку текстъ о одну строфу довшій.²⁾ Передъ кінцевою строфою в гутъ іще отся:

Аггели с пастирми приходятъ, Ладав, злато отдають,
Царіе подарки приносятъ, Пред ногами падають
Христови.

Найстаршій досѣ відомий текстъ має отсей видъ:
Предвѣчній родяся предъ лѣтв, А звѣзда понудила царей,
Хотячи землю просвѣтати, Бѣгучи къ вертепу со дары.
Да нас от тмы возведетъ Перше знайшли пастиріе,
И ко свѣту приведедъ Нѣжъ мудріе звѣздаріе
Омрачних. Ісуса.

Новое лѣто зачинае, Ирода лжива омилли,
Новый царь царя низлагае. Инымъ ся путемъ возвратили,
Убого ся народилъ, Радуются неложно,
Богатого засмутилъ Же ходили непружно
Августа. В дорогу.

Гды Панна породила Сына, Смутятся вси Иродяне,
Падаетъ в Ефесѣ Діанна, Крушатся в Египтѣ болване.
В Римѣ тежъ храмина. Аггелъ воину⁴⁾ заказуетъ,
Веселися дружина Же ся Иродъ готуетъ
Хрестова. На Христа.

Привикай³⁾, Панно, повивати, А Иродъ с того засмутился,
Не престай, старче, пильновати Же Христосъ з Панны народился,
Створителя своего. Казалъ его питати,
Знаютъ Пана моего По всей земли шукати
Быдлята. Для зради.

Сполнота изящная была, Поймуй же, Иосифе, Панну,
Гды Панна Сына породила, Из отрочатемъ бѣжи в ину страну.
Цѣлую ноцъ свѣтити, Поки врази погвбнуть
Водю его чинити И кончину воспріймутъ,
Мусѣла. Пребуди.

А мы днес з того веселѣмъ ся,
Рождеству его поклонѣмъ ся,
Абы от грѣхъ свободилъ
И на земли покой, мвр
Даровалъ.

¹⁾ В. Н. Черетцъ, Новые труды, ст. 74.

²⁾ М. Грушевський, op. cit. ст. 66—67.

³⁾ В рукоп. Привитай. ⁴⁾ В рук. во"ну.

У своїй цінній студії про „Наші коляди“ (Львів, 1890) вказав др. Франко на жерело апокріфічних деталів в сій пісні. Деякі отці церкви, головню пресвітер Елифаній у Слові про житє Марії Богородиці, оповіли легенду про чуда, які стали ся на світі в часі Христового народження, а саме, що сеї ночи завалив ся в Римі поганський храм, який називав ся вічним, і разом з сим порозбивали ся в нїм усї ідоли. Появу в коляді Риму замість Ефесу та перенесеннє місця акції легенди до храму Діяни в Ефесі пояснив др. Франко сим, що автор пісні „вчинив се з огляду на звісний епізод Діянїй апостольських, де розказано про перше пробуваннє св. Павла в Ефесї і про агітацію, підняту проти нього майстрамв, що продавали срібні моделі храму“.¹⁾ Наведений вше текст коляди згадує не тільки, що „падає в Ефесѣ Діанна“, але й рівночасно „в Римѣ теж храмна“.²⁾ З огляду на се треба, здаєть ся, для вясненнє ефеської події ждати нової апокріфічної легенди, як що розширеннє паданнє ідолів з Риму також на Ефес не є плодом довільної фантазії автора. Апокріфічні деталі з ефеською Діяною, з місячною повнотою в часі народження Христа та з поваленнєм єгипетських ідолів задержали ся і в тексті „Богогласника“, що задля великої популярности не піднав тут великим змінам, хоч все таки надрукований у розділі „иныхъ пѣсней на Рождество Іисуса Христово вмѣсто не богоугодныхъ обычныхъ колядъ простымъ пѣвцемъ служащихъ“.

Слова останньої пісні, внесеної до згаданої Тріоди (№ 333 F):

Скочми за звѣздою
Зо всею дружиною,
Где свѣтлость луча сияет,

вказують, що пісні співали ся при ходженню з звѣздою. Ось текст сеї коляди:

Аггелы, спѣвайте.	Уклонне Пана прїймѣмо.
Чест Богу отдайте.	Пророци прорекли,
И мы с пастирми спѣшимо,	Чест Богу принесли,

¹⁾ Др. Ів. Франко, Наші коляди, ст. 39.

²⁾ Про обі події оповідаєть ся також і в тексті, який видав з Супрасльського співаника виленської Публичної Бібліотеки (№ 233) проф. В. Перетц. Пор. Историко-литературныя изслѣдованія и матеріалы I, 1 (Снтб. 1900), стор. 368.

Же ся рачиль народити,
З нами на земли прожити.
Скочми за звѣздою
Зо всею дружиною,
Где свѣтлость луча свает,
Нех наше сердце спѣвает:
Аллилуя, слава,

Чест Богу и хвала,
Же ся рачил народити,
З нами на земли прожити.
Ого днес спѣваймо,
Рожденнаго витаймо,
Же рачиль нам даровати,
Слава во вышних спѣвати.

Стверджують думку про співання цих пісень у часі хо-
дження з зіркою і вірші-орачії на Різдво, списані на відво-
ротній стороні другої картки. Записка з боку „Піснн на рожде-
ство Христово в року 1871“ вказує на час, коли вже були сї
орачії вписані. Выголошували їх студенти, просячи о коляду,
за що співали піснї. Тому тісна звязь межн сими піснями й ора-
ціями дає нагоду навести їх тут також:

Я малый пахолик
На высокій столк
Юж мушу вступити,
Всѣх вас увеселити.
Христос ся раждает,

Радост намъ подаеть.
То вам ознаймую
И святы вѣншую.
То за даръ приймайте,
Коляду даруйте.

Нынѣ нам радость ся заявила,
Панна Христа породила
Пречистая въ Вифлеомѣ
У бидлячом подлом домѣ.
Прето всѣ ся весельмо,

Христа Пана умолюмо,
Абы даль нам долго жити,
Свята в щастю проводити.
А преживши ту мешканя,
Зычу въ небѣ кролюваня.

Вшистка праве створення триумфе
И дивное веселя охотне справуе,
Пристя Збавителя на свѣт дочекавши
И нарождення его с Панны оглядавши.
Котрому аггелове як Богу спѣвають,
Покой и веселя вшистким оповѣдают.
Тогож веселя, и в(аш)м(о)с(ць), рачте заживати,
В добром здоровю тнн свята опроважати.
Як сынъ и служка уприме жадаю,
Тым прехвалебнымъ празникомъ поздоровляю.

Юж, дѣти маленькіе, юж ся собырайте,
Христа народженнаго в яселках витайте.
Который зоставивъши божство, до нас вступил
З неба на низкост, бы ты, чловеце, навѣдал.
Смотриж, мѣзерный чловеце, що то ся дѣе,
Тылько помысли о том, аж ты сердце мѣе.
Уважай же, мѣзерный, як Богъ щодробливый,
Непонятый в щедротах, барзо литостивый.
Неищернаемое жродло щедрот мае,
Которое всем вѣрным гоине виливает.
Тым же способом рач, слухачу, выливати,
А Христос раждается, умилно спѣвати.

З XVII в. походять і записи двох різдвяних пісень на полях Типика в бібліотеці „Народного Дому“ у Львові ч. 5. Саму рукопись відносить др. Свенціцький до кінця XVI в.¹⁾ Перша пісня вписана на третій картці. Записка на відворотній стороні другої картки з 1662 р. з тогож часу позволяе означити менше-більше час вписання. Свідчив би про се й характер пісні, згідний з характером горі наведених текстів. Ось вона :

О Мати Дѣво чистая,	Ис котрого поколѣня
Звѣздо в небѣ пресвѣтлая.	Вышло правдивое сѣмя,
Та ест заря свѣтлѣйшая,	Панна, чистая Дѣвица,
Над всех святых святѣйшая.	Пречистая голубица.
Засвѣтилася в темной ночи,	Выбрана с початку свѣта,
Додала нам всем помочи,	А презрѣла аж под лѣта
Родячися от Адама,	Не болѣзно превѣчно слово
От потомка Авраамля.	През Духа святого.

Вѣрных своих охлани,
Двора небесная Пани,
Дай нам в небѣ кролевати,
З аггелами лыковати.

Аллилуя.

¹⁾ И. С. Свенцицький, Церковно- и русско-славянскія рукописи публичной бібліотеки Народного Дома во Львовѣ, Спб. 1904, ст. 47.

Друга пісня вписана на 45 к.:

О Дѣво превабравная,
Въ небѣ сущих прехвалная,
От тебе Богъ въплотися
И жавоть всѣм явися,
С тобою небо прон'зеся
И въход (в) царство предадеся.

Простотою і не рідко красою відзначають ся сі найстарші наші різдвяні пісні. На основі описей найстарших співаників можна до XVII в., найдалі до початку XVIII в. віднести такі з богогласникових текстів, як „Новая радость свѣту ся зявила“, зложена зівсім народнім складом „Дивная новина“, „Нова радость стала, яка не бывала“, „Небо и земля нынѣ торжествуютъ“, „Не плачь, Рахиль“, згадуючи тільки про пісні, відомі з першого видання „Богогласника“. Вчислені отсе пісні належать до найпопулярніших коляд mezi нашим народом.

III.

Коли навіть загально розповсюднений звичай у Польщі співати набожні пісні по костелах не був би достатчною підставою для твердження про подібний звичай і в українських увіятів, можна навести на се письмени докази. На маргінесі Житій святих, рукописи колекції Ант. Петрушевича в бібліотеці „Народного Дому“ у Львові ч. 2 з XVI в.¹⁾, на картці 896 списана десь на початку XVIII в. пісня, яку велить ся співати на мелодію піснї без сумніву XVII в. „О Дѣвице Пречистая“, яка ввійшла до „Богогласника“. Не відома за се досї „Піснь Адаму“:

Рай прекрасній сотвореній,	Тільки древа единого,
Для Адама насажденній,	Средѣ рая стоящаго
Всей роскоши наповненій.	То не кснешися его.
Обѣщаєт ему дати	Якъ запомниш моя слова,
От древа овоцу брати,	Возмешъ овоцу от древа,
Всей сладости заживати.	Въ той час тебѣ смерть готова.

¹⁾ Др. Іл. Свєницкій, Рукописи львівських збірок. Вип. I (Українсько-руський архив, т. I), Львів, 1906, ст. 108.

Змій лукаво мовить Евѣ:	Богъ Адама виганяе,
Что ви умом несмислениѣм	Дверѣ раю затворяе,
Древо минасте даремѣ?	Твоя днѣ вли (sic, зли), повѣдае.
Скоштуй ябка, все дознаешъ,	Адам сяде прямо раю,
Мои слова спамятаешъ,	Горко плача и ридая,
Якъ Богъ, все то ты дознаешъ.	Глас жалостный вѣсущая.
Ева овоць скоштовала	Увы мнѣ, раю прекраснѣй,
И Адамови подала:	Свѣте очий мо(и)хъ явнѣй,
Сей овоць есть твоя слава.	Позбидемъ ты азъ нещаснѣй.
Адам забвѣль глаголь тайный,	Ахъ, ты Ево, израдлава,
Принялъ овоць заказанный,	По чтос мя раю избавила,
В той час позналъ, же ест нагый.	Южъ есть и ты нещаслива.
Там Богъ Адама волае,	Ева жалостно заплаче,
Адам ся в раю ховае,	Змій зрадилъ мя, человекѣ.
Естем нагый, повѣдае.	Близко древа лестно рече.

Будеш ясти, що ти дано,
Не брати, що заказано,
Богъ мовилъ тое явно.

По текстѣ йде замѣтка: „Сія пѣ(с)нѣ пѣта имат быти въ недѣлю сиропостія въ услышаніе вѣмъ людемъ по божественной леітургій, яко то Адамъ за невоздержаніе увлѣвшись сладости райскія и изгнан(ан)ъ быст и не утоли Бога и не умилосердися Богъ. Тое и намъ потреба паматати и о томъ побѣдѣти, яко преплывше рочнѣй обходъ праближихомея ко подвигомъ душеспаенителныхъ постовъ“.

Є такожъ свидѣцтво, що по нашихъ церквахъ лучено набожнѣ пѣснѣ з акафѣстами. В згаданій колекціі Петрушевича переходить ся під ч. 180 рукописъ акафѣстѣв до святой Трійці і Іліі. „Акафѣстъ Тройци Пренайсвятѣйшой списася Р. Б. 1473 мѣсяца марта дня зї. при храмѣ святого Іліі во веси Терновцехъ“ „рукою Павла Свѣдѣнського, поповча Тарнавского“¹⁾, а „акафѣстъ слав. прор. Іліі списася р. б. 1473“²⁾. По першѣмъ акафѣстѣ слѣдує отсей „Гимнъ Святой Тройци“ (20а6):

¹⁾ Той самъ, Рукописи львівських збірок. Вип. III (Українсько-руський архив, т. VII), Львів, 1911, ст. 155.

²⁾ Тамже, ст. 157.

Троице святая, Боже ласкавый,
 Котрый себе днесъ нам показавый
 Во трехъ персонахъ в боствѣ единомъ,
 Отче со Сыномъ и Святымъ Духомъ,
 Котрого для насъ з неба зослалесъ,
 Нам людем твоимъ збавленя далесъ.
 Благодаримъ ты и воспѣваемъ,
 Смотреніемъ ты вси величаемъ,
 Имже спаслъ миръ погибающъ
 І грѣхъ потреби смерть нам раждающъ.
 На горнемъ мѣстѣ все содѣявый,
 Сѣдящимъ во тмѣ свѣтъ воснявый,
 Просвѣти и насъ, тебе славящихъ,
 Во вѣки вѣкомъ тебе хвалящихъ,
 Безначалнаго Бога и Отца,
 Всемогущаго всѣхъ речей Творца.
 Рачъ нам здарыти, Творче небесный,
 Отче со Духомъ, Боже единый,
 Абысмо трвали вси непорочно
 В той святой вѣрѣ единодушно.

Знов же другой акафіст попереджує „Гимнъ святому
 славному пророку Ілію Фезвитянину“ (24а6):

Похвалу принесемъ кую	Ко тебѣ, пророче, явѣ.
Фезвитянину Ілію,	Како воспоемъ достойнѣ
Пророку пречестну	Тебе превелка,
Кую пѣснь достѣину	Во чудесахъ толика
Воздадимъ?	И славна?

Радуйся, Іліе пророче,	О всепѣтый Іліе пророче,
Земный аггеле и чловече,	Предъ пришествіемъ второй пред-
Небесный, пречестнѣйшій,	Молимся мы, моли, [тече,
Во чудесехъ славнѣйшій	Всѣхъ насъ помани
Іліе.	Предъ суднемъ.

Ты огнемъ от аггелъ повиванъ,	Понеже естесъ втораго
От родитель сій чудъ узнанъ.	Пришествїа Христоваго
Благодарятъ Бога,	Предвтечемъ честнѣйшымъ
Яко милость многа	И пророкомъ славнѣйшымъ,
Его бысть	Молися.

Молися судню и Богу,
Да дасть нам милость свою многу
Твоими молитвами
Жити зъ аггелами
Во вѣки.

Самі акафісти підгоняли перерібчики під лад набожної пісні і навіть народніх пісень. З рукописного акафістивка, писаного в Стародубі 1571 р., навів для прикладу др. Франко другий ікос з акафіста Хресту.¹⁾ Ритмічну прозу можна помітити також в інших акафістах, навіть друкованих, приміром в акафісті св. Варварі, що з додатком життя святої вийшов у Києві 1698 р.²⁾ й пізнійше мав іще кілька видань.

З кінця XVII в., найдалі з початку XVIII в. походить запис пісні Варварі на рукописнім євангелію кінця XVI або початку XVII в.³⁾ в бібліотеці „Народного Дому“ ч. 71 (896). Ось текст сеї пісні:

¹⁾ Др. Ів. Франко, Апокріфи і легенди з українських рукописів, т. I (Львів, 1896), ст. XXXII. Можна вказати рівнож на численні випадки ритмічної прози в XVII в. Ось як одна з багатьох прикладів записка на учительнім євангелію в бібліотеці „Народного Дому“ у Львові ч. 62 (1486): В лѣто от созданія мира ѿрмѣ, по плоти рождества Господня ѿхлѣ промышленіємъ Бога вышняго, въ Троици единого, написася снѣ книга євангеліе учительное недѣляемъ през все лѣто и праздникомъ Господскимъ рукою многогрѣшнаго раба Божія Тимофѣя прѣвритер(а) Высочан. Но молю вас со тѣданіємъ, отци честнии и еже о Христѣ братія:

Читаючи всправляйте,

А по дару Духа святого талантъ, данный вам, распложайте,

А порученное вамъ стадо Христово словесныя овца прикладомъ

[духовнымъ ширей з головы своея духомъ Божиимъ усты своими
[научайте,

А мене наче всѣхъ грѣшнаго и сквернаго во молитвахъ святыхъ

[своихъ не забывайте,

А Богъ мира да будетъ со вами во сей вѣкъ и во будущей. Аминь.

²⁾ Києво-печерське видання акафісту св. Варварі має віршований „Вѣнецъ отъ дванадесѣтъ звѣздъ святой Варварѣ

Отъ молитвъ къ ней о крайней доброй смерти даръ“ з початкомъ „Варваро, родителемъ рожденная дѣво“. 12 чотирьохвіршів і вкінці чотирьохстрічне поучення, щоби снѣ способомъ вичитати св. Варвару.

³⁾ И. С. Свѣицицкій, Церковно и русско-славянскія рукописи, ст. 26.

- 1 Красная дѣво, красная дѣво, кров ты украшает,
Котрую тебѣ отецъ проливает.
Тис позволила, тис позволила за Христа пролити,
Своею кровию Христову нагородити¹⁾.
- 5 Где отецъ живот, где отецъ живот чадом звикль давати,
Тут и отецъ твой прагнул и отнати.
А ты, Варваро, а ты, Варваро, в живот уступиеш,
Земним бо вѣчный животъ в небѣ готуешъ.
Святую Троицу, святую Троицу през три окна бачиш,
- 10 През окно, дѣво, видѣти дар рачиш.
Отца и матку латво оставуеш,
Облюб(ен)цеви себе офѣруеш,
Абис оному руку могла дати,
Позволивлас ю отцеви отнати,
- 15 Бис руки дане(м) Христови служила,
Давши му руку, чисто полюбила.
Отець от Христа гди ты оттягает,
Моцно тягнуци, руку отривает.
Алес и глави ему не боронила.
- 20 Главсю собѣ Христа осудила.

¹⁾ Відміни тексту співаника „Національного Музею“ ч. 17 Q такі: 4. Своею его кровю нагородити. 5. живот звикль чадом. 6. Тутъ отецъ. 8. на небѣ. 9. безъ три окна. 10. видѣти мя рачиш. Між 10 і 11:

А глы ты въ неба окном оглядают,
Уподобивши, двер ти отворяют. 14. ей отцеви отнати.
15—16. Бис, руку давши, Христови служила,
Давше му руку, чюс полюбила.
17. оттягает. 18. тягнувши, руку урываетъ. 19. главу... не бронила. 20. собѣ. Від стр 21 дальший текст такой:
Так Господеви главу прекланяеш,
Христови главу тым нагорождаешъ.
Нехай и живот отецъ отнимует,
Христос ся тебѣ за живот даруетъ.
Справ, о Варваро, бисмо также мѣли,
Бы на нас врази наступит не мѣли.
А мы свой живот тебѣ офѣруем,
Вѣчный тобою живот обѣцюемъ.
Болезни наша латво улѣчаеш,
За облюбенца Христа врача яешъ.

- Ангелы в небѣ со серафими сѣвають,
Тебе до королевства небесного зывают.
Дай же, Варваро, жеб ми тое мѣли,
Жеб ми през тебе до королевства войти смѣли.
- 25 А ти, Варваро, часто на небо зглядаеш,
Архистратига на помощ зываеш.
А ти, Михайле, стой з мечем добитим,
Храни скарбѣ, который ест храм твой знаме(ни)тий.
А ти, Варваро, невѣсто и дѣве (sic),
- 30 Ангелом тебе назват могу смѣле.
За людми ся завше Христу Богу молиш,
Веѣх за собою до царства уводишь.

Пѣвстали в XVII в. набожні пісні також у честь виших святых, головно від найдавніших часів дуже популярного на Україні св. Николая. Поширена між нашим народом пісня св. Николаєви „О кто, кто Николая любитъ“ се без сумніву продукт нашої віршевої продукції XVII в. Історичний фон і національне почутє пробиваєть ся з отсих двох пісень св. Николаєви. Перша знаходьть ся в цікавѣм співанику колекції Ант-Петрушевича ч. 233 (ст. 10—12):

О Николае чѣдотворче	Просѣщимъ щѣдрый дѣтелю
И веѣх врагов наших борче,	И веѣмъ нам благодателю,
Во бѣдах веѣм предстателю,	Тебѣ просим со слезѣми,
Николае святителю.	Ты, пастыру, стань за нами. 2.
Сыротѣмъ и вдовѣмъ отче,	В тепѣрѣшних бѣдахъ нашихъ
Вѣзнемъ и болним дозорче,	Цолки враговъ веѣхъ роспроши,
Утапающим во мѣры	Котрый на нас воюють,
Ратунком стаеш воскорѣ. 2.	В невѣлю берутъ, мордуют.

Твое нам тѣло лѣкарствомъ бывает,
Як воиный квѣток, леч не увядаєть.
О Михайле, стой з мечем добытым,
Храни скарб, котрым храм твой знаменитый.
Варвара тебѣ гды отдала тѣло,
Ангелом ей могу назват смѣло.
Она без тѣла, ангел(е) в тебѣ тѣло,
Варварою ты назват могу смѣло.
Нищету нашу скарбом спомагаєш,
Скарбѣ непребранный Христа в небѣ маєшь.
Справ нам, Варваро, дайся упросити,
Абы скарб в небѣ могли жѣти.

Дигят, девиць и мужáтокъ, Забивает (sic) невинятокъ. Лежатъ трупи по дорогахъ, В лѣсах, поляхъ погибают. 2.	Нехай той гнѣвъ на погане Пошлѣ, на всѣ Агаряне, Котрый тебе не знають И тебе не прославляють.
Котрыхъ и рвутъ, видятъ птаство, Не поидятъ ихъ робацтво, Другіе в голоду гинуть И в сѣхъ нещастяхъ плінуть.	Будь похвалень, святителю, Мурликійскій учителю, От насъ грѣшнихъ людей твоихъ, Да будетъ во нѣдрехъ твоихъ.
Змілуй же ся, Николае, Нехай твой люд не вмираетъ, Молимо мы тебѣ отца, Просимъ Христа, Бога Творца.	Рачъ, Николае, вислухати, При храмѣ насъ вѣхъ тримати. Мы тя будемъ вихвалѣти, Молби ти всѣ отдавати, 2.

Аллилуіа, азивуа, ал.. ал.

Друга „Пѣснь Святому Николаю“ приходитъ у співанику
„Національного Музею“ у Львові ч. 17 Q:

Веселя намъ всѣмъ настало, З небесныхъ кругъ завитало З Николаемъ мирликійскимъ И чудотворцемъ ликійскимъ.	Принесъ къ Богу за насъ грѣшнихъ Молбу къ нему в денъ нынѣшній, А рачъ з нами ликовати, В денъ святой торжествовати.
Котрый слезы выльваетъ, Молбу Богу приношаетъ За всѣ вѣрны хрiстияни, Поєрадивши Арияни.	Нехай же днесъ все створѣня Проситъ у Христа збавлѣня В церкви святой Николая. И ты, Дѣво Пречистая,
Святителю мирликійскій, Архерею ликійскій, На небѣ ты проквигаешъ, Враговъ нашихъ устрашаешъ.	Сына намъ рачъ умолити, З святителемъ упросити, Котрого день нарочитихъ Соборъ ангель и всѣхъ святыхъ.
Гды ты маемъ поборника, По-Бозѣ вси заступника, Тыє людемъ в мори помагалъ, Сподъ меча вѣрнихъ выймовалъ.	Гды ликъ врейъ celebруетъ, Згодне з нами триумфуетъ В празникъ святого Николы, Бы от насъ напасти устали.
Агаряни рачъ отпудити, Нехъ ты можемъ умолити В храмѣ твоємъ, святителю, Нашъ скорыйъ вєлєпоможителю.	Бы рачилъ омофоромъ Константинопольскимъ взоромъ Покрити насъ в храмѣ его, В коронѣ позбыти злого.

А ты, святий Владимирю, Насъ хрістіян вѣрный царю, З мученикъ пресвѣтлыми И княжати російскими,	Нехай нас не карет мечем, Простри глас, святий чловече, Нех нас збавит всего злого И повѣтра морового.
З святым Романом, Давидом, Нашим великим гетманом Преподобным Антонь(н)ем И святым Феодосіем,	А по зестю души с тѣла Просимо тя, бы там была, Где ты з аггелы ликуеш, Николае, торжествуешъ.

Одним словом уже в XVII в. поширені були на українських землях набожні пісні з усіх чотирох відділів, з яких у сто літ пізнійше зложила ся програма „Богогласника“. Немаловажним доказом сього ствердження може бути описаний проф. Перетцом Супрасльський співаник. При піснях на Різдво Христа зазначено в співаннику, що вони „изъ древнихъ Пѣснописцевъ или Пѣснопоиновичщъ выписанныя“.¹⁾ Рівнож „Пѣсни духовныя о страшномъ судѣ Христовомъ изъ древнихъ пѣснописцевъ или пѣснопоиновичщъ обще выписанныя“²⁾; так само великопісні³⁾, на Великдень і инші Господні свата⁴⁾, пісні в честь Богородиці⁵⁾, святих⁶⁾ і псалмові.⁷⁾ З уваги, що співаник відносить проф. Перетц до 40 рр. XVIII в., думаю, що під давніми співаниками треба розуміти рукописи XVII в., втімково самого початку XVIII столітя.

IV.

Поміж набожними піснями того часу вдаряють нерозумним полетом і інтересним історичним кольоритом пісні до Богородиці. До наших дум зближена своїм складом „Пѣсень людей, застаючих в тевершом небезпеченствѣ от Турка“. З збірника колекції Ант. Петрушевича ч. 102 (2856) подаю ось тут цікавий текст пісні до Богородиці:

Прійми, всеблагая	Прійми насъ до себе,
Панно Пречистая,	Нехъ нам не буде в тѣснѣ
Моленія наша, пѣсни.	Врата небесная.
Просимо тебе,	Ты еси Пречистая,

¹⁾ В. Н. Перетцъ, Истор. лит. изслѣдованія, I, 2, ст. 12.

²⁾ Тамже, ст. 16. ³⁾ Тамже, ст. 19.

⁴⁾ Тамже, ст. 21. ⁵⁾ Тамже, ст. 23.

⁶⁾ Тамже, ст. 27. ⁷⁾ Тамже, ст. 30.

Пророком нареченная.
Отвори дверь,
Дай жити в небѣ,
Матко милосердная.
Ты в небѣ кролюешь,
В небѣ ликоствуешь
Со святыми твоими.
Будь литостива,
Матко милостива,
Над слугами своими.
Ты еси нескверная,
Ти еси нетлѣнная,
Твѣи Панио Пречистая.
На тя всю мою
Надѣю имѣю,
Царнице небесная,
В тугейшом кролествѣ,
Гдыжъ в небезпеченствѣ
Зостаешъ от погана.
Сына умоли,
Покоем обдари,
Зотри Турка под ноги.
Котрыи воюють
В насъ, барзо мордуютъ,
Христанъ забиваютъ,
Церкви, монастырѣ,
Святые олтарѣ,
Огнем их поналяють.
Крести с церквий скидають,
Под ноги гружаютъ.
Ах, людей забиваютъ.
В нашей сторонѣ,
Такъ теж в Божом домѣ
Жалосне ляментуютъ.
Юж от давных лѣтъ,
Якъ набоженства вѣтъ
И звоновъ также не чуютъ.
Такъ наша кравна
На злого Турчина

Бога о помету просить,
Ревне плачучи
И ляментуючи,
До Бога руки зносятъ.
Священници кридцѣ,
Заковници бѣлци
Оружиемъ надоша.
Котрыи невинни,
Безъ жадной причины
Кровь свою пролиаша.
Трупие рабъ твоихъ,
Такъ тежъ святыхъ твоихъ
И преподобныхъ,
Котрыи ся стали
Покармом немалым
Окрутым звѣромъ земнымъ.
Еднихъ постывано,
А другихъ забрано
В неволю турецкую.
Там ихъ мордовано
И примушовано
На вѣру поганскую.
Пролѣй гнѣвъ твой сродий
На поганы многи,
Котрыи насъ ненавидятъ,
Положи ихъ яко тросту
Предъ лицемъ вѣтру,
Нехай ся з насъ не бредятъ.
А намъ рачъ дати
В покою мешкати,
Бысмо тя выславляли,
Сына твоего,
Бога нашего
Во вѣки прославляли.
Потлумижъ поганы,
Вызволь окованны
Твоихъ всѣхъ вѣрнихъ.
Пут(ешеств)ующихъ направи,
Недужныхъ издрави,

Христанъ православныхъ,	Возвыси рогъ нашъ,
Звѣздо пресвѣтлая,	Не забывай о насъ,
Панно Пречистая,	Паняно Пречистая.
Царице небесная.	А мы слуги твои
Отвори дверь,	Православныи
Дай жити в небѣ,	Хвалити тя будемъ,
Царице небесная.	Имя твое,
Плачущихъ потѣши	Панно, пречистое
И всѣхъ возвесели,	Во вѣки не забудемъ.
Помощнице чистая.	

В такім тяжкім положенню одинокого ратунку надіється набожна пісня від Божої Матері. Прошення до неї о поміч представляє текст співаника колекції Авт. Петрушевича ч. 233 :

- 1 Ратуї, Маріє, ратуї, погнбаємъ,
Тебѣ патронку на поміч зываемъ.
Приїди, потщійся, а зажив милости¹⁾,
Поглуми врагів, котри свои злости
- 5 На нас керують, уста отворяють
И всѣх клевертъ пожерти желаютъ.
Приїди зливанна, скоро нам на помічъ,
Отжени от нас всѣхъ неправостей тощъ.
- Ты свѣтъ мірови зродила обфитый,
- 10 Сынъ твой и Богъ нашъ всѣмъ незакрытый.
Тимъ свѣтом темное нашу просвѣщаешъ,
Іды к нам з ратунком скорим приѣгаешъ.
- Ратуї, Маріє, ратуї нас, волаемъ,
Иной поміци над тебе не знаемъ.
- 15 Ты нам помози, над царство выбранна,
Тремас коронми укоронованна.
- Ратуї, Маріє, ратуї, Владычице,
Крѳомъ крыл твоих покрый нас, Царице.

¹⁾ Відміни тексту в співанику „Національного Музею“ ч. 175 такі: 3. зажив литости. 4. котри своя. 5. отвирають. 6. Твоих клеверитовъ. 7. к нам. 9. зродилас. 10. а Богъ нашъ свѣтъ намъ незакрытый. 13. Ратуї, Царице. 14. Инъшов помози. 15. над царствоь выбрана. 16. укоронована. 17—20 vacant.

Ратуй нас, ратуй, низко упадаем,
20 Поклон и хвалу тебѣ отдаваемъ.

Обі пісні не дають ніяких конкретних даних для означення часу, до якого відносять ся. Знищення, зроблене Турками, не було новиною на українській землі. З уваги, що в першій пісні є мова про довше замовкнення церковних зvonів, здається, зміст пісні відносить ся до часу занятя Турками Каменця Подільського. Думати про се дозволяє обставина, що в нашій національній пісні дійсно відбило ся відгомном подільське лихо-літє. В співанику колекції Ант. Петрушевича ч. 233 є ось яка пісня до Богородиці:

Предста Царица на високом тронѣ
В шатѣ сонечной и в свѣтлой коронѣ,
Руцѣ подевши, Сына си obejmши,
Молявы приєвши.

Цесаря Христа, ахъ, міле благаєть
И омофором люд свой покрывает.
Покрий нас, покрий, Павно, омофором
Под своим дворомъ.

Крѣлю Іоанну посвѣши в рицертвѣ
За свой люди и за свой церкви.
Не дай бесурманом, татарским уланом
И поганским паномъ.

На христіане нехъ не настѣпують,
Отчизну нашу нехъ не отимуют,
Потлуми царя, турецкаго пана
И в Татѣрь погана.

Гетманом паном подай булаву,
Всему рицертву вѣкунстную славу.
Рач намъ привернути подолскіє крайни
И христіан без мѣры.

Стан на молитву, Пречистая Павно,
Ей, причинися до Сына, Діянно,
Изъиднай ласку у своего Сына,
Павно едина.

Аллилуїа, аллилуїа, слава,
Нех ти будет от нас честь и хвала.
Спаси нас от бѣд, Мати преблагая,
Дѣво святая.

Инаша пісня з сього самого співаника звертаєть ся з такими прошеннями до Богородиці:

Царыце небу и земли Госпоже,
Свѣту покрове, вдаячая всѣм рѣже.
Аггеломъ слава, Мати Царя Христа,
Утѣхо ва́ша, Маріе Пречиста.
Тис милосердіе и жродло милости,
Прето мы грѣшній в той земно́й низко́сти
До тебе́, Панно, мы всѣ прибѣгаемъ,
От тебе́ по́моць нехай оглядаем.
В ласцѣ твоѣй вси, молимся, сподобі,
Во скорбехъ призри́ ѡком ся на люді.
Утоли́ слѣзы вѣрныхъ си го́йніе,
Ублагай стрѣлы, я́рости ерѣгіе.
В смутной то землі христіанской сліне,
Гды́ тма христіан без сповѣди гіне.
Зяйі намъ, Панно, звиклую свою́ силу,
А причиніся за нас своему́ Сыну,
Абы́ врагомъ стер гордіе си ро́ги,
А ти нас захова́й в мірѣ лѣта́ долги,
Абы́ врагъ упалъ вѣчне пред тобою,
А мы будемъ сла́вити Господа с тобою.

Правдоподібно в часах подільської трівоги повстала й отся „Пѣснь Пресвятой Богородици“, яку подаю в згадуваного співаника „Національного Музею“ у Львові ч. 17 Q:

Благаго Царя Мати,	Не доущай же вмерти
Що ты маем воздати,	В тяжкой хриховной (!) смерти,
Сего приношу,	Моли нам Сына,
Усердно прошу,	Панно єдина,
Не дай нам погибати.	Не можем врагов стерти.

Так нас опановали,
Справитися не дали,
Стягают луки,
Берут нас в руки,
Молчати наказуют.

Коп'єм нам'брают,
До бою ся складают,
Меч наострили,
Путь заступили,
Сердце м'є проразили.

Я тилко ся складаю,
А в небо поглядаю,
Укриви мене,
Утверди мене,
Я к теб'є приб'гаю.

Не маюся кам(о) д'єти,
Не по(мо)жем (sic) рады м'єти,
Убивай же ся,
Закладай же ся,
Матко, за своими д'єтми.

Постави одесную
И землю словесную
Учини чисту
И прозорчисту
Яко поднебесную.

Красная Д'єво моя,
Святая пам'ят твоя,
Полегла еси
В Ге'єсиманской веси,
На в'єки слава твоя.

На полях рукописного Варлаама й Йоасафа колекції Ант. Петрушевича ч. 7 списана пісня до Богородиці, але так сильно позатирана, що тільки в часті можна її відчитати. З чітких місць довідуємо ся, що в пісні представляється ся Богородиці: „Видиш'ь, як многа Полща врагов'ь маєт'ь“, і просить ся її: „Дай щастя кролю, дай нашему пану, дай и гетману“, „нехай згинут тр'євоги“ (666). Повторює сі мотиви та згадує рівночасно за підбій Поділя Турками пісня до Камінецької Богородиці (17 Q), яку велить ся співати на мелодію „Богородице, в'єрним'ь оборона“:

Царица неба Сына предв'єчнаго,
Матко д'євицтва непокалянаго,
Относиш хвалу от люду в'єрнаго
Дня вшелякого.

Тыс соб'є народ людскій улюбивши,
На свою службу он'є приспособивши,
Обралає м'єсце, где благословити
Будут, хвалити.

Щасливис прето земли волинских краю,
Котрый роскош пот'єшного раю,
Частая Павна добр нас'є набавила,
Гды тут прибыла.

Образ свой святой в Полску высылает,
Пред геретицтвом с Каменца вступаеш,
Не позволяеш быти ис погани,
Там з бѣсурмяны.

В Полгановѣ гды мѣсце дедикуеш,
В которой церкви жити обѣцюеш,
Чуда рожные там нас освѣчали,
Котрых дознали.

Росвя вшитка нехай ся радует,
А церков наша свѣтло триумфует,
Патронко наша, молим, нас борони
С каждой стороны.

И там в тых краяхъ быты особливѣ
Всмотрилас, где лзы выдаеш плачливѣ,
Пріймуеш от нас и благаеш Сына,
Панно едина.

Тримай в опецѣ Полску утрапленну,
От неприятел барзо понижену,
Нех геретица чти твои варуют,
Не наступуют.

Нехай ся боят обозовои ноци,
Гды додаеш з неба кралеви помощи,
Градом огнистым рач их все карати,
Роги стирати.

Нам здравіе дай, потѣши утрапленых,
Затрмай грѣшных, в грѣхах погруженых,
Нехъ милость твою днес оглядают,
Котрои жадают.

През Сына твоего ест нам откупленя,
Отдал от Полци много утрапленя,
Справ нам, нех ласку от Бога днес маем,
Гды ты зываем.

Збав нас, Царице, лудипера злого,
Повѣтря, глада, меча поганского,
Дай нам при смерти грѣхов прощеніе
И забавленіе.

Благай, всіхъ Матко, нам Сына своего,
Бысмо глас чули Ісуса слаткаго,
Справъ, бысмо вшитци годни неба были,
Тебе хвалити (!).

Интересні передусім сі пісні Богородиці, що згадують за українське козацтво. І так патріотичну струнку бачимо в одній пісні співаника колекції Ант. Петрушевича ч. 233 :

Кто не хвалит, кто не славит рождества пречиста,
Той противник, ненавистник ей дѣвства чиста.¹⁾
Лечъ мы поем в спокѣемъ усѣ величаемъ
И в небесех истно видимъ, ону Дѣву чаемъ.
Бо ест славна, свѣгу явна Марія Пречиста,
Мати Бога нам дорога занте ест ѣста.
Изъ глубины нашея винѣ сильно взчерпати
И в напасти не дажд впасти, о Божая Мати.
Царская дщер, царская Мати, царская невѣста,
Достойна ест вѣнца славы Марія Пречиста.
В тебѣ уѣност и надѣю, Панно, покладѣемъ,
Ратуи, Панно, ратуи, Мати, до тебе волаем.
Гдыж у той час, егда он час изрещи не смѣемъ,
Егда свѣде направити, Царице, не вмѣемъ.
Слѣзне слѣзю, вѣси стезю, настави нас, Мати,
Подажд по́моць, вѣси немощ, дажд нам силу знати.
Даруй царю госудѣру тишину покоя,
Бос Царыца, голубица, тѣя ест власт твоя.
Ресменту Малой Рѣсѣи ты буди правѣца,
Божія сила веной справи твоя нам, Девица.
Іоанна намъ гетмана укрѣви, Царице,
Вѣрне рѣдити, щасливе жити сподоби, Дѣвице.

Правдоподібно пісня згадує за Івана Мазену й се в початках його гетьманованья. В такім разі зложення пісні припадало би на останні літа XVII й перші роки XVIII столітя.

¹⁾ Другий рядок усє повторюєть ся.

До пісень з патріотичною закраскою належать і пісня в честь Руднянської Богородаці, названої Матерію Низу. Текст сеї пісні заховав рівнож горі згаданий співаник:

Новá утренняя в Россах восі́яла,
Богом дѣланная едемская скала,
Мати царя всѣх в предвѣчном чудесѣ
В Руднянской весі́.

Пречъ юж, Емѣфоне, з свѣтлыми кривницѣ,
Гды с милостивной чистой Голубици
Чудъ превеликій го́йне впливае,
Хладъ всѣмъ подае.

Котóрыхъ жродло з двору из новóго
Вірнувши, пришло, даючи цѣлбѣ мно́го —
Тут край російскій — хромых, невидящих,
Такъ тежъ болящихъ.

Где и до вѣнѣ приходящимъ вѣрно
В замислнихъ прозбахъ дает изобильно,
А твѣмъ щоденне в храмѣ св покрóвы
Чі́нятъ чудъ но́вый.

Не престае́тъ нашей радости причі́на
Спасти́ вѣрное стадо своего Сына.
А на невѣрных дай царю державу
Стерти ихъ главу.

Дѣво, живущи, Низу естес Мати,
Не хтѣ(й) російскій народ отпу́щати,
Нехай же в Руднѣ, поки Днѣпръ плі́не,
Имя́ твое сли́ве.¹⁾

¹⁾ Ђ в сїм співаніку й друга пісня до Руднянської Богородаці, властиво отсей початок її:

В рóской корóвѣ чуд великій стался,
Же народ людскій барзо здивовался,
В котóром мѣсцу вѣгды не бывало,
В людской пáмяти вѣгды не сливáло.
В Руднянской веси Пречистая Пáнна
Дівиними чудесы́ сіяетъ преслáвна.
Образъ то единъ Пáнны пресвятои,
Дающъ нам всегда́ чуд свой святы́й но́вый.
Якъ в новомъ двóру люд мно́гий сцѣляла,
Так... (далі недостае).

В Зарваницькiм свiванику в рiвнож один текст з подiбними прошеннями до святої Трiйци. Починаєть ся пiсня „Тройце святая, Боже ласкавий“ i спiваєть ся, як „Йордань рiвко“ (доказ, що ся богогласникова пiсня походить з XVII в.). Автор молить ся тут ось як:

Боже правдивий, рачь намъ зослати
Духа святого, вѣрнымъ подати.
Родъ сей сохрани и вѣрныхъ пановъ,
Погуби войска злихъ Агарановъ.
Укрѣпы князей на сопротивныхъ,
Крестомъ Христовимъ всѣхъ благовѣрныхъ.
Ушикуй войска, додай помочи,
Къ тебѣ волаемъ во дни и в нощи.
(Да)и и патрона росской коронѣ,
Аби зостала въ своей обронѣ.
А царемъ нашимъ даруй здравие
На долгие лѣта и спасеніе.
Гетману пану подай булаву,
Всему рицерству вѣчную славу.
Нехъ постыдятся вси противници
Креста Христова, вси геретици
От лица его нехъ исчезаютъ,
В пропастьехъ земнихъ всѣ погибаютъ,
Во вѣки вѣкомъ в пеклѣ зоставаютъ,
Гдѣжъ Бога в Тройци не называютъ.¹⁾

¹⁾ М. Грушевський, *op. cit.* Зап. XV, ст. 30. Наче доповненнямъ сеї псалми стає пiсня до Ісуса Христа з свiваника „Національного Музею“ ч. 17 Q:

Творче и Боже, Паче ласкавий,
Во трехъ персонахъ намъ показавий.
Кролю небесный, вѣрныхъ подателю,
Духу правдивый, нашъ потѣшителю.
Показалесь голубомъ в небѣ,
Ратуй нас, ратуй в каждой той потребѣ.
Бое ты еси жродло и студня милости,
Ратуй нас, ратуй на той то нескости.
Якоє намъ послалъ Сына своего,
Который стеръ роги врага проклятого.
Отче и Сыне и Душе святой,
Рачъ же то дати, абы згибъ врагъ проклятой,

З нагоди цього тексту зважує проф. Грушевський: „Молитва за „росску корону“, за „пана гетмана“ і „все рицerstво“, — ее показує виразно, що вона (псалма) зладжена десь між козачною на Подніпрянщині; се теж може бути доказом, що псалма ся зладжена значно давнійше, бо треба було часу, аби вона замандрувала до Галичини“.¹⁾ Що тикають ся місця і часу походження, треба спостереження проф. Грушевського приложити також до головної часті текстів співаника колекції Ант. Петрушевича ч. 233. Сям він передусім цікавий.

По польськи вийшла в Супраслі 1654 р. „Książka do pobożeństwa“, де подані молитви й набожні пісні, що звертають ся з прошенням до Бога й Богородиці о ратунок перед нещастями від татарського нападу.²⁾ Не могучи роздобути сеї книжечки, я і не в силі зайняти ся справою евентуального впливу набожних пісень у сїм польським молитовнику на українські вірші. В Кяїві вийшло в 1681 р. „Молебное пѣніе при нашествіи варваръ“. Здасть ся, сї дві дати означають менше більше час, коли в нас на Україні повстала більша скількість набожних пісень, повних грози від естрашного гостя.

Повна побутового елемента й „Пѣснь ко Пресвѣтѣй Богородици подчас повѣтря“. Сього характеру не змінать навіть ее, як показало би ся, що сей текст в перекладом з польської мови. Приходить він у співаванику „Національного Музею“ ч. 17 Q:

Чистая Дѣво, Царице,	Будь причиною своєю,
Маріе Богородице,	Не гордь прозбою нашею.
Тебе в день и в ноци просим,	Внеси я Сыну своѣму,
Руки свои вси подносим.	Царю и Богу нашему.

Котрый яко лев, бѣгающ(и), рыкает,
Твое створѣня пожерти желаетъ.
Покаж юж ласку, покаж, о Панае,
Гнѣвъ твой правдивый нехай юж устане.
Отдал же от нас тяжкіе войны (!),
Ужич гойних дѣт, а дай нам вѣкъ спокойный.
Не выпускай нас з своен олекѣ,
Боже в Тр(р)ойци, на вѣчные вѣкѣ.

¹⁾ Тамже, ст. 8.

²⁾ K. Estreicher, Bibliografia Polska, т. XX, ст. 345.

Призри с высоты, о Дѣво,
Новозпженная Еввѣ.
Прости нам руку помощи,
Сѣтуя во дне и в нощи.
Маріе, Матко милости,
Матко вшеляких литѣстій,
Брани нас от сконанія злѣго,
Діавола проклѣтого.
Маріе, Панино над панны,
Нех твой Сынъ, през тя благовнй,
Вшитки внины нам отпустит,
До ласки своей припустит.
Жес Маткою, нех познами,
Гды ся ты молишь за нами.
Нехай тя Сынъ твой выслухат,
Ку нам грѣшным склонит уха.
Маріе, Цѣрко Вышнѣго,
Матко Царя небеснаго,
Брани нас от наглои смерти,
Не дай повѣгря дознати.
Отврат от нас глад, мор тяжкій,
Узыч здравя на час всякій.
Захочай нас кровавой войны,
Рач нам дати вѣк спокойный.
Ого повѣгря мордует,
Не еден в здровю шванкует.
Пожерат смерть неужита
И слова ся не допитат.
Мѣстечка вси закопуют,
Дрѣвом, стражѣю варуют.
Не приступуй, вара тобѣ,
Небезпечно о той добѣ.
Палят халупы, стрѣляют,
Заражѣных вылучают.
В полю, в будах их забѣва,
Не в час зимно, шупла страва.
Еден ся дрѣгаго хронит,
Далѣко от него стронит,
Навет кохавый пригел,
В таком разѣ непригел.
Ходячи за плотом кривчат,
А правѣ што з горла рычат:
Вынес, подай штуку хлѣба,
Будеш мал заплату з неба.
Страхом великим стрвожѣни,
Гладом, негдабю стиснѣни
Яко быдло умирают,
В полях, лѣсах ся тулают.
Южъ и погребу не мают,
Тѣла звѣрѣ пожирают.
Албо ли теж и клѣками,
Тягнут в дол такъ же жердями.
Яке сердце пригелей,
Побѣжных обывателей,
Смотрячи на розшарпанѣ,
Тѣла члѣнков розриванѣ.
А хоч тѣло на то пригдет,
О душу страх вѣчный идет,
Бо без святых Сакраментов
Сходит много тых момѣнтов:
Сповѣди, напоминая.
Кто бы чинил розважания
На дорогу далекую,
Жебы жегнал кто рукѣю!
Иеус Христе, буди с нами,
Бы не былъ потупленн.
Причина Дѣвы Маріи,
Также сватой Розалѣи.
Розалѣе пустѣливице,
Христова облюбѣнивице,
До тебѣ ся утѣкаем,
Ратунку твоего жадаем.
Ратѣвалае Сицилію,
Ратуй также и весь сію
От повѣгря морового
И припадку гвалтѣвного.
О Маріе, Матко Бога,
Дай ласку твою за стрѣжа.

Гды день прійдет остатечный, Учи з грѣшвых Божіе сыны.
Нехай маем покой вѣчный. Живот в нас справ во всем чи-
Панно, во вшем особліва, Бѣсмо мали вѣкувстый [стыѣ,
Скрѣмна, тѣха и терплѣва, И Іеуса оглядали,
Упрос наши вшытки вины, С ним ся вѣчне радовѣли.

V.

Авторів наших набожних пісень в переважаючій числі не знаємо. Одначе значне число вірш полишило сліди їх авторства в акростихах. Залюбованне до акростихів, здавна відоме в західній Европі, було розповсюджене також і в українських школах. Одначе все така можна припускати, що першим аматорам акростихового закріплення свого авторства могла дати понуку велика популярність набожних пісень на українській ґрунті. Вже в Зарваницькій співанку маємо два в цілості заховані акростихи. Молитовна пісня до Богородиці „Яко Богомъ предизбранную“ дав акростих Яков Я¹⁾), ще скорше Яков И з уваги на нерідке писання Я через Ия. Пісня з акростихом Якова в співанку з початку 18 в. не однока. Що сей автор зложив більше пісень у честь Богородиці і саме, як можна здогадувати ся, молитовного характеру, доказом сього й отсей текст з його акростихом з співанка збірки проф. Калужняцького (№ 1, 60аб):

Избранная естесь, Панно, от всеѣхъ родовъ земныхъ,
Представи бо ся от земля до дворовъ небесныхъ
Благодать Сына твоего
И предаешъ в руцѣ его
Душу в тѣло.

Явился тебѣ архангелъ, посланный от Бога,
По трехъ днехъ тебѣ. Царице, естъ в небо дорога.
Сынъ твой во свѣтлости прійде
И апостолы призове
От конецъ земли.

Ко славі вѣчной пріят тя своими руками.
Рачъ, Панно, молитися усердно за нами.

¹⁾ М. Грушевський, *op. cit.* Зап. XV, ст. 34—35.

Не дай насъ врагомъ истерти,
Бороши насъ наглою смертю,
Порфирио красна.

Облюбленница естесь Духа пресвятаго,
От него родила еси Сына единого.
В Гефиманіи почила,
Дѣзство свое сохранила
В рождествѣ своемъ.

Возри на насъ, Владчице, з Емпѣру горнаго
И умоли за нами Бога истиннаго,
Бы насъ пріялъ до Сіону
И удароваль корону
В небѣ на вѣки.

Псалма Ісусови „Ісусе мой пренайсладшій и Творче свѣта“ дав акростихъ: Иеродеякон Герасим Парфенович. З значними змінами ввійшла в „Богогласникъ“. Ось первісний текст псалми в порівнанню з текстом „Богогласника“ з співаника колекції А. Петрушеввча ч. 169:

- 1 Ісусе мой пренайсладшій и Творче свѣта,
Еще хочай мало пожди моего обѣта.
Радъ не рад мушуса бавити в моемъ упадку,
Особливе небо трачу у недостатку.
- 5 Душу с тѣлом погубилем, жиючи в мирѣ,
Искалах одежку крещення без мѣри.
Явно грѣшачи, на свѣтѣ все скверно живу,
К тебѣ з болестию сердца, Ісусе, зову.
Овая бо наймилшая душевна сила,
- 10 Несподѣванная на мя невдза наснѣла.
Где приклоню главу мою, кого упрошу?
Единъ к тебѣ глас мой, Боже, жалосний вношу.
Руцѣ сердца простараю, так теж и душу,
А¹⁾ во многих грѣсех бивши, просити тя мушу.
- 45 Сам всесилною рукою на путь направи
И от пути блудящаго к себѣ настави.
Море мовхъ прегрѣшеннй рад бим избити,
През тебе, Бога моего, в радости жити.

¹⁾ В рукоп. И.

- А щом грѣшил з молодости през увес мой вѣкъ
20 Роспуст(и)ѣйше над бвдлыта, а не як человекъ,
Фрасуневъ ми естъ на души, а в тѣлѣ болест,
Еще чую в сердцу моемъ пражкую горест,
Несподѣваннаго часу мушу умерти,
Оборонцо мой и Боже мой, не дай мя пожерти
25 Велиорубови оному пренеподному
И смокови пекелному и суровому.
Чтуть тя, славятъ архангели со человекъ,
Благословенъ, пренославленъ буди на вѣки.¹⁾

Ся псалма в „Богослоснику“ зивѣимъ перероблена. Якъ друга „воздыхательная“ пісня до Ісуса представляеть ся вона тутъ осьъ якъ:

Ісусе мой пресладкій и Творче събга,
Еще хочъ мало моего пожди обѣга.
Тѣми ти покайніи обѣщахъ плоды,
Но дотоль есмь неплодное древо, Господи.
Душу съ тѣломъ погубилемъ, живущи въ мѣрѣ,
И крещенія одежду скалахъ безъ мѣри.
Где приклоню мою главу, когдо упрошу,
Токмо къ тебѣ гласъ мой, Боже, жалостный вношу.
Руцѣ сердца протираю, купно и душу,
Предъ тобою каменную утробу крушу.
Самъ всесилою рукою на путь мя правый
Въ беззуги золь блудяща къ тебѣ настави.
Море моихъ согрѣшеній преглубокое,
Волнами всегда смущаетъ житіе мое.
Чтомъ согрѣшилъ отъ младенства чрезъ юности вѣкъ,
Наче скота то содѣлахъ, не якъ человекъ.
Лѣга плинуть, грѣховъ тяжкихъ болше прилагаю,
Спаси мя, Господи, спаси, бо погибамъ.
Уже при корени дрѣва сѣкира смерти
Лежитъ, убо нечаянно мушу умерти.
Древо безъ плода (реклъ еси) посѣвается
И на сожженіе въ вѣчный огнь вметается.

¹⁾ Иншій варіант, мало відмінний, в Зарванецькім співанику, Зап. XVII, ст. 74.

Но, ахъ! ещѣ не велі мнѣ отсюду ити,
Едѣ могу въ сіе лѣго плодъ сотворити.
Душій, носящей печѣги твоего дѣра,
Не предѣждь пожертвой бѣти от Веліара,
Да ты слѣвлю со аггели и челобѣки:
Благословѣвъ, предрослѣвлевъ, Боже, на вѣки.

Ся пісня се одва з тих двох, яких авторство приписав Мирович Дмитрови Ростовському, нѣбн опираючи ся на передмові до вересневих Четій Міней.¹⁾ Правда, Ростовський складал також вірші, але й правда також, що в згаданій передмові нїде не приписує собі Ростовський свх двох пісней. Як горі наведена одна з них в твором Герасима Парфеновича, так автором другої є якийсь пізнійший єромонах Дмитрій, на що вказує акростих.

З попсованям акростихом „Петр Заптоцьк“ стрічаєть ся у Зарваницькїм співаніку пісня на Воведення Богородиці „Патріарси, триумфуйте“.²⁾ Все таки сей попсований акростих не тяжко відчитати: Заптоцьк. Що автором сеї псалми був Петро Заптоцький, доказ на се маємо в співаніку „Національного Музею“ № 41 Q з заголовком: Кантати или Пѣсни Различнія собранія Празникомъ Господскимъ, Богородичнымъ и прочимъ Святымъ Въ Станбелавовѣ. Начерта Року Божія 1874 Григорій Міл'ен'евъчъ.

Тут „Пѣнь Воведенію Пресвятой Богородиці“ (46а) заховала вповнї акростих автора:

1 Патріарси, триумфуйте,	Ева, вѣлѣ веселіся,
Съ пророки ликовствуйте ³⁾	Се Дѣва родіся,
И вы Дѣвъ днесъ бодрствуйте.	10 На престолѣ посадіся.
Приведутъ ся дѣви	Та бо въ церковь воведѣся,
5 Блїжняя ея	Іерію воздалѣся,
Во слѣдъ ея	Предъто весь миръ спасѣся.
Въ святая святыхъ.	Руцъ старецъ простираєть,

¹⁾ Н. Мировичъ, Библиографическое и историко-литературное изслѣдованіе о Богогласникѣ, Вильна, 1876, ст. 59.

²⁾ М. Грушевський, *op. cit.* ст. 72—73.

³⁾ Відміни тексту співаніка бібліотеки Оссолівських ч. 3586 (№ 25, 8а—9б) такі: 2. Со. 3. И вы, дѣви, бодрствуйте. 7. Во. 9. Се Дѣвая днесъ. 10. посад(ае)ся. 11. Та в церковь. 13. Преа

15 Чистую Дѣву привітають,
Съ Давидомъ воспѣвають.
Захарія съ дѣвами
Пріємъ Дѣву съ свѣщами,
Днесъ аггели поють с нами.
20 Архаггели викрикають,
Чісту Дѣву привітають,
Царицею називають.
Пралѣтають херовими,
Окружають серафими,
25 Поють гласи трисвятими.
О котóромъ пророци
Ясне здавна всѣ питали
И намъ тоє повѣдали.
То днесъ хóри аггелскіе

30 Поють пѣсни прекрасніе,
От Давида писаніе.
О премудрій Соломóне,
Веселіся вінъ гóйне,
Будешъ жити южъ спокóйне.
35 Церкóвъ мiру виставленна,
Златомъ вкóло обложенна,
Всему мiру прославленна.
К ней приходить днесъ Дѣвица,
Трилѣтствующа юница,
40 Марія Дѣва Царица.
И мы вси днесъ къ ней идѣмо,
Съ аггели вихвалѣмо,
Низко ся ей поклонѣмо.

У „Богогласник“ увійшла вірша так перероблена, що з акростиха остали тільки сліди: Пет За(ве)цки:

Патріарси, торжествуйте,
Отроковицы, бóдрствуйте,
Со прорóбки ликовствуйте.
Приведутся дѣвы
Во слѣдъ ея
Блiжняя ея
Во святая святыхъ.
Ева нiнѣ веселіся,
Непорóчна дщерь родіся,
На престóлѣ возложіся.
Та бо въ цѣрковь воведѣся,
Іерéю воздадѣся,

Еюже мiръ весь спасѣся.
Захарія со дѣвами
Пріемлетъ ю со свѣщами,
Возглашають вси устнами.
Архаггели торжествуютъ,
Богомáтерь привѣтствуютъ,
Царицею именуютъ.
Всяже сiлы небесныя
Поють пѣсни прекрасныя,
От Давида писанныя.
Соломóне премудрѣйшій,
День сей есть ти пресвѣтлѣйшій

сію мвр вес. 15. витают. 16. Со. 17. Со. 18. Пріемлет Дѣву со.
21. Чистую Панну витают. 23—25. vacant. 27. През Духа свя-
таго звали. 29. Триє днес. 30. красніе. 31. И здавна писаніе. 34.
юж жити. 35. Церковъ сионская. 36. вколо украшенна. 37. Духом
святимъ осѣненна. 38. приходит Царица. 39. Трилѣтствующая.
40. Марія и Богородица.

41—43. И ми вси прихóжаймо,
Пречистую Дѣву вихвалаймо,
Вдiчними гласи викрикаймо.

В онъ же прѣздникъ всечѣст- Трїлѣтствующа Юница,
[вѣйшій. Небѣсная Владычица.
Цѣрковь твоѣ совершена, И мы вси ю привитаймо,
Чистымъ златомъ украшена, Непрестанно восхваляймо,
Ликовствуетъ просвѣщава. Со пророкомъ восклицаймо.
Къ ней прѣходитъ днесъ Дѣвица,

VI.

Дальших аматорів акростихового закріплення свого авторства приносить Кам'янський збірник з 1734 р. духовних вірш, описаний д-ром Франком. Вірша на Вознесінні „Дихновеніємъ духа Христога даєть нужнымъ“ дав акрестих: Дмитрій Рїйницькій.¹⁾ Він зложив також віршу про страшний суд.²⁾ Вірша на цвітну неділю у згаданім Кам'янськїм співаннику „Іерусалиме, воспрійми днесъ Христа“ з акростихом „Іоан Буховецкі“³⁾ стрічаєть ся і в співаннику „Національного Музею“ у Львові № 17 Q, де „Пѣснь на Вѣханіе Господне“ має отсей вид:

Іерусалиме, прими Христа,
Котрого зродила Панна Чиста,
Весело спѣваючъ,
Осана выкрикаючъ,
Сыну Давидовъ.

Ого вѣходитъ на жребяти ослѣ,
Котрого прияли в Вафлѣемѣ ясли,
Благословенъ грядый,
Ог небесъ прїшедый
Насъ всехъ спасти.

Авраамъ весело нынѣ да играєть,
Прїшеды на ослѣ силу оддимуєть,
Люцифера злого
И всехъ слуговъ его
Поражаєть.

¹⁾ Др. Ів. Франко, Карпато-руське письменство XVII—XVIII вв., Львів, 1900, ст. 136.

²⁾ А. Петрушевич, Сводная галичско-русская летопись, ч. II (Литературный сборникъ, Львів, 1889), ст. 103.

³⁾ Др. Ів. Франко, Карпато-руське письменство, ст. 135.

На столицу своей хочет посадить,
Дондеже вся враги масть положить
Подъ ноги своего
Сына наймилшаго
Отець предвѣчный.

Берѣте, людіе, древа палмовые,
Стелѣте подъ ноги нивѣ Христовые,
Шаты постылайте,
Сердечивѣ витайте
Яко Спасителя.

Услыши, Адаме, въ темности связанный,
Бо пришолъ по тебе от вѣкъ обѣщанный
От небесъ за свѣтъ весь,
Хцетъ отца укротити,
Самъ претерпѣти.

Хоросеть улѣчившы, покору вказуетъ,
Жыдомъ запроданный самъ ся имъ являетъ:
Кого вы глядате,
Отого имате
Къ вамъ пришедшаго.

Остро самъ помивши, насъ юж розвязуетъ,
През свое вязѣня моць дьябла стираетъ,
Хтячи самъ умертв,
Насъ з моци видерѣти
От дьябла злого.

Витайте, людіе, къ вамъ пришедшаго,
Очи невидущахъ просвѣщающаго.
Цорко свонова,
Выкривки: осана,
Царю покорѣный.

Еврейскій сонмъ ослѣплевный,
Сей есть к вамъ пришедый обѣщанный,
Не радъ ся забыти,
Аггелъ его познати,
Поклонъ отдати.

Царю, рачь позрѣти, насъ выслухати.
А от насъ негодныхъ молитвы прияти.

Потри наши враги
Подъ ноги воскорѣ,
Насъ благослови.

Ко тебѣ приходимъ, пекловъ даючи,
Покорѣне оброну твоею жадаючи.

Бронь мору и войны,
От враговъ сохрани,
Хтячихъ пожерѣти.

Исусъ Христос, и повторе просимъ,
Даждъ намъ рабомъ твоимъ, най гнѣвъ твой укротим,

Бысѣме тя хвалили,
Покойне пожили
На том надолѣ,
А потомъ во горѣномъ
Сноиѣ прекрасномъ
По твоей воли.

Акростихи сього самого віршопиєця стрічають ся і в пієні на Вознесєніє „Иерусалим же град и святыи Сионъ“¹⁾ і в вірші на „неделю пяддесятную“ з початком „Исусъ Спаситель нашъ апостолом сердца“.²⁾

Супрасльєськїй єпїванїк заковав віршу св. Димитрію „Дадѣше зѣнецъ небеса и земля воину Христову“ з акростивхом: Димитри Твардиевич жїй на многіє лѣта“. Приписка з боку „Року божїя мѣма дня ѣк октоврїя“³⁾ дав дату окінчення вірші. В сей самий збірник увійшла пієня Семена Пяєцького в честь святої Варвари з початком „Предстательницу во смертной годинѣ Варвару святу восхвалимъ“.⁴⁾ Коли же до 1741 р. могла ся вірша увійти в збірники, можна час її написання посунути й дещо назад. Акростих Семена Пяєцького в сїй вірші відчитав вєрше др. Щурат з єпїванїка другої половини XVIII стол. Миколы Гривнецького, що помер парохом Нагуєвич з початку XIX в. Акростих не повний: Piasiecki Siemie(n).⁵⁾ У „Бо-

¹⁾ Тамже, ст. 136. ²⁾ Тамже, ст. 137.

³⁾ В. Н. Перетцъ, Истор. лит. наслѣдованїя, I, 2, ст. 31.

⁴⁾ Тамже, ст. 30.

⁵⁾ Др. В. Щурат, Из студїй над почаївським „Богогласником“, Львїв, 1908, ст. 18—19.

гогласивку^а акростах зівсім поцсованій: Пяски Сипесис. Пер-
вісвий текст мав акростих: Пясецки Семеов. Виходить се
з зводного тексту двох уривків, що доповнюють себе в співа-
никах: Хоценським Левицьких (Н. Т. Ш. ч. 367, ст. 167—70)
й описанім під № 9 (526—55а). В Хоценським співанку мав
вірша надписъ „Пієнь святой Мученици Варварѣ“:

1 Предстател'вицу о смертнои¹⁾ годинѣ Варвару святу восхвалямъ,
Юну дѣвицу и образъ житію, житіє чудно прославимъ.

Тожъ отчаяннымъ и от наглои смерти

Без сакраменту не дає умерти,

5 Явѣ предстател'ствуєть.

Якъ цвѣтъ прекрасній, корене не власній, слѣчне в терню цвѣтуше,
Тако Варвара посередѣ невѣрныхъ отца невѣрна имуше.

В небѣ дѣвица всея страны тіа,

Краснѣйша паче Варвары святія,

10 Та всѣхъ превосхождаше.

Столпъ всего ради отецъ дѣлателемъ сооружити повелѣ,
Прекрасну дщеру якъ ока зѣвицу на томъ затвори отолѣ.

Она же на томъ вел'ми са вѣвшаше,

От створенія Творца познаваше,

15 Чія рука вся созда.

Егда о ея красотѣ слышаху, мнози юношѣ приспѣли,
Благородніє царіє и князи юну дѣвицу хотѣли.

Отець к ней шедши, сіє глаголаше:

Кому з тыхъ хочешъ? Она не хоташе

20 Житіє послубити.

Цѣломудрная сіє услышавши, ко отцу рече: нехъ жию,
Бо егда ты мя бол'ше будешъ принуждати, то сама себе убию.

Бол'ше не хочу того о мнѣ труда

И чадомъ твоимъ южъ да не буду,

25 А ты мнѣ милыиъ отцемъ.

Коль ти прекрасну сотворю полату, дщери вѣщаше Діоскоръ,
Образы свѣтлы, слон'це и луну и всему миру во позоръ,

¹⁾ Відміна тексту вірші в № 9, 526 — 55а такі: 1. во смертнои. 2. Юну дѣвицу образъ в сѣмѣ. 3. Та отчаянимъ и во. 4. умерати. 5. предстател'ствуєшь. 6. коренне не вянєть слѣчне в терниѣ. 8—25 vacant. 26. сотвору. 27. Во образъ свѣт(л)ий

Да, в немъ живуще, помалу размыслить
И посягнути, за кого исхошет,
30 Самъ в дорогу идяше

Истинная ревность яко зѣло дерзость дѣвство жениху храняше,
Того любить, іже ю сотвори, и креститися хотяше
От ѿкоего Еврея крещенна,
Довол'ной вѣрѣ святой прилученна.
35 Мѣсто купца к ней пришлоу.

Егда от пути отецъ возвратися, ко дѣлательем притече,
Егда увидѣ три окна строены, з великимъ гнѣвомъ к нимъ рече:
По что три окна, а не двѣ устроили?
Они рекоша: Егда мы не хтѣли,
40 Варвара нас привуди.

Молю тя, рече отецъ ко Варварѣ, по что три окнѣ сотвори?
Она охотѣ вся ему о Бозѣ сокровенная отвори:
Бога, всѣхъ Творца, во Троици узрѣлам,
В бани три окна здатим повелѣла,
45 Сіе да свѣдигел'ствуеу.

Егда услыша чудная словеса, же отецъ еи распался,
Зѣло бѣжаше в каменну пещеру и тамо пред нимъ сокрися.
Онъ ю обрѣте, за власы приведе
И Гемону в руцѣ еи предаде,
50 Да приклонить его совѣту.

двоухъ слонца и луни и всему свѣту во поворѣ. 28. помалѣ. 29.
и(а)волить. 31. Истинная ревностию зѣло мѣсто жениху. 33. перей.
34. До волной вѣри святой поученна. 35. Въмѣсто купцу к ней
пришедша. Межи 35—36:

С-рдцемъ милости огнеу распалися, ко дѣлательемъ приспѣла,
Егда увидѣ двѣ окна встроена, а не три встроить узрѣла.

Они не хотяше, зѣло привуждаше,
Да устроить ей, якоже хотяше

Во образъ Троици святой.

37. встроена. 38. встроили. 41. окна. 42. охогне. 44. В банѣ.
46. словеса, зѣло на дщерь разъярися. 47. Она, видяши отца рас-
паленна, от лица его. 48. обрѣши. 49. И ко Гемону. Межи 50—51:
Онъ ю хотяше краткими словеси ко отческой привести вѣри
И, егда видѣ непоколѣбиму, мукамъ придаде беа мѣри.

Непокоримый видячи в Гемонъ юву дѣвцу отолѣ
И всѣмъ зѣло нещадно дѣвцу битв лютымъ катом повелѣ.

Сам же окаянный главу отѣкъ отецъ
И тако мукамъ предасть жизни конецъ,
55 Богу духа предаде.

Невіднайденый досѣ співаник „Начало съ Богомъ пѣсней“, описаний одним з авторів богогласникових вірш Дмитром Левковським, відкриває автора ще одної пісні з Супрасльського співаника. Пісня на Успення Богородиці „Троне вышний, днесь двигнися“ має акростих: Тростянец, „зане тамо сложена бысть“, як стоить у „Богогласнику“. А в описі співаника Левковського зазначив Антін Петрушевич, що автор Свентовський з города Тростянця, віддаленого від Умана 8 українських миль, зложив пісню на Успення Богородиці.¹⁾

І в богогласниковім тексті задержав ся апокріфічний детал. В годані переставлення Богородиці з землі на небо

Мечь взощренній,
Врагомъ явленный,
Посѣкаетъ,
Устрашаетъ,
Тму прогоняетъ.

Одначе

Народъ злый не ужаснулся
Еврейскъ, одра прикоснулся,
Но векорѣ посрамленный
Бысть, Аоній, рукъ лишений,
Надъ явць слѣпо.

Про популярність пісні свідчать факт, що в „Богогласнику“ не підпала розмірно великим змінам.

Адамантъ в мягкой воскъ притворишь,
Нѣжели мене от Христа отвратишь,
Тако Варвара вѣщаше.

51—52:

Непокориву видяще в Гемонъ, зѣло душею поболѣ
И неприклонну ко отческой вѣри главу всѣкну(ти) повелѣ.

53. Самъ окаяний главу всѣче. 54. муки жизни приять. 55. духъ придаде.

¹⁾ А. Петрушевич, *op. cit.* ст. 103.

VII.

У порівнянню з дотеперішніми співаниками досить багатий акростиховими віршами співаник збірки проф. Ом. Калужняцького. Заховав ся тут вповні акростих у пісні до Богородиці в Буцневі „Ахъ, удивися“ (58а—60а). Автором сеї пісні Антін Добросинський :

1	Ахъ, удивися,
Зрящю ужасися,
Человѣче.
Яже Богъ избави	Неизглаголанна
Благодать подання
5	И сія сотвори
Во остатніе лѣта
Оплаканнаго свѣта
Преславно.	35 Совышше.
От небесъ Царица,
Пресвѣтлая денница
Паче сонца сіяеть,
Чудеса изявляеть
10	Нѣсть мощно изрещи,
Цѣлбы приємлющи
Вѣрніи.
В Буцневой у веси
Чудо бѣше с небесъ,
Плачетъ Царица,	40 В мѣстечку Буцневой.
Іже бо небеса,
Вземлюще чудеса
Преславно,
Сялы небесныя
15	Слезна Дѣвица
Ко Сыну.
Тѣмъ к ней приходяще,
Цѣлбы приємлюще
Вѣрніи.	45 И племена земная
От востока сонца,
Вся мѣрская конца
Восклицають.
И мы восклицаймо
20	Бѣсы бо проганяе,
Аки громъ устрашае,
Хромых исцѣляет,
Темныхъ просвѣщает
Изобилно.	50 И ѳалмы спѣваймо
Царица.
Радуйся, Маріе,
Тебе славят царіе,
Сердечне волають,
25	О колѣвка блага,
Милость твоя многа,
Царце.
В Буцневой во градѣ
Зачатія во храмѣ	55 Зѣло, зѣло прославляют
Чудеса твоя.
Да заградятся
И да посрамятъ ся
Всѣ врази,
30	Токи точиши,
Вѣрныхъ чистиши
От грѣховъ.	60 Не вѣрующи
И не славящи
Образа святаго
И чудотворнаго
Веси Буцневой.

65 **О** Буцнева веси,
Славна всюду еси
Зостала.

Аки в небѣ на тронѣ
Царьца на престолѣ
Слезы изливаетъ,
За весь миръ благает
Святу Тройцу.

Бодрствующе, стоймо,
Маріи воспоймо

Пѣснь нову:

Иноци в чистотѣ,
Іерей в лѣпотѣ,
Старци со младенци,
Старици со дѣвици
Пѣсенно, красно.

Року тысяцнаго
Ѵѣз

Исполнися,

Чудо изявиися,
Марія прославися
В Буцневой градѣ
Во Зачатія храмѣ
На престолѣ.

О Госпоже чистая,
Дѣвице Пречистая,
Слезне молимъ тя,

Успокой насъ войны,
А подаждъ часъ спокойный,
Покори вся враги
Христіаномъ под ноги,
Злыхъ бесурмяновъ.

Слава еси вѣрныхъ,
Царей правсѣрныхъ,
Царице.

Помощница намъ буди,
Соблюдай насъ всѣхъ людій,
Нынѣ побѣди,
Бесурмявъ потлуми
На вѣки.

Имя тежѣ святое
И многоцѣное
Прославися.

Во всемъ свѣтѣ еси славна
Помощь от Бога данна.
Полюбоуму королю
Ударуй покою
На многи лѣта.

На тя надѣемъ ся
И не посрамимъ ся
Во вѣки.

Ты же с небесныхъ призри
На смиренныхъ, ущедря,
Не даждъ (во) обладу
Пекелному аду
На вѣки.

Слезяще просимъ тя,
Усердне молимъ тя:

О Госпоже,
Буди за насъ причина
До своего Сына,
Да не погвѣнемъ люте
Во суетномъ пути
Вѣка сего.

Кій языкъ изречеть,
Чудеса изочтеть
Бывшія.

Звѣзды небесныхъ,
Капля дождевыхъ,
Нѣстъ мощно нечести
И чудеса изрещи
Твоя, Царице.

Иконѣ же твоей,
Дѣво, чудотворной
Вся кланяемъ ся,

Просяще помощи
Во нашей немощи:
Ратуй насъ, Царице,
Спаси, Голубице,
От всякихъ бѣдъ.

В „Богогласнику“ прямо не пізнати первісного тексту Антона Добросинського.

4—7 рр.:

Еже Богъ изволи,
Содѣла в юдоли

Оплаканнаго свѣта
Во послѣдняя лѣта.

10—15 рр.:

Преславнія вещи
Чудесныя,
В мѣстечку Буцневѣ

Бысть позоръ сицевый:
Восплакася Царица,
Прослезися Дѣвица.

Дальші дві строфи такі:

Тамо притекають,
Милость обрѣтають
Привѣгши.

О коль есть велика
Благодѣти твоя,
Богородице.

Слѣпыхъ просвѣщаетъ,
Болныхъ исцѣляетъ,
Демони же прогонитъ,
От лукавства боронитъ
Всѣхъ вѣрнихъ.

В скорбехъ помагаешь,
Руку в помощь даешь,
Страждущимъ состѣуешь,
Болящимъ сболѣзуешь
Намъ земнымъ.

35 р. есть в Буцневѣй.

36 - 40 рр.:

Небесе Царица,
Матерь Владичица

Токи слезъ изливаетъ,
Спасителя благодѣетъ
За весь мѣръ.

Крім цього має текст „Богогласника“ ще три кінцеві строфи:

Дивящися, стоймо,
Царяцы воспоймо
Благодарно,

Рабомъ ти подѣ ноги,
Сохрани глада, войны,
Времена же спокойни
Даруй намъ.

Иноцы в чистотѣ,
Клѣрвцы в лѣпотѣ,
Старци со юнотами,
Матери со дѣвами
Пѣснь сію:

Еще ты благодѣетъ,
Низко припадаемъ,
Владичице:

Госпоже благая,
Маріе Чистая,
Молимъ ти ся;
Смири враговъ роги

Буди намъ причина
До своего Сына
На житейскомъ семъ пути,
Да не погибнемъ люді
В часъ смертный.

З Пречистой Панны Южъ ся народит
Намъ пожданый И насъ свободит
Отъ всѣхъ бѣдъ.

Ангеломъ питанна тремя лѣти суще,
Богу молящаяся во церкви живуща,
Чистая Пanna Ему предстала
Быст незмазанна, И одержала
Заплату.

Пророкъ Захарія о ней повѣдаетъ,
Дѣвица во чревѣ Сына зачинаетъ.
Ест то новина, Сама раждаетъ
Гды Пanna Сына И повиваетъ
Без мужа.

Отъ нынѣ начвугъ ты вси роди блажити,
Когда ты увидятъ Матерь Богу быти,
На тебѣ, Дѣво, Южъ исполнити,
Святое дѣло Маешъ повити
Исуса.

Тебе Іезекіиль враты именуетъ,
През тебе до неба путь намъ показуетъ
Даніиль гору, Естес и Пanna
Бо без покору За Матерь данна
Исусу.

О чудо велие паче всѣхъ чудеси,
Когда, Дѣвая Сына со небеси,
Тебе пророци Здавна жадали,
И вси праотци Бы оглядали
Избавителя.

Церковь Соломонова днес ся украшаетъ,
Когда в ней Дѣвая Сына зачинаетъ.
Днес патріарси Святителіе
Со іерарси, И вси людіе
Ликуютъ.

Когда Дѣвая во церковь входила,
Тогда всѣхъ в отхлани отцевъ увеселила.
Псуютъ ся брамы И Ад рыдаетъ
И всѣ стхлани И умлѣваетъ
От жалю.

И мы вси, людіе, с того веселѣмъ ся,
Со страхомъ Пречистѣй Паниѣ поклонѣмъ ся,
Абысмо жили, Днес и во вѣки
Ея хвалили Со человекѣи
Во вышнихъ.

Богогласникова вірша на Благовіщення „Да прійдець всему міру радость“, якої авторьску прналежність до Деміяна відчитав в акростиха в співанику Гриневецького др. Щураг¹⁾, представляє у співанику збірки проф. Калужняцького досі відомий найпоправніший текст (146—156):

Да прійдець 2. всему миру радость,
От небесъ 2. во Назаретъ сладость.
Аггелъ Гавріилъ Благовѣстити,
От небесъ приспѣ Чудо явити
Пречистѣй.

Емпѣрет 2. всѣх нас просвѣщаєть,
От него 2. Гавріилъ вѣщаєть
Маріи Паниѣ Небесной Царици
Непокаляниѣ, И Владичици
Пречистѣй.

Младенца раждаги от Духа святаго
Гавріилъ вѣщаєть во Троици еднаго.
Зачнеши Сына, На радость мвру,
Панно едина, Дѣво Емпѣру
Святаго.

Из отца 2. Духъ святыи изыйде,
Который 2. ко тебѣ днесъ прійде.
Радуйся, Панно, Благовѣствую
Слѣчная стамно, Радость новую
Тебѣ днесъ.

Явственно 2. буди тебѣ нынѣ,
И зыйде Духъ святыи крылѣ голубиѣ.
Твоя ложесна, На веселіе
Дѣво прекрасна, Во спасеніе
Всѣмъ вѣрнымъ.

¹⁾ Др. В. Щураг, *op. cit.* ст. 15—16.

На весь свѣтъ 2. Дѣвъ святой слава,
От нынѣ на вѣки да будетъ ей хвала
Отъ всѣхъ христіянъ. На земномъ трону
Богъ даруетъ намъ В небѣ корону
На вѣки.

Як у співанку, про який мова, так і в „Богогласнику“ заховав ся акростих Стефана Дяченка в вірші первомученикови Стефанови „Страданіє мученика Стефана прославляймо“, хоч вірша ввійшла тут з змінами. Має акростих і пісня на Зелені свята „Источникъ духовный“, а саме: Іосиф Реуте, що правдоподібно треба читати: Ревтський. Вірша приходить в Супрасльськѣм співанку. З співанка бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка ч. 345, описаного під № 6, відчитав акростихове імя Йосиф др. Щурат.¹⁾ Текст співанка збірки проф. Калужняцького з відомих найпоправнішай (405—416):

1 Источникъ духовный	Истинный Духъ правый,
Радост ²⁾ всѣмъ исполный.	От Отца посланный,
Страны сего свѣта, крикнѣте,	Днесъ вѣрныхъ всѣхъ просвѣ-
С апостола пріймѣте	Благодатію оросил [тиль,
5 Росу благодати.	20 Параклитъ небесный.
Облакъ раздѣляше,	Фестъ пресвѣтлый нынѣ
Языки раждаше	В Іерусалимской сѣни
Рыбаремъ огненная,	Огнемъ покрывашеся,
Евреемъ ужасныя	Шумъ бурный являшеся
10 И всѣмъ врагомъ страшныя.	25 В) градъ Давидовъ.
Спасъ Избавитель	Рцѣмъ купно и мы вси
И Духъ утѣшитель,	Пророка словеси:
Отець бо безначаленъ	Боже, Духа твоего
И божествомъ Сынь равенъ	Не отими святого,
15 И Духъ сопрестоленъ.	30 Молимъ ти ся, человекѣлюбче.

¹⁾ Тамже, ст. 25—26. Співаник відносить др. Щурат до початку XVIII стол. Тимчасом співаник походить з кінця XVIII в. Вказує на се й акростихова вірша Дмитра Левковського „Ликуй днес, Слово“. Автор пісні прийшов на світ щойно 1759 р. (А. Петрушевич, ор. сіт. ст. 102).

²⁾ Відміни тексту співанка Ів. Пашковського (49а—50а) такі: 2. Радост' днес. 3. всего. 4. Со апостоли прѣймѣте. 6. раздѣляетъ. 7. раждаетъ. 9. ужасная. 10. страшная. 14. божества.

Емпѣру святѣйшій,	Туюжъ и мы славу,
Паче солица свѣтлѣйшій	Исклонивши главу,
Промени огненными,	Богу во Троици дадѣмо,
Языки ужасными,	На колѣна внадѣмо
35 Поюще гласъ трисвятый.	45 Единому Божеству.
Умныя силы	Святый Боже Отче,
Поють серафими	Святый крѣпкій Творче,
Богу во Троици святъ, святъ,	Святый безсмертныи Царю,
Апостолская сердца зрят, [святъ,	Прійми от насъ чест и хвалу,
40 Пріймѣте Духъ святъ.	50 Дающе тебѣ на вѣки.

Навѣть у богогласниковій перерѣбцѣ заховали ся слова:

Истинно Духъ даный,
От Отца посланный.

Сей вислів дав Мировичеви основу до твердження, що його „ужив православний письменник у противвагу навчанню римокатолицької церкви о filioque“.¹⁾ Що до сього, можна сказати, що, як не рідкі є в богогласникових піснях апокріфічні налети, так міг у наведений спосіб висловати ся про походження св. Духа також увіят, що не вепів ще присвоїти собі ріжнивць греко-католицького віроісповідання від православного. Чи до сього самого автора належить пісня Тернопільській Богородиці в „Богогласнику“ „Истинное чудо намъ взявися“ з акростихом „Іосиф“, не маю даних сказати про се щось певного.

VIII.

Одним з пліднійших акростихових віршописців XVIII в. був Іван Вольський. Досі відомі з „Богогласника“ чотири його пісні: на Богоявлення „Іордане, уготовися“, на Воздвиження „Истинна радость крестъ Христа“, на Покрову „Воспойте согласно“ й у честь Струмиловокамінської Богородиці „Исполнися небо, земля чудесь твоихъ, Царице“. Цікаво, що бого-

16. Истинный. 17. пославий. 18. Днес вѣхъ вѣрнихъ просвѣти. 23. Духомъ. 25. Давидовим. 28. Бога. 31. свѣтлѣйшій. 32. Паче слонца яснѣйшій. 33—35 р. Пламени огненная,
Словеси ужасная,
Пріймѣте Духъ святъ.

36. Умныя силы. 39. сердца виждеть. 40. Во единомъ божествѣ. 42. Приклонивши. 43. дадѣмо. 44. внадѣмо. 45. Поюще гласъ трисвятый. 48. царю. 49. от насъ днесъ хвалу.

¹⁾ Н. Мировичъ, ор. cit. ст. 8.

гласняковий текст останньої з вичислених пісень має трохи відмінно зроблений акростих, ніж текст співанка збірки проф. Калужняцького (№ 1, 506 52а):

Исполнися небо и земля чудесъ твоихъ, Царице,
Избранная яко луна, одѣянная во солнце.

На главѣ ей вѣнецъ,
На рукахъ младенецъ,
Прежде вѣкъ рожденный,
Из нея воплощенный,
З Маріи Дѣвици Сынъ ея возлюбленный.

О Пречистая Царице, на образъ твой зриаемъ
Струмилой Камняцкой чудотворной, волаемъ:

Призри на насъ, Мати,
Не дай погибати
Во суетномъ свѣтѣ
Во лвовскомъ повѣтѣ,
Абысмо ты могли вси усердно воспѣти.

**Архаггеломъ, херувимомъ Честивѣйшая Царице
И серафимомъ воинстину славивѣйшая Дѣвице,**

Ты в небѣ на тронѣ
В Тройческой коронѣ.
Днес во храмѣ твоємъ
Под ноги впадаемъ,
Тебе чудотворну на помощь призываемъ.

Не доумѣеть ся всякъ языкъ достойно воспѣвати,
Яко звѣзды чудесъ твоихъ не удобъ изчитати.

Темныхъ просвѣщаешь,
Хромыхъ исцѣляешь,
Бѣсовъ проганяешь,
Громомъ устрашаешь,
Намъ всемъ вѣрнымъ своим во помощ предстаеш.

Восплещайте вси руками вѣрнии днесъ Царици,
Воскликните гласомъ радости пресвѣтлой Владичици:

О обрадованна
Маріе преславна,
Господ не тобою,

Даждъ намъ милость свою
Тебе выхваляти в мирѣ и в покою.

Ликуй, граде, и веселся, гды Царица во тебѣ,
Избави(т)я от всякихъ бѣдъ в каждой нашей потребѣ:
От лютыхъ Агарянъ,
Еретиковъ бесурмявъ,
Повѣтря и огня,
Якъ Мати Господня,
Заступница наша во скорбехъ неложна.

Сіяешь чудесы на земли яко солнце на небѣ,
Просвѣщаешь сущихъ во грѣсехъ, притѣкающихъ к тебѣ.
Упроси намъ Сына,
О Матко едина,
Бы намъ милостивъ былъ
И грѣхи отпустилъ,
На правци своей на судѣ поставилъ.

Кто притѣкает ко образу (в) Каменцѣ Струмило.,
Наполнися благодати и ласки ей пресвятой,
Слезы выливаетъ
И тварь просвѣщаетъ,
Невѣрнымъ ужасна,
Якъ солнце есть ясна
На престолѣ своемъ Дѣвица прекрасна.

Исполняешь благодати всегда во храмѣ твоємъ,
Вси вѣрніи христіяне ласки твоей дознаемъ.
Радуйся, Царице,
Пресвѣтлая деннице.
Тебе Богъ возлюбилъ,
С тебе ся воплотилъ.
Якъ Матерь Божию Духъ святой осѣнилъ.

И мы тѣ днесъ чудотворну Царицу ублажаемъ,
Со слезами и со плачемъ к тебѣ прибѣгаемъ.
Нынѣ насъ на земли
Радости исполни,
А на страшномъ судѣ
Милостива буди
Во вѣкъ вѣка амѣнь всѣхъ насъ не забуди.

Про Струмиловскамінецьку Богородицю оповідає Галатовськвій у „Новім Небі“; одначе все таки не можна згодити ся з думкою Мировича, що пісня має свій початок при кінці XVII в., хоч і просить ся у пісні Богородицю, щоби помогла оминути „сопротивныхъ лука“ та щоби „смирила Агарявъ“. Проти сеї думки говорив би факт, що в найстарших співаниках не стрічаємо вірш Вольського.

Поміченне про акростих Вольського в попередній пісні справджуєть ся і на тексті „Пісни Честному Кресту“ (716, 72а):

1 Истинна ¹⁾ радость крест Хри-	Во истинну ты хранитель,
	[стовъ, Всему миру просвѣтитель,
Царъ всему миру нам зыйшовъ.	Кресте чествѣйшій,
За наши грѣхи	Найвыборвѣйшій,
Притерпѣлъ муки,	25 Над солнце естесь ясвѣйшій.
5 На крестѣ простерый руки.	Лѣствице, кресте пречестный,
О кресте Христовъ пречестный,	До небеси утвержденный,
На тебѣ Богъ былъ небесный,	Утвердился миръ,
И ты он носилъ	Гды ся самъ крестилъ
За наши грѣхи,	30 Исус Христос, Маринъ Сынъ.
10 Богъ истинный на небеса.	Свѣтлостію освѣяешь,
Ангели ты окружают,	Бѣсовъ темныхъ проганяешь
Патріархи подвимають,	От всего мира.
Царіе идут,	Страшная сила
Чест ти воздают,	35 Твоя, кресте, побѣдила.
15 На помощь ты призываютъ.	Кресте Христовъ прелюбимый,
Над солнце просіялъ еси,	Во свѣлостехъ невидимый,
Кресте Христовъ, на небеси	Днесъ намъ сіяешь,
И насъ на земли	Всѣхъ просвѣщаешь,
Всѣхъ возвесели,	40 Бѣсовъ темныхъ проганяешь
20 Бысмо вси спокойне жили.	

¹⁾ Відміни тексту співаника Ів. Пашковського (46а — 47а) такі: 1. Истина. 2. Царъ всего мира намъ зыйшолъ. 3. нашѣ. 5. простеръ. 6. пречесный. 7. распятый. 8. обносимъ. 9. За наша. 12. подвимают. 20. всѣ. 21. истинну. 23. чествѣйшій. 24. надвыборвѣйшій. 25. словце естес ясвѣйшій. 26. Лѣствица. — пречесный. 27. До небесе утвержденный. 37. Во свѣлости невидимъ. 38. сияеть. 39. Всѣхъ просвѣщаетъ. 40. проганяеть. 41. Истинное веселие. 42. Днес крест

Истинное веселіе
Днесъ чудо превеліе.
На горѣ Голгоѣѣ
На лобномъ мѣстѣ

45 Богъ былъ распятый на
[крестѣ.]

И мы ты, кресте, лобзаемъ,
Радостно к тебѣ волаемъ,
Радуй ся, кресте,
К небесн мосте,

50 Православнымъ христіаномъ.

Цікаве попереднє заповідження Марії Ісусом часу Її смерті, далі також молитва Марії на Оливній горі, перенесення апостолів облаками до Гетсеманії і спосіб прийняття душі Богородиці в пісні на Успення „Ильдите вси архаггеловъ хори“. Що се рівнож продукт віршевої праці Вольського, доказом його акростих у текстї співаника, описаного під № 3 (346—36а):

Ильдите, архаггелскіе хори,
До Гетсеманіи спшшитесь вси воскорѣ,
Где Матеръ Цареву,
Небесную крелеву
Возносятъ ко горѣ.

О успеніи Свѣ ея извѣщаетъ,
Прежде трехъ днесъ самъ ко не(й) посилаетъ
Архаггела свята,
Би царская полата,
Во Свобѣ била взята.

Апостоли облакомъ ся собрали
До Гетсеманіи, там Царици предстали,
З нею ся жегнаютъ,
Под ноги ей впадаютъ,
Слезы з очей пуцаютъ.

Не гору Елеонъ Царица восхождаетъ,
Ко Сыну в Богу молитву исполняетъ.
Зряще сіе древа,
Би matka царева,
Низко ся ей скланяютъ.

На воздухѣ Цар со аггелскими вои
Грядетъ взяти душу Матере в руцѣ свои,

чудо. 43. На Голгоѣѣ. 44. На лобіѣмъ. 46. лобизаемъ. 47. Радостно.
49. Небеси.

Самъ ей ассестуетъ,
В небѣ презентуетъ
Во горнемъ Сионѣ.

Во триумфѣ в небо ей впроважають,
Горніе князства под ноги ся скланяют,
Престоли и сили
И вся, яже с ними,
Якъ Царвцу витают.

Лѣствице неба патрарховъ, видѣнна
По смерти, в небѣ пребивашъ неглѣнна.
Просим тя, по смерти
Даждъ нам ко ней взвѣти,
В небѣ тя оглядати.

Свѣтлѣйша слонца твоя, Панно, корона,
От Тройцы святой на главѣ положона,
Богъ Отець вѣнчаєтъ,
Сынъ тя прославляєтъ,
Духъ свѣтій просвѣщаєтъ.

Квоте свѣтій воплощеннаго слова,
Ходотапце ко Богу тис готова,
Всѣхъ нас грѣшних гласи
Ко сыну принеси,
Просимъ тя усилено вси.

Избави, Панно, повѣтра, гладу, войны,
Всѣмъ христіяном даруй намъ вѣкъ спокойній,
Во мирѣ прожити,
Тя Матеръ блажити
Яко кривъ благоволивій.

И паки просим тя, о Божая Мати,
Рачъ милость свою на всѣхъ нас показати,
А ми христіяне,
Поки свѣта стане,
Должни тя вихвалити. Амѣнь.

Рівнож маю змогу приписати Вольському ще одну віршу „Богогласника“, а саме пісню на Зачатє „Вселенная, торжествуй днесь“. У співаньку Василя Продана (№ 15, 12а6) виходить досить вразній акростих: Волс:

Не одинокі се докази, що й деякі вірші Вольського ввійшли до „Богогласника“ в такій степені перероблені, що нема майже сліду з акростихів. До двох випадків можна додати ще й первісний текст пісні на Покрову „Истинная Матв свѣта, Пречистая Панно“, який з співавника Івана Пашковського надрукував я у замітках „З культурного життя України XVII—XVIII вв.“ (ст. 36—37). Досить великим змінам підпав у „Богогласнику“ й текст вірші Вольського на Покрову. Старший текст виглядав так (№ 3, 16—26):

1 Воспойте согласно	Люта Голоферна
Пѣсь нову прекрасно	Тис глави сотерла,
Марѣи Дѣвици,	Тис царем добраный
Нескверной царици,	30 На враги щит данній.
5 Всея странна ¹⁾	Юдифъ славна,
Христяни,	Чиста Панна,
Котора на тронѣ	Щобори вся враги
Во горнем Своѣ	Королеви под ноги,
Руцѣ подноситъ,	35 А христяни
10 За весь миръ просятъ:	Прослави, Пани.
Прошу тя, Цару и Пание,	Даруй нам в мирѣ прожити,
Пощади вся христяне,	Тя Богоматер блажити
Помилуй вхъ.	Непрестанно.
Омофоръ свѣтiace,	40 Свѣтозарна деннице,
15 Наче електра блищащій,	Свѣтлѣйша понад слонце,
Которим царица,	Свѣтiace не престаешъ,
Матв владичица	Благодать подаешъ
Покриваетъ,	От небеси.
Соблюдает	45 Ми к тебѣ вси
20 На земли вся люди	Сердечне волаем,
От всѣхъ бѣдъ и нужди,	На помощь звываем.
Повѣтра, брани.	Пре(д)стателнице,
Вся христяни	Ходотаице
Вѣрнихъ воскорѣ	50 Ко Творцу всѣхъ непреложно,
25 На земли, в морѣ	Маріе, Матв велми можна,
Избавляешъ.	Не престаешъ.

¹⁾ Відміни тексту співавника Ів. Пашковського (69а — 70б) такі: 5. страви. 14. свѣтiaceй. 16. царице. 17. Владичице. 18—19. Покриваетъ, Соблюдаешъ. 25. и в мори. 28. главу. 40. Созарна.

Киоте благодати,
Пречистая Мати,
55 Вся (sic) слово вселися,
З тебе воплотися
Чудо красно
И ужасно.
Небес пространиша,
60 Серафим славнша,
Ангель царице,
Ходотавце,
За нами Сина благаш,
Якъ Матка гнѣвъ утоляешъ
65 Справедливий.
Избрана, святая
Порѣвро красная,
Блажат тя вси роди,
Ти же насъ свободи
70 Вражнихъ рукъ,
Пекелнихъ мукъ.
Упроси у Сина,

О Матко единая,
Дабн в ден судный
75 Каждый сви блудный
Билъ до Сиону прийнятый
Презъ тебе, чистая Мати,
Надежду всехъ.
И ми днесъ ко тебѣ
80 И в каждой потребѣ
Руцѣ вси подносимъ,
О помощь ты просимъ.
Призри на насъ
Во смертный часъ.
85 Дижь, благая Мати,
В небѣ оглядати
Сына твоего,
Бога нашего,
Которому честь и слава
90 З тобою на вѣки данна
Буди.

41. над. 42. предстаешъ. 50. непреложна. 52. Не презри насъ. 55. В тя. 67. царская. 68. Блажимъ. 71. Адскихъ. 74. Аби. 89. и хвала. 91. Буди, буди.

Відміни тексту співаника колекції Петрушевича в бібліотекі „Народного Дому“ у Львові ч 194 (106 - 12а) такі: 4. Небесной. 5. Вся страви. 8. горнемъ коровѣ (sic).

9 - 10. Руцѣ вси возносимъ,
О помощь ты просимъ.

11. Прушу (sic) ты, царю. 13. насъ. 14. твой свѣтлаще. 15. лектра
блищаще. 16. Которомъ (sic) царице. 17. Влаичице.

24—26. Даруй намъ в мръ прожити,
Тя Матерь хвалити
На всяки часъ.

27. Лютаго. 28. Тись. 29. Тись... во брани. 30. дани. 35. хри-
стияне. 36. панне (sic). Стр. 37—39 відповідають стр. 25—26
(стр. 25 и в морѣ). Стр. 40—52 і 66—78 відповідає отся строфа:
Сионе благодати,
Пречистая Дѣво Мати.

Далі стр. 68—78 з такими змінами: 68. Блажим. 71. Адовнль. 76.
прияти. 77. тебе, Дѣво чистая... 78. На земли всехъ.

54. Пречистая Дѣво Мати. 55. В ты... 56. Слово воплотися.
61. Царицу. 62. Ходотавцу. 64. Яко. 65. Справедливи. 80. Во
всякой потребѣ. 81. возносимъ. 84. смертни. 87. своего. 91. Буди, буди.

Сим способом досі в стверджених сім пісень Вольського в „Богогласнику“. Правдоподібно нові співаники побільшать се число. З вірш, що не ввійшли до „Богогласника“, а заховали акростих Вольського, відомі отей. В 14 т. „Записок Наук. Тов. ім. Шевченка“ надрукував проф. Грушевський між кількома духовними віршами з Галичини з Яворівського співаника пісню „Избавы всѣхъ отъ геены“ (Misc. ст. 12—13). В моїх замітках „З культурного життя України XVII—XVIII вв.“ опублікований текст вірші св. Михайла „Істини глас твой, Михайле“ (ст. 37—38). Дві нові вірші Вольського маю нагоду подати ось тут. Перша на Великдень узята з співаника, описаного під № 3 (386—406):

Воскресенія день просвѣтимся нынѣ,
Воскресе Христос Богъ изъ гробной яскинѣ,
Смертію смерть поправій,
Намъ животъ даровавій
Нетлѣній.

О чудо ужасно, Богъ за насъ вмираше,
Тридневно во гробѣ яко мертвъ лежаше.
Во трюмфѣ востаєть,
Вѣрнимъ рай отверзаєть
Прекрасній.

Ликуйте, пророци, вси се Бого(м) отци,
Разруши Христос Богъ некевніе моци,
Крѣпост его велія,
Сокрушввій верія
Адова.

Свѣтися, новій Иерусалиме,
Слава бо Господня днес на тебѣ слине,
Веселся, Сионе,
Востаніе Господне
Празднуйте.

Краєуйся, Маріє, Пречистая Панно,
Воскресе отъ гроба Христос, Синъ твой, славно.
Ликуй и веселся,
Славно бо прославися
Христос Богъ.

Іона пророкъ гробъ проображаше,
Триднєвно во чревѣ китовом лежаше
Неврежденно, бо свѣте,
Тако Христос воскресе
От гроба.

Изведи нас тми, от вѣйни смертнїя,
Адама, Ієзу от сосци свѣтїя.
Узи ихъ растерзаєтъ,
Полки в рав проваждаєтъ
Преславно.

Істиннїй Богъ нашъ животь нам дарова
Живим и мертвим, воскреснїй от гроба.
Вѣрнимъ радость велїя,
Словце правди возсія
От земля.

Отче небеснїй, огнезрачнїй Боже,
Ктожъ тебе устнами вихвалити може,
Же нас Свнъ твой откушил,
А Духъ свѣтїй просвѣтвлъ
Славою.

Аггелїи сладцѣ пѣснѣ нову спѣвають,
Христос воскресе, велми восклицаютъ,
А ми вси днес на земли
Веселими устнами
Спѣваймо.

Небо и земля, посолнечнїй свѣте,
Бога во Тройци свѣтой на вѣки хвалѣте,
Отца Сотворителя,
Сына откупителя,
Духа свѣтаго. (Finis bonus)

Друга „Пѣснь Ієсусу Христу Распятому“, що з попсо-
ваним акростихом „Іоани Воєл“ надрукована в „Уггоруських
духовних віршах“ В. Гнатюка (Львів, 1902, ст. 38), предст-
авляєть ся у повнїм видї ось як (№ 21, 52а—53а):

Ієсусе Цару, распятїй на крестѣ древяномъ,
Сокрушивлєсь мо(ц) бѣсомъ, радость христїаномъ.

О проклатій и невѣрній, злій роде єврейській,
Що что страждаєть без милости Ісусь Назарейській?

Анна, Пилать и Каяфа, декретъ феровали,
В слупа Христа бичовали и короновали.

Непремѣнно вси во злобѣ пакости дѣяху,
За сладкую воду желчемъ, оцтомъ наповаху.

Вовна темна Логіна сего принудили,
Копіємъ бокъ отворили, кровъ воду сточили.

О какъвій страхъ и ужасъ, земля потрясєся
И тма бѣше по всей земли, камень распадєся.

Лечь твердѣйшій над камень єврейскіє сердца
Не познали Сотворителя, камень позна Творца.

Солнце во тму премѣнєся, луна во кровъ бѣше,
Егда агнецъ незлобивій на крестѣ вмираше.

Красѣйшая паче солища, егда Сына взрѣла
Южъ умершаго на крестѣ, от жалю умлѣла.

Іосифъ со Никодимомъ Хрвсту послужили,
Тѣло его съ креста зняли, в гробѣ положили.

Источнице жизни нашея, потлуми погановъ,
Востаніємъ своимъ з гроба потѣшь християновъ.

Як що повѣшений текст покриваєть ся з піснею о „страсти Господа нашего І. Х.“ в описі співанька Левковського, невідомо була би тільки вірша, що приходить у „Начал-ї съ Богомъ пѣней“, а саме: пісня на Різдво Христа з початком „Ісаія, лкуй“.¹⁾

ІХ.

Що тикаєть ся вірш иншого автора, відомого з „Богогласника“, Івана Мастиборського, в описі названого „Начала“ згадуєть ся про його пісні: св. Михайлови, Зборівському Ісусови й на Великдень. У „Богогласнику“ відомі досі отсі пісні Мастиборського: „Играй, Іерусалиме новый“ на Великдень, Зборівському Ісусови „Милосердвѣйшій Богъ пресвятѣйшій въ превѣчномъ Словѣ“ і дві молитовні „Источнице благодати“ й „Играй, свѣте, и веселися“. Пісня на Великдень увійшла

¹⁾ А. Петрушевич, op. cit. ст. 103.

в „Богогласник“ переробленю; доказом сього отсей текст (№ 21, 686—696):

Играй, новій Іерусаліме,
Се бо на ввесь свѣтъ слава твоя слине.
Ты Сіоне, возвеселіся,
Чистая Цанво, южъ не смутися.
Вси аггелы, архаггелы,
Херувимы і серафімы,
Воспѣвайте пѣснь новую
Хрвсту воскре(с)шему таковую,
Воіююще, глаголюще: а(ллилуя).
О Маріе, южъ не плачи,
Бо Христосъ воскресъ о полночи.
Вси мертвіи от гроба восташа,
Когда и свѣтлость ихъ облисташа.
О евреи невѣрніи,
Ваша сердца камяніи,
Же ви в Христа не вѣруете,
Чему пѣсней не спѣваете,
Воіююще, глаголюще: аллилуя?
Аггелъ сѣди на камены,
К нему прійдоша тріе жены,
Вопрошаху о Ісуса.
Рекль имъ: идте до Емауса,
Тамо обрящете чловѣка,
Которій есть всѣхъ владыка.
Рцѣте ученикомъ сія,
Же Христосъ воскресъ, правдивій Месія,
Воіююще, глаголюще: аллілуя.
На гробъ камень велій привалиша,
Кустодією запечатлѣша,
Стражу тамо поставивша
И стрещи имъ повелѣша.
Мняху, же его ученицы
И пришедши озмутъ в нощи.
Ісусъ Христосъ воскресъ от гроба,
Цанъ всего свѣта, наша оздоба,
Воіююще, глаголюще: а(ллилуя).
Масти Маріи приношаху,

Со слезами вси воіаху:
Христе, Сыне Божій во гробъ,
Прійми дари наша к собѣ.
А Петръ скорѣ течаше
И привикъ во гробъ, сіе ввдяше.
Разы его быша звиненни
И сударь бѣ особъ положенни,
Воіююще, глаголюще: аллілуя.
Боръ великій у євреевъ стался,
Когда во адѣ демонъ стрепетался.
Во отхлани свѣтъ облисташе,
Гди Господь Богъ посередѣ ихъ сташе,
Адъ пекелній горко ридаше,
Пророкъ Давидъ, играя, скакаше,
Адамъ з Евою ся кланяють,
Христа Пана свого витають,
Воіююще, глаголюще: аллілуя.
Собравшеса апостоли равно,
Баху двери затворены тамо.
Ісусъ Христосъ посередѣ ихъ сташе,
Міръ вамъ буди, сіе глаголаше,
Показа имъ руцѣ и нозѣ
Острами гвоздѣми пробитіе сквозѣ.
Ученицы вси ся ужасають.
Христу воскресшему пѣснь нову снѣвають,
Воіююще, глаголюще: аллілуя.
Кій языкъ южъ не удивится,
Зряще, вся тварь днесъ веселітєся:
Солнце, мѣсяць, звѣзди небесныя,
Гори і холми, древа прєкрасніє.
Вси людїє, днесъ возиграйте,
Христа воскре(с)шаго вси вихваляйте,
Абы рачиль жввотъ дароваты,
В небѣ вѣчне с нимъ царствоваты
Со аггели, архангели на вѣки. Аминь.

І Петрушевичів опіє співанька Левковського і останок акростиха „Мас“ в „Богогласнику“ вказують на Мастиборського як на автора пісні Зборівському Ісусови „Милосерд-

нѣйшій Богъ*. Зрештою можу подати сю віршу з повним акро-
стихом Мациборського (№ 21, 556 - 56а):

1 Малосерднѣйшій Богъ пресвѣтѣйшій въ єдиномъ словѣ.
Вси прибѣгайте, главы скланяйте в градъ Зборовъ.

Вразъ руцѣ подносѣте,
Ісусъ Христа просѣте,

5 Сина Божія.

Ахъ, незловивій, крѣико любимій Боже єднїй,
Тысь Бога Отца Сынъ єсть названїй, Христе коханїй¹⁾,

Ко кресту пригвозденїй,
Барзо замордованїй,

10 Убичованїй.

Склоненная глава, предвѣчная слава предукрашена,
Терновымъ вѣнцемъ до мозгу єго вся уязвлена,

Гвозд'ми пребыша нозѣ,
Так тежъ и руцѣ сквозѣ

15 Пресвѣтѣшии.

Тисяща сѣмсотъ пѣтдесять пѣтїй Христось распѣтїй,
В дому дѣієкана кровїю спливенїй до церкви взѣтїй,

На престолѣ сїєєть,
Ог бѣсовъ очищаєть

20 Усѣхъ христїянъ.

Бодрєтвуй, чловече, зри, яко рече кровь єго свѣта,
Якъ бокъ вигненїй и прободенїй, ребра отверста.

Браму ты отверзаєть,
До рукъ своихъ приймаєть

25 Тебе грѣшника.

Росїйскїє страны, вел'можнїє павы, сїє слышите,
Же на позорѣ в церквѣ Зборовѣ Христа узрите,

Котерїй єсть чудовнїй,
В щедротахъ превѣборнїй

30 Христось распѣтїй.

¹⁾ Відміни тексту в співанику ч. 367 Б. Н. Т. ім. Ш. ст. 109—110 такі: 6. любивый. 7. выбранный, Боже коханный. 8. пригвожденный. 10. Убичованный. 11. Склоненная глава, предвѣчна слава предукрашена. 12. уязвлена. 15. Пресвѣтѣшии. 17. спливенный. 22. вигненный и прободенный. 23. ти отваряєть. 26. Росїйсти страны, вел'можни павы. 29. превѣбранный. 30. Христос коханный.

Скиитри цареви в его держави завше пособствуй,
А царствовавши, воинствовавши звитязтво даруй,
Даждь во мирѣ прожити,
Тя во Тро(й)ци хвалити

35 На вѣки вѣковъ.

3 змѣнами приходить у „Богогласнику“ ѣ молитовна піснѣ
Мастиборського „Источнице благодати“ (№ 1, 116—126):

1 Источничче благодати, Пречистая Дѣво Мати, Миру рождшія ¹⁾ Спасителя, И избавителя.	Нетлѣнная, Пречистая, Милостива нам здѣ буди, Всѣхъ насъ соблюди. Страны всякія христіянскія
5 Молвимъ ти ся раби твои, Прекланяемъ главы свои, Молвимъ ты вси слуги твои, Избави 2. нас от всякихъ бѣд.	30 От глада, труса, потопа, Огня, меча, супостата Избави 2. всѣхъ нас Христіянъ.
0 дивная, преславная, 10 Всѣхъ Царице небесная. Ты Царице всѣхъ ангеловъ И архангеловъ,	Матерними молитвами 35 Счастиеи грѣховъ даруй ми. Воицю ти, помилуй мя, Обороны мя.
Херувимовъ и серафимовъ, Ты славнѣйша у престола, 15 Надъ всѣхъ святыхъ вывыш- Славою. 3. [шона	3 ада пекелна нехити мя, Побѣди невидимыя 40 Полки враговъ душевныя В часъ смерти. 3.
Апостолскій, пророческій Хвалитъ ты лѣкъ святителескій, Тебе хвалятъ всего круга 20 Солнце и луна И вся звѣзды небесныя.	Свѣтозарна звѣздо ясна, Ты бо свѣтаіа небесна, Теплая предстателница 45 И помощница. Во день судный заступница, Даждь нам одесную стати, Бога в небѣ оглядати
Тебе хвалятъ патріарси, Тебе хвалятъ іерарси В небесехъ. 3.	На вѣки, на вѣки вѣковъ. [Аминь.

25 Нескверная, неблазная,
31—32. Скиитри кролеви в его державѣ вси пособствуйте,
А кролевавши, воинствовавши звитязтвомъ даруйте.

33. мирѣ. 34. Бога в Троици. 35. вѣкомъ.

¹⁾ Відміни тексту співаника Ів. Пашковського (736—74а) такі:
3. родний (sic). 13. Херувимовъ. 14. славнѣша. 15. вивишона. 19.
славятъ. 20. слонце. 22 і 23. славятъ. 26. Нетлѣнная. 32—33.
Избави нас отъ всякихъ бѣд. 37. И обороны мя. 38. пекелная. 44.
предстателница. 45. Во ден судный ти. 49. На вѣки вѣкомъ. Аминь.

Зложив Мастиборський також пісню у честь Зарваницького Ісуса (№ 3, 47а6):

Mayte, człowecy, wiru nesuminnu,
Tak też nadzieu (w) Maryinom synu¹⁾,
Kotoryi czudownym stał sia,
W sinożatach pokazał sia
Muzu Stefanu.

Strach przewelyki tohda yspolny sia,
Kohda krow z ruk, z noh y z boku jawysia.
Na prestoli postawlenny,
Czudesamy proslawlenny
U Zarwanycy.

Tym czelowikom blahodat zjawlaiet,
Tilom, krowiju swojeju wytaiet,
Kotoryie prybihajut,
A na pomoszcz przywajut
Isusa Chrysta.

Borony wsich nas, Isuse sladczayszzy,
Ot nahloy smerty, naprasno naszedszy,
Ot powitra, hlada, trusa
Y bisowskaho pokusa
Wsich nas chrystyian.

Razum czloweczy nigdy ne widaiet,
Iak toy Syn Bozy czudesa zjawlaiet,
Slipych, chromych yscilaiet
Y ot bisow oczyszczaiet
Wsia chrystyiany.

S pokoroju ty serca naklaniaiem
Y jako Bohu slawu wozsyliem.
Spasy, Boże, dneś wsia ludy
Y ot wsich bid nas sobludy,
Wsia chrystyiany.

Kymy iazycy welmy udywlał sia,
Ach, czudownomu Chrystu poklaniał sia,
Bo toy nas yz tla wozwedy
Y ko otcu wsich prywede
Na wiki wikom.

¹⁾ В рукоп. sunu.

Яку віршу на Великдень відчитав А. Петрушевич з акростиха Мастиборського у співаньку Левковського, нема давних се означити. В замітках „З культурного життя України XVII—XVIII вв.“ (ст. 35—36) надрукована вірша на Великдень, що не ввійшла до „Богогласника“, з початком „Миръ во свѣтѣ юж ся днесъ исполнил“. Нині можу подати ще дві пісні з акростихами Мастиборського на Великдень. Одна з них заховала ся з повним акростихом (№ 21, 716—726):

1 **М**армуровіе в камяніе опоки падутся,
Пекѣлна врата, стала тамъ варта, и стѣны трясутся.

В той часъ на крестѣ Богъ главу склонилъ,
До разбойника тіе слова мовилъ:

5 Днесъ будеша в рай.

Стидѣся Юда, яко облуда еще в свѣтѣ ходилъ,
Потомъ зо встиду на свою бѣду на бзнівъ ся вдавилъ.

В той часъ приспѣли діаволи с пекла,
Порвали душу аки зо пса встекла,

10 Увергоша до аду.

Бо гди южъ славно воскресъ трідневно спод темной скали,
Мироносцы, шедше ко гробу, и міре си взяли.

Рекоша к себѣ: помажемъ тѣло,
Аггелъ блищася рано бо зѣло,

15 Сѣдѣше на гробѣ.

Рекъ имъ: идѣте во Галилею и рцѣте Петровы,
Якъ соберутся вси ученицы, нехъ будут готовы

Пред пришествіемъ Пана своего,
Же по всемъ свѣтѣ южъ слава его

20 Нехъ на вѣки слинетъ.

1) Відміни тексту в № 15 (4а) такі: 2. сѣни. 5. Будешъ днесъ со мною въ рай. 6. Встидѣся. 7. от встиду... въдавилъ. 8. діаволи. 9. Душу порвали яко. 10. Вергоша ю. 12. мира.

13—15. Аггелъ южъ рано на гробу стояше
И, къ нимъ рекше, сія глаголаше:
Нѣсть адѣ южъ, но воста.

16. Реклѣ. 17. Да соберутся вси человекѣци, щобъ били готови. 19. Бо южъ на вѣки днесъ слава его. 20. слине. 21. Скиштри вручення убо Діани ис... 22. Прійди, сокруши глави змієви своею славою.

Над тих торжествуешь,¹⁾
Аггелскій хоръ кируешь,
5 Во горній виборній Емпіръ шествуешь.

Аггелскія хори ся зближають,
Міханлу свой уклонъ отдають
Яко своему пану,
Небесному гетману,
10 Вѣдуще и чуще власть ему дану.

Совокупшесея днесь херувіми,
Срѣгаются днесь серафіми,
Міхавль з Гавріиломъ,
Уриил з Рафаиломъ
15 Сидѣшатея, движатесея (sic) вразъ ко престоломъ.

Тие слова Міхавль вѣщаеть:
Кто яко Богъ, Люципра встрашаеть:
Же онъ равній Богу бити хтѣлъ,
Втомъ сталсея Сатанал,
20 Зверженній, зниженній во адскій предѣлъ.

Богъ бо вѣдалъ его мисли зліе,
Же Люциперъ мовилъ слова тіе:
Престоль себѣ созижду,
Равенъ Вишнему буду.
25 За тое такъ злое слетѣл к аду.

Рода земніи, вси ся соберѣте,
Міханлу свой уклонъ дадѣте,
Бо онъ на насъ взираеть,
От бѣдъ, скорбей збавляет.
30 К помощи в день, ноци, всегда предстаеш.

¹⁾ Відміни тексту співаника Б. Н. Т. ім. Ш. ч. 367, стор. 205—207 такі: 3. Днес в небѣ тріумфуеш. 4. керуеш. 5. Во горних. 6. Аггелскія полки ся злітають. 10. Видуще, ишуще власть ему дають. Третя і передостання строфа переставлені. 11. Совокупляються днесь херовими. 12. Стрѣгаються ораз з серафими. 14. Рафанль з Урииломъ. 15. Движатеся, сидѣшатеся вси ко. 17. Люципер падаєт. 18. Бо он равен. 21. Богъ вѣдаєт. 24. Равенъ Богови. 25. слетѣл ко аду. 28. Бо онъ насъ всѣхъ взываєт. 30. По-

Склавляймо и ми пред образом главы,
Доступуймо великой слави.

35 Вси в небесном трону
 Отримаемъ корону,
 В милости, в радости пойдем к Сіону.

Кій язвкъ ты можетъ нечитати
И чу(де)са твоя неказати?

40 Токмо къ тебѣ глаголемъ:
 Будь въ день лють предстателемъ,
 Соблюди, веѣмъ буди покровителемъ.

Жив Мастиборський у другій і третій четвертині XVIII в Підставу для орієнтації в часі його віршевої діяльності подають не тільки співаники, в які найранше успіли понаести його вірші, але й згадка про 1755 р. в пісні Зборівському Ісусови.

X.

Нарочно не згадав я при акростихових авторах співанька збірки проф. Калужняцького про ще одного, найцікавішого для нас автора Олександра Падальського. Перший опублікував „Пісень о свѣтѣ“ др. Франко з преінтересного рукописного збірника бібл. Осоліньских ч. 2189 Теодора поповича Тухлянського в книжці за січень, лютий і март „Кіевской Старини“ з 1889 р. Схарактеризував сю віршу літературної стійности др. Франко ось як: „Богато стихів сеї вірші майже зівеїм узяті з народніх пісень, що головно й свідчить про се, що автор вірші був чоловіком близько знайомим з життям народу, живучим разом з народом, і хоч досить на ті часи грамотним, але все таки далеким від властивого тодішнім грамотіям згїрдного відношення до простого народу. Щира жура, що пробиваєть ся з усіх стихів його вірші і виявляєть ся просто, природно й без вишукання фраз, властивих на приклад польській поезії того часу, вказує нам в авторі чоловіка нещасливого, покривдженого долею, яким міг бути бідний руський священк у далекім гірськїм селі „на вівсянім хлїбі“, що почував у душі

мощи в день, в ноци всегда предстаєт. 31. Складаймо мы. 32. Доступимо. 33. Вси враз. 35. В радости, в милости прїйдем. 36. неказати. 37. нечитати. 40. Соблюди вся люди покровителемъ.

порив до вишого умового життя і не знаходив у своїм середовищі ніякої підмоги, а протинно мусів тратити цїлий часіб своєї енергїї на дрібничкову боротьбу за істнованнє¹⁾. Вдруге надрукував сю віршу др. Франко, опнеуючи згадану рукопись Теодора поповича Тухлянського з бібл. Оссолїньских у „Карпаторуськїм письменствї XVII—XVIII вв.“ (ст. 67—69) і подав відмінн з копїї, одержаної від о. М. Зубрицького, а зробленої також у XVIII в., десть у горах коло Туркв. Остання копія має більше закраски місцевого гірського діалекту, ніж копія Теодора поповича Тухлянського.²⁾

Маю три свіжі старі копїї; з них текст співаника збірки проф. Калужняцького найпоправнїйший і найкраснїй з усіх досї відомих (466—496):

1 А кто¹⁾ на свѣтѣ безъ долѣ вродить ся,
Тому свѣтъ марне якъ коло точить ся.
Лѣта марне плынуть якъ быстрые рѣки,
Часы молодые якъ з дощу потоки.

5 Все то марне мѣняеть.

Льпше быся было нѣкды не родити,
Нишли мѣзерному на семъ свѣтѣ жити,
Албо, вродившися, скоро в земли гвѣти,
Щобы бездолному на свѣтѣ не жити.

10 Нехай жалю не буде.

Ей, долежь моя, где ты в той часъ была,
Коди моя мати мене породила,
Же мя теперь в свѣтѣ нѣ в чомъ не ратуешь?
Тилко той панует, кому ты голдуешь,

15 А я бѣдвый думаю.

Куды повернуся, не маю радости,
Тилко в очахъ слезы, а в сердцу жалости.

¹⁾ Кїевская Старина, т. XXIV, ст. 741—42.

²⁾ Др. Ів. Франко, Карпаторуське письменство, ст. 67.

³⁾ „Пѣснь свѣтовая“ в № 9 (35а—37а) має такі відмінн:
1. хтожь... вродился. 2. марне свѣтъ якъ колодь точился. 3. плывуть марне. 5. минаеть ся. 6. Лучше... нѣдѣи. 7. Нѣжли бездолному. 8. Ал'бо. 9. Щобъ недолго в свѣтѣ бездолному жити. 10. не будеть. 11. долежь моя, доле, гдеж ти той часъ була. 13. Що. 14. Тол'ко той гулае, кому но ти служишь. 15. А я бѣда(и)й на свѣтѣ.

Выйду межи люде, стою та думаю,
Що люде гуляють якъ риба в Дунаю.
20 Ахъ, тяжкій мой жалю.

Самъ же я не знаю, що маю чинити,
Якъ мнѣ мѣзерному на семъ свѣтѣ жити,
Коли бы менѣ крыла орловые мѣти,
Полетѣлъ бымъ долѣ где своей глядѣти
25 На чужіе стороны.

Ахъ, свѣте марный, ты щастямъ керуешъ,
Еднаго мѣняешъ, другаго даруешъ.
Ившихъ людей савишъ в дороге шаты,
А другіе водишъ в нестернимыхъ латахъ,
30 Раны сердцу задаешъ.

Нѣкто челоуѣка в нещастю не знаетъ,
Коли онъ в кешени нѣчого не маеть.
А хочай бы былъ и честнаго рода,
Якъ не машъ в кешени, заневне незгода,
35 Хочъ бы былъ наймудрѣйшій.

Дежъ ся челоуѣку в нещастю подѣти,
До кого онъ маеть главу приклонити?
Хочъ иншій панует, а не поратуетъ,
Не тилко чужина, але и родина
40 При нещасной годинѣ.

Есть таин люде в свѣтѣ, що неидзы не знаютъ,
Вродившися в щастю, в томъ же умирають.
А инши в роду фортуны не мають,
Хочъ наиболее жиють, роскоши не знаютъ
45 Ажъ до смерти своей.

Рожные мовы о мѣзерномъ мають,
Котрын на свѣтѣ неидзы не знаютъ.

16. Кудижъ бо я пойду, не маю. 17. Тол'ко. 18. меже... стану.
19. Же люде. 22. Якъ мнѣ на свѣтѣ бездолному жити. 23. Ко-
любъ мнѣ. 24. Полетѣвъ би долѣ своей где. 25. У чужие.
26. красный ти... кируешъ. 27. Еднаго мѣняешъ, другому. 28. во-
дишъ в дорогих шатахъ. 29. А другихъ води(шъ). 30. завдаешъ.
31—45. vacant. 46. Розии. 47. Которіе... неиви. 48. меже бога-

Коли прійдетъ вбогій где межн богаты, .
Заразъ единъ з другимъ почнутъ зглядати,
50 В каждомъ словѣ осудять.

Пойду я мѣзерный фортуны шукати,
В якої она страѣ, коли бы могъ знати.
Якъ в мене фортуна мѣзернаго буде,
В той часъ мене всюды будутъ знати люде,
55 Куды я повернуся.

А всежъ то фортуна тоє справуетъ.
Кому она служить, той завше пануетъ.
Кто форгуну маєтъ, кождый того знаєтъ,
А на мѣзернаго якъ звѣрь поглядаєтъ,
60 Еще ся варугаетъ.

Да щожъ за утѣха в свѣтѣ человѣку,
Коли марне тратитъ лѣта свого вѣку.
Чижъ то менѣ самъ Богъ тоє уручаєтъ,
Же ся надо мною такъ велми звучаетъ
65 Несчастлива година.

А еднаго нѣмашъ, що миѣ жичливый,
Що бы мя порадиъ в несчастной години.
И самъ я не знаю, до кого я маю
Свой жаль унести, бы мя могъ утѣшити
70 В тяжкимъ моемъ жалю.

Ласкавъ естъ Богъ в небѣ, усѣмъ тымъ керуетъ,
Чей ся надо мною хочай разъ змилуетъ.
Коли менѣ самъ Богъ вхошетъ що дати,
Не дастъ надо мною велми ся звучати
75 В несчастливой години.

Смутнежъ мое сердце нѣды ся не втѣшитъ,
Тялко власне все жаль тяжкю рану сушитъ.
Нѣ машъ жадной хвилѣ, щобъ миѣ послужило,
Щобъ ся мое сердце хоць разъ утѣшило.
80 За вѣкъ бы менѣ стало.

тихъ. 49. начнут. 50. В каждомъ. 52. В якѣй... колибъ миѣ знайти.
53. А якъ. 54. всегда знати будутъ люде. 56—90. vacant.

Кривачые слезы з очій мовхъ плывуть,
Хоць бы на одинъ часъ, то ве переставуть.
Плачуть мов очы, сердцемъ своимъ тужу,
Же я нѣ от кого радости не вижу.

85 Якъ же мнѣ не тужити?

Измилуйся, Боже, прошу, до тебе волаю,
Я в тобѣ надѣю тилко однимъ маю.
Боже з высокости, не дажд болшь жалоста
Менѣ мѣзерному, в свѣтѣ бездолному.

90 На вѣки ты буду хвалити.

Мотив такого самого опущення і недолї пробиваєть ся і з одной вірші співанька бібліотеки Оссолинських ч. 3586 з акростихом „автор Е“. Як що в 9 рядку справити „стають“ на „встають“, а в 15 р. „а щожъ“ на „и щожъ“, то ся „Пѣсен свѣцка“ (46—5а) в твором сього самого Левецького, якого вірша „Архистратыгъ умнихъ силъ воевода“ надрукована в замітках „З культурного житя України XVII—XVIII вв.“ (ст. 42—43). Ось текст вірші, яка являєть ся немов наслідуванням вірші Падальського:

А хтожъ ся на свѣтѣ без долъ уродить,
Тому нѣгда люцка ценсура не шкодить,
Людем бо и щастя на свѣтѣ даруєть,
А мнѣ и тоє житя одиймуєть!

Волѣлъ бим не знати, що в себѣ свѣт може,
За що мя караєшь, ахъ, мой моцний Боже.
Ей, трудно ся мнѣ на тоє подняти,
Всѣм моимъ ворогам пьски з'гамовати.

Трудно з ворогами да нѣщо чивити,
Прийдетъ ся якъ камень (в) воду утопити,
(В)стають и блискѣ сусѣде судять.
По дор(огах мя нес)лушиѣ (судять).

Отца на мя и матку завше направляють,
На невинность мою бинамиѣ не дбають.
А щожъ я учинивъ тимъ ворогамъ вашко,
Скарай ихъ, о Боже, на души ихъ тѣшко.
Роскажижъ, о Боже, земли мя пожерги
Албо позволъ мнѣ всѣ вороги стерги.

Ци на вѣки кажешъ той бѣди терпѣти,
Що вороги чинят, ажъ тяжко глядѣти.

Ей, бодай вороги тии скаменѣли,
Котрин на мое жи(тя ся ск)упили,
Бодай зуби, очи собѣ вбrehали,
(И як ка)мень в воду, бодай такъ пропали.

У збірнику вірш і пісень, списаним найдалі до 1729 р., петербурської Академії Наук ч. (16. 6. 29) побіч віршів любовного змісту стрічають ся і вірші на тему сирітської долі або життя на чужині.

Бѣдна моя головонка, жалуєть ся автор одної,
Я на свѣгѣ сиротонька,
Умер отецъ, вмерла мати.
До когожъ мнѣ прибѣгати?

Батька й матір заступить йому Ісус. Він потішить автора в його жалю і тузі.

Оставивъ я всю родину, оповідаєть ся далі,
Зайшовъ в чужую кравну.
Знайшовъ бувъ я хлѣба шматокъ
И покою тѣсний кутокъ;
И тоє людѣмъ тяжко стало,
Що в убогомъ углѣ мало
Тугу свою раздѣляєъ,
Тѣсний кутокъ за рай мавъ.

Задумав переселити ся в инші околиці. А дорогу покаже йому Ісус, бо „шляхи злив, воровскии, перевози дороги“.¹⁾

Друга сирітська пісня з сього самого співаника захо-вала вже й свого автора в акростиху. Се вірша з початком „И мнѣ тесно, жал не малий“ з акростихом: Ілія Бачьнски.²⁾ В новій копії подаю сю віршу з співаника, описаного під № 9 (396—416). Тут має вона заголовок „Пѣснь свѣтова“:

1 Ахъ, мнѣ тесно, жал'немали³⁾, Огца и матеръ оставилемъ,
Скорби многи мня обняли, А самъ от нихъ заблудилемъ.

¹⁾ В. Н. Перетцъ, Истор. лит. изслѣдованія, I, 2, ст. 167—68.

²⁾ Тамже, ст. 171—72.

³⁾ Текст в № 19 (276—29а) має заголовок „Пѣснь мѣзерному челоуѣку“ й такі відміни: 1. И мнѣ тяжкий, жалъ немалий.

5 Лечъ в чужинѣ мушу жити, 25 Чи не глупій разумъ стался,
С кривими ся не видѣти, Що я в чужину забрался,
Хочъ умерти, не видати, Кривихъ въкупѣ оставилемъ,
В чужомъ краю зоставити. А сам от них заблудилемъ.
И они тежъ также не знаютъ, На чужинѣ пробувати,
10 Якъ я бѣдній пробуваю, 30 Такъ чужину треба з(а)нати,
И о себѣ зна(е)ть не дають, Анѣ чести нѣ поваги,
Чи веѣ живи пробувають. Тол'ко достати (и) зневаги.
Я оставилъ усѣхъ живихъ, Слезв моя, Христе, пр(і)йми,
А днес слышу преставленихъ. Житіе чисто даруй мя.
15 Отець, мати преставися, 35 Ахъ¹⁾, от грѣховъ изведи мя,
Ахъ, мнѣ сердце раздвоися. Якъ спасенію настави мя.
Бо жал' сердцу в скорбѣ главы, Крестнимъ древомъ распятаго,
Що без мене повмрала. Все то для мене грѣшнаго,
Плачте, очи, слезв дїйте, Ахъ ко кресту припадаю,
20 Отца и мат(и)ки не узрите. 40 Прощенія грѣховъ чаю.
Ахъ, несчастная година, Изъ глубини в(о)здвигни мя,
Що чужина не родина, правою стежи настави мя,
Кудя гляну, не обачу, А я долженъ отвѣтъ дати,
Тол'ко стану да заплачу. Тебе Творца вихвалати.

Не завидна доля сироти. Його

Ненавидять, гонять, бють, живцемъ пожирають,
Якъ яструби на бѣдного пташку нападають.

Лютимъ огнемъ, яростию палають безъ мѣрв.

Сховати ся не може, а явно жити приходитъ ся тяжко.

Тайно гонять, явве бють, закидають сѣти.

Ой, нѣкому боронити, нѣхто не ратуе.

2. мя. 3. Отца, матер. 5. Леч во... звик... 6. Со кривими ся на-
ходить. 8. Во чужомъ. 9. также не. 10. проживаю. 12. живѣ про-
живают. 15. приставися. 16. А мнѣ... раздвоися. 17. Бѣ жал...
а скорбѣ главѣ. 18. повмерали. 19. Плачте, оче, слезе дїйте. 20.
Отца, матер. 21—24. vacant. 25. Че не глупий разумъ. 26. во
чужий край забрався. 29. На чуженѣ проживати. 30. чужену. 31. ни.
32. Толко достати зневаги. 33. Боже. 34. Жетіе.

35—36. А я долженъ отвѣтъ дати,
Тебе Творца вѣхвалати.

38. грѣшнаго. 42. Ко правя... мя.

43—44. Во чужомъ краю зоставати,
Не дай, Боже, погибати.

¹⁾ В рукоп. Ааъ.

Ніхто не чує плачу сироти. З його нещастя може його виратувати один Бог — така доля сироти в вірші з початком „Що я кому виноватъ, за що погибаю?“ (№ 9, 506—516).

Складно, гарно й реально малює долю сироти отця „Піснь світова“ (№ 9, 416—426), зложена зівсім на народній лад:

А що в світѣ за зрада великая стала.
Чили теперъ чили з давнихъ лѣтъ такая бувала?
Потратилемъ лѣта в світѣ, втратилемъ надѣю,
Гдежъ я теперъ бѣдный сынъ подѣтися мѣю?
Не кождому, якъ бачу, Украина пануетъ,
Единъ плачетъ, другий скачетъ, а третій не чуєтъ.
Единъ плачетъ, другий скачетъ, третій ся насмѣваєтъ,
А о лиху, о печали своей не знаєтъ.
А у лѣсѣ тонкимъ дровомъ и вѣтеръ колишетъ,
А сирота на чуживѣ ледьви з лиха дишетъ.
А у лѣсѣ болшая пташка меншую збиваетъ,
А сирота на чуживѣ слези проливаєтъ.
А хто схоцетъ сироту къ себѣ прихилити,
Тол'ко треба ласки Божой о помощь просити.
Прошу, прошу, измилиуйся, о Божая Мати,
Не дай же мнѣ сиротойцѣ марне погибати.

Инший сирота від дитинства зріє ся уже так з своєю долею, що внакше жать крім вандрівного видаєть ся йому неможливим. Долю такого бродяги малює инша „Піснь світова“ з сьогож співаника, що й повисша (426—436):

Мѣзерія на семъ світѣ мене спогонила (sic),
Обоюдная копѣя сердце мнѣ проразила,
Же не маю з молодихъ лѣтъ щасливои долѣ,
Тол'ко бѣду тяжку терплю от лихой неволѣ.
Считаюся на семъ світѣ якъ яка пташина,
Не знаєтъ мя, где я живу, нѣ жадна родина.
Можебъ минѣ лучше било з родиною мешкати,
Тол'ко бѣда мѣз(е)рному, да що звикъ вандровати.
А вжежъ якъ буде, такъ буде, далѣ пов(а)нѣдрую,
А чей не пойду во глубину под землю сирую.
Хиба минѣ тая будетъ щирая родина,
Сяженъ землѣ на цвинтарѣ, висока могила.

На той то могилѣ будетъ написанно :

Той тутъ лежить той человекъ, що сиротою званно.

Видно, що мотиви, які стрічають ся у сій вірші, повторювало більше вірш, що оспівували світську долю, бо трохи ширше розвинені вони в вишій вірші. Як „Пѣснь свѣтова“ приходять вони в однім співаньку XVIII в., який одержала бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка вже потім, як були видруковані аркуші з моїм описом співаньків. Свою недолу малює ось як сирота в сій вірші :

Бѣдажъ минѣ на чужинѣ бѣдной сиротонцѣ,
Не такъ же той сир(от)онцѣ, якъ бѣдной головицѣ,
Же не маю с кимъ приязни, туги разлучити,
Тѣлько звиклемъ безъ преставьку на чужинѣ жити.

Хожу, блужу, по Юловцѣ т(я)женко здихаю¹⁾,
Же на той чужинѣ родини не маю.

Колибъ в мене тутъ була хочъ една родина,
Нѣхтобъ, нѣхтобъ миѣ не сказаць²⁾, що я сиротина.

Летѣвъ орелъ через море, нѣро уронивъши,
А хтожъ тебе тамъ потѣвят, сирото наймильшій.

Ой, якъ тяжко сиву нѣру на земли лежати,
Охъ, такъ тяжко на чужинѣ, родини не мавши.

Летѣвъ орелъ через море, да подай, море, пити,
Трудно, трудно сиротонцѣ на чужинѣ жити.

Гой, сироти, гой, сироти, когда вамъ добро будетъ,
Що васъ уненавидять, еще судять люде.

Можебъ миѣ лучше було з родиною мескати,
Тѣлько бѣда мѣзеръному, що звикъ манъдровати.

Ой, виду я за ворота, стану якъ сирота,
Нѣхтожъ мене не займає, бо роду не знає.

Алежъ бо той свѣтъ такъ до себе маєтъ,
Що теперъ убогаго рад ся одрѣкаєтъ.

Хиба миѣ тая будетъ щирая родина,
Саженьъ земли на цвинтару, висока могила.

А на той могилі будетъ написанно :

Тутъ той лежить человекъ нещасливий, що сиротою званно.

¹⁾ В рукоп. ждихаю. ²⁾ В рукоп. скажъ.

Да вся знають, мѣмо идуть, хто тутъ одъночиваетъ,
Той человекъ нещасливій, що тутъ роду не маєть.

Автором сирітських вірш був і Роман Корецький, доказом чого його „Пѣнь (о) свротѣ бѣдн(н)ому“ (№ 9, 66—76):

Размишляю окаяній и униваю

И до тебе Створителя слезне волаю.

Окомъ своимъ возри на мя и помилуй мя

И по смерти в огонь вѣчн(н)ій не осуди мя.

Милоседрѣтвуй¹⁾ о мѣнѣ, Боже, и призри на мѣя,

Да прибудетъ во чистотѣ нищета моя.

Ахъ, мѣзеръний естъ во свѣтѣ и удаленій

И на пути спасенія ненастав(н)леній.

Начну инѣ с(в)ѣтовати и унивати,

Аби тебе Створителя могъь ублагати.

К тебѣ, всещедрий Владико, све возношу

И о(д) тебе прощенія о тое прошу.

Озми душу, мой Владико, и помилуй мя

И по смерти в огонь вѣчний не осуди мя.

Растогрѣнися (!), печаль моя, войди от мене.

Твой рече святій, неба и земљи не презри мене.²⁾

Едина ти мѣнѣ надежда, всещедрий Боже,

И ктожъ мя от любви твоей разлучити можетъ.

Цвѣтв, травъний вси мимоидуть и процвѣтають,

А мѣладіе моя лѣта марне сливаютьъ.

К тебѣ, всещедрий Владико, возношу мой гласъ,

В³⁾ день и въ ноци плачуть очи и на всяквій часъ.

Вкінці ще оден віршовисець сирітської долі. Акростих зраджує автора Василя. Хто крветь ся під сѣм голим іменем, викомбінувати не тяжко. В описі співанька Левковського згадує Петрушевич про священника Василя Пашковського, що його дві вірші відчитав у згаданім співаньку Петрушевич, а саме пісню на Великдень і св. Дмитрію. При сѣм зазначив

¹⁾ В рукоп. Милоседрѣтвци.

²⁾ В рукоп. тѣой рече стій вѣба ѿ земљи не презри мене.

³⁾ В рукоп. а.

Петрушевич далі „Україна в княжестві Смілянськiм 1783 р.“¹⁾ Акростих „Базилі“ в вірші „Благодаримъ ты, Создателю всего свѣта“ й обставина, що можна вказати й на пісню на Великдень з акростихом „Василій“, наводить мене на думку, що твором Василя Пашковського в й отся „Пісень о бѣдномъ сиротѣ“ (№ 9, 5а—6а):

Великій мой жалю, по что мя смущаешь?
По что сердцу рани нестерпиме даешь?
Аки мечемъ остъримъ пробождаешь тѣло,
Ща(с)тiе мое, де ся ти подѣло,
Жесъ мя оставило?

Ахъ, якъ труди(и)о в с(в)ѣтѣ без тебе прожити,
Не маю я бѣднѣй где глави приклонити,
Анѣ пригадати, гдеб ты позвскати.
Гдесъ (в) такое время залаяла мати,
Щобъ щастия не мати?

Самъ же я не знаю, що миѣ такое,
Отець миѣ и мати не мислили злое;
Тая то лютая смерть мя обѣдила,
О(т)ца и матеръ убила,
Мя нещаслива въ свѣтѣ оставила.

И ти, смеръте давна, жесъ немилостива,
Оставилась мене якъ блуднаго сина;
По свѣтѣ блукаю, отради не маю,
Жалюжь мой, жалю, самъ же я не знаю,
Що чинити маю.

Лутше би миѣ нынѣ вмерти в той годивѣ,
Нѣжли скитатися въ свѣтѣ якъ бидливѣ.
Жалюжь мой немалий, неугамованій,
Що я живу въ свѣтѣ власне якъ вигнаній
Змежду хр(и)стианѣ.

И чтожь миѣ за полза, що я живу в с(в)ѣтѣ,
Без престаня тужу аки птица в клѣтѣ;
Лутше би въ пустинѣ жити наединѣ,
Нѣжли скитатися в свѣтѣ якъ бидливѣ
(В) нещасной годивѣ.

¹⁾ А. Петрушевич, ор. cit. ст. 103.

PUBLIKATIONEN

der Sevčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg

Supiňskyy-Gasse, 21

(in ukrainischer Sprache).

Mitteilungen der Sevčenko-Gesellschaft der Wissenschaften, redigirt von Prof. Michael Hruševský, bis jetzt erschienen Bde I—CXIV (Geschichte, Archäologie, Ethnographie, Sprache und Literaturgeschichte, besonders der Ukraine). Preis: Bde I—XX kosten 48 Kronen, jeder weitere Bd (auch separat käuflich) 3 Kr., Bd. XXIII—XXIV (Doppelband) 5 K., Bd. XXXI—II u. XXXV—VI (Doppelbände) à 6 Kr.

Publikationen der Sektionen und Kommissionen der Sevčenko-Gesellschaft der Wissenschaften:

A. Die historisch-philosophische Sektion publizierte bis jetzt:

1. 14 Bände ihrer Beiträge (Zbirnyk istoryčno-filosofičnoi sekcii).

Bd. I: M. Hruševský, Geschichte der Ukraine. T. I. (bis Anfang des XI Jahrh.) 7 50 Kr.

Bd. II: M. Hruševský, Geschichte der Ukraine. T. II. (bis Mitte des XIII Jahrh.) 7 50 Kr.

Bd. III—IV: M. Hruševský, Geschichte der Ukraine. T. III (bis zum J. 1340) 7 50 Kr.

Bd. V: Materialien zur Kulturgeschichte Galiziens im XVIII—XIX Jahrh. 4 Kr.

Bd. VI—VII: M. Hruševský, Geschichte der Ukraine. T. IV (bis zum J. 1569) 7 50 Kr.

Bd. VIII—XI: M. Hruševský, Geschichte der Ukraine. T. V (Verfassung und soziale Verhältnisse in XIV—XVII Jahrh.) 7 50 Kr.

Bd. X—XI: M. Hruševský, Geschichte der Ukraine. T. VI (Oekonomische, kulturelle und nationale Verhältnisse in XIV—XVII Jahrh.) 7 50 Kr.

Bd. XII—XIII: M. Hruševský, Geschichte der Ukraine. T. VII (Ukrainische Kosaken bis zum J. 1625) 8 Kr.

Bd. XIV: M. Hruševský, Geschichte der Ukraine, Bd. VIII, I Teil 7 50 Kr.

2. Ukrainisch-ruthenisches Archiv:

Bd. I: H. Svjencickyy, Die Handschriften des Museums des Narodnyj Dom in Lemberg 3 Kr.

Bd. II: Iv. Franko, Materialien zur Geschichte des Bauerntums und der Oekonomik Galiziens im XVIII—XIX Jahrh. 4 Kr.

Bd. III: M. Tersakoveč, Materialien zur Geschichte der nation. Wiedergeburt der Ruthenen im Galizien 1830—1840 5 Kr.

Bd. IV: Materialien zur Geschichte des ruthenischen Schulwesens in Galizien im XVIII—XIX Jahrh. 3 Kr.

Bd. V: M. Voznjak, Philologische Schriften des Iv. Mohylnyckyy 5 Kr.

Bd. VI: H. Svjencickyy, Die Handschriften des Museums des Narodnyj Dim. II Teil 3 Kr.

Bd. VII: H. Svjencickyy, Die Handschriften des Museums des Narodnyj Dim. III Teil 3 Kr.

Bd. VIII: Dr. I. Franko, „Azbučna wijna“ in Galizien im J. 1859 Kr.

B. Die philologische Sektion publizierte bis jetzt 15 Bde ihrer Beiträge (Zbirnyk filologičnoj sekcii).

Ukrainische Bibliothek. Bd. I—VIII.

C. Die mathematisch-naturwissenschaftlich-medizinische Sektion publizierte bis jetzt 15 Bände ihrer Beiträge (Zbirnyk).

- D. Die Archaeographische Kommission publizierte bis jetzt folgende Werke:
1. Quellen zur Geschichte der Ukraine.
 - Bd. I: M. Hruševskýj, Lustrationen der königlichen Domänen in den Bezirken von Halyč und Peremy l vom J. 1565 - 66 4 Kr.
 - Bd. II: M. Hruševskýj, Lustrationen der königl. Domänen in den Bezirken von Peremy l und Sanok im J. 1565 4 Kr.
 - Ad. III: M. Hruševskýi, Lustrationen der königl. Domänen in den Bezirken von Cholm, Belz und Lemberg im J. 1564 - 5 5 Kr.
 - Bd. IV V: St. Tomašivskýj, Galizische Akten aus den J. 1648—1649 3 Kr.
 - Bd. VII: M. Hruševskýj, Lustrationen vom J. 1570 4 Kr.
 - Bd. VIII: Iv. Krypjakovyč, Akten zur Geschichte der ukr. Kosaken 1513—1630 4 Kr.
 - Bd. XII: Dr. M. Korduba, Akten zur Geschichte der ukr. Kosaken 1648 - 1657 5 Kr.
 2. Denkmäler der ukrainischen Sprache und Literatur. Bd. I—VI.
 3. Kotljarevskýj, Die travestierte Aeneis, Abdruck der ersten Ausgabe vom J. 1798.
 4. Akten-Sammlung zur Geschichte der sozial-politischen und ökonomischen Verhältnisse der West-Ukraine, 3 Kr.
- E. Statistische Kommission publiziert:
1. Studien aus dem Gebiete der Sozialwissenschaften und der Statistik, bis jetzt 3 Bde à 3 Kr.
- F. Juridische Kommission publizierte bis jetzt:
1. Juridische Zeitschrift, bis jetzt 10 Bde à 2 Kr.
 2. Juridische und ökonomische Zeitschrift, bis jetzt 10 Bde à 3 Kr.
 3. Juridische Bibliothek, bis jetzt 4 Bde à 2 u. 3 Kr.
- G. Die Ethnographische Kommission publizierte:
1. Ethnographische Sammlungen (Etnografičnyj Zbirnyk ; bis jetzt erschienen 32 Bände.
 2. Materialien zur ukrainischen Ethnologie; bis jetzt erschienen 14 Bände.
- H. Bibliographische Kommission publiziert:
- Beiträge zur ukrainischen Bibliographie, bis jetzt 3 Bde . . . 6 Kr.
- Chronik der Gesellschaft, enthält Berichte über die Tätigkeit der Gesellschaft, Sektionen und Kommissionen derselben, erscheint 4 Mal im Jahre. Bis jetzt erschienen N. 1—52 ukrainisch und deutsch.
- Diese und andere Publikationen der Gesellschaft sind in der Buchhandlung der Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg, Ringplatz, Nr. 10 vorrätig.